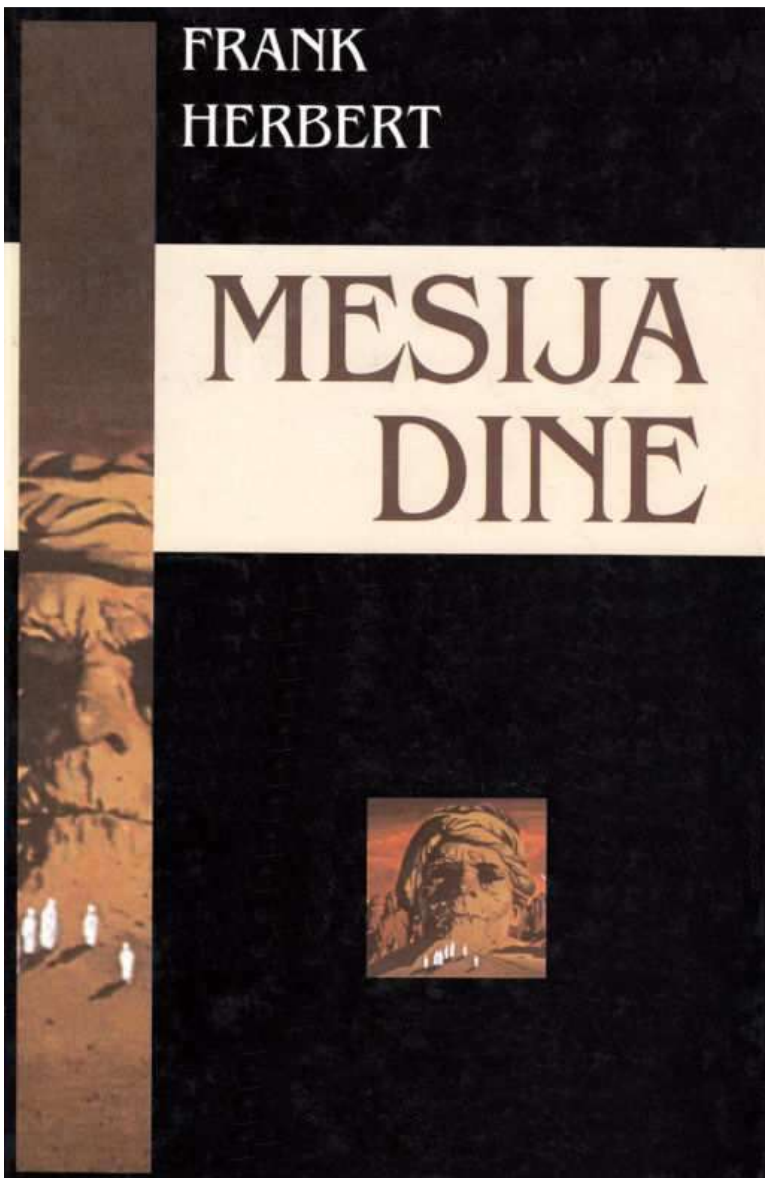

FRANK
HERBERT

MESIJA DINE

Frank Herbert - Mesija Dine

PROLOG:

TAJANSTVENOST PJEŠČANOG PLANETA

Pješčani planet je planet Arrakis, neplodan svijet velikih pustinja, gdje život postoji unatoč zastrašujućim teškoćama. Sve navike polunomadskih Slobodnjaka, stanovnika Dine, podređene su nestašici vode, što također traži da odijevaju posebna odijela koja zadržavaju vlagu. Golemi pješčani crvi i divlje oluje za njih su vječita opasnost. Jedino blago Dine je melange, opojna droga koju stvaraju crvi. Ovaj □začin' produžava život i daje upućenom određenu sposobnost predviđanja budućnosti.

Paul Atreid bio je sin vladara Dine. Kad su mu oca ubili u ratu sa suparničkim plemstvom Harkonnena, Paul je sa svojom trudnom majkom, gospom Jessicom pobjegao u pustinju. Ona je bila posvećena, učenica Bene Gesserita – ženskog reda koji je njegovao umjetnost duha i pazio na genetsko naslijeđe. Prema njima, Paul je pripadao stablu iz kojeg je trebao proizaći *Kwisatz Haderach*, budući mesija.

Duncan Idaho je poginuo spašavajući ih. Paul je uspio zadobiti povjerenje Slobodnjaka, naučio je nadzirati i jahati pustinjske crve. Tijekom jednog rituala, uzeo je veću dozu droge, što je u njemu izazvalo trajnu promjenu i spoznao je potpunu sliku budućnosti – ili više budućnosti. Drogu je uzela i njegova majka, pokušavajući je nadzirati metodama Bene Gesserita. Budući da je tada bila trudna, rezultat toga je bio prijenos svog majčinog znanja na to još nerođeno dijete, Paulovu sestru Aliju, kojim je ona raspolagala odmah po rođenju.

Vremenom su Slobodnjaci prihvatili Paula kao vođu. Vezao se za djevojku Chani i prihvatio mnoge njihove običaje. Ali njegova atreidska priroda bila je naviknuta na disciplinu nepoznatu Slobodnjacima; naposljetku ih je organizirao, a zatim ih zadužio za misiju koja im je ranije bila strana. Također je namjeravao promijeniti klimu na Dini dovođenjem vode na planet.

Prije nego je sasvim ostvario svoje planove, Harkonneni su ponovno napali Dinu i njen glavni grad, Arrakeen. Bez obzira na navodno nepobjedive sardaukarske legije, Paulova vojska Slobodnjaka porazila je neprijatelje u velikoj bitci.

U pregovorima koje je vodio, Paul je uspio steći prevlast koja će mu omogućiti stvaranje temelja zvjezdanog carstva. Za ženu je uzeo kraljevsku nasljednicu, princezu Irulan, iako je odbio imati bilo što s njom, ostavši vjeran Chani.

U sljedećih dvanaest godina stvorio je svoje carstvo. Ali onda su se sve stare, snažne zajednice počele ujedinjavati i kovati zavjeru protiv njega i protiv legende o Muad'Dibu, kako su ga prozvali.

1.

Bogata riznica mitova obavija Paula Muad'Diba, Cara-mentata, i njegovu sestru Aliju pa je teško razlučiti stvarne osobe iza svih tih velova. Ali, *u svakom slučaju, postojao je muškarac koji se rodio kao Paul Atreid i žena rođena kao Alija. Njihova tijela su bila podložna prostoru i vremenu. Iako su ih njihove proročke moći smještale izvan uobičajenih ograničenja vremena i prostora, bili su ljudskog roda. Proživjeli su stvarne događaje koji su ostavili stvarne tragove na stvarnom svijetu. Da bi ih se shvatilo, treba znati da je njihova propast bila ujedno i propast cijelog čovječanstva. Ovo djelo nije zato posvećeno Muad'Dibu ili njegovoj sestri, već njihovim nasljednicima – svima nama.*

*Posveta iz 'Kazala o Muad'Dibu' prepisana s
Tabulae Memorium kulta Mahdijevog duha.*

Doba carske vladavine Muad'Diba dalo je više povjesničara nego sva ostala razdoblja ljudske povijesti. Većina njih je ljubomorno i sektaški zastupala neko vlastito stanovište, što govori o izuzetnom utjecaju ovog čovjeka koji je uzvitlao silne strasti na čitavom mnoštvu različitih svjetova.

Naravno, on je sadržavao dijelove povijesti, idealne i idealizirane. Ovaj čovjek, rođen kao Paul Atreid u jednoj drevnoj Velikoj obitelji, dobio je temeljito prana-bindu školovanje od gospe Jessice, svoje majke i članice reda Bene Gesserita, što mu je omogućilo da potpuno nadzire svoje mišiće i živce. Ali i više od toga, jer je bio mentat, s razumom koji je nadilazio inteligenciju mehaničkih kompjutora koje su stari narodi koristili, a koje je nova vjera zabranila.

Iznad svega, Muad'Dib je bio *Kwisatz Haderach* kojeg je Sestrinstvo Bene Gesserita prosijalo kroz mnogo tisuća naraštaja posebnim programom uzgoja.

A onda je on, *Kwisatz Haderach*, onaj koji može biti 'na više mjesta istodobno', prorok, čovjek pomoću kojeg se Bene Gesserit nadao upravljati ljudskom sudbinom – postao Car Muad'Dib, sklopivši brak iz koristoljublja s kćerkom Cara Padišaha kojeg je pobijedio.

Budući da ste vjerojatno čitali i druge povijesti pa su vam poznate važne činjenice, sigurno ste zapazili paradoks, pogrešku koja ovog trenutka postaje razumljiva. Divlji Slobodnjaci Muad'Diba stvarno su svladali Padišaha Shaddama IV. Razbili su Sardaukarske legije, savezničke trupe Velikih kuća, vojsku Harkonnena i najamnike kupljene

novcem izglasanim u Landsraadu. Bacio je na koljena Svemirski Ceh i postavio svoju sestru Aliju na vjersko prijestolje koje je Bene Gesserit smatrao svojim.

Sve to je on učinio, i još više.

Muad'Dibovi misionari Qizaratea vodili su vjerski rat diljem svemira u obliku Džihada, čija je ofenziva potrajala samo dvanaest standardnih godina, ali i to je bilo dovoljno da vjerski kolonijalizam podčini pod jednu vlast cijeli ljudski rod, s izuzetkom tek jednog sićušnog dijela.

Sve ovo mu je uspjelo, jer je osvajanjem Arrakisa, planeta poznatijeg kao Dina, stekao monopol nad najvažnijim sredstvom razmjene u Carstvu – nad gerijatrijskim začinom, melangeom, tim otrovom koji daje život.

Tu se srećemo s još jednim dijelom idealne povijesti; radi se o stvari čija psihička kemija rastače Vrijeme. Bez melangea, Sestrinstvo Časnih Majki ne bi mogla promatrati i nadzirati ljude. Bez melangea navigatori cehovskih brodova ne bi mogli ploviti svemirom. Bez melangea, milijarde i milijarde građana Carstva umrlo bi od apstinentske krize.

Bez melangea Paul Muad'Dib ne bi imao proročku moć.

Znamo da je ovaj trenutak vrhunske moći imao i nedostatak. Ima samo jedan odgovor na to: savršeno točno i potpuno proročanstvo je pogubno.

Ostale povijesti govore da su Muad'Diba porazili otvoreni zavjerenici – Ceh, Sestrinstvo i nemoralni znanstvenici reda Bene Tleilax sa svojim sposobnostima pretvaranja u liceigrače. Druge povijesti govore o postojanju uhoda u domu Muad'Diba. Oni većinom pripadaju Dininom Tarotu koji je zasjenio Muad'Dibovu snagu proricanja. Neki pak tvrde da je Muad'Dib bio prisiljen prihvatiti usluge jednog **gole**, tijela vraćenog iz mrtvih i školovanog da ga uništi. Ali oni bi svakako morali znati da je taj **gola** bio Duncan Idaho, poručnik Atreida, koji je poginuo spašavajući život mladog Paula.

Sve povijesti, međutim, naznačuju tajno udruženje Qizarate na čijem je čelu bio Korba Panegiryst. One potanko otkrivaju Korbin plan za ubojstvo Muad'Diba i njegovu namjeru da krivnju za to svali na Chani, Paulovu slobodnjačku prilježnicu.

Ali, zar nam bilo što od ovoga može predočiti stvarni tijek povijesti? Ne, ne može. Jedino kroz pogubnu prirodu proročanstva možemo shvatiti krah jedne tako velike i dalekovidne moći.

Nadajmo se da će povjesničari nešto naučiti iz ovog
objelodanjenja.

Analiza povijesti: Muad'Dib
od Bronsa od Ixa

2.

Ne postoji odvajanje bogova i ljudi; oni se međusobno neraspletivo prepliću.

Poslovice Muad'Diba

Unatoč pogubnoj prirodi urote koju se nadao skovati, u misli Scytala, liceigrača s Tleilaxa, stalno se uvlačilo tužno sažaljenje.

Žao će mi biti što ću prouzročiti smrt i bijedu Muad'Diba, govorio je u sebi.

Pažljivo je skrivao ovaj osjećaj samilosti od ostalih zavjerenika. Ovakve misli su znak da će se lakše poistovjetiti sa žrtvom nego s napadačima – osobitost Tleilaxa.

Stajao je u neodlučnoj tišini, donekle odvojen od ostalih. Već su neko vrijeme raspravljali o psihičkom otrovu. Rasprava je bila silovita i žestoka, ali pristojna u onom slijepo prisilnom smislu svojstvenom vještacima Velike Škole kad bi raspravljali o svojim dogmama.

“Kad pomisliš da si ga ucmeкао, baš tada ćeš se uvjeriti da je neozlijeđen!”

Ove riječi je izgovorila stara Časna Majka Bene Gesserita, Gaius Helen Mohiam, njihova domaćica ovdje na Wallachu IX. Bila je to pojava krutog držanja, odjevena u crno, smežurana vještica koja je sjedila na lebdećem stolcu. Kapuljača joj je bila zabačena da bi naglasila naborano lice ispod srebrnaste kose. Duboko upale oči zurile su iz koščate lubanje.

Govorili su *mirabhasa* jezikom, s oštrim falanškim suglasnicima i otvorenim samoglasnicima. Bio je izvrstan za izražavanje profinjenih emocionalnih tanahnosti. Sada je Edric, cehovski navigator, odgovarao Časnoj Majci ugladenim, ali i podsmješljivim tonom, što je stvaralo ljupki prizvuk ohole pristojnosti.

Scytale je gledao u poslanika Ceha. Udaljen svega nekoliko koraka, Edric je plivao u spremniku s narančastim plinom. Spremnik se nalazio u sredini prozirne kupole koju je Bene Gesserit sagradio za ovaj susret. Navigator je bio izdužena spodoba koja je nejasno podsjećala na čovjekoliko biće s perajama na nogama i velikim, lepezasto opnastim rukama – riba u čudnom moru. Ispušni ventili spremnika propuštali su blijedo narančasti oblak bogat mirisom začina, melangea.

“Nastavimo li ovako, glupost će nas koštati glave.”

To je rekla četvrta nazočna osoba – *potencijalni* suučesnik u zavjeri – princeza Irulan, žena (*ali ne i ljubavnica*, prisjetio se Scytale)

njihovog zajedničkog neprijatelja. Stajala je pokraj Edricovog spremnika; visoka plava ljepotica, predivna u haljini od plavog kitovog krzna i s odgovarajućim šeširom. Na ušima su joj svjetlucale zlatne naušnice. Držanje joj je odavalo aristokratsku oholost, ali je nešto u kamenoj mirnoći njenih crta lica odavalo da iza svega stoji Bene Gesserit.

Scytale je prestao pratiti nijanse u govoru i na licima, počevši promatrati samo mjesto. Posvuda oko kupole prostiru se brda prošarana snijegom koji se otapa i odražava šareno, vlažno plavetnilo malog plavo-bijelog sunca u zenitu.

Zašto ovo posebno mjesto? upitao se Scytale. Bene Gesserit bi rijetko kada činio nešto slučajno. Uzmimo, primjerice, otvoren strop kupole: uobičajeniji i skućeniji prostor mogao bi izazvati klaustrofobijsku živčanost kod Cehovaca. Sputavanja njegove psihe dolazile su iz njegove prirodne sredine: otvorenog svemira.

Sagraditi ovo mjesto samo zbog Edrica bilo bi očito ukazivanje na njegove slabosti.

Što je ovdje meni namijenjeno? čudio se Scytale.

“Zar nemaš ništa reći, Scytale?” upita ga Časna Majka.

“Želite li me uvući u tu besmislenu borbu?” odgovori protupitanjem Scytale. “Vrlo dobro, suočeni smo s potencijalnim Mesijom. Kad se radi o takvoj osobi, nikada ne treba ići u otvoreni napad. Bio bi to samoubilački potez.” Svi su zurili u njega.

“Vjeruješ da je to jedina opasnost?” upita ga Časna Majka teško dišući.

Scytale slegne ramenima. Za ovaj susret odabrao je ugodno obličje okruglog lika, veselih crta lica, bezobličnih, punih usana i tijela poput napuhnutog knedla. Proučavajući muške zavjerenike, zaključio je da je napravio najbolji mogući izbor – vjerojatno potpuno instinktivno. Jedino je on u ovoj skupini mogao promijeniti tjelesni oblik u širokom rasponu obličja i crta lica. Bio je ljudski kameleon, liceigrač, a oblik koji je sada imao navodio je ostale da ga previše olako shvaćaju.

“Dakle?” bila je uporna Časna Majka.

“Uživao sam u tišini”, odgovorio je Scytale. “Naše mržnje su jače kad su neizgovorene.”

Časna Majka ustukne i Scytale zamijeti da ga pažljivo promatra. Svi su oni dobili temeljito prana-bindu obrazovanje, što im je omogućavalo uspostavljanje nadzora nad mišićima i živcima – vještina koju je svega nekoliko ljudi ikada postiglo. Ali sve je to bilo ništa prema sposobnostima mišića i živaca Scytala, liceigrača, i njegove posebne

sympatico osobine, koja mu je omogućavala preuzimanje ne samo fizičkog izgleda nego i psihe druge osobe.

Pruživši joj dovoljno vremena da stvori mišljenje o njemu, Scytale reče: “Otrov!” Tako je naglasio riječ da je stvorio dojam da jedino on shvaća njen skriveni značaj.

Navigator zatreperi i njegov glas odjekne iz svjetlucajuće govorničke kugle koja se okretala u kutu spremnika iznad Irulan. “Govorimo o otrovu koji djeluje na *psihu*, a ne na fizičko stanje organizma.”

Scytale se nasmije. Mirabhasa smijeh je mogao oderati kožu s protivnika, a sada se orio iz sve snage.

Irulan se nasmiješila u znak poštovanja, ali se u kutovima očiju Časne Majke pojavio nagovještaj srditosti.

“Prestani s tim!” zareži Mohiam.

Scytale zašuti, ali je uspio na sebe svratiti pažnju ostalih: Edrica, koji je zatomljivao gnjev, Časne Majke, oprezne čak i u srditosti, Irulan, zabavljene, ali i zbunjene.

“Naš prijatelj Edric pretpostavlja”, reče Scytale, “da dvije vještice reda Bene Gesserit, upućene u sve njegove tajne, nisu naučile pravilno ocijeniti korištenje prijevara.”

Mohiam je skrenula pogled na hladna brda njene benegeseritske postojbine. *Počela je shvaćati bit onoga što se ovdje zbiva*, primijetio je Scytale. *To je dobro*. S Irulan je, pak, bio drugi slučaj.

“Jesi li s nama ili nisi, Scytale?” upita Edric. Škiljio je kroz oči sićušne kao kod glodavca.

“Moja zakletva na vjernost nije sporna” reče Scytale. Pažnju je posvetio Irulan. “Sigurno se, Princezo, pitate jeste li zbog ovoga trebali prevaliti tolike parseke i toliko riskirati.”

Ona kimne odobravajući.

“Da mlatite praznu slamu s jednim ribom-čovjekom i da čavrljate s jednim debelim tleilaškim liceigračem?” upita je Scytale.

Ona se odmakne od Edricovog spremnika, odmahujući ljutito glavom zbog teškog zadaha melangea.

Edric iskoristi ovaj trenutak i u usta ubaci tabletu melangea. *On jede, udiše i, nedvojbeno, pije začín*, primijetio je Scytale. To je razumljivo, jer je začín povećavao moć predviđanja Navigatora, činio ga sposobnim za upravljanje cehovskim letjelicama koje se kreću nadsvjetlosnim brzinama kroz svemir. Pomoću začinske svijesti uspijevao bi pronaći brodsku liniju budućnosti koja izbjegava opasnosti, ali njegove proročke rašlje mogle bi je i ne pronaći.

“Mislim da je moja nazočnost ovdje pogreška”, reče Irulan.

Časna Majka se okrenula i otvorila oči pa ih opet zatvorila, neobičnim reptilskim pokretom.

Scytale skrene pogled s Irulan na spremnik, pozivajući na taj način princezu da se složi s njim. Ona će, Scytale je to znao, vidjeti Edrica kao odbojnu osobu: drskog pogleda, čudovišnih stopala i ruku koje se lagano pokreću u plinu – dimnom vrtlogu narančastih isparavanja koja su ga okruživala. Razmišljat će o njegovim spolnim navikama i pomislit će o neobičnosti parenja s nekim poput njega. Čak bi generator polja sile, koji je Edricu stvarao bestežinsko stanje svemira, predstavljao prepreku među njima.

“Princezo”, reče Scytale, “zahvaljujući Edricovoj nazočnosti, proročki pogled vašeg muža ne može predvidjeti neke okolnosti, uključujući i ovu... najvjerojatnije.”

“Vjerojatno”, reče Irulan.

Zatvorenih očiju Časna Majka kimne glavom. “Pojavu predviđanja slabo shvaćaju čak i oni koji su u nju posvećeni”, reče ona.

“Ja sam pravi cehovski Navigator i imam Moć”, primijeti Edric.

Časna Majka ponovno otvori oči. Ovoga puta se zagledala u liceigrača, ispitujućim ga pogledom punim benegeseritske pronicljivosti. Pažljivo je odmjeravala svaku sitnicu.

“Ne, Časna Majko”, promrmlja Scytale, “nisam tako jednostavan kako to izgledam.”

“Ne shvaćamo ovu Moć drugog pogleda”, reče Irulan. “U tome je stvar. Edric kaže da moj muž ne može vidjeti, saznati ili predvidjeti što se događa unutar područja Navigatorovog utjecaja. Ali, kako se daleko taj utjecaj prostire?” “Postoje ljudi i stvari u našem svijetu koje znam samo po njihovim posljedicama”, reče Edric, stisnuvši svoja riblja usta u tanku crtu. “Znam da su bili ovdje... tamo... negdje. Kao što vodena bića uskovitlavaju vodene tokove, tako i onaj koji predviđa uskovitlava Vrijeme. Vidio sam gdje vam je bio muž, iako nikad nisam upoznao ni njega ni ljude koji iskreno vjeruju u njegove ciljeve i koji su mu odani. Ovo je tajna koju posvećeni otkrivaju samo onima koje smatraju svojima.”

“Irulan nije vaša”, primijeti Scytale, pogledavši postrance princezu.

“Svi mi znamo da je moje sudjelovanje neophodno u zavjeri”, reče Edric.

Upotrijebivši izraz koji se koristi za opisivanje strojeva, Irulan reče: “I ti imaš svoju svrhu.”

Sada ga vidi onakvim kakav jest, pomisli Scytale. **Dobro!** “Budućnost je stvar koju treba oblikovati”, reče Scytale. “Upamtite to, princezo.”

Irulan brzo pogleda prema liceigraču.

“Ljudi koji se slažu s Paulovim ciljevima, odani su mu”, reče ona. “Neki od njegovih legionara-Slobodnjaka, nose njegov plašt. Vidjela sam kako im priči i čula udvorne krikove njihovom Mahdiju, njihovom Muad’Dibu.” ***Naposljetku je shvatila***, pomisli Scytale, ***da joj se ovdje sudi, da ćemo donijeti presudu koja će je spasiti ili uništiti. Sada vidi stupicu koju smo joj postavili.***

Na trenutak Scytale izmijeni pogled s Časnom Majkom i trenutno shvati da i ona jednako misli o Irulan. Bene Gesserit je, naravno, dao princezi podrobne upute, dao joj dobar ***lie adroit***. Ali uvijek dođe trenutak kad se Bene Gesserit mora osloniti na vlastito obrazovanje i vlastite nagone. “Princezo, znam što najviše želite od Cara” reče Edric.

“Tko to zna?” upita Irulan.

“Želite postati utemeljivačica carske dinastije”, reče Edric, prečuvši njen odgovor. “Ako nam se ne pridružite, to se nikada neće ostvariti. Za to vam dajem svoju proročku riječ. Car se oženio s vama iz političkih razloga i vi nikada nećete s njim dijeliti postelju.”

“Tako, znači prorok je i voajer”, podrugljivo se nasmije Irulan.

“Car je čvršće vezan za svoju slobodnjačku prilježnicu nego za vas!” odbrusi Edric.

“Ali ona mu ne daje nasljednika”, reče Irulan.

“Razum je prva žrtva snažnih osjećaja”, promrmlja Scytale.

Naslutio je da će doći do izljeva Irulaninog bijesa i vidio je da njegova opomena počinje djelovati.

“Od nje ne dobiva nasljednika” reče Irulan glasom koji je pokazivao da je njena pribranost plod samokontrole, “jer ja potajno upravljam kontracepcijom. Biste li to priznanje željeli čuti od mene?”

“To Caru neće biti teško otkriti” reče Edric, smiješeći se.

“Pripremila sam laži za taj slučaj” odgovori Irulan. “Može dokučiti istinu, ali ponekad je lakše povjerovati u laž.”

“Morate se odlučiti, Princezo”, reče Scytale, “ali shvatite i što vas to štiti.”

“Paul je pravedan prema meni”, reče ona. “Član sam njegovog Vijeća.”

“Tijekom dvanaest godina koje ste proveli kao Princeza-Supruga” upita Edric, “je li prema vama pokazao i najmanje topline?”

Irulan odmahne glavom.

“Svrgnuo je s prijestolja vašeg oca uz pomoć nečasnih slobodnjačkih hordi, oženio se vama da bi potvrdio svoje pravo na prijestolje, a ipak vas nije okrunio za Caricu”, reče Edric.

“Edric vas pokušava pokolebati obraćajući se vašim osjećajima, Princezo”, reče Scytale. “Nije li to zanimljivo?”

Ona brzo pogleda prema liceigraču, ugleda drzak osmijeh na njegovom licu i odgovori podizanjem obrva. *Naposljedku joj je postalo jasno*, primijeti Scytale, *da će, napusti li skup pod Edricovim okriljem i pridruži se zavjeri, ovi trenuci izbjeći Paulovoj proročkoj viziji. Pa ipak, uskrati li pristanak...*

“Ne čini li vam se, Princezo”, upita Scytale, “da Edric ima preveliku moć u našoj zavjeri?”

“Već sam se pristao”, reče Edric, “prikloniti najboljem zaključku do kojeg ćemo doći na sastanku.”

“A tko odlučuje o najboljem zaključku?” upita Scytale.

“Želite li da Princeza ode odavde i ne pridruži nam se?” upita Edric.

“On želi da njeno obvezivanje bude iskreno”, progundā Časna Majka. “Između nas ne smije biti nikakve prijevare.”

Irulan se, primijeti Scytale, prepustila razmišljanju, ruku skrivenih u rukavima odore. Sigurno sada odmjerava mamac koji joj je Edric ponudio: *osnivanje carske dinastije!* Vjerojatno se pita kakav su plan zavjerenici skovali da bi se zaštitili od nje. Mora procijeniti mnoge stvari.

“Scytale”, oslovi ga Irulan, “govori se da vi Tleilaxi poštujete čudan sustav časti: vašim žrtvama uvijek morate pružiti mogućnost bijega.”

“Samo ako je mogu otkriti”, složi se Scytale.

“Jesam li ja žrtva?” upita Irulan.

Scytale prasne u smijeh.

Časna Majka zadršće.

“Princezo”, reče Edric blagim i uvjeravajućim glasom, “već ste jedna od nas i nemate se čega bojati. Zar ne uhodite Carsku Kuću za vaše pretpostavljene iz reda Bene Gesserita?”

“Paul zna da šaljem izvješća svojim učiteljima” reče ona.

“Ali, zar im time ne dajete snažan propagandni materijal protiv vašeg Cara?” upita Edric.

Ne ‘našeg’ Cara, primijeti Scytale. *‘Vašeg’ Cara. Irulan je previše Bene Gesserit da bi joj promaknuo taj detalj.*

“Ovdje se radi o moći i kako se okoristiti njome”, reče Scytale približavajući se Vozačevom spremištu. “Mi iz reda Tleilaxa vjerujemo da u cijelom svemiru postoji jedino neutaživa glad za materijom, da je jedino energija *bitna*. A energija uči. Čujte me dobro, Princezo: energija uči. Mi to nazivamo moć.”

“Niste me uvjerili da možemo poraziti Cara”, reče Irulan.

“Nismo uvjerili čak ni sami sebe”, odgovori Scytale. “Kamo god se osvrnemo”, nastavi Irulan, “suočavamo se s njegovom moći. On je *Kwisatz Haderach*, onaj koji se istodobno može nalaziti na više mjesta. On je Mahdi čiji i najmanji hir predstavlja zakon za misionare Qizarata. On je mentat čiji kompjutorska svijest nadilazi i najveća stara računala. On je Muad'Dib čija je zapovijed, izdana legijama Slobodnjaka, dovoljna da budu zatrti stanovnici čitavih planeta. Također ima proročki pogled kojim zadire u budućnost. U njemu se složila takva građa gena za kojom mi Bene Gesserit žudimo...”

“Poznate su nam njegove vrline”, prekine je Časna Majka. “A znamo da i izrod, njegova sestra Alija, ima tu sposobnost. Ali oboje su ipak ljudi. Prema tome imaju i slabosti.”

“A gdje su te ljudske slabosti?” upita liceigrač. “Hoćemo li ih tražiti u vjerskoj plaćeničkoj vojsci Džihada? Može li se carska Qizara okrenuti protiv njega? Što je s građanskim autoritetom Velikih Kuća? Je li Kongres Landsraada sposoban za nešto više osim podizanja žamora?”

“Predlažem Ceh”, reče Edric, okrenuvši se u svom spremniku. “CHOAM predstavlja posao, a posao prati dobit.”

“Ili možda Carevu majku”, reče Scytale. “Kako sam čuo, gospa Jessica je ostala na Caladanu, ali održava stalnu vezu sa svojim sinom.”

“Ta izdajnička kučka”, reče Mohiam nepromijenjenim glasom. “Da mogu, odrekla bih se vlastitih ruku koje su je podigle.”

“Naša zavjera mora biti provedena bez pogreške”, reče Scytale.

“Mi smo više od zavjerenika”, usprotivi se Časna Majka. “Ah, da”, složila se Scytale. “Mi smo energični i brzo učimo. To nas čini jedinom pravom nadom i sigurnim spasom ljudskog roda.” Govorio je vrlo uvjerljivo, što je vjerojatno bila krajnja ironija za koju je bio sposoban jedan Tleilax.

Jedino je Časna Majka shvatila lukavost. “Zašto?” upita ona, obraćajući se Scytalu.

Prije nego je liceigrač uspio odgovoriti, Edric se nakašlje i reče: “Okanimo se brbljarija o filozofskim besmislicama. Sva pitanja se mogu svesti na jedno: ‘Zašto uopće nešto postoji?’ Svako pitanje vezano za vjeru, poslove, vladanje, ima jedinstvenu izvedenicu: ‘Tko će silu

provesti u djelo?” Savezi, korporacije, trustovi – svi oni jure iluzije ako se odmah ne domognu vlasti. Sve ostalo je glupost, što većina razumnih bića počinje shvaćati.”

Scytale slegne ramenima, pokretom namijenjenim jedino Časnoj Majci. Edric joj je odgovorio umjesto njega. Ta popujuća budala bila je njihova najveća slabost. Da bi bio siguran da ga je Časna Majka shvatila, Scytale reče: “Tko pažljivo sluša učitelja, nauči nauk.”

Časna Majka lagano kimne glavom.

“Princezo”, reče Edric, “izaberite. Odabrani ste kao alat sudbine, najsjajnije...”

“Čuvajte svoje pohvale za one koji se njima mogu pokolebati”, reče Irulan. “Trenutak prije ste spomenuli duha, povratnika iz mrtvih, pomoću kojeg možemo uništiti Cara. Objasnite to.”

“Atreidi će uništiti sami sebe”, zabrunda Edric.

“Prestanite govoriti u zagonetkama”, prasne Irulan. “Tko je taj duh?”

“To je vrlo neobičan duh”, reče Edric. “Ima tijelo i ime. Tijelom je u dlaku isti s uglednim učiteljem mačevanja, poznatim kao Duncan Idaho. Što se imena tiče...”

“Idaho je mrtav”, reče Irulan. “Paul je često u mojoj nazočnosti žalio za njim. Vidio je kad ga je ubio jedan od Sardaukara moga oca.”

“Čak ni poražene”, primijeti Edric, “Sardaukare tvoga oca nije napustila mudrost. Pretpostavimo da je neki mudri zapovjednik Sardaukara prepoznao truplo učitelja mačevanja među onima koje su ubili njegovi ljudi. Što onda? Postoje određeni postupci kojima se takva tijela mogu podvrgnuti, kao i posebna vještina naukovanja... djeluje li se brzo.”

“Tleilax gola”, prošapće Irulan, bacivši postrance pogled prema Scytalu.

Primijetivši da ga promatra, Scytale započne pokazivati moći liceigrača – staro obličje se pretopilo u novo, tijelo se razgradilo i ponovno ustrojilo. Odjednom, pred njom se nalazio mršav čovjek. Lice mu je ostalo donekle okruglo, ali tamnije s neznatno spljoštenim crtama. Visoko postavljene jagodične kosti isticale su velika udubljenja s nedvojbeno zakošenim očima. Kosa mu je bila crna i razbarušena.

“Gola sličan ovoj pojavi”, reče Edric, pokazujući na Scytala.

“Ili samo neki drugi liceigrač?” upita Irulan.

“Nije liceigrač” odgovori Edric. “Kod liceigrača postoji opasnost od razlaganja ako je duže vrijeme pod stalnom prismotrom. Ne; pretpostavimo da je naš mudri zapovjednik Sardaukara sačuvao

Idahovo truplo za axolotl spremnike. Zašto ne? Truplo je imalo mišiće i živce jednog od najboljih mačevalaca u povijesti, savjetnika Atreida, genija vojne vještine. Kakvo bi razbacivanje bilo izgubiti sve to znanje i sposobnost kad se ono može oživjeti za instruktora Sardaukara.”

“Nikada nisam čula baš ništa o tome, a bila sam jedan od očevih povjerenika”, reče Irulan.

“Ah, ali vaš otac je bio poražen i samo nekoliko trenutaka kasnije vi ste bili prodani novom Caru”, reče Edric.

“Je li to učinjeno?” upita ona.

Ozaren izrazom samozadovoljstva, Edric reče: “Pretpostavimo da je mudar zapovjednik Sardaukara, svjestan potrebe za brzim djelovanjem, odmah poslao očuvano tijelo Idaha Bene Tleilaxu. Pretpostavimo, dalje, da su zapovjednik i njegovi ljudi umrli prije nego su obavijestili vašeg oca – koji ionako nije mogao iz toga izvući korist. U tom slučaju bi ostao neki fizički dokaz, komadić tijela koji je poslan Tleilaxu. To se moglo izvesti na samo jedan način – letjelicom. Mi iz Ceha, naravno, znamo za svaki teret kojeg prevozimo. Saznavši za ovog, mislili smo da bi se bilo mudro domoći gole kao poklona vrijednog samog Cara.” “To ste, dakle, vi učinili”, reče Irulan.

Scytale, koji je vratio svoje prijašnje bucasto obličje, reče: “Kako je to naš prijatelj okolišajući nagovijestio, mi smo stajali iza svega.”

“Kako je Idaho bio uvjetovan?”

“Idaho?” pita Edric, pogledavši Tleilaxa. “Znate li što o kakvom Idahou, Scytale?”

“Prodali smo vam osobu koja se zvala Hayt” odgovori Scytale.

“Ah, da – Hayt” reče Edric. “Zašto ste nam ga prodali?” “Zato, jer smo već jednom odgajali vlastitog **Kwisatz Haderacha**”, odgovori Scytale.

Časna Majka naglim pokretom podigne staru glavu i pogleda ga. “Niste nam to rekli!” reče optužujućim glasom. “Niste nas pitali”, odgovori Scytale.

“Kako ste uspjeli ovladati svojim **Kwisatz Haderachom**?” upita Irulan.

“Stvorenje koje je cijeli život provelo stvarajući detaljnu sliku samog sebe, prije će umrijeti nego postati antiteza te slike”, odgovori Scytale.

“Ne shvaćam”, usudi se primijetiti Edric.

“Ubio se”, progundā Časna Majka.

“Dobro me pratite, Časna Majko”, upozorio ju je Scytale glasom koji je značio: vi niste spolni objekt, nikada niste ni bili, niti uopće možete biti spolni objekt.

Tleilax je pričekao da ova prenatraglaštena opaska stvori dojam. Morala je shvatiti njegovu namjeru. Kad se bijes u njoj bude malo stišao, svakako će uočiti da joj Scytale, da je upoznat s potrebama uzgoja u Sestrinstvu, ne bi mogao uputiti takvu optužbu. Pa ipak, njegove riječi su bile uvreda, što se nije slagalo s načelima Tleilaxa.

Brzo, upotrijebivši mirabhasa pomirljiv ton, Edric je pokušao izgladiti situaciju. “Scytale, rekao si da si prodao Hayta, jer si se slagao s načinom na koji smo ga željeli iskoristiti.”

“Edric, šutjet ćeš dok ti ne dopustim govoriti”, reče Scytale. Budući da se navigator pokušao pobuniti, Časna Majka prasne: “Umukni, Edric!”

U znak protesta, navigator se povuče u spremnik.

“Naši osobni, kratkotrajni osjećaji ne smiju utjecati na rješenje zajedničkog problema”, reče Scytale. “Oni zamućuju razum, jer je jedini relevantni osjećaj – praiskonski strah koji nas je i doveo na ovaj sastanak.”

“Shvaćamo”, reče Irulan pogledavši Časnu Majku.

“Morate jasno shvatiti opasna ograničenja naše glavne uzdanice”, reče Scytale. “Proroštvo ne može nabasati na ono što ne može shvatiti.”

“Vi okolišate, Scytale”, reče Irulan.

Čak i ne sluti koliko to činim, pomisli Scytale. ***Kada ovo završi, imat ćemo Kwisatz Haderacha kojim ćemo moći upravljati. Ostali neće imati ništa.***

“Kojeg je porijekla bio vaš Kwisatz Haderach?” upita Časna Majka.

“Posegnuli smo u razne krajnosti” odgovori Scytale. “Uzeli smo krajnje dobro i krajnje zlo. Savršeni nitkov koji uživa jedino u izazivanju boli i terora može biti vrlo poučan.

“Stari barun Harkonnen, djed našeg Cara, je li i on bio jedno od ostvarenja Tleilaxa?” upita Irulan.

“Ne, nismo ga mi stvorili”, odgovori Scytale. “Ali zato priroda često stvara stvorenja vrlo slična našima. Razlika je u tome što ih mi proizvodimo samo u uvjetima u kojima ih možemo proučavati.”

“Ne dopuštam da me zaobilazite i da se prema meni ovako ponašate”, pobuni se Edric. “Tko skriva ovaj skup od...” “Vidite?” upita Scytale. “Evo najpametnijeg među nama.” “Želio bih razmotriti način

na koji ćemo Hayta predati Caru”, bio je uporan Edric. “Moje je mišljenje da je Hayt odraz starog morala koji su Atreidi donijeli s matičnog svijeta. Hayt mora pomoći Caru da postane moralniji, naglasiti pozitivno-negativne elemente života i vjere.”

Scytale se smješкао, prelazeći blagim pogledom preko svojih suradnika. Bili su kao što ih je i zamišljao. Stara Časna Majka se služila svojim osjećajima kao nožem. Irulan je bila dobro uvježbana za posao u kojem se našla – bespriječni uradak Bene Gesserita. Edric je bio tek puka ruka mađioničara: zadaća mu je bila nešto prikrivati ili skretati pažnju. Sada je ponovno zašutio budući da ostali nisu obraćali pažnju na njega.

“Jesam li dobro shvatila da je Haytova zadaća trovanje Paulove psihe?” upita Irulan.

“Manje-više”, reče Scytale.

“A što ćemo sa Qizaratom?” upita Irulan.

“Da bi se zavist pretvorila u neprijateljstvo, dovoljna je tek neka sitna opaska, sasvim mali utjecaj na osjećaje”, reče Scytale.

“A CHOAM?” upita Irulan.

“Oni će se prikloniti profitu”, odgovori Scytale.

“Što je sa ostalim snažnim skupinama?”

“Dovoljno je preuzeti na sebe ulogu vlade” reče Scytale. “One slabije ćemo pripojiti u ime morala i napretka. Naša opozicija će upasti u vlastitu zamku.”

“I Alija?”

“Hayt je višenamjenski gola”, reče Scytale. “Careva sestra je u dobi kad je može zvesti šarmanтни muškarac kojem je to cilj. Privući će je njegova muškost i mentatska sposobnost.”

Mohiam razrogači stare oči u znak iznenađenja. “Gola je mentat? To je opasan potez.”

“Da bi bio precizan”, primijeti Irulan, “mentat mora raspolagati preciznim podacima. Što će se dogoditi ako Paul od njega zatraži da mu objasni svrhu našeg darivanja?”

“Hayt će mu reći istinu”, odgovori Scytale. “To ništa neće promijeniti na stvari.”

“Znači, pružate Paulu mogućnost bijega” reče Irulan.

“Mentat!” mrmljala je Mohiam.

Scytale pogleda staru Časnu Majku, postavši svjestan drevne mržnje kojom su bili obojani njeni odgovori. Još od doba Butlerijanskog džihada kad su ‘misleći strojevi’ uklonjeni gotovo iz cijelog svemira,

kompjutori pobuđuju nepovjerenje. Ti drevni osjećaji prenijeli su se i na ljude-kompjutore.

“Ne sviđa mi se način kako se osmijehujete”, iznenada reče Mohiam, ošinuivši pogledom Scytale.

Scytale joj odgovori na isti način: “I ja o vama lošije mislim nego što bi vam se sviđalo. Ali moramo surađivati.” Pogleda cehovca. “Zar ne, Edric?”

“Spozna je koje mi pružaš nanose bol”, reče Edric. “Vjerojatno to radiš želeći mi staviti do znanja kako se ne smijem suprotstavljati zajedničkim nazorima svojih ostalih suzavjerenika.”

“Vidite, on uči”, reče Scytale.

“Shvaćam i druge stvari”, progunđa Edric. “Atreidi drže monopol nad začinom. Bez njega ja ne mogu provjeravati budućnost. Bene Gesserit gubi nadzor nad istinom. Imamo velike zalihe, ali one nisu neograničene. Melange je svemoćna moneta.”

“Ali ne i jedina kojom raspolaže naša civilizacija”, reče Scytale. “Prema tome, ovdje ne vrijedi zakon ponude i potražnje.”

“Namjeravate mu ukrasti tajnu”, zadršće Mohiam. “S planeta kojeg čuvaju njegovi ljudi Slobodnjaci!”

“Slobodnjaci su civilizirani, obrazovani i glupi”, reče Scytale. “Ali nisu ljudi. Naviknuti su vjerovati, a ne znati. Vjerovanjem se može upravljati. Jedino je znanje opasno.”

“Hoće li meni nešto preostati da utemeljim Carsku dinastiju?” upita Irulan.

Svi su osjetili nemir u njenom glasu, ali se samo Edric nasmijao.

“Ponešto”, reče Scytale. “Ponešto.”

“To znači kraj Atreida kao vladajuće sile”, reče Edric.

“Čak i manje nadareni za proricanje mogli bi to prореći” reče Scytale. “Što se mene tiče, kao što to kažu Slobodnjaci, *mektub al mellah*”

“To je ispisano solju”, prevela je Irulan.

Dok je govorila, Scytale je naposljetku shvatio što mu je Bene Gesserit ovdje podmetnuo – divnu i pametnu ženu koja mu nikad ne može pripasti. *Pa, dobro*, pomisli, *možda ću je iskoristiti kao model za kopiranje.*

3.

Svaka civilizacija se mora boriti protiv sile nesvjesnosti koja može zaustaviti, izdati ili poništiti gotovo svaku svjesnu namjeru zajednice.

Teorem Tleilaxa (nedokazan)

Paul sjedne na rub kreveta i započne izuvati pustinjske čizme. Zaudarale su na užeglo ulje koje je olakšavalo rad crpki na nožni pogon potrebnih za održavanje pustinjskog odijela. Bilo je kasno. Produžio je noćnu šetnju, što je zabrinulo one koji su ga voljeli. Svi znaju da su šetnje opasne, ali to je bila ona vrsta opasnosti koju je mogao odmah prepoznati i s njom se suočiti. U anonimnoj noćnoj šetnji ulicama Arrakeena bilo je nečeg što je izazivalo divljenje, nečeg privlačnog.

Bacio je čizme u kut ispod svjetleće kugle i započeo odvezivati hermetičko remenje pustinjskog odijela. Oh, Bože, kako je samo umoran. Umor mu je svladao mišiće, ali svijest mu je i dalje bila odmorna i bistra. Zavidio je ljudima koji su obavljali svakodnevne poslove. Ali način života većine bezimenih ljudi koji su životarili izvan zidina njegove Tvrđave ne bi bio primjeren jednom Caru – ipak... šetati javnim ulicama i ne privlačiti pažnju: kakve li povlastice! Prolaziti pokraj bučnih hodočasnika-prosjaka, čuti kako Slobodnjak grdi vlasnika trgovine “Imaš vlažne ruke!...”

Paul se nasmiješio kad se prisjetio toga, a zatim se izvukao iz pustinjskog odijela.

Stajao je gol, čudno prilagođen svijetu u kojem se nalazio. Dina je sada bila svijet paradoksa – svijet pod opsadom, a ipak centar moći. Moralo je doći do opsade, zaključio je, bila je to neizbježna sudbina moći. Zagledao se u prostirku čije mu je grubo tkanje grebalo tabane.

Ulice su bile pokrivene pijeskom kojeg je stratusni vjetar donio preko Zaštitnog Zida, tako da je dopirao ljudima do članaka. Prolaznici su ga pretvorili u zagušljivu prašinu koja mu je začepila filtre pustinjskog odijela. Još i sada je mogao osjetiti zadah prašine, usprkos zračnom čišćenju kroz koje je prošao na ulazu u Tvrđavu. Bio je to miris koji je budio sjećanja na pustinju.

Drugi dani... druge opasnosti.

U usporedbi s tim drugim danima, opasnost usamljeničkih šetnji bila je ništavna. Ali, navlačenjem pustinjskog odijela on je ponovno vraćao navike stečene u pustinji. Odijelo sa svim napravama za održavanje tjelesne vlage tjeralo ga je da bude lukav, da prilagodi

pokrete pustinjском načinu života. Postajao bi divlji Slobodnjak. Oblačenje pustinskog odijela nije bilo puko prerusavanje već je njemu značilo otuđenje od gradskog života. Hodajući u njemu, odricao se sigurnosti, ali je zato poprimao staru navadu nasilnosti. Hodočasnici i građani prolazili su pokraj njega oborenih očiju. Iz predostrožnosti su uvijek ostavljali na miru divljake. Ako se pustinja pokazivala žiteljima grada, onda je to činila preko lica Slobodnjaka, prekrivenih filtrima za nos i usta.

Zapravo, postojala je mala opasnost da bi ga netko iz starih siećkih dana mogao prepoznati, po hodu, mirisu ili očima. Čak kad bi se to i dogodilo, izgledi za susret s neprijateljem bile su neznatne.

Suštanje draperije na vratima i snop svjetlosti prekinuli su njegovo sanjarenje. Ušla je Chani, noseći pribor za kavu na platinastom poslužavniku. Pratili su je dvije svjetleće kugle, koje su poput strijela poletjele na svoja mjesta: jedna na uzglavlje kreveta, dok je druga ostala pokraj žene osvijetljavajući poslužavnik.

Chani se kretala s bezvremenskim izgledom krhke moći – tako samozadovoljna, tako ranjiva. Tog trenutka ga je nešto u načinu kako se nagnula nad kavom podsjetilo na njihove prve dane. Crte njenog lica, koje nisu otkrivale godine, zadržale su svoj tamno-djetinjasti izgled, ali u vanjskim kutovima očiju bez bjeloočnica mogle su se zamijetiti bore: ‘pješčani tragovi’ kako su ih nazivali Slobodnjaci iz pustinje.

Para je šiknula iz posude kad je podigla poklopac, uhvativši ga za smaragdnu Hagar ručicu. Da kava još nije gotova, bilo mu je jasno po načinu na koji je vratila poklopac. Posuda je bila u obliku trudne žene odlivene u srebru. Postala je Paulovo vlasništvo kao *ganima*, ratni plijen zadobiven nakon dvoboja u kojem je poginuo prethodni vlasnik. Jamis, da tako se zvao... Jamis. Kakvu je čudnu besmrtnost smrt podarila Jamisu. Znajući da je smrt neizbježna, je li mu ovakva jedna misao pala na pamet.

Chani je redala šalice: plavu lončariju, šćućurenu poput služinčadi u podnožju goleme posude. Bile su ukupno tri šalice: dvije za njih dvoje i jedna za sve prijašnje vlasnike.

“Još samo koji trenutak”, reče.

Pogledala ga je, i Paul se upitao kako li on njoj izgleda. Je li joj još bio egzotičan stranac, vitak i čvrst, ali napuhnut od vode u usporedbi sa Slobodnjacima? Je li i dalje za nju bio Usul, kako su ga u plemenu zvali, onaj koji ju je uveo u ‘slobodnjački *tau* □, dok su bili prognanici u pustinji?

Paul je spustio pogled na vlastito tijelo: čvrsti mišići, vitkost... nekoliko ožiljaka više, ali u biti je ostao isti, bez obzira što je dvanaest godina proveo kao Car. Podigavši pogled, ugleda svoje lice u malom zrcalu na polici – potpuno plave oči Slobodnjaka, tragovi konzumiranja začina i oštar nos Atreida. Bio je pravi unuk onog Atreida koji je umro u areni pripremajući svečanost svome narodu.

Paul se prisjetio nečega što je starac jednom rekao: *‘Onaj tko vlada preuzima na sebe neopozivu odgovornost za one kojima vlada. Ti si pravi otac obitelji. To ponekad zahtijeva nesebičnu ljubav koja jedino podanicima može izgledati zabavna.’*

Narod se još uvijek blagonaklono sjećao starca.

A što sam ja učinio u ime Atreida? upita se Paul. ***Pustio sam vuka među ovce.***

Na trenutak mu na pamet padnu ubijanja i divljaštva koja se događaju u njegovo ime.

“A sada u postelju”, reče Chani oštrim tonom u kojem se osjećala zapovijed. Paul je znao da bi taj ton zaprepastio carske podanike.

Poslušao ju je i legao u postelju ruku ispod glave, prepuštajući se ugodnim i bliskim Chaninim pokretima.

Soba u kojoj su se nalazili odjednom mu se učini smiješna. Uopće nije sličila onome što narod zamišlja kao Carevu spavaću sobu. Žuta svjetlost nemirnih sjajnih kugli pokretala je sjene duž niza obojenih staklenih pehara na polici iza Chani. Paul se prisjeti što se u njima nalazi – osušeni sastojci pustinske farmakopeje, melemi, tamjan, uspomene... zrnca pijeska iz sieća Tabr, uvojak kose njihovog prvenca... odavno već mrtvog... dvanaest godina mrtvog... nedužnog promatrača i žrtve bitke koja je Paula učinila Carem.

Jak miris začinske kave ispunio je sobu. Paul ga je udisao i promatrao žutu zdjelu pokraj poslužavnika na kojem je Chani pripremala kavu. U zdjeli je bilo zemljanih oraha. Neizbježni tragač za otrovom izmilio je ispod stola i rukama poput kukca zamlatao nad hranom. Njuškalo ga je razljutilo. U pustinjskim danima njuškala im nikada nisu trebala.

“Kava je gotova”, reče Chani. “Jesi li gladan?”

Njegovo srdito odbijanje zaglušio je prodorni pisak teretnog broda za prijevoz začina koji se vinuo u svemir s polja izvan Arrakeena.

Chani je primijetila njegov bijes no ipak je i dalje točila kavu, ostavivši mu je nadohvat ruke. Sjela je u podnožje kreveta, otkrila mu noge i počela mu ih trljati po mišićima nabreklih od šetnje u

pustinjskom odijelu. Nježno, nezainteresiranog izraza koji ga nije prevario, reče: “Porazgovarajmo o Irulaninoj želji da ima dijete.”

Paulove oči se razrogače. Pažljivo je proučavao Chani. “Prije manje od dva dana Irulan se vratila iz Wallacha”, reče on. “Je li te posjetila?”

“Nismo razgovarale o njenim frustracijama”, reče Chani. Paul uključi punu mentalnu opreznost i započne pažljivo ispitivati Chani na način Bene Gesserita, kako ga je naučila majka prekršivši zakletvu danu Sestrinstvu. Nije se volio služiti tim sredstvima kad se radilo o Chani. Dio vlasti koju je imala nad njim i bio je u tome što ju je rijetko kada bio prisiljen proučavati. Chani je uglavnom izbjegavala indiskretna pitanja. Zadržala je slobodnjački osjećaj za lijepo ponašanje. Pitanja su joj mnogo češće bila praktična. Chani su samo zanimale činjenice koje su se ticale položaja njenog čovjeka – njegove snage u Vijeću, odanosti legija, moći i sposobnosti neprijatelja. Pamtila je čitave popise imena i sasvim sporednih pojedinosti. Mogla je navesti glavne slabosti svakog poznatog neprijatelja, mogući raspored protivničkih snaga, ratne planove vojnih zapovjednika, opremljenost i proizvodne kapacitete osnovnih industrijskih grana. ***Zastoje sada***, pitao se Paul, ***razmišljala o Irulan?***

“Gnjavim te”, reče Chani. “Nisam to namjeravala.”

“A što si namjeravala?”

Osmjehnula se plašljivo, susrevši njegov pogled. “Ako si ljut, ljubavi, molim te ne skrivaj to!”

Paul se zavalio na uzglavlje. “Da je otjeram?” upita je. “Ne koristi mi više toliko, a i ne sviđa mi se ono što slutim u svezi s njenim posjetom Sestrinstvu.”

“Nećeš je otjerati”, reče Chani. Govorila je razložno, nastavljajući mu masirati noge. “Mnogo puta si rekao da ti je ona veza s našim neprijateljima, jer prateći njene postupke možeš doznati njihove planove.”

“Pa zašto se onda raspituješ o nenoj želji da ima dijete?”

“Smatram da bi to naše neprijatelje zbunilo, a Irulan dovelo u nezavidan položaj, ostane li trudna s tobom.”

Prema pokretima njenih ruku kojima mu je masirala noge, shvatio je koliko ju je skupo stajala ova izjava. Knedl mu zastane u grlu pa nježno reče: “Chani, voljena, zaklinjem ti se da je nikada neću odvesti u svoju postelju. Dijete bi je učinilo previše moćnom. Zar bi željela da zauzme tvoje mjesto?” “Ja nemam svoje mjesto.”

“Nije točno, Sihaja, moje pustinjsko proljeće. Što znači ova iznenadna briga za Irulan?”

“Brinem se za tebe, a ne za nju! Bude li zaniijela dijete Atreida, i njeni prijatelji će posumnjati u njenu vjernost. Što će joj manje vjerovati, manje će im biti od koristi.” “Njeno dijete – tvoja smrt”, reče Paul. “Poznata ti je ovdašnja zavjera.” On rukom opiše krug oko Tvrđave.

“Moraš imati nasljednika!” reče ona hrapavim glasom. “Ahhh” izusti Paul.

O tome se, dakle, radilo: Chani mu nije podarila dijete. Znači, to mora učiniti neka druga. Zašto ne Irulan? Tako su tekle Chanine misli. Do tog mora doći iz ljubavi, budući da je cijelo Carstvo poštovalo vrlo snažne tabue protiv neprirodnih načina. Chani je donijela slobodnjačku odluku.

Paul je nastavio proučavati njeno lice, s obzirom na ovaj novi moment. To lice je na neki način poznavao bolje od svoga. Vidio ga je raznježeno u strasti, mirno u snu, izobličeno od straha, ljutnje ili bola.

Zatvorio je oči i Chani mu se još jednom pojavila u sjećanju kao djevojčica, skrivena velom proljeća, kako pjeva ili se budi iz sna pokraj njega, tako savršena da ga je i sam pogled na nju ispunio ushićenjem. U njegovom sjećanju ona se osmjehne... ispočetka sramežljivo, a zatim kao da se naprezala otrgnuti od vizije, pobjeći.

Paulova usta su se osušila. Na trenutak je u nosnicama osjetio dim opustošene budućnosti i glas neke druge vizije koji mu naređuje da se povuče... povuče... povuče. Uz pomoć proročkih vizija prisluškivao je vječnost već vrlo dugo, hvatajući odlomke stranih jezika, osluškujući kamenje i jedno tuđe tijelo. Još od dana prvog kontakta sa svojom vražjom svrhovitošću on je gledao u budućnost, nadajući se tako naći spokoj.

Postojala je mogućnost, naravno. Više je to naslućivao, nego što je stvarno znao. Budućnost koja mu je izričito zapovijedala: povuci se, povuci se, povuci se.

Paul je otvorio oči i zagledao se u odlučno Chanino lice. Prestala mu je masirati noge i mirno sjela u podnožje kreveta. Bile su mu bliske te crte punokrvne Slobodnjakinje ispod plavog *nezhoni* rupca koji je često nosila ovijenog oko kose kad su bili sami u svojim odajama. Lice joj je pokrivala maska odlučnosti, star i njemu stran način razmišljanja. Žene Slobodnjaka tisućama godina su dijelile svoje muškarce, što se nije uvijek završavalo bez nesuglasica, ali zbog toga se nikada nisu našli

pred uništenjem. Nešto tajnovito, slobodnjačko, nešto što je vodilo porijeklo iz ovog običaja, događa se sada u Chani.

“Jedino ćeš mi ti donijeti na svijet nasljednika kojeg želim”, reče on.

“Jesi li to vidio?” upita ga, dajući mu naglaskom do znanja da misli na njegovu proročku moć.

Kao što je to učinio mnogo puta, Paul se i sada upitao je li moguće objasniti tananost proročanstva, bezbrojne Linije Vremena koje je vizija tkala pred njim iz valovite pređe. Uzdahnuo je pri uspomeni na vodu koju je punim šakama zahvatio iz rijeke i promatrao je kako se mreška i isparava. U sjećanju zaroni lice u nju. Ali kako se mogao osvežiti u budućnostima koje su postajale sve zamršenije zbog plime bezbrojnih proročanstava?

“Znači, nisi *vidio*”, reče Chani.

Budućnost mu je jedva još bila pristupačna, osim u rijetkim trenucima izuzetnog napora, kad je trošio životne sokove, a i onda bi mu jedino otkrivala bol. Slutio je da se nalazi na negostoljubivoj ničijoj zemlji, pustari gdje su mu osjećaji previrali, kolebali se i ponirali u još neistražene nemire.

Chani mu pokrije noge i reče: “Nasljednik Kuće Atreida nije nešto što se može prepustiti slučaju ili jednoj ženi.”

To bi mogle biti i riječi moje majke, pomisli Paul. Pitao se je li gospa Jessica u tajnom dosluhu sa Chani. Njegova majka bi uvijek prvenstveno vodila računa o lozi Kuće Atreida. To je u nju bilo ugrađeno i uvjetovano benegeseritskim odgojem, a koje je djelovalo čak i sada kad je sve svoje snage uperila protiv Sestrinstva.

“Prisluškivala si moj današnji razgovor s Irulan”, optuži je Paul.

“Prisluškivala sam”, odgovori ona ne gledajući ga.

Paul se u sjećanju vrati na susret s Irulan. Ušao je u obiteljski salon primijetivši odmah nedovršenu haljinu na Chaninom razboju. U prostoriji se osjećao oštar miris crva, loš miris koji je gotovo potiskivao jaku aromu cimeta od melangea. Netko je prolio sirov koncentrat začina i dopustio da je upije prostirka čije su niti također bile od začina. To se nije pokazalo kao dobar potez, budući da je začinski koncentrat otopio prostirku. Na plastičnom podu, tamo gdje se prije nalazila, ostale su zgrušane uljaste mrlje. Upravo je htio pozvati nekoga tko bi ih uklonio, kad unutra uđe Hara, Stilgarova žena i Chanina najbliža prijateljica, najavljujući Irulanin dolazak.

Razgovor je morao obaviti uz taj grozan miris, nesposoban se otarasiti slobodnjačkog praznovjerja koji kaže da loši mirisi pretkazuju veliku nesreću.

Kad je Irulan ušla, Hara se povukla.

“Dobrodošla”, reče Paul.

Irulan je imala na sebi odoru od sivog tuljanovog krzna. Prikupila ju je i prinijela ruku kosi. Mogao je primijetiti kako ju je iznenadio njegov blagi ton. Osjećao je da gubi riječi ljutnje, koje je sigurno pripremila za ovaj susret, i kako se zapliće u nova razmišljanja.

“Došla si mi javiti da je Sestrinstvo izgubilo i zadnja obilježja morala”, reče.

“Nije li opasno rugati se na njihov račun?” upita ona.

“Biti podrugljiv i opasan, ne ide baš jedno s drugim”, primijeti Paul. Njegov otpadnički benegeseritski odgoj otkrio mu je njeno susprezanje želje za povlačenjem. Napor koji je pritom ulagala izobličavao joj je lice strahom, što je bio očiti znak da je dobila zadaću koja joj se nije sviđala.

“Očekuju previše od princeze kraljevske krvi”, primijeti on.

Irulan se naglo umiri i Paul shvati da je uspostavila mentalni nadzor nad sobom. ***Zaista, bila je to teška odgovornost***, pomisli on. Upitao se zašto u proročkim vizijama nije vidio ovu moguću budućnost.

Irulan se polako opuštala. Nema svrhe bojati se, baš kao ni ustuknuti, zaključila je.

“Dopustio si da klima upadne u vrlo primitivne uzorke”, reče ona trljajući ruke kroz odoru. “Danas je bilo suho i bjesnjela je pješčana oluja. Zar nikada nećeš ovdje dopustiti kišu?”

“Nisi došla ovamo razgovarati o vremenu”, primijeti Paul.

Osjetio je kako zaranja u dvoznačnost. Pokušava li mu Irulan reći nešto što joj njen odgoj nije dopuštao otvoreno reći? Izgledalo je tako. Osjetio je da je pretjerao i da se mora vratiti na sigurniji teren.

“Moram imati dijete”, reče ona.

On odmahne glavom.

“Moram imati nasljednika”, izdere se ona. “Bude li potrebno, pronaći ću drugog oca za svoje dijete. Prevarit ću te i očekujem da ćeš me razotkriti.”

“Varaj me koliko hoćeš”, reče on, “ali neću čuti ni za kakvo dijete.”

“Kako ćeš me spriječiti?”

Uz najblaži osmijeh, on reče: “Dođe li do toga, zapovjedit ću da te udave.”

Na trenutak je zanijemjela od zbunjenosti; Paul osjeti da Chani sluša njihov razgovor iza teških draperija koje su zaklanjale privatne odaje.

“Ja sam ti žena”, prošapće Irulan.

“Ne igraymo se tih blesavih igara”, reče on. “Ti imaš određenu ulogu i ništa više. Oboje znamo tko je moja prava žena.

“A ja sam ti samo sredstvo”, reče ona ogorčeno.

“Ne želim biti okrutan prema tebi”, reče on.

“Izabrao si me za tu ulogu.”

“Nisam ja”, reče on. “Sudbina te je izabrala. Tvoj otac te je izabrao. Bene Gesserit te je izabrao. Ceh te je izabrao. Baš kao što su te sada izabrali još jednom. O kakvoj se ulozi sada radi, Irulan?”

“Zašto ne mogu imati tvoje dijete?”

“Jer je to uloga za koju nisi izabrana.”

“Imam pravo roditi carskog nasljednika! Moj otac je bio...”

“Tvoj otac je bio i ostao životinja. Oboje znamo da je izgubio gotovo svaku vezu s onima kojima je trebalo vladati i koje je trebalo štititi.”

“Jesu li ga mrzili više nego što tebe mrže?” razbjesnjela se ona.

“Dobro pitanje”, složi se on, a podrugljiv osmijeh zatitra mu u kutovima usana.

“Kažeš da ne želiš biti okrutan prema meni, a...”

“Zato sam i pristao na svakog ljubavnika kojeg poželiš. Ali shvati me dobro: imaj ljubavnika, ali ne donosi nikakvo kopile u moj dom. Odreći ću se takvog djeteta. Neću ti zamjerati na bilo kakvoj vezi sve dok si diskretna... i bez djece. Bio bih smiješan ako bih u ovakvim okolnostima drukčije postupio. Ali ne usuđuj se prekoračiti dopuštenje koje sam ti dobrovoljno dao. Kad se radi o prijestolju, strogo vodim računa o tome čija će krv teći venama mojih nasljednika. Bene Gesserit nema utjecaja na to, a ni Ceh. To je jedna od povlastica koje sam stekao nakon što sam uništio sardaukarske legije tvoga oca na Arrakeenskom polju.”

“Na tvoju dušu, onda”, reče Irulan. Okrenula se i odjurila iz odaje.

Kad je sjećanje na susret prestalo, Paul ponovno okrene misli na Chani koja je sjedila pokraj njega na krevetu. Mogao je shvatiti svoje proturječne osjećaje prema Irulan, kao i Chaninu slobodnjačku odluku. U drugim okolnostima, Chani i Irulan mogle su biti prijateljice.

“Što si odlučio?” upita Chani.

“Nikakvo dijete”, reče on.

Chani opiše slobodnjački znak kris-noža kažiprstom i palcem desne ruke.

“Moglo bi doći do toga”, složio se Paul.

“Ne misliš, valjda, da bi dijete bilo što riješilo u svezi s Irulan?” upitala je.

“Samo bi budala mogla takvo što pomisliti.”

“Ja nisam budala, ljubavi.”

Uhvatio ga je bijes. “Nikad to nisam ni rekao! Ali ovo o čemu razgovaramo nije nikakav vražji romantični roman.

Tamo u dvorani nalazi se prava princeza. Odrasla je okružena svim mogućim prljivim intrigama carskoga Dvora. Kovanje zavjere za nju je isto tako normalno kao i pisanje tih njenih glupih povijesti!”

“One nisu glupe, ljubavi.”

“Možda i nisu.” Ponovno ga uhvati bijes i uhvati je za ruke.

“Oprosti. Ali ta žena je umiješana u mnoge zavjere, čak i u zavjere unutar zavjera. Popusti li se bilo kojoj od njenih ambicija, neće se moći zaustaviti.”

Chani prozbori nježnim glasom: “Nisam li to uvijek govorila?”

“Naravno, jesi.” Zagledao se u nju. “Pa što mi onda zapravo pokušavaš reći?”

Legla je pokraj njega, spustivši glavu na njegovo rame. “Odlučili su kako će se boriti protiv tebe”, reče ona. “Irulan sva blista tajnim odlukama.”

Paul je pomilova po kosi.

Chani mu je konačno skinula i zadnju koprenu.

Vraška svrhovitost ga ošine poput munje. Bio je to *koriolis* vjetar u njegovoj duši. Hujao je kroz cijelo njegovo biće. Tijelo mu je poznavalo stvari koje nikada nije naučio.

“Chani, voljena”, prošapće, “znaš li što ću žrtvovati da dokrajčim Džihad – da se otarasim grozne božanstvenosti koju mi je nametnuo Qizarat?”

Ona zadršće. “Trebaš samo zapovjediti”, reče.

“Oh, ne. Čak i kad bih sada umro, moje ime bi ih i dalje vodilo. Kad samo pomislim da je ime Atreida vezano za vjerski pokolj...”

“Ali ti si Car! Ti znaš...”

“Ja sam samo puki simbol. Kad netko postane božanstvo, taj takozvani bog više ničim ne upravlja.” Počeo se gorko smijati. Osjećao je kako se budućnost osvrće na njega kroz dinastije o kojima i ne sanja. Cijelo biće mu se razdiralo, jecalo otrgnuto iz lanca sudbine – od njega

je ostalo samo ime. “Bio sam odabran”, reče. “Možda na rođenju... sigurno prije nego sam bilo što rekao o tome. Bio sam odabran.”

“Tada se povuci”, reče ona.

Čvrsto ju je zagrlio. “Kad dođe vrijeme za to, voljena. Daj mi još malo vremena.”

Neproživene suze pekle su mu oči.

“Trebali bismo se vratiti u sieč Tabr”, reče Chani. “U ovom kamenom šatoru postoji previše problema s kojima se treba nositi.”

Kimnuo je glavom, dok mu je brada klizila preko glatkog materijala rupca kojom je Chani povezala kosu. Umirujući miris začina po kojem je mirisao ispunio mu je nosnice.

Sieč. Preuzela ga je ta pradavna čakobsa riječ: mjesto, sklonište koje je pruža sigurnost u vrijeme opasnosti. Chanin prijedlog probudio je u njemu čežnju za otvorenim pješčanim krajolikom, za jasnim udaljenostima gdje se neprijatelj vidi izdaleka.

“Plemena očekuju da im se Muad’Dib vrati”, reče ona. Podigla je glavu pogledavajući mu lice. “Ti pripadaš nama.”

“Ja pripadam viziji”, prošaptao je.

Mislio je na Džihad, na gene koji se miješaju širom nebrojenih parseka i na viziju koja mu je naznačila na koji to način može dokrajčiti. Treba li za to platiti cijenu? Sva mržnja bi tada isparila, ugasla poput vatre – ugarak po ugarak. Ali... oh! Cijena je bila strašna!

Nikada nisam želio biti bog, pomisli. ***Želio sam jedino nestati poput kapi rose koju zatekne jutro. Nisam svojom voljom poželio biti ni anđeo ni vrag... kao da sam to postao pogreškom.***

“Hoćemo li se vratiti u sieč?” navaljivala je Chani.

“Da”, prošaptao je i pomislio: ***Moram platiti cijenu.*** Chani je duboko uzdahnula, spustivši se ponovno pokraj njega.

Lutao sam, pomislio je. Sada je tek shvatio koliko su ga sputavali ljubav i Džihad. A što predstavlja jedan život, bez obzira koliko cijenjen, prema svim onim životima koje će Džihad još oduzeti? Može li se pojedinačna bijeda usporediti s agonijom mnoštva?

“Ljubav?” reče Chani upitnim glasom.

Pokrio joj je rukom usta.

Predat ću se, pomislio je. ***Pobjeći ću dok još imam snage, provući ću se kroz iglene uši.*** Bila je to beskorisna pomisao, i on je to znao. Džihad bi slijedio i njegov duh.

Što bi mogao odgovoriti? pitao se. Kako objasniti kad je okružen sve samim budalama? Tko bi ga mogao shvatiti?

Želim se jedino osvrnuti i reći: ‘Evo! Evo života koji me nije mogao zadržati. Pogledajte! Ja nestajem! Više me ne mogu zadržati ni zatvor ni mreže ljudske domišljatosti. Odričem se svoje vjere! Ovaj slavni trenutak pripada samo meni! Slobodan sam!’

Koje prazne riječi!

“Jučer je primijećen veliki crv ispod Zaštitnog Zida”, reče Chani. “Govore da je bio dug preko sto metara. Tako veliki crvi rijetko zalaze u ovu oblast. Odbija ih voda, pretpostavljam. Govore da je ovaj došao pozvati Muad’Diba kući – u svoju pustinju.” Štipnula ga je za prsa. “Ne smij mi se!”

“Ne smijem se.”

Paula je toliko zaokupio mit Slobodnjaka, da je osjetio kako mu se srce steže, kako nešto utječe na njegovu liniju života: *adab*, prizivno sjećanje. Vidio je svoju dječju sobu na Caladanu, zatim... tamnu noć u kamenoj sobi... viziju! Bilo je to jedno od njegovih najranijih predviđanja. Osjećao je kako mu svijest uranja u viziju, ugledao je kroz skriven oblak sjećanja (viziju unutar vizije) red Slobodnjaka u odjeći pokrivenoj prašinom. Prolazili su pokraj udubljenja u visokim stijenama. Nosili su neki dugi teret umotan u tkaninu.

Paul je začuo svoj glas u viziji: “To je bilo vrlo slatko... ali ti si bila najslađa od svih...”

Adab ga iznenada oslobodi.

“Tako si tih”, prošapće Chani. “Zašto?”

Paul se naježi, a zatim uspravi, cijelo vrijeme gledajući ustranu.

“Ljutiš se što sam išla do ruba pustinje?” reče Chani.

On bez riječi odmahne glavom.

“Išla sam samo zato jer želim dijete”, reče Chani.

Paul nije bio u stanju govoriti. Osjetio se potpuno u vlasti sirove sile te rane vizije. Vražja svrhovitost! U tom trenutku cijeli je njegov život podsjećao na drhtaj grane kad s nje prhne ptica... a ptica je bila *slučaj*. Slobodna volja.

Progutao sam mamac proročanstva, pomisli.

Gutanje ovog mamca moglo je značiti da će mu život ubuduće teći samo jednim smjerom. Je li istina, pitao se, da proročanstvo nije pretkazalo budućnost? Je li proročanstvo moglo stvoriti budućnost, je li mu se život zapleo u pređu istkanu od nevidljivih niti, zarobio se u to davno oživljavanje, kao žrtva paučinaste budućnosti koja ga je već čekala razjapljenih čeljusti.

Prisjetio se poslovice Bene Gesserita: *Koristiti sirove sile znači beskrajno se izložiti još jačim silama.*

“Znam da te to ljuti”, reče Chani dodirujući mu ruku. “Istina je da su se plemena vratila starim obredima i krvavim žrtvama, ali ja nisam sudjelovala u tome.”

Paul je uzdahnio duboko i drhtavo. Bujica njegove vizije se raspala, postavši duboko, mirno mjesto, čije su se struje apsorbirajuće snage kretale izvan njegovog dohvata.

“Molim te”, preklinjala je Chani. “Želim dijete, naše dijete. Je li to tako strašno?”

Paul je pomiluje po ruci koju je držala na njegovoj, a zatim se odmakne. Ustao je iz kreveta, ugasio svjetleće kugle i otišao do balkonskog prozora razgrnuti zastore. Otvorena pustinja nije se mogla uvući ovamo osim putem svojih mirisa. Nasuprot njega se u noćno nebo uzdizao zid bez prozora. Kose mjesečeve zrake obasjavali su ograđeni vrt, drveće-stražare, široke listove i vlažne krošnje. Mogao je vidjeti bazen za ribe čija je voda odražavala zvijezde koje su svjetlucale kroz granje drveća, jezerca bijelog cvjetnog sjaja u dubokoj sjeni. Na trenutak je vrt vidio očima Slobodnjaka: izgledao mu je tuđ, prijeteći, opasan, jer je trošio goleme količine vode.

Sjetio se prodavača vode koje je upropastio nemilice rasipajući ovu dragocjenu tekućinu. Mrzili su ga. Uništio je prošlost. Postojali su i drugi, čak i oni koji su se borili za solare da bi mogli kupiti dragocjenu vodu, koji su ga mrzili jer je izmijenio stare običaje. S napretkom ekološkog sustava, kojeg je zapovjedio Muad'Dib i cilj kojeg je bila preinaka planeta, usporedno je rastao i otpor ljudi. Nije li bila drska, upitao se, i sama pomisao da može preinačiti cijeli planet – da sve raste isključivo prema njegovim željama? Čak i da je uspio, što bi se dogodilo s ostalim svemirom? Je li se i on bojao podvrgavanja sličnoj preobrazbi?

Iznenada navuče zastore i ugasi ventilatore. Okrenuo se prema Chani koja je sada bila negdje u mraku i čekala ga. Njeno vodeno prstenje zveckalo je poput zvončića hodočasnika. Pipajući, tražio je put prema zvuku dok nije sreo njene ispružene ruke.

“Voljeni”, prošapće ona. “Jesam li te zabrinula?”

Rukama je obuhvatila njegovu budućnost, baš kao što je sada obuhvatila njega.

“Nisi ti”, reče. “Oh... nisi ti.”

4.

Otkriće procesnog zaštitnog polja i laserskog pištolja, s njihovim eksplozivnim međudjelovanjem, jednako smrtonosnim za napadača kao i za napadnutog, dovelo je do prave revolucije u tehnologiji oružja. Ne treba posebno objašnjavati značaj atomika. Već sama činjenica da svaka Obitelj u mom Carstvu raspolaže tako snažnim atomskim oružjem da može uništiti planetne baze pedeset, pa čak i više, drugih Obitelji, dovoljna je za stvaranje atmosfere straha. Ali, svi mi imamo pripremljene planove za odgovarajući odgovor. Ceh i Landsraad drže konce koji nadziru ovu uništavajuću silu. Međutim, mene više zanimaju mogućnosti razvoja ljudskih bića kao posebnog oružja. To je gotovo neograničeno polje na kojem trenutno radi tek nekoliko sila.

Muad'Dib: Predavanje na Vojnoj Školi iz 'Stilgarove kronike'

Starac je stajao na vratima, zureći van svojim potpuno plavim očima. U njima se skrivao urođeni oprez kojeg su svi pustinski ljudi osjećali prema strancima. Gorčina mu je iskrivila kutove usana koji su se tek nazirali kroz čekinjastu, bijelu bradu. To što nije nosio pustinsko odijelo i nije vodio računa o vlazi koja je u velikim količinama isparavala kroz vrata, mnogo je govorilo o njemu.

Scytale se nakloni i pozdravi starca zavjereničkim znakom.

Negdje iz unutrašnjosti, iza starca, dopiralo je cviljenje trostrunog glazbala, stvarajući atonalni nesklad *semuta* glazbe. U starčevom držanju nije se primjećivala otupljenost koju inače izaziva uživanje droge, što je značilo da je semuta bila slabost nekoga drugog. Scytale se začudi što je najednom ovakvom mjestu susreo taj profinjeni porok.

“Primi pozdrave iz daleka”, reče Scytale, smiješeći se svojim pljosnatim licem koje je odabrao za ovaj susret. Iznenada se sjeti da bi starac mogao prepoznati izabrano lice. Neki stariji ovdašnji Slobodnjaci poznavali su Duncana Idaha.

Odabir baš ovog oblića ga je zabavljao, ali možda je bio pogrešan, zaključio je Scytale. Sada se nije usuđivao ovdje pred vratima, mijenjati lik. Bacao je nervozne poglede niz ulicu. Hoće li ga starac naposljetku pozvati da uđe?

“Jeste li poznavali moga sina?” upita starac.

Napokon je izgovorio lozinku. Scytale ispravno odgovori, cijelo vrijeme bijući oprezan da ga nešto ne iznenadi. Nije mu se svidao

ovdašnji položaj. Kuća pred kojom se nalazio bila je posljednja u slijepoj ulici. U ovom kraju zgrade su bile sagrađene za veterane Džihada. Tvorile su predgrađe Arrakeena koje se prostiralo sve do Carske kotline pokraj Tiemaga. Zagasito-smeđa pročelja plazma tonova bila su prošarana tamnim sjenama zabravljenih vrata i mjestimice ispisana pogrđama. Baš pokraj ovih vrata netko je napisao poruku da je neki Beris donio na Arrakis zarazu koja je uništila njegovu muškost.

“Jeste li došli sami?” upita starac.

“Sam”, odgovori Scytale.

Starac se nakašlje, još uvijek oklijevajući, što je u Scytalu izazvalo bijes.

Trudio se ostati miran. Ovako uspostavljena veza sadržavala je posebne opasnosti. Možda se starac s razlogom tako ponaša. Pa ipak, trenutak je bio dobro odabran. Blijedo sunce gotovo je dostiglo zenit. Svi stanovnici ove četvrti ostali su zaključani u domovima, namjeravajući prespavati najtopliji dio dana.

Je li starac uznemiren zbog novog susjeda, pitao se Scytale. Znao je da susjedna kuća pripada Otheymu, nekadašnjem članu Muad'Dibovih strašnih Fedajkina, komandosa smrti. A sa Otheymom je došao i Bijaz – patuljak-katalizator.

Scytale se ponovno zagleda u starca. Primijetio je prazan rukav koji se klatio iz lijevog ramena, kao i to da starac ne nosi pustinjsko odijelo. Odavao je dojam osobe naviknute naređivati. Vidjelo se da u Džihadu nije bio običan pješak.

“Mogu li saznati posjetiteljevo ime?” upita starac.

Scytale s mukom zatomi uzdah olakšanja. Naposljetku će ga ipak primiti. “Ja sam Zaal” izgovori ime dobiveno za ovaj pothvat.

“Ja sam Farok”, reče starac. “Nekoć sam bio bašar Devete legije Džihada. Govori li vam to nešto?”

Scytale osjeti u pitanju opasnost. “Rođeni ste u sieču Tabr kao Stilgarov vazal.”

Farok odahne i propusti Scytala kroz vrata. “Dobro došli u moj dom!”

Scytale prođe pokraj njega u zasjenjeni atrij plavo popločanog poda i blještavih crteža na zidovima. S druge strane atrija nalazilo se natkriveno dvorište. Svjetlost koju su propuštali prozračni filtri stvarala je srebrnaste preljeve slične bijeloj noći Prvog Mjeseca. Vanjska vrata hermetički se zatvore iza njega, onemogućavajući daljnji bijeg vlage.

“Bili smo plemići” reče Farok, pokazujući mu put prema dvorištu. “A ne tek neki prognanici. Nismo živjeli u grabenskim

selima... poput ovog! Imali smo vlastiti sieč u Zaštitnom Zidu iznad lanca Habbanyja. Na crvima smo prelazili put do Kedema, u unutrašnjosti pustinje.”

“A ne kao sada”, složi se Scytale, shvaćajući što je Faroka natjeralo da se priključi uroti. Slobodnjak je čeznuo za starim vremenima i starim običajima.

Uđoše u dvorište.

Scytale osjeti kako Farok s mukom skriva snažnu antipatiju koju je osjećao prema svom posjetitelju. Slobodnjaci nisu vjerovali nikome tko nije imao potpuno plave oči Ibada. Slobodnjaci govore da stranci imaju neuhvatljive oči koje vide i ono što ne bi trebale.

Semuta glazba prestane kad su ušli u dvorište. Zamijenila ju je svirka baliseta, najprije kratka devettonska ljestvica, a zatim zvonki akordi jedne vrlo popularne pjesme na svjetovima Naraja.

Kad su mu se oči priviknule na osvjetljenje, Scytale opazi sa svoje desne strane mladića koji je sjedio prekriženih nogu na niskom ležaju ispod lukova. Na mladićevom licu su umjesto očiju zjapile prazne duplje. Vođen onom tajanstvenom sposobnošću slijepih, počeo je pjevati istog trenutka kad ga je Scytale pogledao. Imao je visok i blagi glas.

“Vjetar je otpuhao zemlju

i nebo

i sve ljude!

Što je taj vjetar?

Drveće stoji nepovijeno,

Pijući na mjestima gdje su ljudi pili.

Previše ljudi

Previše drveća

Previše vjetrova.”

Scytale odmah zamijeti da to nisu originalne riječi pjesme. Farok ga odvede od mladića prema lukovima na suprotnoj strani dvorišta. Došli su do gomile jastuka razbacanih po popločanom podu, čije su šare prikazivale morska stvorenja.

“Na ovom jastuku jednom je u sieču sjedio Muad’Dib”, reče Farok, pokazujući na okruglo, crno uzvišenje. “Sada je vaš.”

“Ostajem vaš dužnik”, reče Scytale uranjajući u crni, mekani jastuk. Nasmijao se. Farok se pokazao lukavim. Samo mudrac govori o lojalnosti dok se čuje pjesma puna skrivenih značenja i riječi koje

sadrže tajnu poruku. Tko bi mogao poreći zastrašujuće moći Cara tiranina?

Uplevši u pjesmu riječi, ne narušivši joj metriku, Farok upita: “Smeta li vam glazba moga sina?”

Scytale pokaže rukom na jastuk nasuprot sebe i osloni se leđima o hladan stup. “Uživam u njoj.”

“Moj sin je izgubio oči osvajajući Naraj” reče Farok. “Tamo su ga prihvatili i tamo je trebao ostati. Nijedna naša žena nikada ga neće ovakvog poželjeti. Pa ipak, neobična je spoznaja da negdje na Naraju imam unuke koje nikada neću vidjeti. Poznajete li svjetove Naraja, Zaaale?”

“U mladosti sam putovao tim krajevima sa skupinom svojih sunarodnjaka Lice-igrača” reče Scytale.

“Vi ste, znači, Lice-igrač”, reče Farok. “Zbunile su me vaše crte lica. Podsjetile su me na jednog ovdašnjeg čovjeka kojeg sam nekoć poznavao.”

“Duncana Idaha?”

“Da, baš njega. Učitelja mačevanja u Carevoj službi.” “Rekli su da je ubijen.”

“Da, tako su rekli”, složi se Farok. “Jeste li stvarno muškarac? Čuo sam razne priče o Lice-igračima kao...” On slegne ramenima.

“Mi smo Jadacha hermafroditi”, odgovori Scytale. “Možemo promijeniti spol prema želji. Trenutno sam muškarac.” Farok zamišljeno napući usne, a zatim reče: “Da naručim osvježenje? Želite li vode? Zamrznuto voće?”

“Dovoljan je i razgovor”, reče Scytale.

“Želja gosta je zapovijed”, odgovori Farok, spuštajući se na jastuk nasuprot Scytalu.

“Blagoslovljen da je Abu d’Dhur, Otac Neodređenih vremenskih putova”, reče Scytale, pomislivši pritom: *Evo!*

Otvoreno sam mu rekao da me šalje Ceh Navigatora i da sam pod njihovom zaštitom.

“Tripot blagoslovljen”, odgovori Farok, sklopivši ruke u krilu u skladu s obredom. Šake su mu bile stare i smežurane.

“Predmet viđen iz daleka otkriva tek svoje načelo”, reče Scytale, aludirajući da želi razgovarati o carskoj Tvrđavi.

“Ono što je tamno i zlo može se kao takvo razaznati s bilo koje udaljenosti”, odgovori Farok, dajući do znanja da još o tome ne želi razgovarati.

Zašto? začudi se Scytale; a onda hitro povede razgovor o drugoj temi: “Kako vam je sin izgubio oči?”

“Branitelji Naraja koristili su spaljivač kamenja”, odgovori Farok. “Moj sin mu se previše približio. Prokleti atomici! Čak bi i spaljivač kamenja trebalo zakonski zabraniti.” “Njime se izvrđava zakon”, složi se Scytale, pomislivši pritom: ***Spaljivač kamenja na Naraju! Nisu nas obavijestili o tome. Zašto starac baš sada spominje spaljivač kamenja?***

“Ponudio sam mu tleilaksovske oči koje prodaju vaši Gospodari”, reče Farok. “Ali među legijama kruži glas da te tleilaksovske oči podčinjavaju sve koji se njima koriste. Sin mi je rekao da su te oči od metala, a njegovo je tijelo od mesa, pa je takvo spajanje grešno.”

“Načelo objekta mora odgovarati prvobitnoj svrsi”, odgovori Scytale, pokušavajući vratiti razgovor na predmet svoga zanimanja.

Farok stisne usne, ali ipak kimne glavom: “Otvoreno pitajte što vas zanima. Moramo vjerovati vašem Navigatoru” “Jeste li ikada bili u carskoj Tvrđavi?”

“Bio sam tamo na svečanosti povodom molitorske pobjede. Bilo je vrlo hladno među svim tim kamenjem unatoč grijačima s Ixa. Noć prije svečanosti proveli smo na terasi Alijinog Hrama. Znaite, tamo unutra uzgajaju drveće s mnogih svjetova. Mi, bašari, bili smo odjeveni u našu najbolju zelenu odjeću, a stolovi su nam bili odvojeni od ostalih. Previše smo jeli i pili. Zgadile su mi se neke stvari koje sam tamo vidio. Na primjer, pokretni ranjenici koji su se nekako dovukli na štakama. Mislim da naš Muad’Dib ne zna koliko je ljudi obogaljio.”

“Imate nešto protiv svetkovina?” upita Scytale, misleći o orgijama Slobodnjaka na kojima je začinsko pivo teklo u potocima.

“Ta svetkovina se razlikovala od miješanja duša na našim skupovima u sieću”, reče Farok. “To nije bio ***tau***. Trupe su za zabavu dobile robinje, a muškarci su jedni drugima pričali o bitkama i ranama.”

“Znači bili ste unutar te velike gomile kamenja”, zaključio Scytale.

“Muad’Dib je izašao do nas na terasu”, nastavi Farok. “Neka dobra sreća prati sve nas’, pozdravio nas je. Kako su čudno zvučale obredne pustinijske riječi na tome mjestu!” “Znaite li gdje se nalaze njegove privatne odaje?” upita Scytale.

“Duboko u unutrašnjosti”, odgovori Farok. “Negdje duboko u unutrašnjosti. Čuo sam da on i Chani žive nomadskim životom okruženi zidovima Tvrđave. Iz Velike Dvorane izlazi samo kad prima izaslanike.

Tamo postoje dvorane za primanje kao i mjesta za službena susrete, zatim cijelo jedno krilo za njegovu osobnu stražu, odaje namijenjene ceremonijama i unutrašnje jedinice za komunikacije. Čuo sam da duboko ispod Tvrdave postoji odaja u kojoj drži jednog zakržljalog crva okruženog jarkom punim vode koja je otrovna za životinju. To je mjesto na kojem on iščitava budućnost.”

Mit isprepleten činjenicama, pomisli Scytale.

“Vladini ljudi ga posvuda prate”, zabrunda dalje Farok.

“Službenici, sluge i slugine sluge. Vjeruje samo takvima kao što je Stilgar, s kojima je i ranije bio vrlo blizak.”

“A tebi ne” reče Scytale.

“Vjerojatno je zaboravio i da postojim”, odgovori Farok.

“Kako se može ući i izaći iz zgrade?” upita Scytale.

“Postoji malo sletište za ornitoptere koje strši iz unutrašnjeg zida”, odgovori Farok. “Govore da Muad’Dib nikome ne dopušta upravljanje pri slijetanju na njega. Potreban je veliki oprez, jer bi i najmanja pogreška dovela do pada niz okomitu stijenu zida ravno u jedan od prokletih vrtova.” Scytale kimne glavom. To je najvjerojatnije bilo točno. Takav zračnu prilaz u Carski stožer jamči određenu sigurnost. Svi Atreidi su bili izvrsni piloti.

“On koristi ljude za prijenos *distrans* poruka”, doda Farok.

“Podređuje ih ugrađujući im valne prevoditelje. Međutim, čovjek bi trebao sam upravljati svojim glasom, a ne prenositi tuđu poruku skrivenu u njegovom zvuku!”

Scytale slegne ramenima. Sve velike sile danas koriste distrans. Nikad se ne zna kakve se sve prepreke mogu ubaciti između pošiljatelja i primatelja. Distransi odolijevaju političkom dešifriranju, budući da se temelje na distorziji prirodnih zvučnih uzoraka koji se mogu vrlo zapetljati.

“Čak se i njegovi poreznici koriste ovom metodom” požali se Farok. “U moje vrijeme distrans se ugrađivao samo nižim životinjama.”

Ali izvješća o prihodu moraju se očuvati tajnim, pomisli Scytale.
Više vlada je propalo kad je narod otkrio stvarnu vrijednost službenog proračuna.

“Kako su sada raspoložene slobodnjačke kohorte prema Muad’Dibovom Džihadu?” upita Scytale. “Jesu li protiv proglašenja svoga Cara za boga?”

“Većina njih i ne razmišlja o tome”, odgovori Farok. “Uglavnom o Džihadu jednako misle kao i ja: da je to, naime, izvor neobičnih iskustava, pustolovina, bogatstva. Ova prljava stračara u kojoj živim”,

Farok pokaže na dvorište, “stoji šezdeset lida začina. Devedeset kontara! Proživio sam i vrijeme kad nisam mogao ni zamisliti toliko bogatstvo.” Tu zavrti glavom.

Na drugoj strani dvorišta, slijepi mladić baš je započeo svirati ljubavnu baladu na svom balisetu.

Devedeset kontara, pomisli Scytale. ***Vrlo čudno. Veliko bogatstvo – nema što! Farokova stračara bila bi prava palača na mnogim svjetovima, ali sve je relativno – čak i kontar. Zna li Farok, primjerice, odakle dolazi ova mjera kojom se određuje težina začina? Je li ikada pomislio da je jedan i pol kontar nekoć bila maksimalna težina devinog tereta? Sigurno nije. Farok možda nikada nije ni čuo za devu, niti za Zlatno doba Zemlje.***

Riječima neobično skladnim s ritmom melodije koju je njegov sin svirao na balisetu, Farok nastavi: “Imao sam kris-nož, vodene prstene od deset litara, vlastito koplje koje je pripadalo još mom ocu, servis za kavu, boce od crvenog stakla, čija je starost nadilazila bilo čije sjećanje u mom sieču. Imao sam vlastiti dio začina, iako ne i novac. Bio sam bogat, a da to nisam znao. Imao sam i dvije žene: jednu jednostavnu i meni dragu, drugu glupu i svojeglavu – ali andeoskog tijela i lica. Bio sam slobodnjački Naib, jahač crva, gospodar levijatana i pijeska.”

Mladić na drugoj strani dvorišta ponovi refren balade.

“Znao sam mnoge stvari, iako o njima nisam razmišljao”, nastavi Farok. “Znao sam da se voda nalazi duboko pod pijeskom gdje je drže zarobljenu Mali Tvorci. Znao sam da su moji preci Šai-Huludu žrtvovali djevice... prije nego je Liet-Kynes prekinuo taj običaj. Pogriješili smo što smo prestali. Vidio sam drago kamenje u ustima crva. Moja duša je imala četiri vrata i sva sam ih poznavao.”

Zašutio je zanesen u sanjarijama.

“A tada je došao Atreid sa svojom vještičjom majkom”, reče Scytale.

“Došao je Atreid”, potvrdi Farok. “Onaj kojem smo u našem sieču dali ime ***Usul*** i tako ga zvali među sobom. Naš Muad’Dib, naš Mahdi! Kad nas je pozvao u Džihad, bio sam jedan od onih koji su pitali: ‘Zašto bih išao u rat? Tamo nemam rođaka.’ Ali drugi su otišli – mladi ljudi, prijatelji, sudrugovi iz djetinjstva. Kad su se vratili, pričali su o magiji, o snazi koju ima ovaj atreidski spasitelj. Pobijedio je naše neprijatelje, Harkonnene. Liet-Kynes, koji je obećao raj našoj planeti, blagoslovio ga je. Govorilo se da je Atreid došao izmijeniti naš svijet i svemir, da je on čovjek koji će natjerati zlatni cvijet da cvjeta noću.”

Farok podigne ruke, pogledavajući dlanove. "Ljudi su uprli prstom u Prvi Mjesec i rekli: 'Tamo je njegova duša.' Tada je dobio ime Muad'Dib, a ja sve to nisam shvaćao." Spustio je ruke i zagledao se preko dvorišta u sina. "Nisam tada ni na što mislio svojom glavom. Osjećao sam jedino srcem, želucem i slabinama."

Ponovno se ubrzao ritam glazbe u pozadini.

"Znate li zašto sam se prijavio u Džihad?" Stare oči su prodorno gledale u Scytala. "Čuo sam da postoji nešto što se zove more. Teško je povjerovati u more kad se živi među dinama. Kod nas nema mora. Ljudi s Dine ga nikada nisu upoznali. Mi imamo vjetrove sabirnice. Sakupljali smo vodu za veliki preokret koji nam je Liet-Kynes obećao... a Muad'Dib proveo jednim jedinim zamahom ruke. Mogao sam zamisliti *qanat*, vodu koja teče kanalima. Temeljem toga mogao sam zamisliti rijeku. Ali more?"

Farok se zagleda u prozirnu dvorišnu nadstrešnicu, kao da je želio proniknuti pogledom u svjetove s njene druge strane. "More", ponovi tihim glasom. "To moj razum nije mogao zamisliti. Ipak, znao sam da ljudi potvrđuju postojanje te krasote. Mislio sam da lažu, ali morao sam se osobno u to uvjeriti. Zato sam se i prijavio."

Mladić glasno odsvira zadnji akord na balisetu i započne novu pjesmu čudnog lelujavog ritma.

"Jeste li pronašli svoje more?" upita Scytale.

Farok ne odgovori ništa, na što Scytale pomisli da ga starac nije čuo. Oko njih se širila glazba baliseta, slična smjenjivanju plime i oseke. Farok je disao u njenom ritmu.

"Sunce se nalazilo na zatonu", naposljetku se oglasio. "Takvim ga je mogao naslikati samo neki prastari umjetnik. Bilo je crveno poput stakla moje boce. Mjestimice se prelijevalo zlatnim i plavim nijansama. Dogodilo se to na svijetu zvanom Enfeil, gdje je moja legija slavila pobjedu. Izašli smo iz planinskog prolaza u kojem je zrak bio prezasićen vodom. Jedva sam mogao disati. A tamo, ispod mojih nogu, prostiralo se ono o čemu su mi govorili prijatelji: voda, dokle god je pogled sezao, pa čak i dalje. Spustili smo se do nje. Zagazio sam i napio se. Bila je gorka pa mi je od nje kasnije bilo zlo. Ali njenu čaroliju nikada nisam zaboravio."

Scytale osjeti da ga obuzima isto strahopoštovanje kao i starog Slobodnjaka.

"Zaronio sam u more", reče Farok, promatrajući vodena stvorenja nacrtana na pločicama poda. "Zaronio sam u njega kao jedan... a izronio kao sasvim drugi čovjek. Osjetio sam se sposobnim prisjetiti

prošlosti koja nikada nije postojala. Gledao sam unaokolo očima koje su mogle sve obuhvatiti... baš sve. Vidio sam u vodi tijelo jednog od branitelja koje smo pogubili. U blizini je plutala klada, preostali dio nekog velikog drveta. I sada je mogu vidjeti pred očima kad zažmirim. Na jednom kraju bila je pocrnjela od vatre. U vodi je plivao i dio odjeće – neka žuta krpa... poderana, prljava. Promatrajući sve te stvari, u trenu sam shvatio zašto su dospjele baš na ovo mjesto. Zato da bih ih ja vidio.”

Farok se polagano okrene i zagleda u oči Scytala. “Svemir je nezavršen znate”, reče.

Preopširno, ali mudro, pomisli Scytale. Zatim reče: “Vidim da je more ostavilo dubok dojam na vas.”

“Vi ste Tleilax”, reče Farok. “Vidjeli ste mnoga mora. Ja sam vidio samo ovo jedno, pa ipak znam o morima i stvari koje vi i ne slutite.”

Scytala uhvati čudna neugoda.

“Majka Kaosa je rođena u moru”, reče Farok. “Qizara Tafwid je stajao u blizini kad sam mokar izašao iz vode. On nije ulazio u more. Stajao je na pijesku... bio je to mokar pijesak... zajedno s nekolicinom ljudi koji su se također preplašili mora. Gledao me je očima u kojima se zrcalila spoznaja da sam ja naučio nešto što je njemu bilo uskraćeno. Postao sam morsko biće i on me se bojao. More me je izliječilo od Džihada i vjerujem da je on to primijetio.” Scytale odjednom postane svjestan da je u jednom trenutku tijekom starčeve priče prestala glazba. Uznemirivalo ga je što nije mogao odrediti kad je baliset zamuknuo.

Kao da nastavlja o onome što je do malo prije pričao, Farok reče: “Straža je na svakim vratima. Ne može se prodrijeti u Carevu Tvrđavu.”

“To je njena slabost”, reče Scytale.

Farok ga pogleda iznenađeno.

“Postoji mogućnost ulaska”, objasni Scytale. “To što većina ljudi, uključujući, nadajmo se i Cara, vjeruje suprotno... samo ide u našu korist.” Ovlažio je usne, a odjednom mu se učini čudnim lice koje je odabrao. Uznemirivao ga je iznenaadni prekid glazbe. Je li to značilo da je Farokov sin prestao slati poruke? Naravno, radilo se o prijenosu: poruka je bila zgusnuta i prenesena putem glazbe. Utisnuta u živčani sustav Scytala da bi je kasnije pokrenuo distrans usađen u njegov adrenalni korteks. Ako je poruka završena, onda je to značilo da je on postao skladište nepoznatih riječi. Natopili su ga podacima: svaki

ogranak ovdašnje zavjere na Arrakisu, svako ime, svaka lozinka – sve važne obavijesti.

S ovim podacima mogu odoljeti opasnostima Arrakisa, mogu zarobiti pustinjskog crva i započeti proizvodnju melangea bez Muad' Dibova dopuštenja. Tako bi uništili njegov monopol, a onda i njega samog. Te podatke je moguće iskoristiti na najrazličitije načine.

“S nama je ovdje jedna žena”, reče Farok. “Želite li je sada vidjeti?”

“Vidio sam je”, reče Scytale. “Pomno sam je proučavao. Gdje je ona?”

Farok pucne prstima.

Mladić podigne glazbalo i započne svirati. Iz struna se razlegne semuta glazba. Kao da ju je zvuk domamio, na vratima iza svirača se pojavi mlada žena u plavoj odori. Potpuno plave Ibada oči odavale su otupjelost izazvanu drogom. Bila je Slobodnjakinja, odana začinu, a sada i uhvaćena u mreže poroka s drugih svjetova. Svijest joj je bila duboko u vlasti semute, zapredena neznano gdje i prepuštena ekstazi glazbe.

“Otheymova kái”, reče Farok. “Moj sin joj je dao drogu nadajući se tako steći ženu unatoč svojoj sljepoći. Kao što i sami možete vidjeti, pobjeda je nekorisna. Semuta je uzela ono što se on nadao zadobiti.”

“Njen otac ne zna za to?” upita Scytale.

“Čak ni ona sama ne zna”, reče Farok. “Moj joj je sin ulio lažne osjećaje, kojima opravdava svoje posjete. Ona vjeruje da je zaljubljena u njega. To vjeruje i njena obitelj. Bijesni su jer je on invalid, ali, naravno, ne žele se miješati.”

Glazba prestane.

Na sviračev pokret rukom, mlada žena sjedne pokraj njega, nagnuvši se bolje čuti što joj šapće.

“Što ćete učiniti s njom?” upita Farok.

Scytale preleti još jednom pogledom preko dvorišta. “Ima li još koga u ovoj kući?” upita.

“Svi smo sada tu”, odgovori Farok. “Niste mi rekli što ćete učiniti sa ženom. Moj sin to želi znati.”

Kao da mu se sprema odgovoriti, Scytale izvuče desnu ruku iz rukava odore i brzim pokretom zarine skrivenu iglu u Farokov vrat. Farok nije pustio ni glasa, niti je promijenio položaj tijela. Već za minutu bit će mrtav, ali sjedit će nepomičan, ukočen otrovom.

Polagano, Scytale ustane i krene prema slijepom sviraču. Mladić je još nešto šaptao djevojci kad ga je ubola igla.

Scytale uhvati djevojku za ruku, blago je natjeravši da ustane. Uspio je promijeniti izgled prije nego ga je pogledala. Ona ustane i podigne oči prema njemu.

“Što je, Farok?” upita.

“Moj sin je umoran i potreban mu je odmor” odgovori Scytale. “Dodi. Izaći ćemo na stražnja vrata.”

“Tako smo lijepo razgovarali”, reče ona. “Mislim da sam ga uspjela nagovoriti da prihvati oči Tleilaxa. One će od njega ponovno stvoriti čovjeka.”

“Nisam li to i sam rekao mnogo puta?” upita Scytale, požurujući je u stražnje odaje.

Ponosno je primijetio da je glas kojim se sada služio potpuno odgovarao njegovom novom izgledu. Nepogrešivo je oponašao starog Slobodnjaka koji je sada već sigurno bio mrtav.

Scytale uzdahne. Uvjeravao se da je to učinio iz samilosti, a i žrtve su sigurno znale kakvoj se opasnosti izlažu. Sada je priliku trebalo pružiti mladoj ženi.

Carevima ne škodi ispraznost vlastite svrhe u trenutku proglašenja. Tek kad se potvrde, ciljevi im se gube, a na njihovo mjesto dolazi magloviti ritual.

***‘Riječi Muad’Diba’
od princeze Irulan***

Sjednica Carskog savjeta bit će vrlo neugodna, pomisli Alija. Osjećala je unaokolo napinjanje snaga, nakupljanje energije; vidjelo se to po Irulaninom izbjegavanju pogleda prema Chani, Stilgarovom nervoznom premještanju papira i Paulovom smrknutom pogledavanju Korbe Qizara.

Sjela je na začelje zlatnog vijećničkog stola da bi kroz balkonske prozore mogla promatrati prašnjavu svjetlost poslijepodneva.

Korba, prekinut usred riječi njenim ulaskom, nastavio je razgovarati s Paulom. “Moj gospodaru, želim reći da više nema onoliko bogova kao što ih je nekoć bilo.”

Alija prasne u smijeh. Zabacila je glavu unatrag, zbog čega joj je spala crna kapuljača aba odore. Sada su joj se jasno vidjele crte lica – od začina potpuno plave oči, majčino ovalno lice ispod brončane kose, mali nos, usta široka i dobrodušna.

Korbini obrazi gotovo poprime boju njegove narančaste odore. Prostrijelio je Aliju pogledom. Sitan i ćelav, podsjećao je na bijesnog patuljka.

“Znaš li što se govori o tvome bratu?” upitao je.

“Znam što se govori o vašem Qizaratu”, prešla je Alija u protunapad. “Vi nemate ničeg božanskog, vi samo uhodite u ime boga.”

Korba pogleda u Paula tražeći od njega pomoć, a zatim reče: “Mi radimo po uputama Muad’Diba. On treba znati istinu o svome narodu, jednako kao i oni o njemu.”

“Uhode”, zaključila Alija.

Korba uvrijeđeno zašuti.

Paul pogleda sestru, pitajući se zašto izaziva Korbu. Sasvim neočekivano je zamijetio da je Alija postala žena, ljepotica u usplamtjeloj nevinosti prve mladosti. Iznenadio se što to do ovog trenutka nije zapazio. Imala je petnaest – gotovo šesnaest godina, Časna Majka bez majčinstva, djevičanska svećenica, objekt strahopoštovanja praznovjernih masa – Alija od Noža.

“Nije ni vrijeme ni mjesto za sarkazme tvoje sestre”, reče Irulan.

Ne obrativši pažnju na ovu opasku, Paul kimne glavom prema Korbi. “Trg je pun hodočasnika. Izađi i povedi ih u molitvu.”

“Ali oni očekuju vas, moj Gospodaru”, odgovori Korba.

“Stavi turban”, reče Paul. “Ne mogu primijetiti razliku s ove udaljenosti.”

Irulan je skrivala uvrijeđenost što ju je Paul olako zanemario. Pogledom je pratila Korbu koji je krenuo prema balkonskim vratima. U trenutku joj sine da Edric možda nije uspio njene pothvate sakriti od Alije. *Što mi u zapravo znamo o sestri*, pitala se.

Chani je u krilu čvrsto sklopila ruke, gledajući preko stola u Stilgara, svog ujaka i Paulovog Državnog Ministra. Je li stari slobodnjački Naib ikada žalio za onim jednostavnim načinom života kojeg je nekoć provodio u pustinjском sieću? Stilgarova crna kosa počela je sijedjeti na rubovima, ali su mu oči ispod gustih obrva još dobro vidjele. I dalje je imao divlji pogled orla, koji je, uz ureze na bradi što ih je ostavila prihvatna cijev, zapravo bio jedini trag dana provedenih u pustinjском odijelu.

Uznemirivalo ga je Chanino pomno motrenje pa je počeo šarati pogledom po vijećnici. Zagledao se u balkonski prozor i Korbu koji se vani spremao podignuti ispružene ruke u znak blagoslova, dok su zrake poslijepodnevnog sunca stvarali crvenu aureolu na prozoru iza njega. Na trenutak, Stilgar ugleda viziju Sudskog Qizara razapetog na vatrenom kotaču, a kad Korba spusti ruke i rasprši iluziju, Stilgara nije napuštao nemir izazvan onim što je vidio. Uhvatio ga je mahniti bijes prema poniznim moliteljima koji su nahrupili u prostoriju za prijeme i prema neukusnom sjaju koji je okruživao prijestolje Muad’Diba.

Kad krećemo na sastanak s Carem uvijek se nadamo otkriti neku njegovu manu, pronaći pogrešku, mislio je Stilgar. Znao je da je to bogohuljenje, ali ta mu misao ipak nije izlazila iz glave.

Kad je Korba ulazeći otvorio balkonska vrata, u odaju je doprlo mrmljanje udaljene gomile. Vrata su se za njim zalupila i žamor zamukne.

Paul je pogledom pratio Qizara. Korba sjedne lijevo od Paula, tamnih i pribranih crta lica, očiju sjajnih od zanosa. Uživao je u tom trenutku vjerske moći.

“Prizvana je nazočnost duha”, reče.

“Hvala gospodu na tome”, reče Alija.

Korbi pobijele usne.

Alija je ponovno privukla Paulovu pažnju. Upitao se što je tjera na takvo ponašanje. Njena nevinost zavarava, reče u sebi. Ona je prošla

kroz isti odgojni program Bene Gesserita poput njega. Kakvom li je genetika Kwisatz Haderacha nastala u njoj? Uvijek je postojala neka tajanstvena razlika: bila je embrio u utrobi kad joj je majka preživjela veliku dozu sirovog otrova melangea. Majka i nerođena kćer istodobno su postale Časne Majke. Ali istodobnost ne znači i istovjetnost.

Alija je tijekom toga događaja, tog jednog užasnog trenutka postala svjesno biće, a sjećanje joj je upilo nebrojene druge živote koje je njena majka cijelog svog vijeka skupljala.

“Postala sam kao moja majka i sve te ostale”, rekla je. “Još nisam bila oblikovana ni rođena, a postala sam starica – još tada i tamo.”

Osjećajući da su njegove misli njoj posvećene, Alija se nasmiješila Paulu. Izraz lica mu je postao blaži. ***Kako bi se itko mogao drugačije postaviti prema Korbi od ciničnog humora?*** upitao se. Što je smješnije od Komandosa Smrti preodjevenog u svećenika?

Stilgar kucne po papirima. “Ako mi Gospodar dopušta”, reče. “Ovdje su neke vrlo hitne i neodložne stvari.”

“Tupilski ugovor?” upita Paul.

“Ceh uporno zahtjeva da potpišemo ugovor, a ne želi nam odati točno mjesto Tupilskog sporazuma”, reče Stilgar. “Imaju određenu podršku delegata Landsraada.”

“Jeste li ih nečime pritislili?” upita Irulan.

“Onako kako je naš Car naredio za tu prigodu”, reče Stilgar. U ovaj čisto službeni odgovor unio je sve negativno mišljenje koje je imao o Princezi Supruzi.

“Gospodaru moj i mužu” reče Irulan, okrećući se prema Paulu, natjeravši ga na taj način da je primijeti.

Isticanje razlike u tituli u Chaninoj nazočnosti, pomisli Paul, je ***slabost***. U ovakvim trenutcima je dijelio Stilgar ove antipatije prema Irulan, ali je sažaljenje ublažilo ovu pobudu. Irulan je bila tek pijun Bene Gesserita.

“Da”, reče Paul.

Irulan se zagleda u njega. “Ako im uskratiš melange...”

Chani odmahne glavom u znak neslaganja.

“Mi nastupamo oprezno”, odgovori Paul. “Tupil ostaje utočište za poražene Velike Kuće. On je simbol zadnjeg pribježišta, zadnje mjesto sigurnosti za sve naše stanovnike. Ako bi se doznao njegov položaj, Tupil bi postao ranjiv.” “Ako mogu sakriti ljude, mogu sakriti i druge tajne”, zabrunda Stilgar. “Armiju, možda, ili začetke proizvodnje melangea koji...”

“Ne treba tjerati ljude u kut” reče Alija, “želi li se da ostanu miroljubivi.” Sa žaljenjem je zamijetila da se upustila u svađu koju je predvidjela.

“Znači da smo protraćili deset godina pregovaranja” reče Irulan.

“Što god poduzme moj brat, nije traćenje” reče Alija. Irulan je tako jako stisnula pisaljku da su joj pobijelili zglobovi na prstima. Paul je promatrao kako se postupno svladava na benegeseritski način: prodoran unutrašnji pogled, duboko disanje. Gotovo je mogao čuje kako ponavlja litaniju. Odjednom, ona reče: “Što smo postigli?”

“Nismo dopustili Cehu da uspostavi ravnotežu”, odgovori Chani.

“Ne želimo se suprotstavljati našim neprijateljima”, reče Alija.

“Nema nikakve posebne potrebe da ih ubijamo. Bilo je dovoljno pokolja izvršenih pod zastavom Atreida.”

I ona to osjeća, pomisli Paul. Čudno, oboje su osjećali neodoljivu odgovornost za taj posvađeni, idolopoklonički svemir s njegovim ekstazama mira i divljih previranja. ***Zar ih moramo štititi od njih samih***, pitao se. ***Oni se stalno igraju ništavilom – isprazni životi, isprazne riječi. Previše traže od mene.*** Grlo mu se stegnulo. Koliko će vremena izgubiti? Čije sinove? Koje snove? Je li to vrijedilo nagrade koju mu je vizija predvidjela? Tko će pitati ljude neke daleke budućnosti, tko će im reći: “Bez Muad’Diba, vi sada ne biste postojali.”

“Uskraćivanje melangea neće ništa riješiti”, reče Chani. “To bi prouzročilo da Navigatori Ceha izgube sposobnost snalaženja u prostoru i vremenu. Tvoje sestre iz Bene Gesserita izgubile bi sposobnost govorenja istine. Neki ljudi bi mogli umrijeti prerano. Prekinule bi se veze. Tko će biti kriv?”

“Oni neće dopustiti da do toga dođe”, odgovori Irulan.

“Neće?” upita Chani. “Zašto ne? Tko će kriviti Ceh? Oni će pred cijelim svijetom djelovati nemoćno.”

“Potpisat ćemo ugovor onakav kakav jest”, reče Paul.

“Gospodaru moj” reče Stilgar pomno promatrajući ruke. “Jedno pitanje nam ne da mira!”

“Što to?” Paul svu pažnju posveti starom Slobodnjaku.

“Vi imate određene... moći”, reče Stilgar “Zar ne možete odrediti mjesto za Tupilski Sporazum usprkos Cehu?”

Moći! pomisli Paul. Stilgar nije mogao jednostavno reći: ***‘Vi ste onaj koji predviđa. Zar ne možete slijediti put u budućnost koji vodi do Tupila?’***

Paul se zagledao u zlatnu površinu stola. Uvijek isti problem: kako izraziti granice neizrecivog? Govoreći o raspadanju, prirodnoj

sudbini svih moći? Kako može netko tko nikada nije doživio proročki trans pod djelovanjem začina shvatiti postojanje svijesti koja nema lokalizirano osjetilno područje?

Pogledao je Aliju koja je pomno promatrala Irulan. Alija je ponovno osjetila da je gleda, uzvratila mu je pogled i glavom pokazala na Irulan. Ah, da: svaki odgovor koji bi dali našao bi se u Irulaninom posebnom izvješću koje šalje Bene Gesseritu. Oni nikada ne propuštaju mogućnost spoznaje nečeg novog o svom Kwisatz Haderachu.

Stilgar je, ipak, zasluživao neki odgovor, a jednako i Irulan.

“Neprosvijeceni pokušavaju shvatiti proročanstva kao pokoravanje *Prirodnom Zakonu*”, reče Paul, sklopivši ruke ispred sebe. “Ali, jednako tako bi bilo ispravno reći da nam to nebo govori da je čitanje budućnosti harmoničan čin čovjekovog postojanja. Drugim riječima, proročanstvo je prirodna posljedica stanja sadašnjosti. Ono se, dakle, javlja pod krinkom nečeg potpuno prirodnog. Ova moć se, međutim, ne može iskoristiti na neki unaprijed određeni cilj. Zna li klada koju nosi val kuda ide? U proročanstvu ne postoje uzroci i posljedice. Uzroci postaju slučajevi, konvencije ili delte, mjesta na kojima se sijeku struje. Prihvaćajući proročanstvo, postojanje se ispunjava shvaćanjima koja su suprotna intelektu. Intelektualna svijest ih zbog toga odbacuje. U tom odbacivanju, međutim, intelekt postaje dio procesa pa i sam postaje podčinjen.”

“Vi to ne možete?” upita Stilgar.

“Ako bih potražio Tupil svojim proročanstvima”, reče Paul, obraćajući se izravno Irulan, “to bi ga moglo sakriti od nas.”

“Kaos”, pobuni se Irulan. “To nije, nije... dosljedno.” “Rekao sam već da time ne vlada nijedan *Prirodni Zakon*”, odgovori Paul.

“Znači li to da je ono što možeš vidjeti ili postići svojim moćima ograničeno?” upita Irulan.

Prije nego je Paul stigao odgovoriti, Alija reče: “Draga Irulan, predviđanje nema granica. Nije dosljedno? Dosljednost nije neophodna u svemiru.”

“Ali on je rekao...”

“Kako ti moj brat može reći nešto o granicama nečega što nema granica? Ograničenja izmiču intelektu.”

Bilo je to bezočno od Alije, pomisli Paul. Ovo bi moglo navesti Irulan na razmišljanje, jer je njena svijest uvjetovana vrijednostima koje potječu od točno određenih granica. Ponovno je pogledao Korbu, koji je sjedio u položaju vjerskog zanesenjaka – *slušajući dušom*. Kako bi

Qizarat mogao iskoristiti ovu razmjenu pitanja i odgovora? Za još više vjerskih misterija? Za nešto što bi izazvalo strah? Nedvojbeno.

“Znači li to da ćete potpisati ugovor onakav kakav jest?” upita Stilgar.

Paul se nasmiješi. Pitanje proročanstava je, prema Stilgarovoj procjeni, zaključeno. Stilgar je jedino zanimala pobjeda, a ne otkrivanje istine. Mir, pravda i zvuk kovanja novca su uporišta Stilgarovog svemira. On je želio nešto vidljivo i stvarno – potpis na ugovoru.

“Potpisat ću”, odgovori Paul.

Stilgar podigne novi svitak. “Zadnje izvješće naših zapovjednika polja u području Ixian govori o agitiranju za ustav.” Stari Slobodnjak pogleda Chani koja samo slegne ramenima.

Irulan sklopi oči i stavi ruke na čelo u mnemoničkom žaru. Zatim ih ponovno otvori i započne napregnuto proučavati Paula.

“Ixianska konfederacija nam se želi podrediti”, reče Stilgar, “ali posrednici postavljaju pitanje poreza Caru kojeg oni...”

“Oni žele na legalan način ograničiti moju carsku volju”, reče Paul. “Tko će mi zapovijedati, Landsraad ili onaj CHOAM?”

Stilgar iz svitka izvadi samouništavajući papir. “Jedan od naših uhoda poslao je ovaj memorandum sa sastanka stranačkih vođa CHOAM manjine.” Počeo ga je čitati mirnim glasom: “Moramo spriječiti pokušaj prijestolja da stvori snažan monopol. Moramo razglasiti istinu o Atreidu – o načinu na koji je manevrirao iza trostruke laži: landsraadskog zakonodavstva, vjerskih sankcija i birokratske djelotvornosti.” Vratio je poruku natrag u svitak.

“Ustav”, promrmlja Chani.

Paul pogleda najprije nju, a zatim Stilgara.

Džihad se, dakle, pokolebao, pomisli Paul, *ali nedovoljno brzo da bi me to spasilo*. Ova pomisao izazove u njemu napetost. Prisjetio se svojih najranijih vizija o tome kakav je Džihad trebao biti, kao i užasa i preokreta koje je spoznao. Sada je, naravno, znao za vizije još većih užasa. Živio je okružen stvarnim užasima. Vidio je kako njegove Slobodnjake zahvaća tajanstvena snaga, kako ruše sve pred sobom u vjerskom ratu. Džihad je dobio novi izgled. Naravno, vremenski ograničen, bio je tek kratkotrajni napor u usporedbi s vječnošću, ali je sobom nosio grozote koje su zasjenjivale sve što se dogodilo u prošlosti.

I sve to u moje ime, pomisli Paul.

“Možda im se može priznati neka vrsta prividnog ustava”, predloži Chani. “Ne treba to stvarno i biti.”

“Prevara je oružje vladanja”, složi se Irulan.

“Moć je ograničena, što oni koji se ufaju u ustav uvijek i shvate”, reče Paul.

Korba se uspravi, odustavši od svog poniznog držanja. “Gospodaru moj?”

“Da?” odgovori Paul, pomislivši pritom: *Evo! Evo nekoga tko uspijeva u sebi skrivati trajne sklonosti prema zamišljenoj vladavini Zakona.*

“Možemo početi s vjerskim ustavom”, reče Korba, “nešto za odane koji...”

“Ne!” obrecne se Paul. “Učinit ćemo to izglasavanjem u Vijeću. Jesi li registrirala ovo, Irulan?”

“Da, moj Gospodaru” reče Irulan ledenim glasom, neraspoložena što joj je uspio nametnuti podređenu ulogu.

“Krajnji ishod svih ustava je tiranija”, reče Paul. “Oni predstavljaju toliko organiziranu moć da su samim tim nadmoćni. Ustav možemo definirati kao mobiliziranu društvenu moć bez svijesti. On može slomiti i velike i male, ukinuti svako dostojanstvo i individualnost. Oslonac mu je labav i za njega ne važe ograničenja. Ja sam, međutim, ograničen. Nastojeći zaštititi svoj narod što je moguće više, uskratio sam mu ustav. Izglasano u vijeću, na današnji dan, itd. itd.” “Što ćemo sa zanimanjem Ixianaca za poreze, moj Gospodaru?” upita Stilgar.

Paul prestane proučavati zamišljeni i ljutiti izgled Korbinog lica, pa reče: “Predlažeš li što, Stil?”

“Moramo nadzirati poreze, Gospodine.”

“Cijena koju ćemo tražiti od Ceha za moj potpis na Tupilskom ugovoru”, reče Paul, “bit će podvrgavanje Ixianske konfederacije našim porezima. Konfederacija ne može trgovati ako joj Ceh uskrati prijevoz. Platit će.”

“Vrlo dobro, moj Gospodaru.” Stilgar izvadi drugi svitak i nakašlje se. “Izvjeshće Qizarata o Salusi Secundus. Irulanin otac je izveo svoje legije na desantne manevre.”

Irulan je pronašla nešto vrlo zanimljivo na dlanu lijeve ruke. Na vratu joj je bubnjala žila.

“Irulan”, upita Paul, “ti i dalje tvrdiš da je jedina legija tvoga oca samo igračka?”

“Što bi on mogao učiniti samo s jednom legijom?” upitala je. Promatrala ga je kroz uski prorez poluzatvorenih očiju. “Može se dogoditi da ga neko ubije”, reče Chani.

Paul potvrdno kimne glavom. “A ja ću biti kriv dođe li do toga.”

“Poznajem nekoliko zapovjednika Džihada”, reče Alija, “koji bi ga odmah rasporili kad bi saznali za ovo.”

“Ali, riječ je samo o njegovim policijskim snagama”, pobuni se Irulan.

“U tom slučaju ne vidim potrebu za desantnim manevrima”, reče Paul. “Predlažem da sljedeća mala bilješka koju ćeš poslati ocu sadrži jasno i glasno moje razumijevanje njegovog tužnog položaja.”

Ona obori pogled. “Da, moj Gospodaru. Mislim da će to okončati stvar. Moj otac bi bio dobar mučenik.”

“Hmmm”, reče Paul. “Moja sestra ne bi poslala poruku zapovjednicima koje je spomenula dok joj to ne odobrim.” “Napad na mog oca povlači za sobom i opasnosti koje nisu samo vojničke prirode”, reče Irulan. “Narod se počinje prisjećati njegove vladavine s određenom nostalgijom.”

“Jednog dana ćeš pretjerati”, reče Chani kobno ozbiljnim, slobodnjačkim glasom.

“Dosta!” prekine Paul.

Procjenjivao je Irulaninu opasku o nostalgiji. Bilo je tu dosta istine. Još jednom je Irulan dokazala svoju vrijednost.

“Bene Gesserit šalje službenu molbu”, reče Stilgar, pokazujući sljedeći omot. “Žele se s vama posavjetovati o očuvanju vaše loze.”

Chani je postrance pogledala svitak kao da se u njemu nalazi neka smrtonosna naprava.

“Pošaljite Sestrinstvu uobičajene isprike”, odgovori Paul.

“Moramo li?” upita Irulan.

“Možda je... baš vrijeme da to raščistimo”, reče Chani.

Paul odsječno odmahne glavom. One nisu pretpostavljale da je ovo bio dio cijene koju još nije odlučio platiti.

Ali Chani nije prestajala. “Posjetila sam Molitveni Zid u sieču Tabr gdje sam rođena”, reče. “Bila sam kod liječnika. Klečala u pustinji i slala svoje misli u dubine gdje prebiva Šai-Hulud. Pa ipak”, stresla se, “ništa nije pomoglo.”

Znanost i praznovjerje – *sve je izdalo*, pomisli Paul. *Jesam li je i ja izdao kad joj nisam rekao što će snaći Kuću Atreida ako joj ona podari nasljednika?* Podignuo je pogled nadajući se u Alijinim očima vidjeti sućut. Je li i ona vidjela tu užasnu budućnost?

“Moj Gospodar je vjerojatno svjestan svih opasnosti koje će zaprijetiti njegovom Carstvu ne dobije li nasljednika”, reče Irulan, služeći se benegeseritskom snagom i slatkorječivom uvjerljivošću glasa. “O tim stvarima je, naravno, teško raspravljati, ali moraju izaći na

vidjelo. Car je više od čovjeka. On predvodi Carstvo. Umre li on bez nasljednika, neminovno dolazi do građanskog rata. Budući da voliš svoj narod, ne možeš to dopustiti.”

Paul se udaljio od stola i krupnim koracima otišao do balkonskog prozora. Vjetar je vani povijao dim gradskih vatri. Nebo je postalo mračno, srebrnasto-plavo, zamagljeno prašinom koja se svake večeri spuštala sa Zaštitnog Zida. Gledao je prema jugu, u nagib koji je štitio sjeverne zemlje od koriolisnog vjetra, pitajući se zašto njegov vlastiti duševni mir ne može naći takav zaklon.

Članovi vijeća iza njega čekali su bez riječi, svjesni da se nalazi na samom rubu erupcije bijesa.

Paul je osjećao da ga pritišće breme vremena. Pokušao se natjerati pronaći ravnotežu u kojoj bi mogao oblikovati novu budućnost.

Povući se... povući se... povući se, pomislio je. Što bi se dogodilo da povede Chani, jednostavno je pokupi i ode s njom, i potraži svetište na Tupilu? Ostat će njegovo ime. Džihad bi pronašao nove planete za još užasnija osvajanja, a on bi i dalje bio kriv za sve to. Odjednom ga je uhvatio strah da će izgubiti ono što je najvrjednije krene li u nove pothvate i da će, napravi li i najmanji šum, izazvati krah svemira nakon kojeg ga više nikad neće moći vratiti u staru kolotečinu.

Na trgu pod njim otegnuo se dugi red hodočasnika odjevenih u zelene i bijele odore hadža. Kolona se vijugavo kretala poput razglobljene zmije iza hitrog arakenskog predvodnika. Podsjetili su Paula da se prijemna dvorana dosad već napunila moliteljima. Hodočasnici! Njihova naviknutost biti bez doma postala je odvratan izvor bogatstva za Carstvo. Hodočašće je ispunilo svemirske putove vjerskim lutalicama. Oni su stalno dolazili, dolazili, dolazili.

Kako sam samo sve ovo pokrenuo, upitao se.

Sve se, naravno, samo pokrenulo. Stoljećima se ta potreba skrivala u genima i čekala na ovaj kratak trenutak da se pokaže.

Vođeni najdubljim vjerskim instinktom, ljudi su dolazili tražeći uskrснуće. Hodočašće se ovdje završavalo – ‘Arrakis, mjesto ponovnog rađanja, mjesto umiranja’.

Sarkastični stari Slobodnjaci govorili su da Paul želi hodočasnike na Arrakisu jedino zbog njihove vode.

Što su to hodočasnici, zapravo, tražili? pitao se Paul. Govorili su da je ovo njihovo sveto mjesto. Ali, vjerojatno su znali da u cijelom svemiru nema Raja, nema Tupila za dušu. Arrakis su nazivali mjestom nepoznatog gdje se razrješuju sve tajne, a najstrašnije je bilo to što su odlazili zadovoljni.

Što nalaze ovdje? pitao se Paul.

Često su u vjerskoj ekstazi ispunjavali ulice krikovima, tako da su sličile nekim neobičnim krletkama. Slobodnjaci su ih zbog toga zvali ‘ptice prolaznice’ a nekolicina koja je ovdje umrla bila je prozvana ‘krilatim dušama’.

S uzdahom, Paul pomisli kako je svaki novi planet kojeg su podjarmile njegove legije postajao izvor hodočasnika. Nastajali su iz zahvalnosti za ‘mir Muad’Diba’.

Svuda vlada mir, pomisli Paul. *Svuda... osim u srcu*

Muad’Diba.

Osjećao je da mu jedan dio leži uronjen u beskrajnu, zamrznutu, promuklu tminu. Njegova sposobnost predviđanja pomiješala se sa slikom svemira koja je pripadala cijelom čovječanstvu. Uzdrmao je stabilan svemir i zamijenio sigurnost Džihadom. Mišlju, dijelom i proročanstvom podčinio je svijet ljudi; ipak, osjećao je da mu on još uvijek izmiče.

Ovaj planet pred njim, kojeg je pretvorio iz pustinje u vodom bogati raj, bio je živ. Puls mu je otkucavao dinamično kao kod čovjeka. Borio se protiv njega, opirao se, izmicao njegovim naredbama...

Među prste mu se uvukla jedna tuđa ruka. Spustio je pogled i ugledao Chani koja ga je promatrala zabrinutim očima. Te oči su ga ispijale i ona prošapće: “Molim te, ljubavi, ne bori se protiv samog sebe.”

Provala osjećaja kojim ga je hrabrila izvirao je iz njene ruke.

“Sihaja”, prošapće.

“Moramo uskoro otići u pustinju”, reče ona tiho.

Stisnuo joj je ruku, a zatim ispustio i vratio se do stola gdje je ostao stojeći.

Chani sjedne na svoje mjesto.

Irulan je stisnutih usana zurila u papire ispred Stilgara.

“Irulan se predlaže za majku carskog nasljednika”, reče Paul.

Pogledao je Chani, pa onda opet Irulan, koja je izbjegavala njegove oči. “Svi znaju da me ona ne voli.”

Irulan postane vrlo mirna.

“Znam političke razloge”, reče Paul. “Ali ja vodim računa jedino o ljudskim razlozima. Vjerujem da bi moj odgovor bio sasvim drukčiji da Princeza-Supruga ne pleše kako joj diktira Bene Gesserit i da ne nastoji postati majka iz želje za vlastitom moći. I, budući da je to tako, odbacujem ovaj prijedlog.”

Irulan uzdahne duboko i drhtavo.

Zauzimajući svoje mjesto, Paul shvati da nikada ranije nije vidio Irulan da se tako slabo nadzire. Nagnuvši se prema njoj, reče: "Irulan, iskreno mi je žao."

Ona podigne glavu i Paul ugleda njene oči pune bijesa. "Ne treba mi tvoje sažaljenje!" propišti. Okrenuvši se prema Stilgaru, reče: "Ima li još nešto što je hitno i neodložno?"

Pogledavši Paula, Stilgar reče: "Još nešto, Gospodaru. Ceh ponovno predlaže otvaranje službenog veleposlanstva ovdje na Arrakis." "

"Zar predstavništvo tipa dubokog svemira?" upita Korba, glasom punim fanatičnog gnušanja.

"Vjerojatno", odgovori Stilgar.

"To treba razmotriti vrlo pažljivo, Gospodaru", upozori Korba. "Vijeću Naiba se neće sviđati pravi Cehovac ovdje na Arrakis. Oni zaraze i samu zemlju po kojoj gaze." "Cehovci žive u spremnicima i ne dodiruju zemlju", odgovori Paul, dopuštajući da mu se u glasu primijeti razdraženost.

"Naibi bi mogli stvar preuzeti u svoje ruke, Gospodaru", reče Korba.

Paul ga prostrijeli pogledom.

"Oni su, prvenstveno, Slobodnjaci, Gospodaru", nije odstupao Korba. "Dobro pamtim kako je Ceh doveo one koji su nas tlačili. Nismo zaboravili kako su ucjenjivali otkup začina da bi sačuvali naše tajne od svojih neprijatelja. Lišavali su nas svake..."

"Dosta!" odbrusi Paul. "Misliš li da sam zaboravio?"

Kao da je tek tada postao svjestan značenja svojih riječi, Korba glupavo promuca: "Gospodaru, oprostite mi. Nisam želio reći da vi niste Slobodnjak. Nisam..."

"Oni će poslati Navigatora", reče Paul. "Ne vjerujem da bi bilo koji Navigator došao ovamo ako bi predosjećao neku opasnost."

Usnama osušenim od iznenadnog straha, Irulan reče: "Ti si... vidio da je Navigator došao?"

"Nisam, naravno, vidio Navigatora", reče Paul, oponašajući njen ton. "Ali mogu vidjeti gdje je netko bio i kuda ide. Dopustite neka nam pošalju Navigatora. Možda će mi biti koristan."

"Naređenje će se provesti", reče Stilgar.

Prekrivši rukom osmijeh, Irulan pomisli: ***Znači, istina je. Naš Car ne može vidjeti Navigatora. Oni su međusobno slijepi. Zavjera je skrivena.***

‘Drama ponovno započinje.’

Car Muad'Dib

u trenutku stupanja na Lavlje prijestolje

Gledajući kroz špijunski prozorčić u veliku dvoranu za prijem, Alija je promatrala napredovanje cehovske pratnje.

Oštro, srebrnasto podnevno svjetlo dopiralo je kroz gornji red prozora, obasjavajući zelene, plave i žućkaste pločice podnog mozaika koji je prikazivao uvale pune vodenih biljaka, mjestimice prošarane mrljama egzotičnih boja u obliku ptica ili životinja.

Cehovci su prelazili preko pločica poput lovaca koji se šuljaju prema plijenu u nepoznatoj prašumi. Tvorili su pokretnu šaru od sivih, crnih i narančastih odora, koja je tek prividno djelovala kaotično raštrkana oko prozirnog spremnika u kojem je plivao cehovski Veleposlanik u narančastom plinu. Spremnik je klizio na nosećem polju, slično četvrtastom brodu koji pristaje uz dok. Vukla su ga dva pratitelja odjevena u sivo.

Baš ispod špijunskog prozora nalazilo se uzvišenje Lavljeg prijestolja na kojem je sjedio Paul. Na glavi je imao novu službenu krunu sa znakovima ribe i šake. Tijelo mu je skrivala zlatna dvorska odora ukrašena zlatnim kamenjem. Okruživalo ga je svjetlucanje vlastitog zaštitnog polja. Dva reda tjelesnih čuvara raširila su se u obliku lepeze s obje strane uzvišenja i stuba. Stilgar je stajao desno od Paula, dvije stube niže, u bijeloj odori koja je u struku bila stegnuta žutom vrpcom.

Svojim sestrinskim suosjećajem, Alija je osjetila da i Paula, poput nje, razdire istovrsni nespokoj. Uhvatio ju je osjećaj da bi i drugi to mogli otkriti. Paul je promatrao jednog pratitelja odjevenog u narančastu odoru, čije tupo zureće, metalne oči nisu gledale ni lijevo ni desno. Čovjek je hodao na desnom prednjem rubu Veleposlanikove garde, načinom zapovjednog časnika. Ispod crne kovrčave kose vidjelo se pljosnato lice, a tijelo istog oblika naziralo se pod narančastom odorom. Svaka kretnja ove pojave prizivala je davna sjećanja.

Bio je to Duncan Idaho.

To nije mogao biti Duncan Idaho, ali je ipak bio.

Zarobljene uspomene, upijene dok je još bila u utrobi tijekom majčine preobrazbe pomoću začina, prepoznale su ovog čovjeka zahvaljujući rihani dešifriranju, koje je probijalo svaku kamuflažu.

Zнала je da ga Paul promatra kroz prizmu bezbrojnih osobnih iskustava, zahvalnosti i mladosti koju je proživio uz njega.

Bio je to Duncan.

Alija je zadrhtala. Postojao je samo jedan odgovor. Bio je to tleilaški gola, osoba rekonstruirana iz mrtvog trupla originala. A original je poginuo spašavajući Paula. To je mogao biti samo proizvod axolotnih spremnika.

Gola je hodao kočopernim hodom majstora mačevanja. Kad je Veleposlanikov spremnik doklizao do zapreke postavljene deset koraka od stuba prema prijestolju, on zastane.

Osjetljivošću Bene Gesserita, koje se nije mogla osloboditi, Alija je osjetila da je Paula uhvatio nemir. Više nije gledao u pojavu pristiglu iz prošlosti. Nije gledao – već je cijelim svojim bićem zurio u nju. Napregnutih mišića, tijelom koje se borilo u očajnom grču, pokušavao je nadzirati svoje pokrete dok je kimanjem glave pozdravljao cehovskog Veleposlanika. Konačno izusti: “Rečeno mi je da se zovete Edric. Dobro došli na naš Dvor i neka vaša nazočnost pomogne boljem razumijevanju između nas.”

Navigator se razvratnički protegne u narančastom plinu, ubaci u usta kapsulu melangea i konačno se udostoji pogledati Paula. Mali prevodilački uređaj, koji je kružio u uglu cehovčevog spremnika, najprije zapucketa kašljucavim zvukom, zatim škripom, da bi se naposljetku začuo ljudski glas: “Klanjam se pred mojim Carem i molim dopuštenje da pokažem svoje akreditive i da mu ponudim mali dar.” Pomoćnik je predao svitak Stilgaru, koji ga pregleda pa smrknuta lica kimne Paulu. Tada su se i Stilgar i Paul okrenuli prema goli koji je mirno stajao ispred uzvišenja.

“Car je zacijelo primijetio dar”, reče Edric.

“Zadovoljni smo vašim akreditivnim pismom”, reče Paul.
“Objasnite dar.”

Edric se okrene u spremištu pogledavši prema goli. “Ovaj se čovjek zove Hayt”, reče, sričući ime. “Prema našim istraživačima, prošlost mu je vrlo čudna. Ubijen je ovdje na Arrakis... zadobio je smrtonosnu ranu na glavi koja je zahtijevala mnoge mjesece liječenja. Budući da je pripadalo majstoru mačevanja, majstoru Ginaške škole, tijelo je prodano Bene Tleilaxu. Zaključili smo da je to sigurno Duncan Idaho, pouzdani najamnik vašeg doma. Dovel i smo ga kao dar dostojan jednog Cara”, Edric pogleda Paula. “Zar to nije Idaho, gospodine?”

Uzdržanim i opreznim glasom Paul reče: “Izgleda kao Idaho.”

Vidi li Paul nešto što ja ne vidim ? pitala se Alija. ***Ne! To je Duncan!***

Čovjek po imenu Hayt je nepomično stajao i svojim metalnim očima promatrao neku točku ravno ispred sebe. Tijelo mu je bilo potpuno opušteno. Ničim nije pokazivao da je svjestan njihovog razgovora.

“Koliko mi znamo, to je Idaho”, reče Edric.

“Sada se zove Hayt” odgovori Paul. “Čudno ime.” “Gospodine, nema potreba razbijati glavu time kako ili zašto Tleilaxi daju imena” reče Edric. “Ona se mogu mijenjati. Ime koje su mu dali Tleilaxi nije važno.”

To je proizvod Tleilaxa, pomisli Paul. ***U tome je problem.*** U Bene Tleilaxu su malo držali do vanjskog izgleda. Dobro i zlo imali su čudna značenja u njihovoj filozofiji. Što li su samo unijeli u Idahovo tijelo – i da li to zbog namjere ili hira.

Paul pogleda Stilgara, primijetivši da je Slobodnjaka uhvatilo praznovjerno strahopoštovanje. Taj se osjećaj primjećivao na cijelom njegovom biću. Stilgar vjerojatno sada prebire u mislima sve što zna o gnusnim navikama Cehovaca, Tleilaxa i gola.

Okrenuvši se prema goli, Paul reče: “Hayte, je li to tvoje jedino ime?”

Veseo osmijeh prijeđe preko golinog tamnog lica. Metalne oči se podignu, usredotoče na Paula, ali zadrže svoj mehanički pogled. “Tako se zovem, gospodaru: samo Hayt.” Alija zadrhti u svom tamnom špijunskom udubljenju. Bio je to Idahov glas, tako jednak da joj se odazvao iz svake stanice pamćenja.

“Neka mome gospodaru godi kad kažem da mi njegov glas čini zadovoljstvo. Prema Bene Tleilaxu, to je znak da sam ga već čuo... ranije.”

“Ali, ti nisi siguran u to”, reče Paul.

“Ja ne znam ništa sigurno o svojoj prošlosti, gospodaru. Objasnili su mi da se neću moći ničega sjetiti iz svog prijašnjeg života. Sve što mi je preostalo iz tog vremena je građa koju su odredili geni. Međutim, postoje obrasci u koje se nekoć bliske stvari mogu uklopiti. Postoje glasovi, mjesta, hrana, osobe, zvuci, postupci – mač u mojoj ruci, upravljanje ‘topterom...’

Primijetivši da Navigator pomno prati razgovor, Paul upita: “Shvaćaš li da si dar?”

“To su mi objasnili, gospodaru.”

Dugujem li išta Duncanovom tijelu? upita se. *Čovjek je umro spašavajući moj život. Ali, ovo nije Idaho, ovo je gola.* Pa ipak, ovdje je stajalo tijelo i razum koji su naučili Paula letjeti u ‘topteru tako dobro kao da su mu krila izrasla iz vlastitih ramena. Paul je znao da ni mač ne može podignuti, a da to ne učini onako kako je to naučio pod strogim Idahovim nadzorom. Gola. To je bilo tijelo puno lažnih dojmova, koji su se lako mogli pogrešno protumačiti. Stare asocijacije će i dalje biti nazočne. **Duncan Idaho.** Nije se toliko radilo o masci koju je gola nosio već o dobro skrivenoj osobnosti koja se ponašala potpuno drukčije od svega što su Tleilaxi mogli sakriti u njoj.

“Za što bi nam mogao koristiti?” upita Paul.

“Za sve gdje se slažu želje moga gospodara i moje sposobnosti.”

Aliju, koja je sve ovo promatrala s visine, dirne golina sramežljivost. Nije mogla zamijetiti ništa prijetvorno u njegovom ponašanju. Nešto potpuno nevino zračilo je iz novog Duncana Idahoa. Onaj prvi je bio sklon zemaljskim porocima, ne brinući mnogo za skromnost. Ali ovo tijelo je bilo oslobođeno svega toga. Bio je to čisti list papira na kojem su Tleilaxi ispisali... što?

Tad je osjetila skrivenu opasnost koju je u sebi skrivao ovaj dar. Bio je to dar Tleilaxa. A Tleilaxi su oduvijek pokazivali uznemirujući nedostatak bilo kakvih ograničenja u svemu što su stvarali. Njihovim postupcima upravljala je razuzdana radoznalost. Hvalili su se da mogu stvoriti *bilo što* iz pogodnog ljudskog materijala – vragove ili svece. Prodavali su mentate-ubojice. Bili su u stanju stvoriti liječnika-ubojicu imunog na zabrane Suk-škole za ubijanje ljudi. Među njihovim tvorevinama bilo je dobrovoljnih sluga, seks-igračaka pogodnih za svačiji ukus, vojnika, generala, filozofa, pa čak i moralista.

Paul se trgnuo iz razmišljanja i pogledao Edrica. “Kakvo obrazovanje ima ovaj dar?” upita.

“Ako to odgovara mom gospodaru” reče Edric, “Tleilaxe je zabavljalo ovog голу obučiti za mentata i filozofa Zensunija. Time su željeli povećati njegovu vještinu baratanja mačem.”

“Jesu li uspjeli?”

“To ne znam, gospodaru.”

Paul je procjenjivao odgovor. Osjetilo za istinu mu je govorilo da Edric iskreno vjeruje da je gola Idaho. Vode Vremena kroz koje se ovaj zagonetni Navigator kretao nagovještavale su opasnosti. **Hayt.** I samo ime koje su mu dali Tleilaxi značilo je opasnost. Paul poželi odbiti dar. Ali već je slijedećeg trenutka, nakon što se ta želja javila, osjetio je

da mu to nije suđeno. Kuća Atreida bila je dužnik ovog tijela – a to je i neprijatelj dobro znao.

“Filozof Zensunija”, promrmlja Paul, još jednom pogledavši golu. “Jesi li preispitao svoju ulogu i pobude?” “Pristupam obavljanju dužnosti s poniznošću, gospodine. Ja sam slobodan um, ispran od imperativa svoje ljudske prošlosti.”

“Što ti je draže, da te zovemo Hayt ili Duncan Idaho?” “Moj me gospodar može zvati kako god želi, jer ja nisam ime.”

“Ali, sviđa li ti se ime Duncan Idaho?”

“Mislim da je to bilo moje ime, gospodine. Pristaje mi.

Ipak... ono izaziva čudne reakcije. Mislim da ime uvijek mora odražavati ne samo ono ugodno, već i ono neugodno.

“Što je tebi najugodnije?” upita Paul.

Gola se iznenada nasmije i reče: “Traženje znakova u drugima koji mi osvjetljavaju moje bivše biće.”

“Vidiš li takav znak ovdje?”

“Oh, da, moj gospodaru. Vaš čovjek, Stilgar, je u nedoumici između sumnje i divljenja. Bio je prijatelj mom prethodnom biću, ali odbija ga ovo tijelo gole. Vi ste se, moj gospodaru, divili čovjeku koji sam bio... i vjerovali ste mu.” “Pročišćen um”, reče Paul. “Kako se pročišćen um može zakleti na vjernost?”

“Zakleti na vjernost, gospodaru? Pročišćen um odlučuje u nazočnosti nepoznatog, bez uzroka i posljedica. Znači li to zakleti se na vjernost?”

Paulov pogled se smrknuo. To je bio Zensuni odgovor, tajanstven, neodređen, upleten u vjeru koja poriče uzročne funkcije u svim duhovnim aktivnostima. **Bez uzroka i posljedice!** Takve misli potresaju razum. **Nepoznato?** U svakoj odluci leži nepoznato, pa čak i u proročkoj viziji.

“Bilo bi ti draže da te zovemo Duncan Idaho?” upita Paul.

“Život nam se sastoji od suprotnosti, gospodaru. Sami odaberite moje ime.”

“Zvat ćemo te i dalje imenom koje su ti Tleilaxi dali”, reče Paul. “Hayt – to je ime koje navodi na oprez.”

Hayt se poklonio, odstupivši jedan korak.

A Alija se začudi: **Kako li je samo znao da je razgovor završen? Ja sam to znala, jer poznajem svog brata. Ali on nije dao nikakvog znaka po kojem bi to i stranac mogao zaključiti. Je li to osjetio Duncan Idaho u njemu?**

Paul se okrene prema veleposlaniku i reče: “Prostorije za vaše poslanstvo su osigurane. Želimo se što prije s vama privatno posavjetovati. Pozvat ćemo vas. Također vas želimo izvijestiti, prije nego to doznate iz neprovjerenih izvora, da je Časna Majka Sestrinstva, Gaius Helen Mohiam, odvedena iz letjelice kojom ste došli. To je učinjeno po našem naređenju. Njena nazočnost na brodu bit će predmetom našeg razgovora.”

Pokretom lijeve ruke Paul otpusti izaslanstvo. “Hayte” reče Paul, “ostani.”

Veleposlanikovi pratitelji se udalje, gurajući spremnik. Edric se pretvorio u narančasti vrtlog unutar plina iste boje – oči, usta, nježno valjanje udova.

Paul je pogledom pratio povorku sve dok i zadnji Cehovac nije otišao i se velika vrata nisu zatvorila za njima.

Sada sam i to obavio, pomisli Paul. ***Prihvatio sam голу.*** Proizvod Tleilaxa je nedvojbeno bio mamac. Najvjerojatnije je i stara vještica, Časna Majka, imala istu ulogu. Ovo je bilo vrijeme taroka koje je predvidio u jednoj ranijoj viziji. Prokleti tarok! Zamutio je vode Vremena pa je prorok mogao vidjeti samo jedan sat u budućnost. Prisjetio se kako su već mnoge ribe otkinule mamac i pobjegle. Tarok je jednako djelovao u njegovu korist koliko i protiv njega. Ono što on nije mogao vidjeti, nisu mogli registrirati ni drugi.

Gola je stajao glave nagnute na jednu stranu. Čekao je. Stilgar siđe niza stube zaklonivši голу od Paulova pogleda i progovori na čakobsa jeziku lovaca kojim su govorili za siečkih dana: “To stvorenje u rezervoaru me je natjeralo na drhtavicu, gospodine. Ali, ovaj ***dar!*** Riješite ga se!”

Istim jezikom Paul odgovori: “Ne mogu.”

“Idaho je mrtav”, bio je uporan Stilgar. “Ovo nije Idaho. Dopustite da njegovu vodu predam plemenu.”

“Gola je moj problem, Stil. Tvoj problem je naš zatvorenik. Želim da Časnu Majku čuvaju kao oči u glavi ljudi koje sam posebno obučio oduprijeti se Glasu.”

“Sve mi se ovo ne sviđa, gospodine.”

“Bit ću oprezan, Stil. A pokušaj i ti biti.”

“Vrlo dobro, gospodine.” Stilgar je sišao na pod dvorane, prošao blizu Hayta, onjušio ga i udaljio se krupnim koracima.

Zlo se može otkriti po mirisu, pomisli Paul. Stilgar je postavio zeleno-bijele barjake Atreida na desetak svjetova, ali je ostao

praznovjerni Slobodnjak, ne prihvaćajući bilo kakve duhovne tanahnosti.

Paul je proučavao dar.

“Duncane, Duncane”, prošapće. “Što su ti učinili?”

“Poklonili su mi novi život, gospodaru”, reče Hayt.

“Ali, za što su te školovali i poklonili nama?” upita Paul.

Hayt stisne usne i reče: “Žele da vas uništım.”

Paula pogodi otvorenost. Kako je drukčije i mogao odgovoriti jedan Zensuni-mentat? Čak i kada je gola, mentat može govori samo istinu, pogotovo kad uz to ima i unutrašnju smirenost jednog Zensunija. Ovo je bio ljudski kompjutor čiji su razum i živčani sustav ugođeni za zadaće koje su ranije obavljale omražene mehaničke naprave.

Uvjetovati ga i kao Zensunija, značilo je da je dobio dvostruku količinu morala... osim ako Tleilaxi nisu u ovo tijelo ugradili nešto još čudnije.

Zašto, primjerice, mehaničke oči? Tleilaxi su ih hvalili, tvrdeći da su mnogo bolje od pravih. Čudno, jer bi ih tada po svom izboru moralo nositi više Tleilaxovaca!

Paul baci pogled na Alijinu špijunsku rupu, žudeći za njenom nazočnošću i savjetom, za mudrošću koja ne bi bila zamagljena osjećajima odgovornosti i duga.

Još jednom je pogledao golu. On nije bio lakovjeran dar. Davao je iskrene odgovore i na opasna pitanja.

Ništa ne mijenja na stvari što znam da je on oružje koje će biti korišteno protiv mene, pomisli Paul.

“Što bih trebao učinit da se zaštitim od tebe?” upita Paul.

Rekao je to otvoreno, bez kraljevskog ‘mi’, onako kako bi to pitanje postavio i starom Duncanu Idahou.

“Otjerajte me, gospodaru.”

Paul odmahne glavom. “Na koji način me moraš uništiti?”

Hayt pogleda stražu koja se nakon Stilgarovog odlaska zbila oko Paula. Zatim se okrene, prijeđe pogledom preko dvorane, pa ponovno okrene svoje metalne oči na Paula, neprestano kimajući glavom.

“Na ovome mjestu se čovjek otuđuje od ljudi”, reče Hayt. “Ono ne zrači tolikom snagom da ga čovjek može spokojno prihvatiti jedino kad shvaća da su sve stvari prolazne. Jesu li proročke sposobnosti navele moga gospodara na dolazak ovamo?”

Paul zabubnja prstima po rukohvatu prijestolja. Znao je da mentat traga za podacima, ali pitanje ga je ipak uznemirilo. “Stigao sam do ovog položaja donoseći čvrste odluke... koje nisu uvijek proizlazile iz mojih drugih... sposobnosti.” “Čvrste odluke”, reče Hayt. “One čeliče

čovjekov život. Ali, čvrstoću možemo oduzeti kvalitetnom metalu ako ga najprije zagrijemo pa zatim polagano ohladimo.”

“Pokušavaš li me zabaviti Zensuni naklapanjem?” upita Paul.

“Zensuni istražuju druge putove, gospodine. Oni nemaju vremena za zabavu i naklapanje.”

Paul jezikom navlaži usne, duboko udahne zrak i prilagodi svoj duh tehničari razmišljanja jednog mentata. Kao da je bio okružen samim negativnim odgovorima. Nije očekivao da će se natezati s jednim golom na teret drugih dužnosti. Ne, nije se radilo o tome. Zašto Zensuni-mentat? Filozofija... riječi... razmišljanje... unutrašnje preispitivanje... Osjećao je da nema dovoljno podataka.

“Trebam više podataka”, promrmlja.

“Podaci potrebni mentatu ne mogu se jednostavno prikupiti kao što se to po odjeći hvata pelud pri prolasku kroz polje puno cvijeća”, reče Hayt. “Čovjek mora pažljivo odabrati pelud i ispitati ga pod jakim povećanjem.”

“Moraš me naučiti toj zensuni vještini retorike.”

Metalne oči na trenutak zasjaje, a onda gola reče: “Moj gospodar, možda su baš to željeli postići.”

“Otupiti moju volju riječima i zamislama?” začudi se Paul.

“Zamisli postaju najopasnije kad ih se počne provoditi u djelo”, reče on.

“Otjerajte me, gospodine”, reče Hayt, glasom Duncana Idahoa punim brige za ‘mladog gospodara.

Paul je osjetio da ga ovaj glas neodoljivo privlači. Nije ga mogao otjerati od sebe, bez obzira na to što je znao da potječe od jednog gole. “Ostat ćeš” reče, “i obojica ćemo vježbati oprez.”

Hayt se nakloni u znak pokornosti.

Paul pogleda prema špijunskoj rupi, moleći očima Aliju da preuzme ovaj *dar* i iščeprka njegove tajne. Gole su bili duhovi kojima su se plašila djeca. Nikada ranije nije nijednog sreo. Da bi ovoga upoznao, morao se odreći svakog sažaljenja... A nije baš bio potpuno siguran može li to učiniti. Duncane... Duncane... gdje se, u ovom vjerno oblikovanom tijelu, krio Idaho? To nije bilo tijelo... već mrtvac u tjelesnom obliku. Idaho leži zauvijek mrtav u jednoj arakenskoj špilji. Njegov duh zurio je u Paula mehaničkim očima. U ovom sablasnom tijelu bila su zarobljena dva bića. Jedno od njih je Paulu predstavljalo prijatnu zbog svoje snage i prirode, skrivenih iza neprozirnog vela.

Zatvorivši oči, Paul je dopustio da mu stare vizije preplave svijest. Osjetio je duhove ljubavi i mržnje kako kipe u uzburkanom

moru iz kojeg se nijedna stijena nije uzdizala iznad kaosa. Nije bilo nikakvog uzvišenog mjesta s kojeg bi mogao pogledom obuhvati sve to uzburkano komešanje.

Zašto mi se ni u jednoj viziji nije ukazao ovaj novi Duncan Idaho? upitao se. Što to vrijeme skriva od proročanstava? Sigurno neka druga proročanstva.

Otvorivši oči, Paul upita: “Hayt, imaš li i ti proročke sposobnosti?”

“Ne, moj gospodaru.”

U glasu se osjećala iskrenost. Naravno, možda gola uopće nije znao da ima tu sposobnost. Ali, to bi sputavalo njegove dužnosti kao mentata. Kakav li je samo bi skriveni plan?

Stare vizije se uzburkaju oko Paula. Znači li sve to da mora odabrati strašan put? Izobličeno Vrijeme zračilo je kroz ovog golu prema užasnoj budućnosti. Je li bio osuđen slijediti taj put bez obzira na sve što bi, eventualno, mogao poduzeti?

Povući se... povući se... povući se...

Ova misao mu započne odzvanjati u glavi.

Na svom mjestu iznad Paulove glave, Alija je sjedila brade oslonjene na lijevu ruku i buljila u golu. Magnetska privlačnost koja je okruživala Hayta dospjela je i do nje. Obnova koju su obavili Tleilaxovci i vratila mu je mladost i neku nevinu snagu, koja je djelovala na nju. Shvatila je Paulov neizgovoreni vapaj. Kad proročanstva zakažu, čovjek se oslanja na raspoložive uhode i fizičku silu. Pa ipak, pitala se, zašto toliko žudi prihvatiti ovaj izazov. Osjećala je neodoljivu želju da se nađe blizu ovog novog čovjeka, da ga, možda, dodirne.

On je opasnost za nas oboje, pomislila je.

Istini šteti previše provjera.

Drevna slobodnjačka izreka

Časna Majko, strašno mi je što vas vidim u ovim okolnostima”, reče Irulan.

Stajala je u dovratku samice, mjerkajući njenu veličinu na svojstven benegesseritski način. Bila je to kocka stranica od tri metra, izdubljena u izbrazdanoj smeđoj stijeni ispod Paulove tvrđave. U njoj se nalazio jedan klimavi pleteni stolac u kojem je sada sjedila Časna Majka Gaius Helen Mohiam, zatim slamarica sa smeđim pokrivačem na kojem su razasute ležale nove Dinine tarok karte, slavina za vodu s brojiлом iznad posude za reciklažu i slobodnjački zahod sa zatvaračem vlage. Sve je bilo nekvalitetno i primitivno. Žuta svjetlost se širila iz pričvršćenih i rešetkama ograđenih sjajnih kugli u sva četiri kuta samice.

“Jeste li javili gospi Jessici?” upita Časna Majka.

“Da, ali ne očekujem da će i prstom maknuti protiv svog sina”, reče Irulan. Pogledala je u karte. Govorile su o silniku koji okreće leđa moliteljima. Karta Velikog Crva ležala je ispod karte Pustog Pijeska. Savjetovale su strpljenje. ***Treba li ikome tarok da to shvati?*** upita se Irulan.

Straža je stajala vani i promatrala ih kroz metastaklo prozora na vratima. Irulan je znala da njihov susret prate na još nekoliko načina. Provela je mnogo vremena razmišljajući i planirajući prije nego se usudila doći ovamo. Izazvala bi opasnost i da ništa nije poduzela.

Časna Majka bila je zadubljena u ***prana*** meditaciju koju je povremeno prekidala proučavajući tarok. Unatoč slutnji da Arrakis neće napustiti živa, postigla je određen spokoj. Proročke moći neke osobe mogu biti sasvim slabe, ali lov u mutnom je uvijek lov u mutnom. Tu je onda pomagala Molitva protiv Straha.

Starica još nije uspjela procijeniti značaj događaja koji su je bacili u ovu samicu. Obuzimale su je teške slutnje (a tarok ih je potvrđivao). Je li moguće da je Ceh ovo isplanirao?

Jedan Qizara u žutoj odjeći, obrijane glave da bi oko nje mogao omotati turban, sitnih, sjajnih i potpuno plavih očiju, kože posušene od arakiškog vjetra i sunca, dočekao ju je na dolasku letjelice. Podignuo je pogled sa šalice začinske kave kojom ga je poslužio stjuard pokornog izgleda. Promatrao ju je nekoliko trenutaka, a onda spustio šalicu.

“Vi ste Časna Majka Gaius Helen Mohiam?”

Ponovivši ovo pitanje u sebi, ponovno se prisjetila tog trenutka. Grlo joj se stegnulo od neobuzdanog, grčevitog straha. Kako je jedan od Carevih slugu saznao za njenu nazočnost na letjelici?

“Doznali smo da ste na brodu”, reče Qizara. “Zar ste zaboravili na zabranu dolaska na sveti planet?”

“Ja nisam na Arrakisu”, odgovori ona. “Samo sam putnik na letjelici Ceha u slobodnom svemiru.”

“Ne postoji nikakav slobodan svemir, gospodo.”

Osjetila je mržnju pomiješanu s dubokom sumnjom u tonu njegovog glasa.

“Posvuda vlada Muad’Dib”, reče on.

“Arrakis nije moje odredište”, bila je uporna.

“Arrakis je svačije odredište”, reče on. Preplašila se na trenutak da će joj sada početi objašnjavati tajnoviti put kojeg su slijedili hodočasnici. (Baš ovaj brod ih je dovezao na tisuće.)

No, umjesto toga, Qizara je ispod odore izvukao zlatnu amajliju, poljubio je, dodirnuo njome čelo i prislonio je na desno uho – osluškujući. Zatim ju je naglim pokretom vratio u skrovište.

“Naređujem vam da skupite svoju prtljagu i krenete sa mnom na Arrakis.”

“Ali, krenula sam na drugo mjesto.”

Tog trenutka je pomislila da ju je Ceh izdao... ili da su je otkrile određene transcendentalne sposobnosti samog Cara, odnosno njegove sestre. Izrod, Alija, sigurno ima sposobnosti benegeseritske Časne Majke. Do čega je to dovelo kad su se njene sposobnosti spojile sa sposobnostima koje su djelovale u njenom bratu?

“Odmah!” odbrusi Qizara.

Svaki dio njenog bića odupirao se ponovnom stupanju na tlo tog prokletog pustinskog planeta. Ovdje se Gospa Jessica usprotivila Sestrinstvu. Ovdje su izgubili Paula Atreida, kwisatz haderacha, za kojim su tragali kroz mnoge naraštaje nadziranog rađanja.

“Odmah”, složi se ona.

“Nemamo vremena za gubljenje”, reče Qizara. “Ono što Car naredi, svi podanici slušaju.”

Znači, naredba je došla od Paula!

Mislila je protestirati kod zamjenika Navigatora, ali je odustala zbog uzaludnosti tog postupka. Što bi mogao Ceh poduzeti?

“Car je rekao da ću umrijeti ako moja noga dotakne tlo Dine”, reče pokušavajući zadnjim naporom na neki način izbjeći izlazak na

Arrakis. “I sami ste to rekli. Osudit ćete me na smrt povedete li me sa sobom.”

“Ni riječi više”, naredi Qizara. “Ja samo izvršavam naredbu.”

Dobro je znala da se na ovaj način uvijek govorilo o carskim naredbama. ***Izvršavam naredbu!*** Sveti vladar čije su oči mogle proniknuti u budućnost, rekao je svoje. Ono što se mora dogoditi, mora. On je to predvidio. Nije li?

Poslušno je krenula, osjećajući da je upala u vlastitu zamku.

A zamka je postala samica u kojoj ju je Irulan mogla posjetiti. Primijetila je da je Irulan nešto ostarjela od njihovog zadnjeg susreta na Wallachu IX. Iz kutova očiju širile su joj se nove bore izazvane sadašnjim brigama. Pa... došlo je vrijeme da se vidi hoće li ova sestra Bene Gesserita ispuniti svoje zavjete.

“Živjela sam i u gorem brlogu”, reče Časna Majka. “Dolaziš li od Cara?” Počela je bubnjati prstima, tobože nasumce.

Irulan je shvatila poruku koju su joj poslali staričini prsti i ona odgovori na isti način, rekavši pritom: “Ne – došla sam čim sam čula da ste ovdje.”

“Neće li se Car naljutiti” upita Časna Majka, a prsti joj se ponovno pokrenu: zapovjednički, navaljujući, tražeći.

“Neka se ljuti. Vi ste bili moja učiteljica u Sestrinstvu, kao što ste bili učiteljica i njegove majke. Ne vjeruje valjda da ću vam i ja okrenuti leđa poput nje?” Istodobno, Irulanin govor prstiju odzvanjao je ispriklama, molbama.

Časna Majka uzdahne. Gledano izvana, bio je to uzdah zatvorenika koji jadikuje nad svojom sudbinom, ali je zapravo bio prijekor upućen Irulan. Beskorisno se bilo nadati da bi se dragocjena genetska građa atreidskog Cara mogla očuvati sjedinjena sa slabim instrumentom kakva je bila Irulan. Bez obzira na ljepotu, princeza je imala puno mana. Ispod glazure spolne privlačnosti, živjela je plačljiva goropadnica koja je više važnosti pridavala riječima nego djelu. Pa ipak, Irulan je još bila Bene Gesserit, a Sestrinstvo je sačuvalo neke tehnike kojima je prisiljavalo svoje slabije članove na ispunjavanje posebno važnih planova.

Tijekom kratkog razgovora o mekanijoj strunjači i boljoj hrani, Časna Majka je uspjela slomiti otpor Irulan i izdati joj nove naredbe: ispitati mogućnost genetskog križanja brata i sestre. (Irulan se gotovo srušila kad je primila tu zapovijed.)

“Morate mi pružiti šansu” zavapili su Irulanini prsti.

“Bila ti je pružena”, glasio je protuudar Časne Majke. Upute su bile glasne i jasne: je li se Car ikada naljutio na svoju priležnicu? Njegove jedinstvene sposobnosti vjerojatno ga vrlo otuđuju od drugih ljudi – kome bi se mogao obratiti u nadi za shvaćanjem? Sigurno sestri. Ona dijeli njegovu usamljenost. Mora se iskoristiti dubina njihove veze. Treba stvoriti uvjete da što češće ostaju sami zajedno. Treba se pobrinuti da stupe u intimne odnose. Treba pronaći način da se odstrani priležnica. Bol uklanjanja tradicionalne prepreke.

Irulan se pobunila. Ako Chani bude ubijena, sumnja će odmah pasti na Princezu-Suprug. Osim toga, bilo je i drugih problema. Chani je prihvatila jedan stari slobodnjački način prehrane za kojeg se vjeruje da pospješuje plodnost, kao i posebnu kuru koja odstranjuje svako djelovanje kontracepcijskih droga. Pojačanom apstinencijom Chani bi postala samo još plodnija.

Časna Majka je bila vrlo živčana i s mukom je to skrivala. Prsti su joj stalno bubnjali nova pitanja. Zašto joj to nije rekla već na početku njihovog razgovora? Kako je Irulan mogla biti tako glupa? Da je Chani začela i rodila sina, Car bi ga proglasio svojim nasljednikom!

Irulan joj je odgovorila da je shvatila opasnost, ali je vjerovala da se geni u tom slučaju ne bi sasvim izgubili.

Dovraga i takva glupost! razbjesnila se Časna Majka. Tko zna kakve je sve genetske mutacije i stranputice Chani mogla unijeti iz svoje divlje slobodnjačke loze? Sestrinstvo mora odgajati samo čistu pasminu! Nasljednik bi obnovio Paulove ambicije, pokrenuo ga na nove napore učvršćenja Carstva. Zavjera nije smjela dopustiti takav korak natrag.

Braneći se, Irulan je htjela saznati kako bi mogla spriječiti Chani da svoje zamisli provede u djelo.

Časna Majka nije bila raspoložena prihvatiti njene isprike. Irulan je dobila iscrpne upute kako se suočiti s novom prijetnjom. Ako Chani zatrudni, u hranu ili piće mora joj se ubaciti sredstvo za pobačaj. Po svaku cijenu mora je spriječiti da Caru rodi nasljednika.

Sredstvo za pobačaj bilo bi isto tako opasno kao i otvoren napad na priležnicu, prigovorila je Irulan. Zadrhtala je i pri samoj pomisli da ubije Chani.

Je li Irulan uplašila opasnosti? Časna Majka je upita govorom prstiju koji je odražavao duboko omalovažavanje.

Razljućena, Irulan je otkucala da starica vrlo dobro poznaje njenu vrijednost kao uhode u kraljevskom domu. Može li zavjera izgubiti jednog tako dragocjenog uhodu? Trebaju li je odbaciti? Postoji

li neki drugi način na koji bi mogli nadgledavati Cara iz takve blizine? Ili su možda ubacili nekog drugog uhođu u kuću? Radi li se o tome? Hoće li je sada iskoristiti posljednji, očajnički put?

U ratu sve vrijednosti dobivaju novi značaj, glasio je protuotkucaj Časne Majke. Njima je najveća opasnost bilo osiguranje Kuće Atreida carskom lozom. Sestrinstvo nije moglo preuzeti toliki rizik. On je daleko nadilazio opasnosti koje prijete građi gena Atreida. Dopustiti Paulu da učvrsti obitelj na prijestolu, značilo bi vjekovni poremećaj programa Sestrinstva.

Irulan je shvatila argumente, ali nije mogla otjerati pomisao da je neopozivo donijeta odluka kojom se Princeza-Supruga žrtvuje za nešto vrlo vrijedno. Može li nešto saznati o goli? s ustezanjem upita Irulan.

Časna Majka poželi saznati misli li Irulan da je Sestrinstvo skup budala. Jesu li joj oni ikad propustili nešto reći što je trebala znati?

To nije bio odgovor već priznanje da su joj prešutjeli istinu, shvatila je Irulan. Prema tome, neće joj reći ništa više od onoga što je trebala znati.

Kako mogu biti sigurni da gola može uništiti Cara? upitala je Irulan.

Isto je tako mogla upitati je li melange sposoban uništavati, otkucala je Časna Majka.

Bio je to prijekor koji je sadržavao tanahnu poruku, shvati Irulan. Benegeseritski 'bič koji poučava' izvijesti je da je već znatno ranije trebala uočiti sličnost između začina i gole. Melange je bio dragocjen, ali i skup – cijena mu je bila ovisnost. Produžavao je život godinama – ali je s druge strane bio tek jedan od načina izazivanja smrti.

Gola je imao istu takvu pogubnu vrijednost.

Očit način za sprječavanje neželjenog poroda bilo je ubojstvo buduće majke prije nego začne, otkucala je Časna Majka, prelazeći ponovno u napad.

Naravno, pomisli Irulan. ***Ako već odlučiš potrošiti određenu sumu, potrudi se da za nju dobiješ što više.***

Oči Časne Majke, tamne, s plavim sjajem izazvanim ovisnošću o melangeu, zurile su u Irulan, odmjeravajući, čekajući, zapažajući pojedinosti.

Jasno me je prozrela, pomisli užasnuto Irulan. ***Obučavala me je i pomno promatrala tijekom cijelog školovanja. Zna da shvaćam kakva je odluka upravo donesena. Sada jedino još mora ispitati kako ću to***

primiti. Pa dobro, prihvatit ću to dostojanstvom jedne Bene Gesserit i jedne princeze.

Irulan se uspije osmjehnuti i uspravi se; misli joj se usredotoče na prizivni uvodni dio Molitve protiv Straha:

‘Ne smijem se bojati. Strah razdire razum. Strah je mala smrt koja donosi potpuno brisanje. Spremno ću se suočiti sa strahom.’

Kada joj se vratila pribranost, ona pomisli: ***Neka me potroše. Pokazat ću im koliko vrijedi jedna princeza. Možda će im donijeti više nego što očekuju.***

Nakon još nekoliko praznih rečenica izgovorenih glasno da bi se prikrio pravi razgovor, Irulan ode.

Kad je izašla, Časna Majka se vrati kartama za tarok i započne ih redati u obliku plamenog jezika. Gotovo odmah je izvukla kartu Kwisatz Haderacha iz Velike Arkane, a za njom Osmicu Brodova: prevarenu i izdanu sibilu. Nisu to bile karte koje su proricale dobro: jasno su govorile o skrovitim izvorištima neprijatelja.

Ostavila je karte i sva uzbuđena sjela, pitajući se postoji li mogućnost da Irulan sve uništi.

8.

Slobodnjaci vide u njoj simbol Zemlje, polubožicu čija je posebna dužnost zaštititi plemena snagom svoje nasilnosti. Ona je Časna Majka njihovih Časnih Majki. Za hodočasnike koji je obasipaju zahtjevima za povratom muškosti ili da im od jalovog tla stvori plodno, ona je oblik antimentata. Buja na dokazu da je rasuđivanje ograničeno. Predstavlja izvornu nestrpljivost. Ona je djevica-bludnica – domišljata, vulgarna, okrutna, u svojoj kapricioznosti razorna poput koriolis oluja.

Sveta Alija od Noža, preuzeto iz Irulaninog dnevnika

Slična pojavi stražara odjevenog u crno, Alija je stajala na južnoj terasi svoga hrama, Proročkog svetišta kojeg su Paulove slobodnjačke kohorte podignule uz bok njegove Tvrdave.

Mrzila je ovaj dio svoga života, ali nije vidjela načina za bijeg od hrama, a da pritom ne svali nesreću na sve njih. Broj hodočasnika (k vragu i oni!) povećavao se svakoga dana. Dolje, u podnožju hrama vrvjelo je kao u košnici. Među hodočasticima su se kretali trgovci, vračevi nižeg ranga, vraćajući iz utroba žrtvenih životinja, gatare; svi su oni koristili svoje znanje, jedno oponašajući Paula Muad'-Diba i njegovu sestru.

Alija je zamijetila da su crveno-zeleni paketići s novim tarokom Dine postali vrlo tražena roba. Bila je u dvojbi glede taroka. Tko li je bacio ove karte na arakensko tržište? Zašto je tarok postao tako popularan baš sada i na ovome mjestu? Je li tome cilj zamutiti Vrijeme? Prepuštanje začinu uvijek stvara izrazitu osjetljivost prema proricanju, čemu su Slobodnjaci bili posebno podložni. Je li to puka slučajnost što upravo ovdje i sada toliko njih iskazuje tako veliku naklonost prema znamenjima i proricanju? Odlučila je prvom prigodom potražiti odgovor.

S jugoistoka je puhao blagi vjetar, lahor zauzdan barijerom Zaštitnog zida koji se ovdje na sjevernoj strani visoko uzdizao. Rub mu se kroz tanku izmaglicu prašine osvijetljenu kasnim popodnevnim suncem prelijevao u narančastim tonovima. Obraze su joj milovali topli naleti zračnih struja koje su je ispunjavali čežnjom za pijeskom i sigurnošću koju pruža otvoreni prostor.

Masa se dolje već počela razilaziti, silazeći širokim stubama od zelenog kamena koje su vodile u hram; išli su pojedinačno ili u skupinama, zastajkujući tu i tamo, pogledavajući razne relikvije i svetinje na policama uličnih prodavača; drugi su tražili zadnje savjete

od zaostalih vračeva nižeg ranga. Hodočasnici, vjernici, mještani, Slobodnjaci, prodavači koji su završili posao za taj dan – stvorili su raštrkanu povorku koja je skrenula u aveniju obrubljenu palmama koja je vodila u srce grada.

Alija je pažljivo promatrala Slobodnjake, koji su se isticali ledenim pogledom praznovjernog strahopoštovanja i poludivljim odvajanjem od ostalih u gomili. Predstavljali su njenu snagu i njenu opasnost. I dalje su hvatali goleme crve za prijevoz, sport i žrtvovanje. Mrzili su izvanzemaljske hodočasnike, jedva su podnosili stanovnike grabena i **pana** i nije im se sviđao cinizam uličnih prodavača. Nitko se nije usuđivao gurnuti divljeg Slobodnjaka, čak ni u gomili poput ove koja je hrlila u Alijin hram. Na Posvećenom Mjestu nije dolazilo do obračuna noževima, ali su trupla pronalazena... kasnije.

Odlazeći, gomila je za sobom dizala prašinu. Miris pijeska stigao je do Alijinih nosnica, izazvavši u njoj još jaču čežnju za otvorenom pustinjom. Shvatila je da se njeno sjećanje na prošlost pojačalo dolaskom gole. Ti nesputani dani, prije nego je njen brat sjeo na prijestolje, pružili su joj mnoga zadovoljstva: bilo je vremena za šalu, vremena za sitnice, vremena za uživanje u svježem jutru ili zalasku sunca, vremena... vremena... vremena. Čak je i opasnost tih dana bila ugodna – čista opasnost iz poznatih izvora. Nije trebalo prekoračivati granice proricanja, buljiti kroz mračne velove da bi se ugledalo uznemirujuće svjetlucanje budućnosti.

Dobro kažu divljí Slobodnjaci: samo četiri stvari se ne mogu sakriti – ljubav, dim, vatreni stup i čovjek koji hoda preko otvorene pustinje.

Izenada se u njoj nešto prelomi i Alija se povuče s terase u sjenu Svetišta; krupnim koracima prešla je preko terase s koje se vidjelo blistavi opalni odsjaj Proročke dvorane. Pijesak nanesen po pločicama škripao joj je pod nogama. ***Vjernici uvijek ostavljaju pješčani trag u Posvećenim odajama!*** Nije se osvrnula na slugu, stražu, namještenike, sveprisutne svećenike-doušnike Qizarata raštrkane po spiralnom prolazu koji je vodio gore prema njenim privatnim odajama. Kad se našla u prostoriji punoj ležaja, mekanih pokrivača, debelih draperija i mnoštva sitnica koje su podsjećale na pustinju, otpustila je slobodnjačke amazonke koje joj je Stilgar dodijelio kao osobne čuvare. ***Više poput pasa čuvara!*** Kad su otišle, gundajući i protestirajući, ali ipak poslušno, jer su se više bojale nje nego Stilgara, Alija je svukla svu odjeću, ostavivši jedino kris-nož u koricama oko vrata; razbacujući stvari na sve strane kao što je to uvijek činila pred kupanje.

On je bio u blizini, znala je – to maglovito obličje čovjeka kojeg je mogla osjetiti u svojoj budućnosti, ali ne i vidjeti ga. Ljutilo ju je što nikakva proročka moć nije mogla otjelotvoriti tu pojavu. Uspijevala ga je jedino dokučiti u neočekivanim trenucima dok je istraživala neke druge živote. Ili bi nabasala na pramen dima u samotnoj tami kad bi joj se nevinost preplela sa željom. Stajao je tik iza ruba njenog vidokruga pa je osjećala da bi ga, naprezanjem svoje sposobnosti do neslućene jačine, mogla ugledati. Bio je *tamo* – neprekidno utječući na njenu svijest: silovit, opasan, nemoralan.

Topli i vlažni zrak dočekaو ju je kod kade. Bila je to navika stečena iz sjećanja nebrojenih Časnih Majki nanizanih u njenoj svijesti poput bisera na svjetlucavoj ogrlici. Voda, topla voda u izdubljenoj kadi, okružila joj je kožu čim je skliznula unutra. Zelene pločice s obrisima crvenih riba u morskom dekoru okruživale su vodu. U njoj je bilo toliko vode da bi starodrevni Slobodnjaci bili zgroženi kad bi saznali da se ona koristi samo za pranje ljudskog tijela.

On je bio u blizini.

Pomislila je kako je ovo kupanje istodobno i čedno i požudno. Tijelo joj je žudjelo za sparivanjem. U spolnosti nije bilo nikakvih tajni za Časnu Majku koja je vodila glavnu riječ u siečkim orgijama. *Tau* svijest njenih *drugih stanja* odavala bi joj svaku pojedinost koja bi joj pobudila radoznalost. Ovaj osjećaj blizine možda nije ništa drugo do požude jednog tijela za drugim.

Potreba za djelovanjem nadjačala je prepuštanje uživanju u toploj vodi.

Izenada, Alija je ustala iz kade, i dok se voda slijevala s nje, ovako vlažna i gola otišla je u vježbaonicu koja se nalazila pokraj spavaće sobe. U pravokutnoj prostoriji obasjanoj nebeskim svjetlom nalazili su se glomazni i osjetljivi uređaji za dovođenje posvećenih Bene Gesserita do krajnjih granica fizičke i duhovne svjesnosti/pripremljenosti. Tu su se nalazila pojačala sposobnosti pamćenja, digitalni mlinovi s Ixa za osvježavanje i povećanje osjetljivosti nožnih i ručnih prstiju, sintetizatori mirisa, naprave za pojačavanje osjeta dodira, gradijentna toplinska polja, senzori zapadanja u stereotipne modele ponašanja, obučavatelji reakcija putem alfa-valova, sinkronizatori treptaja za određivanje sposobnosti pomoću svjetlo-tamno spektralne analize...

Slovima veličine deset centimetara Alija je uzduž jednog zida vlastoručno ispisala mnemoničkom bojom ključni odlomak iz benegesseritskog vjerovanja:

‘Prije nas, sve metode učenja bile su uprljane nagonima. Mi smo naučile kako treba učiti. Prije nas su istraživači imali, oslanjajući se na nagone, ograničen vidokrug – često ne veći od ljudskog vijeka. Projekti koji su se protezali pedeset ili više ljudskih vjekova bili su potpuno izvan njihovog dohvata. Spoznaja o sveobuhvatnoj mišićno-živčanoj obuci uopće im nije pala na pamet.’

Čim je ušla u vježbaonicu, Alija je ugledala svoj lik umnožen mnogo tisuća puta u kristalnim prizmama mačevalačkog zrcala koje se okretalo u središtu lutke za vježbanje. Na stalku ju je čekao dugačak mač uperen prema cilju; ona pomisli: ***Da! Vježbat ću do iscrpljenosti – zamorit ću tijelo i razbistriti razum.***

Mač joj se nađe u desnoj ruci, a zatim izvuče kris-nož iz korica koje su joj visjele oko vrata; uzevši ga u lijevu ruku, vrhom mača uključi prekidač uređaja. Pojavio se otpor koji je nastao kad je lutku obavilo zaštitno polje; počeo je lagano, ali postojano, potiskivati njeno oružje.

Prizme zasvjetlucaše. Lutka sklizne na njenu lijevu stranu.

Alija ju je pratila vrškom dugačke oštrice, misleći, kao i obično, da se ovaj uređaj ponaša gotovo kao živo biće. Ali, to su ipak bili samo servo-motori i složeni reflektorski strujni krugovi napravljeni za odvlačenje pogleda od opasnosti, za zbunjivanje i poučavanje. Bio je to uređaj ugođen da reagira jednako poput, svojjevrstan odraz u zrcalu’ koji je odgovarao na svaku kretnju, balansirao svjetlom na prizmama, mijenjao položaj cilja, prelazio u protunapad.

Mnoštvo oštrica bljesnulo je prema njoj iz prizmi, ali samo je jedna bila prava. Uspjela ju joj je parirati, a zatim je fjučnula mačem pokraj zaštitnog polja i pogodila cilj. Istog trena, uključilo se svjetlo za bilježenje pogodaka; njeno mnogostruko umnoženo, crveno svjetlucanje na prizmama bila je dodatna smetnja.

Uređaj je ponovno krenuo u napad, ovoga puta brzinom predviđenom nakon prvog primljenog uboda, tek neznatno većom od prethodne.

Alija je odbila i ovaj napad, a onda je, zanemarivši na trenutak opreznost, munjevito ušla u opasnu zonu i zadala novi udarac kris-nožem.

Dva svjetla zasijaše iz prizmi.

Rulajući se na valjcima, naprava je još jednom povećala brzinu; kretanje Alijinog tijela i vrh njenog mača privlačili su je poput magneta.

Napad – pariranje – protuudarac.

Napad – pariranje – protuudarac.

Sada su na mehaničkom protivniku treperile četiri svjetla, ali je on postajao sve opasniji, krećući se sve brže kad god bi se upalilo novo svjetlo, što je, opet, stvaralo sve veću optičku smetnju.

Pet žaruljica.

Znoj je svjetlucaao na golom tijelu. Sada se nalazila u svijetu tek obrubljenom prijetećim oštricama, ciljem, bosim nogama na podu vježbaonice, napetošću osjetila, živaca i mišića, međusobno suprotstavljenim kretnjama.

Napad – pariranje – protudarac.

Šest žaruljica... sedam...

Osam!

Nikada još nije došla do osam.

U dubini razuma neobuzdano joj se javio krik protesta protiv ovog bezumlja. Uređaj s prizmama i cilj nisu mogli razmišljati, biti oprezni ili se kajati, a oštrice na napravi su bile prave. Ali, zadovoljiti se manjim brojem pogodaka dovodilo je u pitanje svrhu same vježbe. S druge strane, oštrica koja napada mogla ju je osakatiti ili čak ubiti. Zbog toga, ni najbolji mačevaoci u Carstvu nikada nisu išli dalje od sedam.

Devet!

Alija osjeti veliko ushićenje. Napadajuća oštrica i cilj sada su se već sasvim zamutile pred njom, ali zato mač u njenoj ruci kao da je oživio. Pretvorila se u svojevrсни anti-cilj. Ona više nije pokretala oštricu, već je oštrica pokretala nju.

Deset!

Jedanaest!

Nešto joj siječne pokraj ramena, uspori hod zaštite koja je obavijala cilj, sklizne kroz njega i udari u prekidač za isključenje naprave. Svjetla se istog trena ugase. Prizme i cilj prekinu svaku kretnju.

Alija se okrene, bijesna što se netko neovlašteno umiješao, ali i svjesna da je preciznost kojom je nož bačen izazvala u njoj napetost. Bio je to hitac savršene ljepote – dovoljno brz da proдре kroz zaštitnu zonu, ali ne i prebrz da se ne bi mogao parirati.

Pogodio je točku promjera jednog milimetra na napravi koja se kretala velikom brzinom nakon jedanaest upaljenih svjetala.

Kao što se lutka za vježbanje umirila, tako se i u Aliji smire napetost i emocionalna uzbuđenost. Uopće se nije iznenadila kad je vidjela tko je bacio nož.

Na vratima vježbaonice stajao je Paul, a Stilgar tri koraka iza njega. Oči njenog brata zračile su bijesno.

Postavši odjednom svjesna svoje golotinje, u prvi trenutak se pomislila pokriti, ali joj se ta ideja odmah učini smiješnom. Ono što su oči jednom vidjele više se ne može izbrisati. Laganim pokretom vratila je kris-nož u korice oko vrata.

“Mogla sam pretpostaviti!” reče.

“Sigurno si svjesna da je ovo bilo vrlo opasno” reče Paul. Zastao je na trenutak prateći joj reakcije na licu i tijelu: po zajapurenoj koži i ovlaženim usnama vidjelo se da se vrlo umorila. Bilo je *nečeg* uznemirujuće ženstvenog u njoj, nečeg što on nikada ranije nije opazio kod nje. Odjednom mu je bilo čudno što pred sobom ima osobu koja mu je tako bliska, a on više ne prepoznaje njen lik, nekoć tako poznat i blizak.

“Bila je to ludost”, reče Stilgar hrapavim glasom, prišavši Paulu.

Riječi su mu zvučale srdito, ali je Alija u njegovom glasu i očima osjetila prizvuk strahopoštovanja.

“Jedanaest svjetala”, reče Paul, odmahujući glavom.

“Napravila bih dvanaest da se nisi umiješao”, reče ona.

Trgavši se od njegovog mrkog pogleda, dodala je: “Zašto onda ti prokleti predmeti imaju toliko žaruljica ako se ne smijemo uhvatiti ukoštac s njima?”

“Zar jedna Bene Gesserit treba postavljati pitanja o svrsishodnosti bilo kakvog otvorenog sustava?” upita Paul.

“Pretpostavljam da ti nikada nisi pokušao više od sedam”, reče ona glasom koji je ponovno postao ljutit. Počelo ju je ljutiti njegovo ponašanje prema njoj.

“Samo jedanput”, odgovori Paul. “Gurney Halleck me je uhvatio na desetom. Kazna je bila prilično neugodna, pa ti neću reći što mi je učinio. A kad je već riječ o nezgodama...”

“Sljedeći put ćete se možda najaviti”, reče ona. Prošla je pokraj Paula u spavaću sobu, pronašla tamo sivu, široku tuniku i navukla je. Počela se češljati pred zrcalom. Osjećala je kako se znoj slijeva s nje i odjednom ju je uhvatila tuga slična onoj nakon spolnog akta pa se poželjela ponovno okupati... i onda otpočiniti. “Zašto ste došli?” upita.

“Gospodaru” reče Stilgar, čudno tresućim glasom što Aliju natjera da se okrene.

“Ovdje smo po Irulaninom savjetu”, reče Paul, “ma koliko to čudno izgledalo. Ona vjeruje, a izvješća koja ima Stilgar to potvrđuju, da naši neprijatelji uskoro namjeravaju...”

“Gospodaru” reče Stilgar oštrijim glasom.

Paul se upitno okrene prema njemu, a Alija započne pažljivo promatrati starog slobodnjačkog Naiba. Bilo je nešto u Stilgaru što ju je snažno uvjeravalo da on spada u primitivan svijet. Vjerovao je da natprirodni svijet obitava sasvim blizu njega. On mu se obraćao jednostavnim poganskim jezikom u kojem nije bilo mjesta ni za kakve sumnje. Priroda svemira u kojem je živio bila je divlja i neobuzdana, a nedostajao joj je i javni moral Carstva.

“Da, Stil” reče Paul. “Želiš li joj ti priopćiti uzrok našeg posjeta?”

“Ovo nije pravi trenutak za to”, reče Stilgar.

“Što nije u redu, Stil?”

Stilgar je nastavio buljiti u Aliju. “Gospodine, jeste li slijepi?”

Paul okrene leđa sestri, osjetivši kako ga hvata neugoda. Od svih pomoćnika, jedino mu se Stilgar usuđivao obratiti tim tonom, ali čak je i on morao odabrati prigodu za to.

“Ona mora dobiti muškarca!” izreče Stilgar. “Bit će zla ako se ne uda, i to uskoro.”

Alija se okrene na drugu stranu. Lice joj odjednom postane vruće. ***Kako li me je samo napipao?*** upita se. Benegeseritska samokontrola nije uspjela spriječiti ovu njenu spontanu reakciju. Kako je li samo uspio? Stilgar nije imao snagu Glasa. Bila je zaprepaštena i bijesna.

“Poslušaj velikog Stilgara!” reče Alija, još okrenuta leđima. Bila je svjesna svadljivog tona kojim je to rekla, a i svoje nemoći da to prikrije. “Savjeti za djevojke, od Stilgara Slobodnjaka!”

“Budući da vas oboje volim, moram reći ono što vidim”, reče Stilgar dostojanstvenim glasom. “Nisam postao vođa Slobodnjaka zato što sam bio slijep za ono što međusobno privlači muškarca i ženu. Nitko ne treba imati bilo kakve tajne moći da bi to znao.”

Paul započne odmjeravati smisao Stilgarovih riječi, prisjetivši se što su vidjeli kad su ušli i kako je on čisto muški reagirao na vlastitu sestru. Da – Aliju je uhvatila nekakva uspaljenost, nešto divlje, neobuzdano. Što joj je bilo da je gola ušla u vježbaonicu? I tako nepromišljeno riskirala život! Jedanaest žaruljica u mačevalačkim prizmama! Taj bezumni automat bukne mu u svijesti u svim oblicima drevnog bića koje sije strah. Imati ga, bilo je obilježje statusa ovog doba, ali je istodobno sadržavalo i znakove starinske nemoralnosti. Nekoć ih je vodila umjetna inteligencija računalnih mozгова, ali Butlerijanski Džihad je završio s njima, iako nije uništio i svojevrstu aureolu aristokratskog poroka i razvrata koji je okruživao ovakve stvari.

Naravno, Stilgar je bio u pravu. Aliji moraju naći muškarca.

“Razmislit ću o tome”, reče Paul. “Alija i ja ćemo razgovarati o tome kasnije – nasamo.”

Alija se okrene i pogleda Paula. Budući da je poznavala njegov način reagiranja, shvatila je da je sada bila predmet mentatske odluke – rezultanta nebrojenih detalja obrađenih u moždanoj analizi ovog čovjeka-kompjutora. Bilo je u tome nečeg neumoljivog – poput kretanja planeta. Neizbježnog i zastrašujućeg poput svemirskog poretka. “Gospodine”, reče Stilgar, “možda bi...”

“Ne sada” obrecne se Paul. “Sada imamo druge brige.”

Svjesna da se ne smije upuštati u sukob s logikom svoga brata, Alija prestane razmišljati o nekoliko proteklih trenutaka i reče na način Bene Gesserita: “Irulan vas je poslala?” Ta misao probudi u njoj opreznost pred opasnošću.

“Posredno”, odgovori Paul. “Obavijesti koje nam je dala potvrđuju naše sumnje da se Ceh želi dočepati pustinjskog crva.”

“Pokušat će uhvatiti nekog manjeg i započeti začinski ciklus na nekom drugom svijetu”, reče Stilgar, “a to znači da su pronašli svijet kojeg smatraju pogodnim za nešto takvo.”

“A istodobno i da su im Slobodnjaci suučesnici!” reče Alija. “Nijedan stranac ne može uhvatiti crva!”

“To je previše očito”, reče Stilgar.

“Ne, nije”, odgovori Alija. Do bijesa ju je dovodila takva tupost. “Paul ti sigurno...”

“Korupcija se širi Arrakisom” reče Paul. “Znamo to već duže vrijeme. Muči me što nikada nisam vidio taj drugi svijet. Ako oni...”

“To te muči?” upita Alija. “Pa to može značiti samo jedino – njegovu su lokaciju prikrili uz pomoć Navigatora jednako kako skrivaju svoja svetišta.”

Stilgar htjede nešto reći, ali odustane. Neodoljivo je osjetio da su njegovi idoli zapali u slabost; a to je već graničilo s bogohuljenjem.

Osjetivši njegovu uznemirenost, Paul reče: “Imamo neodoljiv problem! Želim čuti tvoje mišljenje, Alija. Stilgar predlaže da pošaljemo izvidnice u otvorenu pustinju i pojačamo straže u sieču. Možda bismo ih uspjeli primijetiti kad se budu spuštali i spriječiti ih u tome.”

“S Navigatorom koji ih vodi?” upita Alija.

“Već *su* pritjerani uza zid, zar ne?” složi se Paul. “Zbog *toga* sam i došao.”

“Vidjeli su, dakle, nešto što mi nismo?” upita Alija.

“Točno. ”

Alija kimne glavom, prisjećajući se svojih razmišljanja o novom taroku na Dini. Na brzinu im je ispričala o svojim strahovanjima.

“Bacaju nam prašinu u oči”, reče Paul.

“S odgovarajućim izvidnicama”, usudi se progovoriti Stilgar, “mogli bismo spriječiti...”

“Ništa nećemo spriječiti... zauvijek”, prekine ga Alija. Nije joj se *svidao* način Stilgarovog reagiranja. Suzio je svoj vidokrug i počeo previđati ono bitno. Ovo nije bio Stilgar kakvog se sjećala.

“Moramo računati s time da će se domoći crva”, reče Paul.

“Mogu li započeti ciklus melangea na nekom drugom planetu, to je drugo pitanje. Za to će im trebati nešto više od crva.”

Stilgar je pogledavao brata, pa sestru. Razmišljajući iz ekološke perspektive, koju mu je usadio život u sieču, shvatio je na što oni ciljaju. Zarobljeni crv ne može nigdje drugdje opstati osim na jednom malom dijelu Arrakisa – gdje ima pješčanog planktona, malih Tvoraca i svega ostalog. Cehov problem je bio veliki, ali ne i nerješiv. Za njega su, međutim, problemi ležali na drugoj strani.

“Znači, vaše vizije ne mogu otkriti Ceh na dijelu?” upita.

“Prokletstvo!” prasne Paul.

Alija je promatrala Stilgara, osjećajući kako mu se u glavi roje i motaju najrazličitije pomisli. Razdirala ga je snažna mistična svijest. Mistika! Mistika. Baciti pogled u budućnost značilo je ukrasti zastrašujuću vatru svetog plamena. Taj pogled je u sebi nosio privlačnost najveće opasnosti, zabludjelih i izgubljenih duša. Čovjek donosi iz bezobličnih i opasnih udaljenosti nešto što ima oblik i moć. Ali Stilgar je počeo osjećati prisutnost drugih sila, možda još moćnijih, s one strane tog nepoznatog obzora. Njegova Kraljica-Čarobnica i Vrač-Prijatelj pokazivali su opasne slabosti.

“Stilgare” reče Alija, boreći se zadržati ga, “ti stojiš u dolini između dina. Ja stojim na vrhu. Dosežem pogledom tamo gdje ti ne možeš. I meni pogled, međutim, zaprečuju planine koje skrivaju udaljenosti.”

“Postoje stvari koje ni vama nisu dostupne”, reče Stilgar. “To ste uvijek govorili.”

“Svaka moć ima svoje granice”, odgovori Alija.

“A iza tih planina može se valjati i opasnost “, reče Stilgar.

“Na *neki način*, da”, reče Alija.

Stilgar kimne glavom i zagleda se u Paulovo lice. “Ali, bilo što da stigne iza planina, mora prijeći dine.”

9.

Najopasnija igra na svijetu je vladati temeljem proročanstava. Ne smatramo se dovoljno mudrim, ni dovoljno hrabrim za tu igru. Mjere koje smo odabrali, a koje služe za nadziranje manje značajnih stvari, toliko su se približile obrascu vladanja koliko smo se usudili dopustiti. Za naše ciljeve posudili smo definiciju Bene Gesserita pa različite svjetove smatramo bazenima gena, izvorima znanja i učitelja, izvorima mogućeg. Naš cilj nije vladanje, već zahvaćanje u te genske bazene, učenje i oslobađanje sebe svih stega koje nameće ovisnost i upravljanje.

‘Orgija kao Alat Vještine Upravljanja’, treće poglavlje Navigatorskog vodiča

Ovdje je umro vaš otac?” upita Edric, uperivši svjetlosni pokazivač iz svog spremnika prema oznaci optočenoj dragim kamenjem na jednoj od reljefnih karti koje su krasile cijeli zid Paulovog prijamnog salona.

“To je kapela s njegovom lubanjom”, reče Paul. “Otac je umro kao zatvorenik na harkonenskoj fregati u prostoru ispod nas.”

“Oh, da: sada se sjećam”, reče Edric. “Nešto u svezi s ubojstvom starog baruna Harkonnena, njegovog smrtnog neprijatelja.” Nadajući se da nije i previše očito pokazao užas koji bi ga uvijek hvatao kad bi se našao u prostoru poput ove sobe, Edric se okrenuo u narančastom plinu i pogledao u Paula koji je sjedio na dugačkom ležaju presvučenom materijalom sa sivim i crnim prugama.

“Baruna je ubila moja sestra”, reče Paul suhim glasom, “pred sam početak arakenske bitke.”

Zašto mi je, upitao se, ovaj cehovski čovjek-riba, načeo stare rane baš sada i baš na ovome mjestu?

Izgledalo je da Navigator vodi unaprijed izgublenu bitku pokušavajući zadržati svoju duševnu energiju. Nije se više mlitavo riblje pokretao kao pri njihovom prvom susretu. Edricove sitne oči šarale su po prostoriji, ispitujući je i odmjeravajući. Jedini pomoćnik koji ga je dopratio držao se po strani, blizu odreda domaće straže, postrojenog uzduž zida s Paulove lijeve strane. Pomoćnikova nezgrapna i priglupa pojava, sa debelim vratom, nesadržajnim licem, zabrinjavala je Paula.

Čovjek je ušao u salon, gurajući Edricov spremnik na nosećem polju, hodajući korakom davitelja s podbočenim rukama.

Scytale, zvao ga je Edric. *Scytale, pobočnik.*

Pobočnikova vanjšтина je izražavala glupost, ali izdavale su ga oči. Smijale su se svemu što su vidjele.

“Vaša prilježnica je uživala u predstavi liceigrača” reče Edric.

“Vrlo sam zadovoljan što sam mogao pripremiti tu malu priredbu.

Posebno sam uživao u njenoj reakciji kad je vidjela vlastito lice koje se istodobno pojavljivalo na cijeloj skupini.”

“Ne opominje li to da se treba čuvati Cehovaca koji darove nose?” upita Paul.

U sjećanju prizove događaj koji se zblio tu vani u Velikoj Dvorani. Glumci su ušli u kostimima i maskama taroka Dine, krećući se prividno u slučajnom poretku, koji se, međutim, razvijao u plamene vrtloge i konture drevnih proročanskih crteža. Za njima su ušli vladari – parada kraljeva i careva lica kao na novčićima, službenog i krutog držanja, ali neobično fluidnih kontura. Nakon toga je došao red na pošalice: javila se kopija Paulovog lica i tijela, pa Chanina pojava ponovljena širom cijele dvorane i, naposljetku, Stilgarov lik, na kojeg je on počeo gundati i groziti se dok su se drugi smijali.

“Ali mi darujemo s najboljom namjerom”, usprotivi se Edric.

“S najboljom namjerom, kažete?” ponovi Paul. “Gola koga ste nam darovali smatra da je stvoren uništiti nas.” “Uništiti vas, gospodine?” upita Edric, pomalo ironičnim glasom. “Može li itko uništiti boga?”

Stilgar, koji je ušao kad su izgovarane posljednje riječi, zastane i prostreli pogledom stražu. Bili su udaljeniji od Paula nego je to on želio. Ljutito ih je primaknuo.

“Sve je u redu, Stil”, reče Paul, podižući ruku. “Ovo je samo prijateljski razgovor. Zašto ne primakneš Veleposlanikov spremnik bliže mom ležaju?”

Procijenivši naredbu, Stilgar zaključi da će se, poslušao li je, Navigatorov spremnik naći između Paula i glomaznog pratitelja, preblizu Paula, iako...

“Sve je u redu, Stil”, ponovio je Paul, daviši mu rukom tajni znak koji je tražio neopozivo izvršenje naređenja.

Stilgar primakne spremnik bliže Paulu, iskazujući kretnjama očito neslaganje. Nije mu se svidao osjećaj kojeg je osjetio pri dodiru sa spremnikom, kao ni težak miris melangea ispod lebdeće naprave kroz koju je Navigator govorio.

“Ubiti boga”, reče Paul. “To je vrlo zanimljivo. Ali tko kaže da sam ja bog?”

“Oni koji vas obožavaju” odgovori Edric, pogledavajući Stilgara.

“Vjerujete li u to?” upita Paul.

“Ono što ja mislim nije važno, gospodine”, reče Edric.

“Međutim, većini promatrača izgleda da vi zavjerom nastojite sebe proglasiti bogom. Netko bi se mogao upitati može li to bilo koji smrtnik učiniti... bez rizika?”

Paul započne proučavati Cehovca. Odbojno stvorenje, ali ima dobar dar zapažanja. Bilo je to pitanje koje si je Paul stalno postavljao. Budući da je, međutim, vidio dovoljno alternativnih Linija Vremena, dobro je znao da postoje i gore mogućnosti nego što je vlastito proglašenje bogom. Mnogo gore. S druge strane, Navigatori se obično nisu upuštali u ovakva istraživanja. Čudno. Zašto mu je uopće postavio to pitanje? Što je Edric nastojao postići ovakvom drskošću? U Paulovim mislima pojavi se *bljesak* (vjerojatno se iza ovog nalazi udruženje Tleilaxa) – novi *bljesak* (nedavna Sembu pobjeda Džihada mogla je utjecati na Edricovo ponašanje) – pa *bljesak* (razna benegeseritska vjerovanja pojavljuju se ovdje) *bljesak*...

“Dovodi li to Navigator u sumnju putove proročanstava?” reče Paul, stavivši Edrica na tanak led.

Pitanje je očito uznemirilo Navigatora, ali je on to dobro prikrio s nečim što je zvučalo kao dugačak aforizam: “Nijedan inteligentan čovjek ne dovodi u sumnju činjenice predviđanja, gospodine. Proročka vizija je poznata ljudima od najstarijih davnina. Ona nas može uplesti u svoje mreže kad se tome najmanje nadamo. Srećom, postoje i druge moći u našem svemiru”

“Veće od proročanstva?” upita Paul, i dalje ga pritišćući. “Kad bi postojalo samo predviđanje i kad bi ono suvereno dominiralo, gospodine, tada bi samo sebe uništilo. Ništa osim predviđanja? Gdje bi se ono onda moglo upotrijebiti osim za vlastite degenerirane svrhe?”

“Uvijek postoji ljudski faktor”, podsjeti ga Paul.

“Ali i on je sam dovoljno nesiguran da bi se još opterećivao halucinacijama”, reče Edric.

“Zar moje vizije nisu ništa više od halucinacija?” upita Paul tobože tužnim glasom. “Ili možda želite reći da moji poklonici haluciniraju?”

Osjetivši rast napetosti, Stilgar se za korak primakne Paulu, ne skidajući pogled s Cehovca koji je lelujaao u spremištu.

“Vi izvrćete moje riječi, gospodine”, pobunio se Edric. Čudan prizvuk nasilja izbijao je iz njegovih riječi.

Nasilje, ovdje? upita se Paul. *Ne bi se usudili! Osim ako* (pogleda svoju gardu) *sile koje me štite ne trebaju zauzeti moje mjesto.*

“Ali vi me optužujete da kovanjem zavjere od sebe pokušavam stvoriti božanstvo”, reče Paul tako tihim glasom da su ga samo Edric i Stilgar mogli čuti. “Kovanje zavjere?”

“Nesretno izabrana riječ, gospodaru”, reče Edric.

“Ali ipak puna značenja”, odvrati Paul. “Pokazuje da od mene očekujete samo najgore.”

Edric izvije vrat i pažljivo iskosa pogleda Stilgara. “Ljudi od bogataša i silnika uvijek očekuju najgore, gospodine. Baš se i po tome uvijek može prepoznati aristokrat. On otkriva samo one svoje poroke koji će ga učiniti popularnim.”

Preko Stilgarovog lica prođe drhtaj.

Primijetivši taj grč, Paul je naslutio misli i bijes koji su prošli Stilgarovom glavom. Kako se ovaj Cehovac usuđuje ovako razgovarati s Muad’Dibom?

“Vi se, naravno, ne šalite?” reče Paul.

“Šalim, gospodine?”

Paulu su se usta sasvim osušila. Osjećao je da se u prostoriji nalazi previše ljudi, da zrak kojeg udiše prolazi kroz previše pluća. Kužni zadah melangea iz Edricovog spremnika odjednom mu se učinio preteći.

“Tko bi sve mogao biti suučesnik u jednoj takvoj zavjeri?” iznenada upita Paul. “Ne mislite, valjda, na Qizarat?”

Edric slegne ramenima, od čega se uzburkao narančasti plin oko njegove glave. Izgledalo je da više ne obraća pažnju na Stilgara, iako ga je Slobodnjak i dalje promatrao.

“Želite li reći da *svi* moji misionari iz Svetih Redova propovijedaju sračunatu laž?” bio je uporan Paul.

“To bi mogla biti stvar osobnog interesa i iskrenosti”, odgovori Edric.

Stilgar stavi ruku na kris-nož ispod odore.

Paul zavrti glavom, a zatim reče: “Onda me optužujete za neiskrenost.”

“Nisam siguran da je optužiti prava riječ, gospodine.” *Hrabrog li stvorenja!* pomisli Paul. Reče: “Optužili me ili ne, vi tvrdite da smo mi pomoćnici i ja razbojnici gladni vlasti.”

“Gladni vlasti, gospodine?” ponovi Edric, pogledavši u Stilgara. “Vlast nastoji odvojiti one koji je imaju preveliku. Naposljetku, oni gube vezu sa stvarnošću... i padaju.”

“Moj gospodaru” promrmlja Stilgar, “i za manje stvari ste ljudima izricali smrtnu presudu!”

“Ljudima da”, složi se Paul. “Ali, ovo je veleposlanik Ceha.”

“On vas optužuje za bezbožničku prijevaru!” reče Stilgar.

“Zanima me njegov način razmišljanja, Stil”, odgovori Paul. “Smiri se i budi oprezan.”

“Pokoravam se naređenju Muad’Diba.”

“Recite mi, Navigatore”, reče Paul, “kako uspijevamo održati ovu hipotetičku prijevaru unatoč golemim svemirskim udaljenostima i vremenu, bez mogućnosti nadzora svakog misionara i svakog Qizaratskog samostana i hrama?”

“Što vama znači vrijeme?” upita Edric.

Stilgar se namršti, što je bio jasan znak njegove zbunjenosti. Pomislio je: ***Muad’Dib često tvrdi da vidi kroz koprene vremena. Što Cehovac želi ovime reći?***

“Ne bi li tkanje jedne takve prijevare vremenom počelo pokazivati pukotine?” upita Paul. “Značajne nesuglasice, raskole... sumnje, priznanja krivnje – prijevara sigurno ne bi mogla sve to prikriti.”

“Ono što vjera i osobni interes ne mogu sakriti, mogu same vlade” odgovori Edric.

“Ispitujete li to vi granice moje tolerantnosti?” upita Paul.

“Jesu li moji argumenti potpuno neosnovani?” prijeđe Edric u protunapad.

Želi li on da ga ubijemo? upita se Paul. ***Nudi li Edric sebe kao žrtvu?***

“Više mi se sviđa ciničan stav”, reče Paul, provocirajući ga. “Vi sigurno poznate sve trikove upravljanja, u dvoznačnost i snagu riječi. Jezik je za vas samo oružje, što znači da sada ispitujete moj oklop.”

“Ciničan stav”, ponovi Edric, razvlačeći usta u osmijeh. “Opće je poznato da su vladari cinični po pitanju vjere. Vjera je također vrsta oružja. A kakvo tek snažno oružje postaje kad se dočepa vlasti!”

Paul osjeti da više nije uznemiren i da postaje vrlo oprezan. Kome to Edric govori? Prokleta pametne riječi, pune smicalica – taj prigušeni cinični ton i izraz koji govori o zajedničkim tajnama. Prema njegovom ponašanju moglo se zaključiti da vjeruje kako se Paul i on služe sofizmima, da su ljudi koji spoznaju šire duhovne horizonte i koji

shvaćaju stvari nedostupne običnom puku. Sa iznenadnim šokom, Paul shvati da on nije glavni cilj cijele ove tirade. Neugodan susret je, zapravo, organiziran radi drugih: Stilgara, straže... možda čak i glomaznog pratitelja.

“Nametnuta mi je vjerska *mana*”, reče Paul. “Ja to nisam tražio.” Pomislio je pritom: *Dobro! Neka ovaj čovjek-riba pomisli da je pobijedio u našem okršaju riječima.*

“Zašto je se onda ne odreknete, gospodine?” upita Edric.

“Zbog moje sestre Alije”, odgovori Paul, pomno promatrajući Edrica. “Ona je božica. Dopustite mi da vas upozorim na oprez s Alijom kako vas ne bi ubila svojim pogledom.” Osmijeh naslađivanja koji je počeo oblikovati oko Edricovih usana zamijenio je izraz zaprepaštenosti.

“Vrlo sam ozbiljan”, reče Paul, promatrajući kako se Edricovo zaprepaštenje povećava kada je vidio Stilgarov potvrdni pokret glavom.

Turobnim glasom Edric reče: “Vi ste izigrali moje povjerenje u vas, gospodine. Nedvojbeno je to i bila vaša namjera.”

“Ne budite tako sigurni u shvaćanje mojih namjera”, odgovori Paul i naznači Stilgaru da je prijam završen.

Na Stilgarov upitni pogled treba li Edrica ubiti, Paul odrečno naznači rukom, naglasivši mu pritom da ne smije ništa poduzimati na svoju ruku.

Scytale, Edricov pratitelj, prišao je slobodnom djelu spremnika i započeo ga gurati prema vratima. Kad se našao nasuprot Paulu, zaustavio se i pogledao u njega svojim podsmešljivim pogledom. Zatim reče: “Ako mi gospodar dopusti?”

“Da, o čemu se radi?” upita Paul, primijetivši kako se Stilgar približio, kao odgovor na neizrečenu prijetnju ovog čovjeka.

“Neki govore”, progovori Scytale, “da su ljudi odani carskoj vlasti zbog beskrajnosti svemira. Osjećaju se usamljenima bez simbola koji ih ujedinjuje. Za usamljene ljude Car je nešto određeno. Mogu se okrenuti prema njemu i reći: ‘Vidite, evo ga. On nas ujedinjuje.’ Možda vjera služi istom cilju, gospodar.”

Scytale se uljudno pokloni i ponovno nastavi gurati Edricovo spremnik. Izašli su iz salona. Edric je u spremniku ležao zatvorenih očiju. Djelovao je skrhan, dok mu je sva mentalna energija bila utrošena.

Paul je pratio pogledom gegavo kretanje Scytala, začuđen njegovim riječima. Neobičan momak, taj Scytale, pomisli. Dok je

govorio zračio je osjećajima mnogih ljudi – kao da mu je cjelokupno genetsko naslijeđe bilo ispisano na koži.

“Baš čudno”, reče Stilgar, ne obraćajući se nekome posebno.

Kad su stražari zatvorili vrata za Edricom i njegovom pratnjom, Paul ustane s ležaja.

“Čudno”, ponovi Stilgar. Na sljepoočnici mu je bubnjala vena.

Paul priguši svjetla u prostoriji i krene prema prozoru koji je gledao na kockastu stijenu Tvrdave. Daleko ispod treperila su bezbrojna slična svjetla. Dolje su se kretale radne skupine, donoseći divovske plasmeldske blokove za popravak Alijinog hrama oštećenog čudljivim udarima pješčanog vjetra.

“Bilo je nerazumno, Usule, pozvati to biće u ove odaje”, reče Stilgar.

Usul, pomisli Paul. *Moje siečko ime. Stilgar me podsjeća da je nekoć on bio moj vladar, da me je zaštitio od pustinje.*

“Zašto ste to učinili?” upita Stilgar, obrativši se Paulu neposredno iza njegovih leđa.

“Podatci”, odgovori Paul. “Trebam više podataka.”

“Nije li opasno suočiti se s ovom opasnošću *samo* kao mentat?”

To je dobra opaska, pomisli Paul.

Čak su i mentatove procjene bile ograničene. Ne može se izraziti nešto beskonačno unutar granica bilo kojeg jezika. Pa ipak, mentatove sposobnosti nalazile su svoju primjenu. Ovo što je sada rekao izazvalo je Stilgara da ga pokuša opovrgnuti.

“Uvijek postoji nešto što je izvan nas”, reče Stilgar. “Neke stvari je bolje zadržati vani.”

“Ili unutra”, doda Paul. Na trenutak je prihvatio vlastite zbirne moći: proroka i mentata. Vani, da. A iznutra: tu leži pravi užas. Na koji se način zaštititi od samog sebe? Oni su sigurno skovali plan da se on sam uništi, ali u ovom položaju okruživale su ga još gore mogućnosti.

Njegovu odsutnost prekine bat užurbanih koraka. Pojava Korbe Qizara sklizne kroz vrata obasjana blistavom rasvjetom iz dvorane. Ušao je kao da ga goni neka nevidljiva sila i gotovo istog trenutka kad se našao u tami prijamne prostorije zastao je kao ukopan. Ruke su mu bile pune namotaja siga žice. Presijavali su se na svjetlu koje je dolazilo iz dvorane poput čudnih, malih, okruglih dragulja čiji se sjaj ugasio čim je čuvareva ruka zatvorila vrata iza Korbe. “Jeste li to vi, gospodaru?” upita Korba, zureći u sjene. “Što je bilo?” upita Stilgar.

“Stilgar?”

“Obojica smo ovdje. Što je bilo?”

“Uznemirio me je prijam Cehovca.”

“Uznemirio?” upita Paul.

“Ljudi govore, gospodaru, da ukazujete počasti našim neprijateljima.”

“Je li to sve?” upita Paul. “Jesu li to namotaji koje sam te ranije zatražio?” Pokazao je na namotaje siga žice u Korbinim rukama.

“Namotaji... oh! Da, gospodaru. Ovo su te povijesti. Želite li ih ovdje pogledati?”

“Vidio sam ih ranije. Zatražio sam ih za Stilgara.”

“Za mene?” upita Stilgar. Osjećao je kako u njemu raste srdžba izazvana onim što je on nazivao Paulovim hirovima. Povijesti! Stilgar je prije toga zatražio Paula da porazgovaraju o logističkim proračunima za osvajanje Zabulona. Prvo ga je omeo veleposlanik Ceha, a sada Korba s povijestima!

“Koliko poznaješ povijest?” upita Paul zamišljeno, proučavajući sjenu Stilgarove pojave pokraj sebe.

“Gospodaru, mogu nabrojati svaki svijet na kojeg su zakoračili naši ljudi tijekom svojih seoba. Znam dokle se proteže carska...”

“Jesi li ikada proučavao Zemljino Zlatno doba?”

“Zemlja? Zlatno Doba?” Stilgar je bio srdit i zbunjen. Zašto je Paul želio razgovarati o mitovima iz osvita vremena?

Stilgarova svijest još je bila zaokupljena proračunima o Zabulonu koje su pripremili vojni mentati: dvije stotine i pet bojnih fregata s trideset legija, pomoćne bojne, mirotvorci, misionari Qizarata... zalihe hrane (sve brojke je znao napamet) i melangea... naoružanje, odore, odličja... urne za pepeo poginulih... broj stručnjaka za propagandu, službenika, računovođa... agenata... i uhoda za agente...

“Donio sam i impulsni sinkronizator, gospodaru” doda Korba. Jasno je osjećao kako raste napetost između Paula i Stilgara i to ga je uznemirivalo.

Stilgar je odmahivao glavom. *Impulsni sinkronizator*? Zašto li je Paul želio da on upotrijebi mnemonički sustav valova povezan s projektorom za siga žicu? Zašto je trebalo istraživati povijest radi podataka? To je bio posao mentata! Kao i obično, nije mogao izbjeći duboku odbojnost koju je u njemu budila čak i sama pomisao na korištenje projektoru i dodatnih uređaja. Ta sprava ga je uvijek uznemirivala, zatrpavala podacima koje je njegova svijest kasnije razvrstavala, iznenađujući ga često podacima za koja uopće nije znao da ih ima.

“Gospodine, došao sam s proračunima o Zabulonu”, reče Stilgar.

“Dehidrirajte proračune o Zabulonu!” obrecne se Paul, upotrebljavajući pogrdan slobodnjački izraz koji je značio da se ovdje nalazi vlaga koja nikome ne bi donijela poniženje ako bi je dodirnuo.

“Gospodaru moj!”

“Stilgare”, reče Paul, “hitno trebaš proširiti vidokrug, a to možeš postići jedino shvaćanjem dugoročnih perspektiva. Ono malo podataka koja imamo o starim vremenima, a koje su nam Butlerijanci ostavili, Korba je donio za tebe. Započni s Džingis kanom.”

“Džingis... kan? Je li on bio pripadnik Sardaukara, gospodaru?”

“Oh, živio je znatno, znatno ranije. Ubio je... možda četiri milijuna ljudi.”

“Vjerojatno je imao strašno naoružanje kad ih je toliko posmicao, gospodine. Možda laserske zrake ili...”

“Nije ih ubio on sam, Stil. Ubijao ih je kao što to i ja činim – šaljući svoje legije. Želio bih da proučiš još jednog cara – Hitlera. Uništio je više od šest milijuna. Vrlo dobro za ono vrijeme.”

“Uništio... uz pomoć svojih legija?” upita Stilgar.

“Da.”

“I nisu baš neke naročite brojke, gospodaru.”

“Naprotiv, Stile.” Paul je pogledao smotuljke u Korbinim rukama. Korba ih je držao kao da ih svakog trenutka želi ispustiti i pobjeći. “Kad smo već kod statistike, prema blagim procjenama ja sam sterilizirao dvadeset planeta, potpuno demoralizirao pet stotina drugih. Istrijebio sam pripadnike četrdeset vjera koje su postojale od...”

“Nevjernici!” usprotivio se Korba. “Svi su bili nevjernici!” “Ne”, reče Paul. “Vjernici.”

“Moj gospodar se šali”, reče Korba drhtavim glasom. “Džihad je doveo na deset tisuća svjetova sjajnu svjetlost...” “Odveo ih u tamu”, doda Paul. “Stotinama naraštaja ćemo se oporavljati od Muad’Dibovog Džihada. Nikako ne mogu zamisliti da će to netko ikada prebroditi.” Iz grla mu se razlijegao smijeh sličan lajanju.

“Što to zabavlja Muad’Diba?” upita Stilgar.

“Ništa me ne zabavlja. Samo sam iznenada imao pred očima viziju cara Hitlera kako govori nešto slično. Nedvojbeno se tako i zbilo.”

“Nijedan vladar nikada nije imao vaše moći”, dokazivao je Korba. “Tko bi vas se usudio izazvati? Vaše legije nadziru poznati svemir i sve...”

“Legije nadziru”, ponovi Paul. “No, pitam se znaju li to one?”

“Ali, vi nadzirete legije, gospodine”, umiješa se Stilgar; u glasu mu se osjetilo da je iznenada shvatio svoje mjesto u tom lancu upravljanja – postalo jasno da njegova ruka vodi svu tu silu.

Okrenuvši Stilgarove misli kamo je želio, Paul svu pažnju pokloni Korbi. “Ostavi namotaje ovdje na ležaju”, reče. Korba poslušala pa Paul nastavi: “Kako napreduje prijam, Korba? Drži li moja sestra sve konce čvrsto u rukama?”

“Da, gospodaru.” U tonu Korbinog glasa osjećao se oprez. “Chani promatra kroz špijunsku rupu. Ona sumnja da bi u cehovskoj pratnji moglo biti i Sardaukara.”

“Nedvojbeno je u pravu”, odgovori Paul. “Šakali se okupljaju.”

“Bannerjeea” izgovori Stilgar ime zapovjednika Paulovog Odjela za sigurnost, “je i ranije brinula mogućnost da bi neki od njih mogao prodrijeti u privatna područja Tvrđave.”

“I, je li im to uspjelo?”

“Još nije.”

“Ali je došlo do nekih ispada u vanjskim vrtovima”, reče Korba.

“Do kakvih ispada?” upita Stilgar.

Paul kimne glavom odobravajući pitanje.

“Stranci dolaze i odlaze”, reče Korba, “gazeći biljke i vodeći prigušene razgovore – čuo sam izvješća koja sadrže neke uznemirujuće primjedbe.”

“Poput?” upita Paul.

“Zar se tako troše porezi koje plaćamo?” Govore da je i sam Veleposlanik postavio to pitanje.”

“U tome mi nije ništa čudno”, reče Paul. “Je li bilo mnogo stranaca u vrtovima?”

“Više desetaka, gospodaru.”

“Bannerjee je postavio odabrane trupe kod manje zaštićenih vrata, gospodaru”, reče Stilgar. Okrenuo se dok je govorio, pa mu je jedina svjetiljka koja je gorjela u salonu osvijetljavala samo pola lica. Čudno osvijetljenje, to lice, sve je budilo jedno sjećanje u Paulovoj svijesti – sjećanje vezano uz pustinju. Paul ga se nije potrudio do kraja prizvati, jer mu je pažnja privuklo kako se Stilgar mentalno povukao u sebe. Slobodnjak je imao glatko zategnuto čelo koje je oslikavalo svaku misao koja bi u njemu zaiskrila. Sada je bio sumnjičav zbog čudnog ponašanja svog Cara.

“Ne sviđa mi se što se netko neovlašteno uvlači u vrtove”, reče Paul. “Pristojnost prema gostima je jedna stvar, kao i običaji vezani za doček poslanika, ali ovo...”

“Pobrinut ću se da ih rastjeraju”, reče Korba. “Smjesta.”

“Pričekaj!” zapovijedi Paul kad je Korba krenuo prema vratima.

U iznenadnoj tišini koja je zavladala, Stilgar je prišao bliže odakle je mogao proučavati Paulovo lice. Izveo je to vješto. Paulu se svidala ova lukavost, jer nije bilo ničeg pre nagljenog u njoj. Jedino je Slobodnjak mogao spojiti lukavost i poštovanje u kretnji koja je svima izgledala sasvim spontana.

“Koliko je sati?” upita Paul.

“Skoro će ponoć, gospodine”, odgovori Korba.

“Korba, ti si, vjerojatno, moja najbolja tvorevina”, reče Paul.

“Gospodine!” U Korbinom glasu osjećala se povrijeđenost.

“Bojiš li me se?” upita Paul.

“Vi ste Paul Muad’Dib, Usul iz našega sieća”, odgovori Korba.
“Poznate moju odanost...”

“Jesi li se ikada osjećao kao apostol?” upita Paul.

Bilo je očito da Korba nije shvatio značenje zadnje riječi, ali *je* zato jasno shvatio ton kojim je izrečena. “Moj Car zna da imam čistu savjest!”

“Neka nas spasi Šai-Hulud”, promrmlja Paul.

Tišinu punu neizvjesnosti koja je zavladala prekinulo je zviždukanje u hodu nekoga na hodniku. Zviždukanje je prekinula odsječna zapovijed stražara kad se nepoznati našao točno pred vratima.

“Korba, vjerujem da ćeš preživjeti sve ovo”, reče Paul. Na Stilgarovom licu moglo se vidjeti da on polako počinje shvaćati što se događa.

“Stranci u vrtovima, gospodine?” upita Stilgar.

“Ah, da”, reče Paul. “Je li ih Bannerjee izbacio, Stil? Korba će mu pomoći.”

“Ja, gospodine?” Korba je postao vrlo uznemiren.

“Neki od mojih prijatelja su zaboravili da su nekoć bili Slobodnjaci”, reče Paul obraćajući se Korbi, ali su njegove riječi bile namijenjene Stilgaru. “Popisat ćeš one koje je Chani identificirala kao moguće Sardaukare i naredit ćeš njihovo pogubljenje. Učini to sam. To treba obaviti tiho i bez previše gužve. Trebamo se podsjetiti da vjera i upravljanje služe i nečem drugom osim za sklapanje ugovora i propovijedi.”

“Na zapovijed, Muad’Diba”, prošapće Korba.

“Predračuni o Zabulonu?” upita Stilgar.

“Sutra”, odgovori Paul. “Kad stranci odu iz vrtova objavi završetak prijama. Došao je kraj zabavi, Stile.”

“Na zapovijed, gospodaru.”

“Siguran sam u to”, odgovori Paul.

Ovdje leži pali bog.
 Njegov pad bio je strašan.
 Podigli smo mu pijedestal
 Uzak i visok.

Epigram Tleilaxa

Alija je čučala lakta naslonjenih na koljena i brade naslonjene na dlanove. Promatrala je tijelo na dini – nekoliko kostiju i nešto istrzanog mesa – dijelove trupla neke mlade žene. Više nije bilo ruku, glave, ni većeg dijela torza – pojeo ih je koriolis vjetar. U pijesku su se svuda unaokolo primjećivali tragovi liječnika i upravitelja policije njenog brata. Sada su već svi bili otišli osim pogrebne pratnje koja je stajala malo podalje sa Haytom, golom, čekajući da ona završi tajanstveno ispitivanje onoga što je ovdje ostalo zapisano.

Nebo boje pšenice preplavilo je prizor zelenkastoplavim svjetlom, uobičajenim za kasno poslijepodne u ovim predjelima.

Truplo je nekoliko sati ranije pronašao nisko leteći kurir čiji su uređaji otkrili slabi trag vode tamo gdje je uopće ne bi smjelo biti. Na njegov poziv stigli su stručnjaci. I što su saznali? Radilo se o ženi staroj oko dvadeset godina, Slobodnjakinja, uvjetovana semutom... umrla ovdje, u kotlu pustinje, od podmuklog otrova tleilaškog porijekla.

Umrijeti u pustinji nije bilo ništa neobično. Ali žena-Slobodnjak, uvjetovana djelovanjem semute bila je takva rijetkost da je Paul odmah poslao sestru neka sve to ispita na način kako ih je majka naučila.

Alija je ubrzo shvatila da ništa nije otkrila; sve što je učinila bilo je dodavanje svog obola već postojećoj tajanstvenosti zagonetnog prizora. Začula je goline korake po pijesku i pogledala ga. Pažnju mu je na trenutak privukla eskadrila pratećih 'toptera koji su kružili iznad njihovih glava poput jata grabljivica.

Čuvaj se Cehovaca koji darove donose, pomisli Alija.

Pogrebni 'topter i njena letjelica bili su na pijesku blizu stijene koja se izdizala iza gole. Pogled na spuštene 'toptere pobudio je u Aliji želju da se vine u visine i odleti daleko odavde.

Paul je vjerovao da će ona zamijetiti nešto što je drugima promaklo. Osjećala se neugodno u pustinjskom odijelu, koje joj se, nakon nekoliko mjeseci provedenih u gradskoj odjeći, sada činilo neugodno i sputavajuće. Promatrala je golu, pitajući se, zna li on možda nešto o ovoj neobičnoj smrti. Primijetila je uvojak crne, kovrčave kose

koji mu je izvirio ispod kapuljače pustinjskog odijela. Odjednom ju je uhvatila želja da taj uvojak gurne natrag pod kapuljaču.

Kao privučen njenom neizrečenom željom, uperio je svoje svjetlucave, sive, metalne oči prema njoj. Zadrhtala je od tih očiju i skrenula pogled u stranu.

Žena-Slobodnjakinja je umrla od otrova zvanog 'pakleno grlo'. Slobodnjakinja pod utjecajem semute.

Uhvatio ju je Paulov nemir pri pomisli na ovu vezu.

Pogrebna pratnja je strpljivo čekala. Ovo truplo nije sadržavalo dovoljno vode koju bi mogli sakupiti. Nisu se žurili. Vjerovali su da Alija na neki kamenorezački način iščitava neobičnu istinu iz ovih ostataka.

No ona nije otkrila nikakvu neobičnu istinu.

Bila je svjesna što se sve motalo po njihovim glavama i to je negdje duboko u njoj izazivalo daleku sjenu ljutnje. A za sve je bila kriva prokleta vjera i njene tajne. Ona i njen brat nisu mogli jednostavno biti ljudi: ne, morali su biti nešto više od toga. Bene Gesserit se pobrinuo za to manipulirajući precima Atreida, dok je doprinos njihove majke bilo upućivanje u tajne crne magije.

Paul je, zatim, ovjekovječio te razlike.

Časne Majke zarobljene u Alijinom sjećanju nemirno se pokrenuše, izazivajući adab bljeskove: ***'Mir Malena! Ti si ono što jesi. Tu su nadomjesci.'***

Nadomjesci!

Pokretom ruke pozvala je golu.

Zastao je pred njom pristojan i strpljiv.

"Što ovdje zamjećuješ?" upita.

"Možda nikada nećemo saznati tko je ubijena", odgovori on.

"Glava i zubi su nestali. Ruke... malo je vjerojatnost da netko poput nje ima genetski dosje prema kojem bismo mogli usporediti stanice."

"Otrov Tleilaxa", reče ona. "Što ti to govori?"

"Mnogi kupuju te otrove."

"To je istina. Ovo truplo je previše oštećeno da bi se moglo oživjeti kao što je to učinjeno s tvojim."

"Čak i kad biste Tleilaxima smjeli prepustiti tu zadaću", reče on.

Kimnula je glavom i ustala. "Sada me odvezi natrag u grad."

Kad su uzletjeli i krenuli prema sjeveru, ona reče: "Upravljaš letjelicom jednako kao i Duncan Idaho."

Pogledao ju je svojim metalnim pogledom. "I drugi su mi to rekli."

“O čemu sada razmišljaš?” upita ga.

“O mnogim stvarima.”

“Prestani izbjegavati moja pitanja, proklet budi!”

“Koja pitanja?”

Sijevnula je očima prema njemu.

Vidio je bljesak i stresao se.

Koliko je bilo sličnosti u tom pokretu s Duncanom Idahom, pomislila je. Optužujuće dubokim glasom u kojem se osjećala neka zamka, ona nastavi: “Jedino sam željela čuti tvoje misli izgovorene glasno, kojima bih pokušala suprotstaviti svoje. Brine me smrt te mlade žene.”

“Nisam mislio na to.”

“A na što si mislio?”

“Na čudne osjećaje koji me prožimaju kada ljudi govore o nekome tko sam možda bio.”

“Možda bio?”

“Tleilaxi su vrlo pametni.”

“Ne toliko koliko misliš. Ti si bio Duncan Idaho.”

“Vrlo vjerojatno. To je najbliže pameti.”

“Znači li to da postaješ osjećajan?”

“Do određene granice. Osjećam zlovolju. Zabrinut sam.

Povremeno me hvata drhtavica, a tada moram uložiti veliki napor da je obuzdam. Dolaze mi... sjene nekih slika.” “Kakvih slika?”

“Prekratko se zadržavaju da bih ih mogao prepoznati. Sjene... grčevita naprezanja... gotovo sjećanja.”

“Zar te ne kopkaju ta sjećanja?”

“Naravno. Radoznalost me gura naprijed, ali stalno se krećem protiv neke jake sile. I razmišljam: što ako nisam onaj za kojeg me drže? Ne sviđa mi se ta pomisao.”

“I to je sve o čemu si razmišljao?”

“Dobro znate da nije tako, Alija.”

Kako me se usuđuje oslovljavati imenom? Osjetila je kako u njoj raste bijes, koji se odmah stišao čim se sjetila prijašnjih riječi i načina na koji ih je izgovarao: polagano, treperavim, prigušenim glasom poljuljanog muškarca koji je izgubio samopouzdanje. Zgrčio joj se čeljusni mišić i ona stisne zube.

“Je li je ono El Kuds, tamo dolje?” upita on, spustivši na trenutak krilo letjelice, što je uznemirilo pratnju.

Pogledala je u sjene koje su se valjale uzduž stršećih stijena iznad Harg Passa, preko grebena i kamene piramide u kojoj se nalazila lubanja njenog oca. *El Kuds – Sveto Mjesto.*

“To je Sveto Mjesto”, odgovori ona.

“Moram ga posjetiti jednoga dana”, reče gola. “U neposrednoj blizini posmrtnih ostataka vašeg oca možda mi se vrate sjećanja koja ću moći zarobiti.”

U trenutku je shvatila koliko je jaka njegova potreba da sazna o svom prijašnjem životu. Bila je to glavna pokretačka sila u njemu. Pogledala je unatrag prema stijenama i grebenu čije se podnožje pretakalo u suhu obalu i pješčano more; tamnožuta stijena uzdizala se iz dina poput broda koji plovi uz valove.

“Vrati se kružno natrag”, reče ona.

“Pratnja...”

“Slijedit će nas. Okreni ispod njih.”

On poslušao.

“Jesi li vjerno služio mome bratu?” upitala ga je, kad je uhvatio novi smjer. Pratnja ih je slijedila.

“Služio sam Atreidima”, odgovorio je službenim glasom.

Primijetila je kako je podignuo, a zatim spustio, desnu ruku – pokret koji je oponašao stari kaladanski pozdrav. Sjeta mu je prošla preko lica. Promatrala ga je kako zuri dolje u kamenu piramidu.

“Što te muči?” upita ga.

Usne mu se pokrenu uobličiti odgovor. Iz njega zaječi glas, isprekidan, brz: “On je bio... bio je...” Jedna suza mu sklizne niz obraz.

Alija ostane skamenjena pod utjecajem snažnog slobodnjačkog straha koji ju je zahvatio. Davao je mrtvacu vodu! Kao da joj je ruku vodila neka nevidljiva sila, ona mu dodirne obraz i osjeti vlažan trag suze.

“Duncane”, prošaptala je.

On se ukočio za upravljačkim uređajima ‘toptera, pogleda prikovanog za grobnicu ispod njih.

Povisila je glas: “Duncane!”

Zagrcnuo se, zatresao glavom i pogledao je metalnim očima koje su svjetlucale. “Ja... osjećam... ruku... na ramenu”, prošaptao je. “Osjećam je! Ruku!” Jabučica mu se šetala u grlu. “Bio je to... prijatelj. Bio je to... moj prijatelj.”

“Tko?”

“Ne znam. Mislim da je bio... ne znam.”

Pozivno svjetlo počelo je treperiti ispred Alije – zapovjednik pratnje želio je znati zašto su se vratili u pustinju. Uzela je mikrofon i objasnila mu da su nadlijetanjem grobnice odavali počast njenom ocu. Zapovjednik je podsjeti da je već poprilično kasno.

“Sada idemo u Arrakeen”, reče ona vraćajući mikrofon na njegovo mjesto.

Hayt duboko uzdahne i ponovno okrene ‘topter prema sjeveru.

“Ruka koju si osjetio, bila je ruka moga oca, zar ne?” upita ona.

“Možda.”

Sada mu je glas sličio glasu mentata koji obavlja procjenu vjerojatnosti, što joj je pokazalo da je vratio prisebnost.

“Znaš li kako poznajem svog oca?” upita ga.

“Imam neku predodžbu.”

“Dopusti da ti objasnim”, predloži ona. Ukratko mu je objasnila kako je još prije rođenja, kao preplašeni fetus, spoznala svijet Časnih Majki i upoznala bezbroj života koji su se utisnuli u njenu svijest – a sve se to dogodilo nakon očeve smrti.

“Svog oca poznajem onakvog kakvog je poznavala moja majka” nastavi. “Poznajem do najsitnijih pojedinosti bilo koji osjećaj kojeg su zajedno doživjeli. Na neki način, ja sam moja majka. Imam sva njena sjećanja do trenutka kad je ispila Vodu života i pala u trans preseljenja.”

“Vaš brat mi je ispričao nešto o tome.”

“Učinio je to? Zašto?”

“Pitao sam ga.”

“Zašto?”

“Mentat treba podatke.”

“Oh!” Pogledala je prema ravnom prostranstvu Zaštitnog Zida, građenom od izlomljenih stijena, jama, pukotina.

Primijetio je što promatra, pa reče: “Vrlo izloženo mjesto, tamo dolje.”

“Ali i pogodno za skrivanje”, odgovori ona. Pogledala ga je.

“Jako me podsjeća na ljudski mozak... sa svim tajnama koje on skriva.”

“Ahh”, reče on.

“Ahh? Što znači to ahh?” Istog trenutka se naljutila na njega, iako nije znala zbog čega.

“Vi biste željeli saznati što se krije u mom umu”, reče on. Bila je to više tvrdnja nego pitanje.

“Otkud znaš da to već nisam otkrila svojim sposobnostima predviđanja?” upita ona.

“Jeste li?” Djelovao je istinski znatiželjan.

“Nisam!”

“Sibile su ograničene”, reče on.

Izgledalo je da ga sve ovo zabavlja, što je u Aliji ponovno izazvalo bijes. “Zabavljaš se? Zar ne osjećaš poštovanje prema mojim sposobnostima?” upita ga. Pitanje je čak i njoj samoj zazvučalo neujerljivo.

“Poštujem vaša znamenja i predznake možda više nego što pretpostavljate”, odgovori on. “Nazočio sam vašem Jutarnjem Obredu.”

“I što si zaključio?”

“Imate veliku sposobnost tumačenja simbola”, reče on, potpuno usredotočen na upravljanje ‘topterom. “To je osobina Bene Gesserita, siguran sam. Ali, kao što je to slučaj s mnogim čarobnicama, zanemarili ste svoje moći.”

Osjetivši kako je hvata grčeviti strah, ona prasne: “Kako se usuđuješ?”

“Usuđujem se reći ili učiniti mnogo više nego što su to moji tvorci predviđjeli”, odgovori on. “Zbog te rijetke osobine vaš brat me je i zadržao.”

Alija započne promatrati čelične kugle koje su mu zamjenjivale oči. U njima nije bilo ničeg ljudskog. Kapuljača pustinskog odijela skrivala mu je bradu. Usne su mu bile stisnute. Zračile su velikom snagom... i odlučnošću. U riječima se očitavalo smirujuće povjerenje, ‘...usuđujem se mnogo više...’ Kako je to bilo slično Duncanu Idahou. Jesu li Tleilaxi stvorili svog голу bolje nego su to željeli – ili je njegovo ponašanje bilo tek puko pretvaranje, dio uvjetovanosti? “Objasni što si htio time reći”, zapovjedi ona.

“Upoznaj samoga sebe... nije li to vaša zapovijed?” upita on.

Još jednom joj se učini da se on zabavlja. “Ne igraj se riječima kad se meni obraćaš, ti... ti predmetu!” reče ona. Stavila je ruku na kris-nož koji joj je visio oko vrata. “Zašto su te darovali mome bratu?”

“Vaš brat mi je rekao da ste nazočili primanju”, reče on. “Čuli ste što sam mu odgovorio na to pitanje.”

“Odgovori još jednom... meni!”

“Mene su namijenili za njegovo uništenje.”

“Progovara li to iz tebe mentat?”

“Znali ste odgovor i prije nego ste postavili pitanje”, odgovori on. “A isto tako znate da dar i nije bio potreban. Vaš brat već uništava sam sebe i to vrlo uspješno.”

“Čemu, onda, jedan takav dar?” upita ona.

“Možda se Tleilaxima ta zamisao učinila zabavnom. Istina je da je Ceh zatražio mene kao dar za Cara.”

“Zašto?” “Odgovor je isti.”

“Kako ja to zanemarujem svoje sposobnosti?”

“Kako ih koristite?” odgovori on pitanjem.

Pitanje je pogodilo njene strahove. Pustila je dršku noža i rekla: “Zašto si rekao da moj brat uništava samoga sebe?” “Oh, ma hajde, dijete! Gdje su te moći kojima si se hvalila? Zar nisi sposobna prosuditi?”

Suzdržavajući bijes, ona reče: “Prosudi *ti* za mene, mentate.”

“Vrlo dobro.” Pogledao je unaokolo na njihovu pratnju, pa se ponovno usredotočio na upravljanje. Na obzoru, s one strane sjevernog ruba Zaštitnog Zida polagano se pojavljivala ravnica Arrakeena. Koprena od prašine skrivala je sela pana i grabena, ali se kroz nju mogao nazrijeti udaljeni sjaj Arrakeena.

“Postoje znaci”, reče on. “Vaš brat drži u svojoj blizini službenog panegirika kojeg...”

“Kojeg su mu darovali slobodnjački Naibi!”

“Čudan dar od prijatelja”, reče on. “Zašto bi ga željeli okružiti laskanjem i ropskom poslušnošću? Jeste li ikada slušali tog panegirika dok govori? *Muad’Dib prosvjetljava narod. Umma vladar, naš Car, izašao je iz tame da bi blistao nad svim ljudima. On je naš gospodin. On je dragocjena voda iz nepresušnog vrela. On proljeva radost pa je cijeli svemir može piti.* Bah!”

Nježnim glasom Alija reče: “Ako samo ponovim tvoje riječi Slobodnjacima iz naše pratnje, napraviti će od tebe hranu za ptice.”

“Pa, recite im.”

“Moj brat vlada prema prirodnim zakonima neba!”

“Zbog čega to govorite kad ni sami u to ne vjerujete?” “Otkud ti znaš što ja vjerujem?” Prošao je njome drhtaj kojeg nikakvo umijeće Bene Gesserita ne uspjelo spriječiti. Gola je imao snagu utjecanja o kojoj ona nije ni slutila.

“Vi ste mi zapovjedili da rasuđujem kao mentat”, podsjetio ju je.

“Nijedan mentat ne zna što ja mislim!” Dva puta je duboko uzdahnula. “Kako nas se usuđuješ osuđivati?” “Osuđivati? Ali, ja to ne radim.”

“Ti i ne sanjaš kakvo smo obrazovanje dobili!”

“Oboje ste odgojeni za vladanje”, reče on. “Uvjetovani ste pretjeranom žudnjom za moći. Oštroumno shvaćate politiku i mnogo znate o ratovima i obredima. Prirodni zakon? Kakav prirodni zakon?

Taj mit opterećuje ljudsku povijest. Opterećuje je! On je sablast. Nematerijalan je, nestvaran. Je li, možda, vaš Džihad prirodni zakon?"

"Mentatsko blebetalo", prosikće ona.

"Ja sam sluga Atreida i nepristrano govorim", odgovori on.

"Sluga? Mi nemamo slugu, već samo pristalice."

"Onda sam ja pristalica svijesti", reče on. "Pokušaj to shvatiti, dijete, i..."

"Ne zovi me djetetom!" obrecne se ona. Iz korica je napola izvukla nož.

"Povlačim riječ." Pogledao ju je, nasmiješio se i ponovno svu pažnju poklonio upravljanju 'topterom. Već su se mogle razabrati stjenovite strane velikog kompleksa Atreidske Tvrdave, koja je dominirala sjevernim predgrađima Arrakeena. "Ima nešto vrlo staro u tebi zbog čega ne možeš biti dijete", reče gola. "Tijelo ti je uznemireno, jer osjeća da postaješ žena."

"Nije mi jasno zašto te slušam", progundala je, ali je ipak vratila kris-nož u korice i dlan obrisala o odoru. Taj dlan, vlažan od znoja, oskrnavio joj je osjećaj slobodnjačke štedljivosti: kakvo rasipanje tjelesne vlage.

"Slušaš me jer znaš da sam odan tvome bratu", reče. "Moji postupci su jasni i lako razumljivi."

"Ništa u svezi s tobom nije jasno i lako razumljivo. Ti si najstroženije biće koje sam ikada srela. Kako mogu znati što su Tleilaxi ugradili u tebe?"

"Pogreškom ili hotimice" reče on, "dali su mi slobodu da se oblikujem."

"Povlačiš se u Zensuni parabole", optuži ga. "Mudar čovjek oblikuje sebe, budala živi samo zato da bi umrla." U glasu joj se osjećalo pretvaranje. "Pristalica svijesti!"

"Ljudi ne uspijevaju razdvojiti podlost i prosvjećenost", reče on.

"Govoriš u zagonetkama!"

"Govorim razumu sposobnom shvatiti."

"Sve ću ovo ponoviti Paulu."

"Veći dio već je čuo."

Mučila ju je radoznalost. "Kako si onda još živ... i slobodan? Što je on odgovorio?"

Nasmijao se i rekao: "Ljudi ne vole za Cara imati knjigovođu; oni žele gospodara, nekoga tko će ih štiti od promjena. Ali složio se da je za uništenje Carstva sam kriv."

"Zašto bi on govorio takve stvari?"

“Zato što sam ga uvjerio da shvaćam njegov problem i da ću mu pomoći.”

“Što li si mu samo rekao?”

Hayt je šutio: skrenuo je ‘topter nadolje, niz vjetar, prema zdanju gdje je na krovu Tvrđave bila smještena straža. “Zahtijevam da mi kažeš što si mu rekao!”

“Nisam siguran da će ti se sviđati.”

“Sama ću to prosuditi. Naređujem ti da mi odgovoriš!” “Dopusti da prvo spustim letjelicu”, reče on. I ne čekajući njeno odobrenje, pripremio se za spuštanje. Podignuo je krila u optimalni položaj i blago dodirnuo svijetlo-narančastu površinu krova.

“Sada”, reče Alija. “Govori.”

“Rekao sam mu da je podnijeti samoga sebe možda najteža zadaća na svijetu.”

Zatresla je glavom. “To je... to je...”

“Gorka pilula”, reče on, promatrajući stražare koji su im trčali u susret preko krova zbog pratnje.

“Gorka besmislica!”

“Najvišeg među dvorskim velikašima i najnižeg najamnika muči isti problem. Ne možeš unajmiti menatata ili bilo koji drugi um za rješenje tog problema. Ne postoji dokument o istrazi ili zapisnik sa saslušanja svjedoka odakle bi se izvukao taj odgovor. Nikakav sluga – ni pristalica – ne mogu zaliječiti tu ranu. Moraš je sam zacijeliti ili nastaviti krvariti dok te svi gledaju.”

Okrenula se od njega, ali je istog trenutka shvatila da time otkriva svoje osjećaje. Ne koristeći nikakav trik glasa niti čarobnjačko lukavstvo, još jednom je uspio prodrijeti u njenu psihu. Kako mu to samo uspijeva?

“Što si mu rekao da učini?” prošapće ona.

“Rekao sam mu neka sudi, neka uvede red.”

Alija je gledala stražu koja je vani čekala – u savršenom poretku. “Dijeliti pravdu”, promrmlja ona.

“Ne to!” obrecne se on. “Predložio sam mu neka sudi, samo to, rukovodeći se jednim jedinim načelom, možda...” “Kojim?”

“Neka čuva prijatelje, a uništava neprijatelje.”

“Znači da pravedno sudi.”

“Što je to pravda? Dvije sile se sudare. Svaka od njih može biti u pravu sa svog gledišta. Upravo tu nastupa Car sa svojim rješenjem. On mora raz riješiti sporove, a ne sprječavati ih.”

“Kako?”

“Najjednostavnije, mora odlučiti.”

“Zadržavajući prijatelje i uništavajući neprijatelje.”

“Zar to nije stabilnost? Ljudi žele red, bilo kakav. Oni koji trpe glad, rado prepuštaju rat bogatima, kojima je on postao puki sport. To je opasan oblik razmišljanja. Donosi nered.”

“Reći ću bratu da si preopasan i da te treba uništiti”, reče ona, okrećući glavu prema njemu.

“To sam mu već predložio”, reče on.

“Eto, zato si opasan”, reče ona, odmjeravajući riječi. “Ovladao si svojim strastima.”

“Nisam zbog *toga* opasan.” Prije nego se mogla pomaknuti, on se nagnuo, uhvatio je jednom rukom za bradu i priljubio svoje usne na njene.

Bio je to nježan, kratak poljubac. Povukao se, a ona ga je iznenađeno pogledala. Doživljeni šok još je više pojačao tihi smijeh straže koja je vani čekala savršeno poredana.

Alija prstom dodirne usne. Nešto joj se učinilo poznato u tom poljupcu.

Haytove usne bile su otjelovljenje budućnosti koju je vidjela u nekim sporednim kracima predviđanja. Dok su joj se grudi nadimale, ona reče: “Trebala bih te oderati.”

“Zato što sam opasan?”

“Zato što si previše dopuštaš!”

“Ništa ja sebi ne dopuštam. Ne uzimam ništa što mi najprije nije bilo ponuđeno. Budi sretna što nisam uzeo sve što mi je bilo ponuđeno.” Otvorio je vrata i skliznuo van. “Požuri! Previše smo vremena potrošili na neuspjelu misiju.” Krupnim koracima krenuo je prema ulazu u zgradu na drugom kraju staze.

Alija je iskočila i potrčala ga sustići. “Reći ću mu sve što si rekao i sve što si učinio”, reče ona.

“U redu.” Pridržao joj je vrata.

“Zapovjedit ću da te smaknu”, reče ona ulazeći u palaču.

“Zašto? Jer sam ukrao poljubac kojeg sam želio?” Krenuo je za njom, što ju je natjeralo na brži korak. Vrata se zatvoriše za njima.

“Poljubac kojeg si ti želio!” Osjetila se posramljenom.

“Dobro, Alija. Onda poljubac kojeg si ti željela.” Zaobišao ju je i krenuo prema platformi za spuštanje.

Kao da ju je ova kretnja vratila k svijesti, ona odjednom shvati koliko je bio iskren. *Poljubac kojeg sam ja željela*, pomisli. *Istina.*

“Tvoja iskrenost, to je ono što je opasno”, reče ona, slijedeći ga.

“Naposljetku ti se vratila mudrost” reče on, ne zaustavljajući se. “Nijedan mentat ne bi se mogao jasnije izraziti. Onda, reci mi, što si vidjela u pustinji?”

Zgrabila ga je za ruku, natjeravši ga da zastane. Opet mu uspjelo potpuno joj razbistriti svijest.

“Ne znam objasniti”, reče ona, “ali neprestano mislim na liceigrače. Zašto?”

“Baš zato te je brat i poslao u pustinju”, odgovori on kimnuvši glavom. “Reci mu svoju slutnju.”

“Ali zašto?” inzistirala je. “Zašto liceigrači?”

“Tamo vani leži mrtva jedna mlada žena”, reče on. “Možda nije prijavljen nestanak neke mlade žene među Slobodnjacima.”

11.

Razmišljam kakva li je radost biti živ i pitam se hoću li ikada uspjeti uhvatiti korijen u ovome tijelu i upoznati svoje prijašnje biće. Korijen postoji. No, samo budućnost zna hoću li u tome uspjeti. U svakom slučaju, na raspolaganju mi stoje sve ljudske moći. Svaki korak kojeg ću poduzeti vodi me prema tom cilju.

Gola govori' Alijin komentar

Obavijen prodornim mirisom začina i zadubljen u dubine svoga bića pod djelovanjem proročkog transa, Paul je ugledao kako mjesec postaje izdužena kugla. Kotrljao se i svijao, šišteći – užasno šišteći poput zvijezde bačene u beskrajno more – sve niži... niži... niži... slično lopti koju je bacilo neko dijete.

Nestao je.

Ne, ovaj mjesec nije zašao. Jasna predodžba koju je doživio potpuno ga je shrvala. Nestao je: mjeseca više nije bilo. Zemlja je zadrhtala poput životinje koja stresa vodu sa sebe. Užasnua se.

Paul se naglo sjeo na ležaju širom otvorenih očiju. Jedan njegov dio je promatrao vanjski svijet, dok je drugi još bio zaokupljen unutrašnjim. Prvi dio je vidio rešetku od plastičnog čelika kroz koju se provjetravala njegova soba, što mu je govorilo da se nalazi blizu kamenog ponora svoje Tvrđave. U unutrašnjem svijetu i dalje je pratio pad mjeseca.

Van! Van!

Rešetka od plastičnog čelika gledala je prema blještavom podnevnom svjetlu koje je obasjavalo Arrakeen. Unutra je bila samo najcrnija noć. Ugodni mirisi iz krovnog vrta dražili su mu osjetila, ali nikakav cvjetni miomiris nije mogao baciti u zaborav pali mjesec.

Paul bosim nogama stupi na hladni pod i proviri kroz rešetku. Ugledao je vitki luk pješačkog mosta od stabiliziranih kristala zlata i platine. Ukrašavali su ga plameni dragulji iz udaljenog Cedona. Vodio je u prolaze unutrašnjeg grada preko nekog jezera i fontane punih vodenog cvijeća. Paul je znao da će, ustane li, vidjeti latice, jasne i žarkocrvene poput svježe krvi, kako se vrte i okreću... jednobojne krugove raštrkane po smaragdnoj bujici.

Oči su mu upijale prizor, ali to nije remetilo zanos izazvan začinom.

Ta užasna vizija izgubljenog mjeseca.

Vizija je nagovještavala čudnovat gubitak vlastite sigurnosti. Možda je prisustvovao padu svoje civilizacije koju su uništile njegove pretenzije.

Mjesec... mjesec... mjesec koji pada.

Trebalo je mnogo začinskog supstrata da se prodre kroz mulj kojim ga je okružio tarok. A jedino je pritom uspio otkriti mjesec i mrski put kojeg je bio svjestan od samog početka. Da bi uništio Džihad i stišao vulkan pokolja, morao je uništiti svoj ugled.

Povući se... povući se... povući se...

Cvjetni miris iz krovnog vrta podsjetio ga je na Chani i odjednom ga je shrvala čežnja za njenim rukama u čijem bi zagrljaju mogao voljeti i zaboraviti. Ali čak ni Chani ne bi mogla zatomiti viziju mjeseca koji gasne. Što bi ona rekla kad bi se pojavio kod nje i izjavio da je na neki način spreman umrijeti? Znajući da je smrt neminovna, zašto ne izabрати velikaški način umiranja, prekinuti život tajnim postupkom, odričući se tako svih onih godina koje bi još mogao proživjeti. Umrijeti prije nego stigne do kraja voljne snage – nije li to velikaški izbor?

Ustao je i otišao do rešetkastog otvora, a zatim izašao na balkon ispod krovnog vrta odakle se pružao pogled na cvijeće i vinovu lozu. Usta su mu bila suha kao da je hodao kroz pustinju.

Mjesec... mjesec... gdje je taj mjesec?

Mislio je na Alijin opis trupla mlade žene među dinama. Žena Slobodnjakinja uvjetovana djelovanjem semute! Sve se uklapalo u pakleni plan.

Od svemira se ništa ne može uzeti, pomisli on. ***On dijeli samo ono što želi.***

Ostaci ljušture neke školjke iz mora Majke Zemlje ležali su na niskom stolu pokraj balkonske ograde. Podignuo ju je, sjajnu i glatku, i pokušao se vratiti kroz struje Vremena. Biserna površina odbijala je blistave mjesece svjetlosti. Odvojio je pogled od predmeta i očima prešao preko vrta do neba koje kao da se zažarilo: pruge duge od prašine presijavale su se pod srebrnastim suncem.

Moji Slobodnjaci nazivaju sebe Mjesečevom djecom, pomisli.

Vratio je školjku na stol i počeo šetati balkonom. Nudi li mu možda taj zastrašujući mjesec mogućnost bijega? Počeo je tražiti neki skriveni smisao u toj mističnoj vezi. Osjećao se slabim, potresenim, shrvan začinom.

Na sjevernom kraju plasmeldskog ponora ugledao je niska zdanja administrativnog centra. Pješaci su prolazili preko staza na

krovu. Učinilo mu se kao da se ljudi kreću poput zidnog ukrasa nasuprot vrata, zidova i podnih mozaika. Ljudi su bili mozaik! Kad bi naglo zažmirio mogao ih je zamrznuti u svojoj svijesti. Zidni ukras.

Mjesec pada i više ga nema.

Uhvatio ga je osjećaj da se grad, tamo vani, pretvorio u čudan simbol njegovog svijeta. Zgrade koje je gledao bile su podignute u ravnici gdje su Slobodnjaci uništili sardaukarske legije. Tlo koje je nekoć potresao ratni vihor, sada je odzvanjalo metežom naroda koji ide svojim poslom.

Idući vanjskim rubom terase, Paul je zašao za ugao. Sada je mogao vidjeti predgrađe koje se prostiralo do stijena i uzburkanog pustinskog pijeska. Alijin hram dominirao je prednjim planom; zelene i crne zastave postavljene duž dvije tisuće metara dugih rubova isticale su mjesec, kao simbol Muad'Diba.

Mjesec koji pada.

Paul prođe rukom preko čela i očiju. Ovaj grad-simbol ga je pritiskivao. Prezirao je vlastite misli. Takva neodlučnost bilo koga drugog izazvala bi bijes u njemu.

Mrzio je ovaj grad!

Bijes ukorijenjen u dosadi, plamtio je i kipio duboko u njemu, potican odlukama koje nije mogao izbjeći. Znao je koji put mora slijediti. Vidio ga je mnogo puta, zar ne? **Vidio** ga! Jednom... vrlo davno, smatrao je sebe izumiteljem sustava vladanja. Ali, izum je ušao u stare kolotečine. Slično onim omraženim napravama s plastičnom memorijom. Oblikuješ ih kako god želiš, ali ako i na trenutak zastaneš, sve se vrati u prvobitni oblik. Postojale su sile izvan njegovih moći koje su mu bježale iz ruku i prkosile.

Paul je prelazio pogledom preko krovova. Kakva se blaga nesputanih života nalaze pod njima? Zapazio je ozelenjele krošnje raslinja usred vapnenačko-crvenih i zlatnih krovova. Zelenilo – dar Muad'Diba i njegove vode. Pred očima su mu se pružali voćnjaci i gajevi: bujno raslinje moglo se mjeriti s vegetacijom legendarnog Libanona.

“Muad'Dib rasipa vodu poput luđaka”, govorili su Slobodnjaci.

Paul rukama prekrije oči.

Mjesec je pao.

Spustio je ruke sa očiju i pogledao u metropolu sada na neki način bistrijim pogledom. Zdanja su poprimila aureolu strašnog carskog barbarstva. Stajala su golema i svijetla pod sjevernim suncem. Divovi! Sva iživljavanja arhitekture, koje je pobješnjela povijest mogla stvoriti,

nalazile su mu se pred očima: goleme terase, trgovi veličine gradova, parkovi, fragmenti kultivirane divljine.

Vrhunska umjetnost bila je tu usporedno s neobjašnjivim čudima žalosnog neukusa. Pojediniosti su mu se urezivale u sjećanje: skrivena vrata iz najdrevnijeg Bagdada... kupola, čudo kao iz mitskog Damaska... luk iz niske gravitacije Atara... skladna uzvišenja i neobični ponori. Sve je to stvaralo dojam nenadmašne veličanstvenosti.

Mjesec! Mjesec! Mjesec!

Gušila ga je tjeskoba. Osjećao je pritisak nesvjesne gomile, plimu ljudskog roda koja je tutnjila kroz njegov svijet. Obrušavali su se na njega poput divovskog udarnog vala. Naslućivao je da životi ljudi zahvaćenih velikim seobama postaju virovi, struje, odljevi gena. Njih nije mogla obuzdati nikakva apstinencijska brana, kriza, impotentnost ni prokletstvo.

Muad'Dibov Džihad je bio manji od makovog zrna na toj golemoj pozornici. Bene Gesserit, taj ceh koji trguje genima, zahvaćen je bujicom poput njega. Vizije mjeseca koji pada moraju se procjenjivati prema drugim legendama, drugim vizijama u svemiru gdje su se čak i prividno vječne zvijezde polagano gasile i na kraju umirale.

Kakvo je značenje jednog jedinog mjeseca u takvom svemiru?

Daleko, u njedrima utvrđene citadele, tako duboko u unutrašnjosti da joj se zvuk ponekad gubio u vrevi gradske buke, desetožična rebaba pratila je jednu džihadsku pjesmu, tradicionalnu žalopojku za ženom ostavljenom na Arakisu:

Njene usne su dine oblikovane vjetrom
Njene oči sjaju poput ljetne žege.
Dvije pletenice spuštaju joj se niz leđa -
Pletenice ukrašene vodenim prstenjem!
Moje ruke se sjećaju njene kože,
Dražesne poput jantara, mirisne kao cvijeće.
Kapci mi podrhtavaju od sjećanja...
Uhvatio me je bijeli plamen ljubavi!

Od pjesme mu je postalo zlo. Melodija za glupane koji se opijaju sentimentalnošću! Netko pjeva posušenom truplu kojeg je Alija vidjela u pustinji.

Neka pojava se pokrenula u sjeni balkonske rešetke. Paul se okrene.

Gola izađe na snažnu svjetlost sunca. Metalne oči su mu svjetlucale.

“Je li to Duncan Idaho ili čovjek zvani Hayt?” upita Paul.

Gola zastane dva koraka od njega. “Koga bi moj gospodar više želio vidjeti?”

U glasu mu se osjećao određeni oprez.

“Govoriš kao Zensuni” reče Paul gorko. Značenja unutar značenja! Što bi mogao neki zensuni-filozof reći ili učiniti da bi se makar i za dlaku izmijenila stvarnost koja se ovog trenutka odvija pred njim?

“Moga Gospodara nešto muči?”

Paul se okrene na drugu stranu i zagleda se u obrise Zaštitnog Zida. Vidio je lukove i potporne stupove nagrižene vjetrom, groznu mimikriju njegovog grada. Priroda se poigravala njime! ***Pogledaj što mogu učiniti!*** Prepoznao je usjek u dalekoj stijeni, mjesto gdje je pijesak iscurio iz pukotine, što ga podsjeti: ***Tamo! Baš tamo smo porazili Sardaukare!***

“Što muči moga Gospodara?” upita gola.

“Vizija”, prošapće Paul.

“Ah, kad su me Tleilaxi prvi put probudili, i ja sam imao vizije. Bio sam uznemiren, usamljen... iako toga nisam bio svjestan. Ne tada. Moje vizije nisu mi ništa otkrile! Tleilaxi su mi rekli da je to posljedica oživljavanja tijela koju gole moraju pretrpjeti, tek prolazna slabost i ništa više.”

Paul se okrene i pogleda goline oči – te umetnute, čelične, bezizražajne lopte. Kakve li su vizije imale te oči? “Duncane... Duncane...” prošapće Paul.

“Zovu me Hayt.”

“Vidio sam mjesec koji pada”, reče Paul. “Nestao je. Uništen je. Čuo sam strašno šištanje. Tlo se treslo.”

“Previše te je opilo vrijeme”, reče gola.

“Tražio sam odgovor od Zensunija, a dobio ga od mentata”, reče Paul. “Pa dobro! Objasni moju viziju logikom mentata. Analiziraj je, svedi je na jednostavne riječi, na posmrtni govor.”

“Posmrtni, stvarno”, reče gola. “Vi bježite od smrti. Težite sljedećem trenutku, odbijate živjeti ovdje i sada. Proročanstvo! Kakvog li oslonca za jednog Cara?”

Paul se razveseli kad je ugledao i dobro poznati madež na golinoj bradi.

“Pokušavajući živjeti u toj budućnosti”, reče gola, “zar na nju i utječete? Ostvarujete li je?”

“Ako se budem držao mojih vizija budućnosti, onda ću *tada* i živjeti” promrmlja Paul. “Što te tjera na pomisao da ja želim i živjeti tamo?”

Gola slegne ramenima. “Zahtijevali ste od mene bitni odgovor.”

“Gdje je bit u svemiru koja se sastoji od slučajnosti?” upita Paul. “Postoji li krajnji odgovor? Zar iz svakog rješenja ne izviru nova pitanja?”

“Upili ste u sebe toliko vremena da ste sada stvorili privid besmrtnosti”, reče gola “*Čak* i vaše Carstvo, Gospodaru, mora proživjeti svoje vrijeme i nestati.” “Ne maši preda mnoom žrtvenicima čađavim od dima”, zareži Paul. “Čuo sam dovoljno tužnih saga o bogovima i mesijama. Zašto bih morao imati posebne moći za predviđanje vlastitog pada poput svih ostalih? I zadnji sluga iz moje kuhinje mogao bi to učiniti.” Odmahnuo je glavom. “Mjesec je pao!”

“Još od početka niste dopustili svojoj svijesti malo odmora”, reče gola.

“Na taj način ćeš me uništiti?” upita Paul. “Spriječiti me da sredim misli?”

“Možete li srediti kaos?” upita gola. “Mi Zensuni kažemo: ‘Ne srediti ništa – to je najviše sređivanje.’ Što možeš srediti ako prvo ne središ samoga sebe?”

“Mene muči vizija, a ti pričaš gluposti!” razbjesni se Paul. “Što ti znaš o proročanstvima?”

“Vidio sam proročanstvo na djelu”, reče gola. “Vidio sam one koji su pomoću znakova i predznaka predviđali vlastitu sudbinu. Bojali su se što će pronaći.”

“Moj mjesec koji pada je stvaran”, prošapće Paul. Drhtavo je uzdahnuo. “Kreće se. Kreće se.”

“Ljudi se uvijek boje stvari koje se same kreću”, reče gola. “Vi se bojite vlastitih moći. Stvari vam naviru u glavu niotkuda. Kad ispadnu, kuda odlaze?”

“Tješiš me trnjem”, zareži Paul.

Unutrašnja svjetlost obasja golino lice. Na trenutak je postao pravi Duncan Idaho. “Tješim vas onako kako najbolje znam”, reče.

Paula začudi ovaj iznenadni preokret. Je li gola osjetio bol koju je njegova svijest odbacivala? Je li Hayt prigušivao vlastitu viziju?

“Moj mjesec ima ime”, prošapće Paul.

Prepustio se ponovno viziji. Mada je cijelo njegovo biće vrištalo, nije si dopustio ni jedan jedini krik. Bojao se govoriti bojeći se da će ga glas izdati. U toj zastrašujućoj budućnosti nigdje nije bilo Chani. Tijelo koje je urlalo u ekstazi, oči koje su izgarale željom, glas koji ga je osvojio jer se nije koristio nikakvim trikovima sračunatog uzdržavanja – sve je nestalo, vratilo se vodi i pijesku.

Paul se polagano okrene i pogleda u sadašnjost, u prostor ispred Alijinog hrama. Iz avenije za procesije naišla su tri hodočasnika obrijanih glava. Na sebi su imali prljave, žute odore i žurili su pognutih glava uz popodnevni vjetar. Jedan je šepao, zavlačeći lijevo stopalo. Probijajući se kroz vjetar, stigli su do ugla i skrenuli za njega nastavši mu iz vidnog polja.

Jednako kao što je nestao njegov mjesec, nestali su i oni. Još je pred očima imao viziju. Njena strašna svrhovitost nije mu ostavljala nikakav izbor.

Tijelo se predaje, pomisli. *Vječnost uzima natrag ono što joj pripada. Naša tijela su samo na kratko uzburkala ove vode, plesala su opijena ljubavlju prema životu i prema samima sebi, uhvatila se ukoštac s nekoliko neobičnih misli, a zatim se prepustila instrumentima Vremena. Što se o ovome može reći? Ja sam se pojavio. Nisam... pa ipak, dogodio sam se.*

“Ne moli se suncu za milost.”

‘Muad’Dibovo stradanje’

iz *‘Stilgarovih komentara’*

Trenutak nemarnosti može biti koban, podsjetila se Časna Majka Gaius Helen Mohiam.

Šetala je naizgled nezainteresirano, okružena stražom Slobodnjaka. Zнала je da je jedan od stražara iza nje gluhonijem, nepodložan lukavosti glasa. Nedvojbeno je imao naredbu ubiti je i za najmanju provokaciju.

Zašto ju je Paul pozvao? čudila se. Hoće li joj izreći presudu? Sjetila se jednog davnog dana kad ga je iskušavala... dijete **Kwisatz Haderach**. Bio je izuzetno inteligentan.

Prokleta mu bila majka za sva vremena! Njenom krivnjom Bene Gesserit je izgubio vlast nad ovom genetskom lozom.

Tišina se uskomešala duž nadsvođenih prolaza ispred njene pratnje. Osjetila je da se vijest pročula. No, Paul bi čuo i tišinu. Znao bi da dolazi i prije nego je najave. Nije se zavaravala primislima da njene moći nadilaze njegove.

Proklet bio.

Osjećala je teret godina koji joj se svalilo na pleća; boljeli su je zglobovi, refleksi joj više nisu bili brzi kao nekoć, ni mišići gipki kao u doba mladosti. Za njom je bio dugi dan i dugi život. Današnji dan je provela bacajući Dinin tarok u uzaludnoj potrazi za rješenjem vlastite sudbine. Ali karte su ostale nijeme.

Stražari su je uputili iza ugla u još jedan u nizu naizgled beskrajskih, nadsvođenih prolaza. Kroz trokutaste prozore od metastakla koji su se pružali s lijeve strane mogla je vidjeti visoke čokote cijepljene vinove loze i indigo-cvijeće u dubokoj sjeni koju je stvaralo popodnevno sunce. Gazila je po vodenim bićima s egzotičnih planeta iscertanim po pločicama. Svuda unaokolo bilo je znakova koji su podsjećali na vodu. Blagostanje... bogatstvo.

Skupina pojava u ogrtačima prošla je preko dvorane ispred nje. Promatrali su je ispod oka, nju Časnu Majku. Prema njihovim pokretima i napetosti jasno se vidjelo da su je prepoznali.

Pažljivo je pogledala u oštar rub kose na vratu stražara neposredno ispred sebe: mlado tijelo s ružičastim naboram na ovratniku odore.

Počela se diviti golemosti ove ighir utvrde. Prolazi... prolazi... Prošli su pokraj otvorenih vrata kroz koja je dopirao blagi, drevni zvuk tambure i flaute. Na trenutak je pogledala unutra i susrela se s potpuno plavim očima skupine Slobodnjaka. Osjetila je kako u njima kipi legendarni bunt zapreten u divljim genima.

Znala je da tu leži glavni uzrok njenog unutrašnjeg nemira. Jedna Bene Gesserit ne može previdjeti prisutnost gena i njihove mogućnosti. Odjednom ju je uhvatio bijes zbog gubitka: ta tvrdoglava atreidska budala! Kako je samo mogao sprječavati rađanje budućih dragulja svoje loze? **Kwisatz Haderach**. Rođen, doduše, mimo svog vremena, ali stvaran – kao i onaj izrod od njegove sestre... i tu leži opasna nepoznanica. Divlja Časna Majka, okoćena bez uvažavanja benegeseritskih zabrana, koja uopće ne mari za programirani razvoj gena. Alija sigurno ima iste moći kao i njen brat – i još veće.

Počela ju je pritiskati veličina utvrde. Hoće li se ti prolazi ikad završiti? Cijelo mjesto zračilo je zastrašujućom fizičkom moći. Nijedan planet, nijedna civilizacija u cijeloj ljudskoj povijesti nikada ranije nije vidjela da je čovjek stvorio tako neizmjereno veliku građevinu. Čak deset drevnih gradova moglo bi se smjestiti unutar njenih zidina.

Prošli su pokraj nekoliko ovalnih vrata s treperavim svjetlima. Prepoznala ih je iz ixijanskih priručnika: otvori za tlačni prijevoz. Zašto su je onda ovoliko vodali? Odgovor joj je sam počeo pojavljivati u svijesti: onemogućiti joj pripremu za prijam kod Cara.

Ovo je bio samo jedan u nizu tananih pokazatelja: razmjerna suzdržanost i pažljivo biranje riječi njene pratnje, tragovi primitivnog ustručavanja u njihovim očima kad bi je oslovljavali s **Časna Majko**, zatim hladnoća, mekoća i uglavnom bezmirisnost ovih dvorana – sve to bilo je više nego dovoljno podataka da jedna Bene Gesserit donese ispravan zaključak.

Paul je želio nešto od nje.

Prikrila je osjećaj ushićenja. Znači, postojala je poluga za cjenjkanje. Trebala ju je samo otkriti i ispitati snagu. Neke poluge pokrenule su stvari još veće od ove utvrde. Poznato je da su dodirom prsta uništene mnoge civilizacije.

Časna Majka se prisjeti procjene Scytala: ***Kad se neka osoba potpuno razvije u nekom određenom smjeru, ona će prije izabrati smrt nego se preobratiti u svoju suprotnost.***

Prolazi kroz koje su je vodili izgledali su veći nego to zapravo jesu, zahvaljujući graditeljskoj varci s lučnim svodovima, postupno pojačanim nosećim stupovima i zamijenjenim trokutastim prozorima s

većim, pravokutnim. Ispred nje su se naposljetku na sredini udaljenog zida visokog predvorja pojavila dvokrilna vrata. Osjećala je da su vrata velika, vrlo velika, pa je morala suzdržati uzdah kad je pomoću svoje uvježbane svijesti otkrila njihovu pravu veličinu. Visina im je bila najmanje osamdeset metara, a bila su barem dvostruko toliko široka.

Kada im se približila s pratnjom, vrata su se iznutra otvorila: divovska i bešumna kretnja skrivenog stroja. Prepoznala je još neke naprave s Ixa. Kroz ta vrata-kulu prošla je u pratnji stražara i ušla u Veliku Odaju za prijam Cara Paula Atreida – ‘Muad’Diba pred kojim svi postaju patuljci’. Upravo je imala prigodu vidjeti ovu popularnu izreku na djelu.

Prilazeći Paulovom udaljenom prijestolu, na Časnu Majku je veći dojam ostavila profinjenost arhitekture koja ju je okruživala, nego neizmjernost prostorije. Dvorana je bila golema: unutra se mogla smjestiti čitava utvrda bilo kojeg vladara iz ljudske povijesti. Njena je prostranost svjedočila o prisutnosti skrivenih i izvrsno usklađenih strukturnih sila. Nosači i potporni stupovi s druge strane zidova, kao i visok, kupolast strop sigurno su nadmašivali svaki prijašnji pokušaj ostvarivanja nečeg sličnog. Sve je govorilo o inženjerskom umijeću.

Sužavanje dvorane prema suprotnom kraju bilo je potpuno neprimjetno pa perspektiva nije smanjivala Paula na prijestolju nasred uzdignutog postolja. Neuvježbana svijest, zbunjena okolnim razmjerima, vidjela bi ga u prvi trenutak mnogo većim nego što zapravo jest. Na nezaštićenu psihu djelovale su i boje: Paulovo zeleno prijestolje bilo je isklesano iz jednog komada hagaraskog smaragda. Stvarao je dojam povećanja, a prema jednom slobodnjačkom mitu, zrcalio je boje jutra. Šaptalo se da na njemu sjedi onaj koji može svakoga zaviti u crno – život i smrt sjedinjeni u jednom simbolu, mudro isticanje suprotnosti. Iza prijestolja su se postupno spuštale plameno narančaste draperije, poprskane zlatom iz njedara Dine i cimetnim mrljama melangea. Izvježbanom oku simbolika je bila očita, ali za laike ove boje bile su pogubne.

Ovdje je vrijeme igralo svoju ulogu.

Časna Majka je brzo izračunala koliko joj minuta treba da ovako hramajući stigne do Carskog Prijestolja. Bilo je dovoljno vremena da se svakog preplaši. Neobuzdana snaga, usmjerena na osobu koja bi prilazila prijestolju, bila je dovoljna da iz nje iscijedi i najmanji osjećaj srdžbe. Na početku tog dugog hoda čovjek može biti pun dostojanstva, ali ga zato završava sićušan kao bubica.

Pomoćnici i pratitelji stajali su oko Cara u čudnom redu – marljivi kućni stražari uzduž draperijama pokrivenog stražnjeg zida, Alija, taj izrod, dvije stube ispod lijevo od Paula, Stilgar, carski lakej, razinu niže od Alije, a s desne strane, samo stubu do poda dvorane, jedna usamljena pojava: stvorenje s tijelom Duncana Idahoa, gola. Zamijetila je među čuvarima neke starije Slobodnjake, bradate Naibe, s ožiljcima od pustinjskih odijela na nosovima; od oružja su za pojasom imali kris-noževe u koricama, nekoliko mauila pištolja, pa čak i dva-tri laserska revolvera. To moraju biti odani ljudi, pomislila je, kad im je dopušteno nošenje laserskog oružja u nazočnosti Paula koji je očito imao uključen generator štitnika. Mogla je oko Cara vidjeti svjetlucanje njegovog polja. Jedna jedina zraka laserskog pištolja ispaljena u to polje bila bi dovoljna da od cijele utvrde ostane samo rupa u tlu.

Straža je zastala nekih deset koraka od uzvišenja i prestrojila se omogućujući joj da nesmetano vidi Cara. Opazila je da nema Chani i Irulan, što ju je začudilo. Govorilo se da nijedan prijam nije prošao bez njih.

Paul joj kimne glavom, tiho i odmjereno.

Odjednom ona odluči krenuti u napad rekavši: “Znači, veliki Paul Atreid se udostojao vidjeti nekoga koga je prognao?”

Paul se kiselo nasmiješi, razmišljajući: ***Zna da nešto želim od nje.*** Zbog njenih sposobnosti to se nije moglo izbjeći. Dobro je znao kakvim moćima raspolaže. Štićenice Bene Gesserita ne postaju slučajno Časne Majke.

“Kako bi bilo da sklopimo primirje?” upita on.

Hoće li to biti baš tako lako? upitala se. “Reci što želiš?” reče.

Stilgar se pokrene i oštro pogleda Paula. Carskom slugi nije se svidao njen ton.

“Stilgar želi da te pošaljem odavde” reče Paul.

“A ne da me ubiješ?” upita ona. “Očekivala sam nešto izravnije od jednog slobodnjačkog Naiba.”

Stilgar se namrgodi i reče: “Često moram misliti jedno, a govoriti drugo. To zovu diplomacija.”

“Hajd’ mo onda odbaciti i diplomaciju” reče ona. “Zar ste me morali vodati tolikim putem? Već sam u godinama.”

“Trebala si shvatiti koliko mogu biti bezdušan”, reče Paul.

“Tako ćeš više cijeniti moju plemenitost.”

“Usuđuješ si dopustiti takve netaktičnosti prema jednoj Bene Gesserit?” upita ona.

“Ni neotesani postupci nisu bez poruka”, reče Paul.

Ona zastane odmjeravajući njegove riječi. Znači, on bi je se mogao riješiti... na neotesan način, očito, ako ona... ako ona – što?

“Reci što to želiš od mene”, promrmlja ona.

Alija pogleda brata, pokazujući mu glavom prema zastorima iza prijestola. Zнала je što Paul namjerava, ali joj se to nije sviđalo.

Nazovimo to divljim proroštvom: nije nimalo željela sudjelovati u predstojećem cjenjkanju.

“Moraš voditi računa o tome kako govoriš sa mnom, starice”, reče Paul.

Nazvao me je staricom još dok je bio mladac, pomisli Časna Majka. ***Podsjeća li me sada na moje miješanje u njegov život u prošlosti? Moram li odluku koju sam tada donijela ovdje ponoviti?*** Osjećala je njenu težinu, gotovo fizički pritisak, od čega su joj klecnula koljena. Mišići su joj gotovo jaukali od umora.

“Bila je to duga šetnja”, reče Paul. “Vidim da si umorna.

Povući ćemo se stoga u moju privatnu odaju iza prijestolja. Tamo ćeš moći sjesti.” Rukom je dao znak Stilgaru i ustao.

Stilgar i gola joj se približe i pomognu joj uza stube, prateći Paula kroz prolaz skriven zastorima. Tada je shvatila zašto ju je pozdravio u dvorani: bila je to samo priredba za stražu i Naibe. Time ih je zaplašio. A sada – sada je iznenada postao pristojan i dobrodušan, drznuvši se pribjeći tako providnom lukavstvu s jednom Bene Gesserit. Ili to možda nije bila drskost? Osjetivši nekog iza sebe, osvrnula se i ugledala Aliju. U očima mlade žene bio je zamišljen, zloslutni pogled. Časna Majka zadržee.

Privatna prostorija na kraju prolaza bila je, zapravo, kocka od plastičnog metala osnovice dvadeset metara, u kojoj su jedino osvjetljenje bile žute, sjajne kugle, dok su po zidovima visjeli dugački narančasti zastori od pustinjskog šatorskog platna. Od namještaja tu se nalazio samo ležaj, mekani jastuci i niski stol na kojem je stajao kristalni vrč za vodu. Posvuda se osjećao slabi miris melangea. Ovdje se čovjek osjećao skućeno u usporedbi s prijamnom dvoranom.

Paul ju je posjeo na ležaj i ostajući stajati, proučavao je njeno staračko lice – čelične zube, oči koje više skrivaju nego što otkrivaju, vrlo naboranu kožu. Pokazao je na vrč s vodom. Odmahnula je glavom, pri čemu joj se oslobodio pramen sjede kose.

Paul reče tihim glasom: “Želim se cjenjkati s tobom za život moje voljene.”

Stilgar zakašlje.

Alija stegne dršku kris-noža koji joj je visio oko vrata.

Gola je ostao kod vrata, nepromijenjenog izraza lica; metalni pogled bio mu je uperen iznad glave Časne Majke.

“Zar si u viziji vidio moju umiješanost u njenu smrt?” upita Časna Majka. Pogledala je голу koji ju je na čudan način uznemirivao. Zašto bi se trebala bojati gole? On je alat zavjere.

“Ja znam što želiš od mene”, reče Paul, izbjegavajući odgovoriti na njeno pitanje.

Dakle, tek samo sumnja, pomislila je. Časna Majka pogleda u vrhove svojih cipela koji su virili ispod poruba odore. Crne... crne... cipele i haljine odavale su da je neko vrijeme provela u zatvoru: vidjele su se mrlje i nabori. Podignula je glavu i susrela se s Paulovim ljutitim pogledom. Preplavila ju je radost, ali je to sakrila iza stisnutih usana i poluzatvorenih kapaka.

“Što nudiš?” upita ona.

“Dobit ćete moje gene, ali ne i mene” reče Paul. “Irulan će biti prognana i umjetno oplodena...”

“Kako se usuđuješ!” razjari se Časna Majka, sva se ukočivši. Stilgar se primakne pola koraka.

Gola se zbunjujuće nasmijao, na što ga Aliju prostrijeli pogledom.

“Nećemo razgovarati o onome što vaše Sestrinstvo zabranjuje”, reče Paul. “Neću slušati o grijesima, izrodima ili vjerovanjima iz doba prije Džihada. Možete dobiti moje gene za vaše planove, ali Irulanino dijete neće sjediti na mome prijestolju.”

“Tvome prijestolju”, prosiće ona.

“Mome prijestolju.”

“Tko će ti onda roditi carskog nasljednika?”

“Chani.”

“Ona je jalova.”

“Ona je u drugom stanju.”

Nehotičnim uzdahom otkrila je svoju zaprepaštenost. “Lažeš!” obrecne se ona.

Paul podigne ruku, zaustavljajući Stilgara koji je već koraknuo prema njoj.

“Već dva dana znamo da nosi moje dijete.”

“Ali Irulan...”

“Samo umjetnim putem. To je moja ponuda.”

Časna Majka je sklopila oči da ne bi gledala njegovo lice. Dovraga! Tko je vidio takvo razbacivanje gena! Osjećaj gađenja uzburka joj krv. Učenje Bene Gesserita i Butlerijanskog Džihada

zabranjuju takav postupak. Nitko nema prava ponižavati najviša stremljenja čovječanstva. Nijedan stroj ne može raditi kao ljudski mozak. Nema te riječi ni dijela iz kojih bi proizlazilo da se čovjek može pariti na razini životinja.

“Što si odlučila?” upita Paul.

Ona odmahne glavom. Geni, dragocjeni atreidski geni – samo su oni bili važni. Potreba je postala dublja od zabrane. Za Sestrinstvo, sparivanje je imalo viši značaj od pukog spajanja sperme i jajašca. Težilo se zarobljavanju psihe.

Časna Majka je sada dokučila skriveni smisao Paulove ponude. On želi natjerati društvo Bene Gesserita na postupak koji će ga izložiti bijesu javnosti... ako ikada bude otkriven. Oni nisu mogli uvažiti takvo očinstvo, ako ga sam Car negira. Time se jedino mogu očuvati geni Atreida za Sestrinstvo, ali ne i kupiti prijestolje.

Pogledala je unaokolo po sobi, proučavajući svako lice: Stilgar je sada miran i očekuje rasplet; gola stoji nepomičan i zadubljen u sebe; Alija promatra golu... a Paul zatamljuje bijes ispod tanke glazure.

“To je sve što nudiš?” upita ona.

“Sve što nudim.”

Pogledala je golu, jer ju je privukao kratkotrajni trzaj mišića na njegovom licu. Osjećaj? “Ti, gola”, reče ona. “Smije li se ponuditi nešto takvo? Kad je već ponuđeno, treba li to prihvatiti? Posluži nam kao mentat.”

Metalne oči se okrenu prema Paulu.

“Odgovori kako želiš”, reče Paul.

Gola okrene svoj blistavi pogled prema Časnoj Majci, ponovno je zbunivši osmijehom. “Ponuda je dobra samo onda ako se kupuje prava stvar” reče on. “Ovdje se nudi razmjena života, a to je prvorazredan posao.”

Alija makne pramen riđe kose s čela i reče: “Što se još krije iza ovog cjenjkanja?”

Časna Majka izbjegne Alijin pogled, ali su joj zato njene riječi počele odzvanjati u ušima. Da, sve to je imalo skriveni smisao. Istina, sestra je bila izrod, ali se ne može poreći njen status Časne Majke i sve što se pod tim zvanjem podrazumijeva. Gaius Helen Mohijam je osjećala da u ovom trenutku ona nije samo jedna osoba, već da iz njenog bića progovara još mnoštvo drugih koje su zarobljene u njenom sjećanju. Sve te Časne Majke, koje je upila u sebe kad je postala svećenica Sestrinstva, sada su bile na oprezu. S Alijom je sigurno isti slučaj.

“Što još?” ponovi gola. “Nameće se pitanje zašto se čarobnice Bene Gesserita nisu poslužile tleilaškim metodama.” Gaius Helen Mohijam i sve Časne Majke unutar nje se zgroze. Da, Tleilaxi rade odvratne stvari. Kad bi netko srušio zabrane umjetnog oplodivanja, koji bi sljedeći korak bio Tleilaxovaca – nadzirane mutacije?

Paul, promatrajući ples osjećaja oko sebe, osjeti iznenada da više ne poznaje te ljude. Mogao je vidjeti same strance. Čak je i Alija bila stranac.

Alija reče: “Prepustimo li Atreidske gene valovima benegesseritske rijeke, tko zna čime će to rezultirati.

Gaius Helen Mohijam naglo okrene glavu i susretne Alijin pogled. U trenutku je došlo do mentalnog spoja između dvije Časne Majke usredotočene na istu misao: ***Što leži iza bilo kojeg tleilaškog postupka? Gola je proizvod Tleilaxa. Je li on Paulu sugerirao taj plan? Bi li se Paul upustio u cjenkanje izravno s Bene Tleilaxom?***

Okrenula je glavu od Alije, osjećajući da je i sama puna dilema i nemira. Klopka benegesseritskog odgoja, podsjetila se, ležala je u urođenim moćima: te moći pobuđuju u čovjeku taštinu i ponos. Ali moć vara one koji se njome koriste. Započinju vjerovati da moć može prebroditi svaku prepreku... uključujući tu i vlastito neznanje.

Ovdje Bene Gesseriti gospodare samo jednom stvari, reče ona u sebi. Piramidom naraštaja koja je dostigla vrhunac u Paulu Atreidu... i njegovoj sestri izrodu. Ako sljedeći korak bude pogrešan, morat će nanovo graditi piramidu... započeti mnogo naraštaja unatrag s paralelnim lozama i s genetskim uzorcima bez bitnih odlička.

Nadzirana mutacija, pomislila je. ***Zar to Tleilaxi stvarno rade? Kakva primamljiva perspektiva!*** Zatresla je glavom da bi se lakše oslobodila takvih misli.

“Odbijaš moj prijedlog?” upita Paul.

“Razmišljam”, reče ona.

Još jedanput je pogledala u sestru. Najprikladnija osoba s kojom bi se mogla križati ova žena je izgubljena... ubio ju je Paul. Preostala je, međutim, još jedna mogućnost kojom bi se potomku mogle prenijeti željene karakteristike. Paul je Bene Gesseritima usudio ponuditi životinjsko oplodivanje! Koliko je stvarno bio spreman platiti za Chanin život? Bi li prihvatio križanje sa svojom sestrom?

Nastojeći dobiti na vremenu, Časna Majka reče: “Reci mi, ti savršeni izdanku svega što je sveto, ima li Irulan nekih primjedbi glede tvog prijedloga?”

“Irulan će činiti ono što joj vi naredite”, zareži Paul.

Istina, pomisli Mohijam. Stisnula je zube i odigrala novi potez: “Postoje dva Atreida.”

Naslutivši nešto od onoga što se motalo po glavi stare vještice, Paul osjeti kako mu krv navire u obraze. “Pazi što ćeš predložiti” upozori je on.

“Ti samo želiš Irulan iskoristiti za svoje ciljeve, zar ne?” upita ona.

“Nije li ona baš za to i školovana?” upita Paul.

A vi ste ti koji ste je školovali, zapravo mi želi reći, pomisli Mohijam. ***Pa... Irulan je medalja s dvije strane. Kako samo postaviti je na onu pravu?***

“Chanino dijete ćeš dovesti na prijestolje?” upita Časna Majka.

“Na ***moje*** prijestolje”, reče Paul. Pogledao je Aliju, pitajući se shvaća li ona razne mogućnosti koje pruža ovo cjenjkanje. Njegova sestra je stajala zatvorenih očiju, zračeći neobičnim mirom. S kakvim li je unutrašnjim snagama bila u vezi? Gledajući sestru u takvom stanju, Paul osjeti kako gubi oslonac. Alija je stajala na čvrstom tlu koje je njemu izmicalo.

Časna Majka se naposljetku odluči i reče: “Ovo je prevelika odgovornost za jednu osobu. Moram se konzultirati s Vijećem na Wallachu. Dopuštaš mi da pošaljem poruku?”

Kao da joj je treba moje dopuštenje! pomisli Paul.

“Pristajem”, reče on. “Ali ne oklijevajte predugo. Ne želim sjediti besposlen dok vi raspravljate.”

“Hoćete li se cjenjkati i s Bene Tleilaxom?” upita gola oštrim, uobraženim glasom.

Alija istog trena otvori oči i pogleda ga, kao da ju je iz sna trgnuo neki opasan uljez.

“Nisam takvo što odlučio”, reče Paul. “Jedino je sigurno da ću otići u pustinju što je prije moguće. Naše dijete će se roditi u sieču.”

“Mudra odluka”, primijeti Stilgar.

Alija ga nije željela pogledati. Cijelim svojim bićem je osjećala da je to pogrešna odluka. Paul je sigurno bio toga svjestan. Zašto li je krenuo tim putem?

“Jesu li ti Bene Tleilaxi ponudili svoje usluge?” upita Alija. Vidjela je da i Mohijam zanima odgovor.

Paul odmahne glavom. “Ne.” Pogledao je u Stilgara. “Stil, naredi slanje poruke na Wallach.”

“Odmah, Gospodaru.”

Paul se okrene na drugu stranu, čekajući da Stilgar okupi čuvare i odvede staru vješticu. Osjetio je Alijino kolebanje.

Dvoumila je hoće li postaviti još neko pitanje ili ne. Naposljetku ona odustane od toga i okrene glavu prema goli.

“Mentate”, reče, “vjeruješ li da će Tleilaxi zatražiti usluge od mog brata?”

Gola slegne ramenima.

Paulove misli odlutaše. Tleilaxi? Ne... ne onako kako to Alija misli. Njeno pitanje je otkrivalo da nije uočila sve mogućnosti. Pa... vizija jedne sibile razlikuje se od vizije druge. Zašto ne bi bilo odstupanja i između brata i sestre? Misli su mu i dalje lutale... i samo bi se na trenutak vraćao u stvarnost, kad bi mu do ušiju doprli dijelovi razgovora koji se vodio oko njega.

“...mora znati što Tleilax...”

“...potpunost podataka je uvijek...”

“...vrlo sumnjivo gdje...”

Paul se okrenuo i pogledao svoju sestru, čime je privukao njenu pažnju. Znao je da će ona zamijetiti suze na njegovom licu i da će se zabrinuti. Neka se brine. Zabrinutost je sada bila na mjestu. Pogledao je zatim голу, ali je u njemu unatoč metalnih očiju vidio samo Duncana Idahoa. Tuga i sažaljenje su se borili u Paulu. Čega bi se mogle sjećati te metalne oči?

Postoji čitava lepeza moći predviđanja, a i čitava lepeza slijepila, pomisli Paul. U mislima mu se pojavi parafraza jednog odlomka iz Narančaste Katoličke Biblije: ***Koja nam to osjetila nedostaju da ne uspijevamo vidjeti jedan drukčiji svijet koji se nalazi posvuda oko nas?***

Jesu li te metalne oči imale još neko osjetilo osim vida? Alija pride bratu, primijetivši njegovu čudnu potištenost. Dodirne suzu na njegovom obrazu slobodnjačkim pokretom punim strahopoštovanja i reče: “Ne smijemo tugovati za onima koji su nam dragi prije nego stvarno nestanu.” “Prije nego nestanu”, prošapće Paul. “Reci mi, sestro, što to znači **prije**?”

Sit sam božjih i svećeničkih poslova. Misliš da ne vidim vlastite mitove ? Provjeri svoje podatke još jednom, Hayte. Moji obredi uvukli su se i u najosnovnija ljudska djelovanja. Ljudi jedu u ime Muad'Diba! Vode ljubav u moje ime, rađaju u moje ime – prelaze ulicu u moje ime. Ni krov na najmanjoj čatrlji u dalekom Gangeshreeu ne podiže se bez prizivanja Muad'Dibova blagoslova!

*‘Knjiga Dijatriba’
iz ‘Haytove kronike’*

Mnogo riskiraš napuštajući svoje mjesto dolazeći do mene u ovo doba”, reče Edric, promatrajući kroz zidove svog spremišta liceigrača.

“Kako je loša i ograničena tvoja pamet” reče Scytale. “Tko ti je uopće došao u posjet?”

Edric je oklijevao, promatrajući glomaznu pojavu, teške očne kapke i tupo lice. Bilo je rano jutro i Edricov metabolizam još nije, nakon noćnog odmora, ušao u stanje punog utroška melangea.

“Zar si u tom obliku šetao ulicama?” upita Edric.

“Nitko nije dvaput pogledao u neku od osoba čije sam likove danas preuzimao za sebe”, odgovori Scytale.

Kameleon misli da se promjenom oblika može zaštititi od svake opasnosti, pomisli Edric u rijetkom trenutku lucidnosti. Zapitao se hoće li ih njegovo učešće u zavjeri zaista zaštititi od svih proročkih moći. Sad je trebalo računati na Carevu sestru...

Edric zatrese glavom, uzburkavši narančasti plin u spremištu, a zatim upita: “Zašto si došao?”

“Dar treba potaknuti na brže djelovanje”, reče Scytale.

“To je neizvedivo.”

“Mora postojati neki način”, bio je uporan Scytale.

“Zašto?”

“Stvari se ne odvijaju onako kako bih ja to želio. Car nas pokušava razdvojiti. Već se cjenjkao s onom benegaseritskom vješticom.”

“Ah, *tako*.”

“Tako! Moraš potaknuti golu na...”

“Vi ste ga stvorili, Tleilaxe”, reče Edric. “Znaš i sam da to ne možeš zahtijevati od mene.” Zašutio je i približio se prozirnom zidu spremnika. “Ili si nam lagao o ovom daru?” “Lagao?”

“Rekao si samo da će oružje biti usmjereno na cilj i pušteno. Kad jednom uručimo голу, više nema nikakvog djelovanja s naše strane.”

“Svakog голу se može ometati”, reče Scytale. “Treba ga se samo zapitkivati čega se sjeća o svom prijašnjem biću.” “Kakve to veze ima?”

“To će ga usmjeriti na djelovanje koje će služiti našim ciljevima.”

“On je mentat i ima moć razložnog i logičkog rasuđivanja”, primijeti Edric. “Može pogoditi što smjeram... on ili sestra. Ako svoju pažnju prebaci na mene...”

“Skrivaš li nas ti od te sibile ili ne?” upita Scytale.

“Ne bojim se proročanstava”, reče Edric. “Mene brine logika, prave uhode, fizičke snage Carstva, nadzor proizvodnje začina...”

“Sjeti se samo da sve ima svoj kraj pa će ti Car i njegove sposobnosti prestati zadavati glavobolju”, reče Scytale.

Odjednom Navigator uzbuđeno ustukne, zamlataravši udovima poput nekog neobičnog vodenjaka. Scytale osjeti kako ga od tog prizora hvata mučnina. Cehovac je, kao i obično, bio odjeven u tamni triko s mnoštvom raznih kutijica za pojasom. Pa ipak... kad se kretao, dojmio se golim. Pokreti mu sličje zamasima pri plivanju, pomisli Scytale, zaključivši ponovno da su neke karike u lancu njihove zavjere preslabe. Nisu bili skladna skupina. U tome je bila njihova slabost.

Edric se polagano smirio. Buljio je u Scytala kroz koprenu narančastog plina u kojem je živio. Kakvu je to smicalicu čuvao u pričuvi liceigrač za svoj spas? pitao se Edric. Ponašanje Tleilaxa nije se moglo predvidjeti. Loš znak.

Po nečemu u Navigatorovom glasu i pokretima, Scytale shvati da se Cehovac više boji sestre nego Cara. Ta misao mu iznenada proleti kroz svijest, prilično ga uznemirivši. Jesu li previdjeli nešto važno u svezi s Alijom? Hoće li će gola biti dovoljno jako oružje da ih oboje uništi?

“Znaš li što se govori za Aliju?” započne izdaleka.

“Na što misliš?” Čovjek-riba se ponovno započne tresti.

“Nikada filozofija i kultura nisu imale takvu pokroviteljicu”, reče Scytale. “Zadovoljstvo i ljepota ujedinjeni u...”

“Što je tako trajno u ljepoti i zadovoljstvu?” upita Edric. “Uništiti ćemo oba Atreida. Kultura! Odbacili su kulturu da bi bolje vladali. Ljepota! Uveli su ljepotu koja podjarmljuje. Postavili su na prijestolje neznanje – što uopće nije bilo teško. Ništa nisu prepustili slučaju!

Lanci! Sve što čine služi kovanju lanaca i porobljavanju! Ali, robovi se uvijek pobune.”

“Sestra se može udati i roditi potomka”, reče Scytale.

“Zašto stalno govoriš o sestri?” upita Edric.

“Car joj može odabrati muškarca”, odgovori Scytale.

“Neka joj ga odabere. Ionako je prekasno.”

“Čak ni ti ne možeš predvidjeti sljedeći trenutak”, upozori ga Scytale. “Ti nisi kreativac... barem ne veći od Atreida.” Kimne glavom. “Ne smijemo previše pretpostavljati.” “Mi nismo jedni od onih koji naklapaju o stvaranju”, usprotivi se Edric. “Nismo rulja koja pokušava od Muad’Diba učiniti mesiju. Kakve su to gluposti? Zašto postavljaš ovakva pitanja?”

“To je ovaj planet”, reče Scytale. “On postavlja pitanja.”
“Planeti ne govore!”

“Ovaj govori.”

“Oh?”

“On govori o stvaranju. Pijesak koji puše noću, to je stvaranje.”

“Pijesak koji puše...”

“Kad se probudiš, prva svjetlost ti otkriva sasvim novi svijet – svjež i spreman za prihvrat tvojih tragova.”

Pijesak bez tragova? pomisli Edric. *Stvaranje?* Iznenada ga uhvati zebnja. Skućenost njegovog spremnika, ove prostorije, sve se to nadvilo nad njim i stegnulo ga.

Tragovi u pijesku.

“Govoriš poput Slobodnjaka”, reče Edric.

“Ovo je stvarno slobodnjačka misao i vrlo je poučna”, složi se Scytale. “Oni govore da Muad’Dibov Džihad ostavlja tragove u svemiru, baš kao i Slobodnjak kad gazi po novom pijesku. Iza njega ostaje trag u ljudskim životima.” “Pa?”

“Spušta se sljedeća noć”, reče Scytale. “Puše vjetar.”

“Da”, reče Edric, “gotovo je s Džihadom. Muad’Dib ga je iskoristio i...”

“Nije *on* iskoristio Džihad”, reče Scytale. “Džihad je iskoristio njega. Vjerujem da bi ga on zaustavio da je mogao.” “Da je mogao? Samo je trebao učiniti...”

“Umukni!” odreže Scytale. “Ne možeš zaustaviti zarazu u svijesti. Ona prelazi s osobe na osobu, nezadrživo se šireći parsecima. To je opća zaraza, koja napada najmanje zaštićena mjesta, mjesta na kojima čuvamo druge slične bolesti. Tko može nešto takvo zaustaviti?”

Muad'Dib nema protuotrov. Sve to proizlazi iz kaosa. Bi li se red ikad mogao toliko razmahati?"

"Jesi li i ti, možda, zaražen?" upita Edric. Polagano se okrenuo u narančastom plinu, pitajući se zašto se u glasu Scytala osjeća strah. Je li liceigrač izdao zavjeru? Nije mogao zaviriti u budućnost i to ispitati. Budućnost je postala mutna bujica, prepuna proroka.

"Svi smo mi zaraženi" reče Scytale, prisjećajući se da je Edricova pamet vrlo ograničena. Kako to objasniti, a da Cehovac shvati?

"Ali kad ga uništimo", reče Edric, "zara..."

"Trebao bih te ostaviti u tvome neznanju", reče Scytale. "Ali dužnosti mi to ne dopuštaju. Uostalom, to je opasno za sve nas."

Edric se trgne, a zatim se smiri uz reski grč opnastog stopala, od čega mu se oko nogu uzburkao narančasti plin. "Čudno govoriš", reče.

"Sjedimo na bačvi baruta", reče Scytale mirnim glasom. "Ono svakog trena može odletjeti u zrak. Kad do toga dođe, ostaci će se razletjeti kroz vjekove. Zar ne shvaćaš to?"

"I ranije smo se susretali s vjerama", pobuni se Edric. "Ako ova nova..."

"Ne radi se *samo* o vjeri!" povikne Scytale, upitavši se što bi Časna Majka rekla kada bi vidjela kako grubo postupa s njenim suzavjerenicima. "Vladanje u ime vjere je nešto drugo. Muad'Dib je posvuda postavio svoj Qizarat, zamijenivši stare funkcije vlade. Ali, on ne drži stalnu civilnu službu, kao ni veleposlanstva, koja bi mu služili za vezu. Postoje sjemeništa, otoci vlasti. U središtu svakog otoka je jedan čovjek. Ljudi uče kako steći, a zatim i zadržati osobnu vlast. Ljudi su ljubomorni."

"Kad budu podijeljeni, pojest ćemo ih jednog po jednog", reče Edric zadovoljno se smiješeći. "Odrubi glavu i tijelo će pasti..."

"Ovo tijelo ima dvije glave", reče Scytale.

"Sestra... koja bi se mogla udati."

"Koja će se sigurno udati."

"Ne sviđa mi se tvoj ton, Scytale."

"A meni tvoje neznanje."

"Što onda ako se uda? Hoće li to omesti naše planove?" "To će prodrmati svemir."

"Ali oni nisu nenadmašni. Ja, primjerice, imam moći koje..."

"Ti si dijete. Ti se gegaš tamo gdje oni hodaju."

"Oni *nisu* bez premca!"

“Zaboravljaš, Cehovče, da smo jednom stvorili jednog kwisatz haderacha. To je biće koje ima mogućnost uvida u Vrijeme, oblik je postojanja kojem se ne može prijetiti, bez da i onaj koji prijeti ne bude obuhvaćen istom prijetnjom. Muad’Dib zna da ćemo napasti Chani. Moramo djelovati brže nego dosad. Moraš poći do gole i potaknuti ga kako sam te uputio.”

“A ako to ne učinim?”

“Onda smo svi propali.”

Oh, crve s mnogo zuba,
 Zar ne možeš poreknuti ono što je neizlječivo?
 Tijelo i dah koji te mame
 U zemlji svih prapočetaka
 Hrane se čudovištima što se uvijaju na
 Ognjenim vratima!
 Od svih halja koje nosiš nema takve kojom se možeš
 Zaštititi od božanskog otrova
 Ili sakriti plamen želje!
Pjesma crva iz 'Knjige Dine'

Paul se na vježbalištu dobro oznojio, boreći se kris-nožem i kratkim mačem protiv gole. Sada je stajao kod prozora, gledajući na Trg hrama i pokušavajući zamisliti Chani u bolnici. Razboljela se jednog jutra šestog tjedna trudnoće. Oko nje su sada bili najbolji liječnici koji će mu se javiti čim nešto zaključuje.

Poslijepodne je bilo sumorno. Pješčani oblaci zatamnili su nebo iznad trga. Slobodnjaci to nazivaju 'prljavi zrak'.

Zašto mu se ti liječnici već nisu javili? Svaka sekunda je mučno pretjecala, nevoljna ući u njegov svijet.

Čekanje... čekanje... Bene Gesserit nije poslao odgovor s Wallacha. Jasno, namjerno odugovlače.

Proročanska vizija zabilježila je ove trenutke, ali on je sada izbjegavao proročanstva. Više je volio plivati poput Vremenske ribe, ne tamo kuda sam želi, već gdje ga struje nose. Sudbina mu više nije dopuštala borbu.

Mogao je čuti golu koji je slagao oružje i provjeravao opremu. Paul uzdahne, stavi ruku na opasač i isključi zaštitno polje. Njegovo pucketavo gašenje prostruji mu površinom kože.

Kad se Chani vrati, morat će se suočiti s događanjima. Imat će tada dovoljno vremena prihvatiti činjenicu da joj je upravo ono što joj je prešutio produžilo život. Ima li nečeg lošeg u tome što je pretpostavio Chani nasljedniku? Tko ga je ovlastio da odlučuje umjesto nje? Budalaste misli! Tko bi mogao oklijevati suočen s ovim mogućnostima: jame za robove, mučenje, agonija tuge... i nešto još gore.

Čuo je kako se vrata otvaraju, a zatim Chanine korake.

Paul se okrene.

U Chaninim očima zrcalila se žed za osvetom. Široki slobodnjački pojas koji joj je u struku skupljao odoru boje zlata, vođeno prstenje koje je nosila kao ogrlicu, ruka položena na bedro (nikada daleko od noža), prodorni pogled kojim bi uvijek pažljivo promotrila svaku novu prostoriju u koju bi ušla – svaki detalj na njoj sada je zračio željom za nasiljem.

Raširio je ruke čim mu je prišla i čvrsto je zagrlio.

“Netko mi je”, reče uznemirenim glasom i glave prislonjene na njegove grudi, “vrlo dugo stavljao kontracepcijska sredstva u hranu... prije nego sam započela s novim načinom prehrane. To će uzrokovati mnoge probleme oko trudnoće.”

“Ali, zar ne postoje lijekovi?” upita on.

“Opasni su. Znam tko mi je davao taj otrov! Ubit ću je.” “Sihajo moja”, prošapće on, stežući je čvrsto da bi stišao iznenadno drhtanje njezinog tijela. “Rodit ćeš nasljednika kojeg oboje želimo. Zar to nije dovoljno?”

“Moj život brže dogorijeva”, reče ona, pripijajući se uz njega. “Sada rođenje upravlja mojim životom. Liječnici su mi rekli da nevjerojatno brzo napreduje. Moram jesti, stalno jesti... i uzimati sve više začina... gutati ga i piti. Ubit ću je zbog toga!”

Paul je poljubi u obraz. “Ne, moja Sihaja. Nećeš nikoga ubiti.” Pomisli: ***Irulan ti je produžila život, voljena. Za tebe će trenutak rađanja biti i trenutak smrti.***

Osjetio je kako mu skrivena bol prodire do dna duše i odjednom mu se učini da mu se cijeli život pretače u neku crnu bocu.

Chani se odvoji od njega. “Ne mogu joj oprostiti!”

“Tko je spomenuo oprost?”

“Zašto je onda ne bih ubila?”

Bilo je to pravo slobodnjačko pitanje koje je u Paulu izazvalo gotovo ludu želju za smijehom. Pa ipak, suzdržao se, rekavši: “To ne bi pomoglo.”

“***Vidio*** si to?”

Sjećanje na viziju izazvalo je u njemu grč u želucu.

“Što sam vidio... što sam vidio...” promrmlja. Svi okolni događaji počeli su se uklapati u sadašnjost koja ga je paralizirala. Osjećao se prikovan za budućnost koju je tako često otkrivao i koja se sada okomila na njega poput razvratne bludnice. Suho grlo mu se stezalo. Je li ga vlastito proročanstvo toliko začaralo, upitao se, da se bez otpora obrušio u nemilosrdnu sadašnjost.

“Reci mi što si ***vidio***”, reče Chani.

“Ne mogu.”

“Zašto je ne smijem ubiti?”

“Jer ja to zahtijevam od tebe.”

Promatrao je kako će to prihvatiti. Činila je to poput pijeska koji upija vodu: apsorbirajući i skrivajući. Skriva li se ispod te kipuće, uzburkane vanjštine poslušnost? upitao se. Shvatio je da život u Carskoj Tvrđavi nije promijenio Chani. Ušla je ovdje samo nakratko, kao što bi svratila u postaju na kakvom proputovanju sa svojim muškarcem. Ništa od onoga što je donijela sa sobom iz pustinje nije izgubila.

Chani se udalji od Paula i pogleda голу koji je čekao blizu dijamantnog kruga podija za vježbanje.

“Mačevao si s njim?” upita.

“Bolje se osjećam nakon toga.”

Spustila je pogled na kružno vježbalište, a zatim pogleda u goline metalne oči.

“To mi se ne sviđa” reče.

“Nije programiran da me nasilno uništi”, reče Paul.

“Vidi si to?”

“Nisam *vidio*!”

“Kako onda znaš?”

“Zato što je on nešto više od gola; on je Duncan Idaho.”

“Napravio ga je Bene Tleilax.”

“Napravili su više nego su željeli.”

Odmahnula je glavom. Vrh rupca joj je dodirivao ovratnik odore: “Kako možeš zanemariti činjenicu da je on gola?” “Hayt”, reče Paul, “jesi li ti moja propast?”

“Ako je promijenjena stvar sada i ovdje, promijenjena je i budućnosti”, reče gola.

“To nije odgovor”, usprotivi se Chani.

Paul povisi glas. “Kako ću umrijeti, Hayt?”

Umjetne oči zaiskre. “Govori se, Gospodaru, da ćete umrijeti zbog novca i moći.”

Chani se ukipi. “Kako se usudi tako govoriti s tobom?” “Mentati govore istinu”, reče Paul.

“Je li ti Duncan Idaho bio pravi prijatelj?” upita ona.

“Dao je život za mene.”

“Zna se”, prošapće Chani, “da se gola ne može obnoviti u ono što je bio.”

“Biste li me vi preobratili?” upita gola, pogledavši prema Chani.

“Kako on to misli?” upita Chani.

“Preobratiti se znači okrenuti se”, reče Paul. “Ali, bez vraćanja unatrag.” “Svaki čovjek nosi sa sobom svoju prošlost”, reče Hayt.

“I svaki gola?” upita Paul.

“Na neki način, Gospodaru.”

“Što je onda s tom prošlošću u tvom tajanstvenom tijelu?” upita Paul.

Chani primijeti da je pitanje uznemirilo голу. Pokreti su mu postali brži, a šake se stisnu. Pogledala je Paula, pitajući se zašto je počeo čeprkati po ovome. Ima li načina da ovo stvorenje obnovi svoje prijašnje biće?

“Sjeća li se uopće gola svoje prošlosti?” upita Chani “Učinjeni su mnogi pokušaji”, reče Hayt zureći u pod pokraj svojih nogu. “Ni jedan gola nikad nije uspješno vraćen u svoje bivše postojanje.”

“Ali ti žudiš za tim”, reče Paul.

Prazne površine golinih očiju se podignu i pažljivo usmjere u Paula. “Da.”

Nježnim glasom Paul odgovori: “Ako postoji način...” “Ovo tijelo”, reče Hayt, prinoseći lijevu ruku čelu slično nekom neobičnom pozdravu, “nije tijelo s kojim sam se rodio. Ono je... ponovno rođeno. Jedino je oblik isti. To uspijevaju i liceigrači.”

“Ne tako dobro”, reče Paul. “A ti i nisi liceigrač.”

“To je istina, Gospodaru.”

“Odakle dolazi tvoj oblik?”

“Iz genetskog otiska originalnih stanica.”

“Negdje”, reče Paul, “postoji plastični lik koji podsjeća na Duncana Idahoa. Govori se da su stari ispitivali ovo područje još prije Butlerijanskog Džihada. Koji je dohvat tvog sjećanja, Hayt? Što je ono preuzelo od izvornog tijela?” Gola slegne ramenima.

“Što ako on nije bio Idaho?” upita Chani.

“Bio je.”

“Možeš li biti siguran u to?” upita ona.

“On je Duncan u svakom pogledu. Ne mogu zamisliti nikakvu snagu dovoljno snažnu da sadrži ovaj oblik bez imalo slabljenja ili deformiranja.”

“Gospodaru”, usprotivi se Hayt. “Ako nešto ne možemo zamisliti, ne znači da to ne postoji. Ima i takvih stvari koje moram činiti kao gola, a koje ne bih obavljao kao čovjek.” Promatrajući Chani, Paul reče: “Vidiš?”

Ona kimne glavom.

Paul se okrenuo od nje, sputavajući u sebi duboku tugu koja ga je uhvatila. Otišao je do balkonskih prozora i razgrnuo zastore. Snažno dnevno svjetlo obasja sobu. On čvrsto stisne rub odore, osluškujući zvukove iza sebe.

Ništa.

Okrenuo se. Chani je stajala kao u transu, zureći u голу. Hayt se, primijeti Paul, povukao u neku unutrašnjost svoga bića i ponovno postao gola.

Chani se pokrene kad se Paul udaljio od prozora, ali još je bila pod dojmom kratkog trenutka kojeg je Paul izazvao. U trenutku, gola je bio živo i stvarno ljudsko biće. Tada ga se nije bojala – stvarno, bio je netko koga je voljela i kojem se divila. Sada je shvaćala što je Paul htio postići ovim ispitivanjem. Želio joj je pokazati čovjeka u golinom tijelu.

Chani pogleda Paula. “Je li taj čovjek bio Duncan Idaho?” “Bio je to Duncan Idaho. On je još tamo.”

“Bi li on ostavio Irulan na životu?” upita Chani.

Voda još nije duboko prodršla, pomisli Paul. I reče: “Ako bih mu to naredio.”

“Ne shvaćam”, reče ona. “Zar nisi ljut?”

“Ja jesam ljut.”

“Ne izgledaš... ljut. Izgledaš žalostan.”

Sklopio je oči. “Da. I žalostan.”

“Ti si moj muškarac”, reče ona. “Znam to, ali odjednom te ne shvaćam.”

Iznenada, Paul osjeti kao da se spušta niz duboku špilju. Tijelo mu se kretalo – korak po korak – ali mislio je na nešto drugo. “Ni ja sam sebe ne shvaćam”, prošapće. Kad je otvorio oči, vidio je da se odmaknuo od Chani.

Ona se javi negdje iza njega. “Ljubljeni, neću te više ispitivati što si vidio. Jedino znam, da ću roditi nasljednika kojeg oboje želimo.”

Kimnuo je glavom. “Znao sam to od početka.” Okrenuo se i počeo je promatrati. Sada mu je Chani izgledala vrlo daleka.

Ona se pribere i stavi ruku na trbuh. “Gladna sam. Liječnici su mi rekli da moram jesti tri ili četiri puta više nego ranije. Bojim se, ljubavi. Raste prebrzo.”

Prebrzo, složi se on. *Ovaj zametak zna da se mora požuriti.*

Hrabrost Muad'Dibovih akcija vidi se po tome što je On od samog početka znao kuda sve to vodi pa ipak nijednom nije skrenuo s puta. Jasno je to naglasio, rekavši: 'Kažem vam da je kucnuo trenutak moje kušnje koja će pokazati da sam ja Najviši Sluga.' On je tako sve utkao u Jedno, da mu se i prijatelji i neprijatelji mogu klanjati. Zbog toga i samo zbog toga, njegovi Apostoli imaju sljedeću molitvu: 'Gospodine, spasi nas od drugih putova koje je Muad'Dib prekrrio Vodama Svoga Života.' Ti 'drugi putovi' se mogu zamisliti samo uz najdublju odvratnost.

Iz 'Jam-el-Dina' ('Knjiga Strašnog Suda')

Glasnik je bila mlada žena – čije je lice, ime i obitelj Chani poznavala – i zbog toga ju je Služba Carske sigurnosti propustila ući.

Bilo je samo dovoljno da Chani pred službenikom sigurnosti, po imenu Bannerjee, potvrdi njen identitet i on je odmah dogovorio sastanak s Muad'Dibom. Bannerjee se oslanjao na svoje instinkte i činjenicu da je djevojčin otac bio član Carevih komandosa smrti, strašni Fedajkin, još iz doba prije Džihada. U suprotnom, uopće se ne bi osvrnuo na djevojčinu molbu koja je uporno zahtijevala da nasamo razgovara s Muad'Dibom.

Naravno, prije sastanka u Paulovom privatnom uredu temeljito su je pretresli i provjerili. No, čak i tada, ušla je u pratnji Bannerjeea, koji je u jednoj ruci stezao nož, dok je drugom držao djevojku za nadlakticu.

Bilo je gotovo podne kad su je uveli u prostoriju: čudno mjesto na kojem su se miješali utjecaji pustinskih Slobodnjaka i aristokratskih Obitelji. Tri zida prekrivali su *Hiereg* zastori: brižljivo izrađene draperije s motivima iz slobodnjačke mitologije. Na četvrtom se nalazio video-zaslon, srebrno-siva površina iza ovalnog pulta na kojem se nalazio tek jedan predmet, slobodnjačka pješćana ura ugrađena u *orrery*, suspenzorski mehanizam s Ixa, koji je pokazivao oba arakiška mjeseca povezana sa suncem u klasičnu Trijadu Crva.

Paul, koji je stajao iza pulta, pogleda Bannerjeea. Časnik službe sigurnosti bio je jedan od onih koji se popeo do ovog položaja služeći prvo u slobodnjačkoj policiji, gdje se pokazao pametan i odan, unatoč tome što su mu preci bili krijumčari, o čemu svjedoči i samo njegovo ime. Imao je krupno tijelo, čak i debelo, a pramenovi crne kose padali su mu preko tamne i sjajne kože na čelu, poput kreste neke egzotične

ptice. Oči su mu bile potpuno plave, a pogled miran. Mogao je promatrati sreću ili svirepost, bez i najmanje promjene izraza lica. I Chani i Stilgar su mu vjerovali. Paul je znao da će ga Bannerjee odmah poslušati zatrebalo li udaviti djevojku.

“Gospodine, evo djevojke-glasnika”, reče Bannerjee. “Moja Gospodarica, Chani, izvijestila vas je o njenom dolasku.”

“Da”, kratko potvrdi Paul.

Čudno, djevojka ga nije gledala. Pažnja joj je ostala prikovana za planetarij. Bila je tamnoputa, srednje visine, a obris tijela joj je skrivala bogata odora, boje crvenog vina i jednostavnog kroja, koja je govorila o bogatstvu. Plavo-crnu kosu je skupila uskom trakom od tkanine skladne s odorom. Haljina joj je skrivala ruke. Paul je naslućivao da šake drži čvrsto stisnute. To bi odgovaralo njenom karakteru. Sve na njoj bilo je u skladu s držanjem – uključujući tu i odoru: najljepši odjevni predmet čuvan baš za ovakav trenutak.

Paul rukom naznači Bannerjeeu da se odmakne. Prije nego ga je poslušao, na trenutak je oklijevao. Tada se i djevojka pomakla korak naprijed. Kretnje su joj bile dražesne. Pa ipak, još je izbjegavala njegov pogled.

Paul zakašlje.

Djevojka podigne pogled; oči bez bjeloočnica razrogače se s primjerenom dozom strahopoštovanja. Imala je neobično malo lice i lijepo oblikovanu bradu, a način na koji je držala usta cijeloj njenoj pojavi je davao izgled uzdržanosti. Oči su joj bile neprirodno velike u odnosu na uske obraze. Nije zračila veseljem, što je naglašavalo da se rijetko smije. U kutovima očiju primjećivala se slaba, žućkasta zamagljenost koju je mogla uzrokovati prašina ili semuta.

Sve je bilo u skladu.

“Željela si me vidjeti”, reče Paul.

Došao je trenutak i za posljednja provjera ove pojave u tijelu djevojke. Scytale je preuzeo oblik, ponašanje, spol, glas – sve što su njegove sposobnosti uspjele zapaziti i poprimiti. Ali, ovu djevojku je Muad'Dib poznavao još iz vremena provedenog u sieču. Tada je bila dijete, ali je s Muad'Dibom proživjela mnoge doživljaje. Određena područja u sjećanju morao je vrlo vješto izbjegavati. Ovo je bila najzujbudljivija uloga koju je Scytale ikad igrao.

“Ja sam Otheymova Lichna iz Berk al Diba.”

Dok je izgovarala očevo i svoje ime te porijeklo, djevojčin je glas bio slabašan, ali odrješit.

Paul je kimnuo glavom. Bilo mu je jasno zašto je Chani nasjela. Boja glasa i sve ostalo besprijekorno je odgovaralo. Da nije prošao kroz benegesisersku obuku za prepoznavanje glasa i da ga proročanska vizija nije omotala **dao** predivom, ovaj liceigrač vjerojatno bi prevario čak i njega.

Koristeći se svojom uvježbanošću, otkrio je određene proturječnosti: djevojka je sada izgledala nešto starija nego je zapravo bila; osjećalo se da previše nadzire glasnice; držanju vrata i ramena nedostajala je nježna slobodnjačka oholost. No, pojava nije bila bez ljepote: raskošna odora trebala je sakriti pravi oblik... a i crte lica blještale su punim sjajem originala. Sve je to naznačivalo da liceigrač ima neku naklonost prema ulozi koju je igrao.

“Odmori se u mom dom, Otheymova kćeri”, izgovori Paul službeni slobodnjački pozdrav. “Dobro si došla kao kiša nakon sušnog razdoblja.”

Blago opuštanje gošće otkrilo je Paulu da joj je njegova tobožnja dobrodošlica ulila povjerenje.

“Nosim poruku”, reče ona.

“Čovjekov glasnik isto je što i on sam”, odgovori Paul.

Scytale blago odahne. Sve je dobro krenulo, ali sada nastupa trenutak odluke. Treba navesti Atreida na željeni put. Mora izgubiti svoju slobodnjačku priliku, a da nitko za to ne bude kriv. Jedini krivac treba biti svemoćni Muad'-Dib. Mora ga navesti da se pomiri s vlastitim krahom, kako bi mogao prihvatiti tleilašku alternativu.

“Ja sam dim koji rastjeruje san noću”, reče Scytale, koristeći se šifriranom rečenicom Fedajkina koja je značila: ***Donosim loše vijesti.***

Paul je s naporom uspijevaostati miran. Osjećao se golim: duša mu je lutala po mraku, bez pomoći svake vizije. Snažna proročanstva skrivala su ovog liceigrača. Paul je poznavao samo marginalije ovih trenutaka. Jedino je znao što ne smije učiniti. Nije smio ubiti ovog liceigrača. To bi ubrzalo budućnost, što mora izbjeći pod svaku cijenu. Treba nekako pronaći put koji će voditi u tamu i izmijeniti ovu strašnu građu.

“Prenesi mi poruku”, reče Paul.

Bannerjee se pomakne u stranu, kako bi mogao promatrati djevojčino lice. Izgledalo je kao da ga je ona tek sada primijetila i pogled joj se zaustavi na dršci noža koju je časnik sigurnosti držao u ruci.

“Nevini ne vjeruju u zlo”, reče djevojka gledajući ravno u Bannerjeea.

Oh, dobar potez, pomisli Paul. Isto tako bi reagirala i prava Lichna. Stresla ga je trenutna bol za nestalom Otheymovom kćeri, čije je mrtvo tijelo nađeno u pustinjskom pijesku. Ali, ovo nije bio trenutak za takve osjećaje. On namršti obrve.

Bannerjee je netremice promatrao djevojku.

“Naređeno mi je da poruku prenesem jedino vama”, reče ona.

“Zašto?” upita Bannerjee hrapavim glasom.

“Zato što je to želja moga oca.”

“Ovo je moj prijatelj”, reče Paul. “Zar ja nisam Slobodnjak? Moj prijatelj može čuti sve što i ja čujem.”

Scytale stvori djevojčinom liku izraz trenutne nedoumice. Je li to stvarno slobodnjački običaj... ili se radi o nekoj kušnji?

“Car može stvarati vlastite zakone”, reče Scytale. “Poruka glasi: moj otac želi da ga posjetite zajedno s Chani.”

“Zašto moram povesti Chani?”

“Ona je vaša žena i sajadina. Imamo problem Vode, a po zakonima naših plemena ona mora potvrditi je li to što moj otac govori u slobodnjačkom duhu.”

Znači, istina je, i Slobodnjaci su umiješani u urotu, pomisli Paul. Ovaj trenutak se dobro uklapao u ono što će se stvarno dogoditi. Nije imao drugog izbora nego se tome prepustiti.

“O čemu će tvoj otac govoriti?” upita Paul.

“Govorit će o uroti protiv vas – uroti među Slobodnjacima.”

“Zašto nije osobno došao to poručiti?” upita Bannerjee.

Djevojka zadrži pogled na Paulu. “Moj otac ne može doći ovamo. Urotnici sumnjaju u njega. Ne bi živ stigao.”

“Zar nije mogao tebi otkriti pojedinosti urote?” upita ponovno Bannerjee. “Zašto je slao svoju kćer u opasnu misiju?”

“Detalji su zatvoreni u distrans glasniku kojeg samo Muad’Dib smije otvoriti”, odgovori ona. “To je sve što znam.”

“Zašto onda nije poslao distrans?” upita Paul.

“To je ljudski distrans”, reče ona.

“Onda ću poći”, reče Paul. “Ali ići ću sam.”

“Chani mora poći s vama!”

“Chani je u drugom stanju.”

“Kad je žena-Slobodnjak odbila...”

“Moji neprijatelji su je tajno trovali”, reče Paul. “Čeka je teški porod. Zdravlje joj ne dopušta da me u ovom trenutku prati.”

Prije nego ih je Scytale uspio suzbiti, čudni osjećaji prodoše djevojčinim licem; razočaranje, bijes. Scytale je znao da se svakoj žrtvi

mora dopustiti nekakva odstupnica, pa čak i takvoj poput Muad'Diba. Međutim, ovo još nije značilo propast urote. Atreid je i dalje bio u mreži. On je bio stvorenje koje se potpuno razvilo u okviru jednog obrasca. Prije bi se uništio nego bi se promijenio u vlastitu suprotnost. Isti bi slučaj bio i s tleilaškim kwisatz haderachom. Tako će biti i s ovim. A zatim... gola.

“Dopustite mi da zamolim Chani neka ona odluči o tome”, reče djevojka.

“Ja sam već odlučio”, reče Paul. “Ti ćeš me pratiti umjesto Chani.”

“Tamo je potrebna obredna Sajadina!”

“Zar nisi Chanina prijateljica?”

Zamka, pomisli Scytale. Je li posumnjao? Ne. Samo je slobodnjački oprezan. A kontracepcija je činjenica. Pa dobro – postoje i drugi načini.

“Otac mi je zapovjedio da se ne vraćam”, reče Scytale. “Rekao mi je neka zatražim utočište kod vas, jer kod vas neću biti u opasnosti.”

Paul kimne glavom. Sve se skladno uklapalo u karakter. Nije joj mogao odbiti utočište. Pokazala se slobodnjački poslušna u izvršavanju očeve naredbe.

“Povest ću Stilgarovu ženu, Haru”, reče Paul. “Reći ćeš nam put do tvoga oca.”

“Jeste li ste sigurni da možete Vjerovati Stilgarovoj ženi?”

“Jesam.”

“Ali ja nisam.”

Paul stisne usne: “Je li ti majka živa?”

“Moja prava majka pridružila se Šai-Huludu. Moja druga majka još živi i brine se o mom ocu. Zašto?”

“Ona je iz sieća Tabr?”

“Da.”

“Sjećam je se” reče Paul. “Zamijenit će Chani.” Dao je rukom znak Bannerjeeu. “Neka sluge otprate Otheymovu Lichnu u pogodne odaje.”

Bannerjee se nakloni. **Sluge.** Šifra koja znači da ovog glasonošu treba staviti pod posebnu stražu. Uhvatio ju je za ruku. Ona se trgne.

“Kako ćete stići do mog oca?” upita napetim glasom.

“Opisat ćeš put Bannerjeeu” reče Paul. “On je moj prijatelj.”

“Ne! Otac je tako naredio! Ne mogu!”

“Bannerjee?” reče Paul.

Bannerjee zastane. Paul ga započne promatrati kako prebire po svom enciklopedijskom sjećanju koje mu je pomoglo u stjecanju statusa punog povjerenja. “Poznajem vodiča koji vas može odvesti do Otheyma”, reče Bannerjee.

“Onda ću ići sam”, reče Paul.

“Gospodine, ako vi...”

“Othey želi da se sve baš ovako dogodi”, reče Paul, teškom mukom skrivajući ironiju koja ga je grizla.

“Gospodine, to je preopasno”, ponovno se usprotivi Bannerjee.

“Čak i Car mora prihvaćati određen rizik”, reče Paul. “Odlučio sam. Učini kao što sam rekao.”

Bannerjee nevoljko izvede liceigrača iz prostorije.

Paul se okrene prema praznom zaslonu iza pulta. Odjednom mu se učinilo da čeka dolazak stijene na njenom slijepom putu iz velike visine.

Treba li otkriti Bannerjeeu pravi identitet ovog glasonoše? pitao se. Ne! Takvo nešto nije bilo zapisano na zaslonu njegove vizije. Svako odstupanje samo bi ubrzalo nasilje. Treba pronaći ravnotežni trenutak, mjesto na kojem bi sam poželio izaći iz vizije.

Ako takav trenutak uopće postoji...

Bez obzira koliko to ljudske civilizacije postaju egzotične, bez obzira na razvoj života i društva, odnosno na složenost međudjelovanja stroj-čovjek, uvijek postoje intervali samotne moći, kad put kojim ide čovječanstvo, pa čak i sama budućnost čovječanstva, ovise o razmjerno jednostavnim postupcima pojedinaca.

Iz 'Božanske Knjige Tleilaxa'

Dok je prelazio preko visokog pješačkog mosta koji je vodio iz Tvrđave u zgradu s uredima Qizarata, Paul je šepao. Sunce je već gotovo zašlo pa se kretao duž dugih sjena koje su ga skrivale, iako bi ga dobro uvježbane oči odmah prepoznale po držanju i hodu. Nosio je uređaj koji je stvarao zaštitno polje, ali ga nije aktivirao, jer su njegovi pomoćnici zaključili da bi svjetlucanje zaštitnog polja moglo izazvati radoznalost.

Paul pogleda nalijevo. Redovi pješanih oblaka prekrivali su sunce na zalasku poput daščica na prozorskim škurama. Čak i kroz filtre pustinjskog odijela do njega je dopirao suhi zrak sličan onome u hieregu.

Zapravo on nije bio vani sam, ali služba sigurnosti nije ga više tako pomno držala na oku otkad je prestao noću sam šetati ulicama. Visoko iznad glave letjeli su mu, prividno nasumice, ornitopteri s noćnim promatračima, prateći njegovo kretanje preko predajnika skrivenog u pustinjskom odijelu. Odabrani ljudi šetali su ulicama ispod mosta. Ostali su bili raštrkani posvuda po gradu; svi su dobro znali kako će Car biti prerušen: slobodnjačka odjeća navučena preko pustinjskog odijela, *temag* pustinjske čizme, zatamnjena koža, obrazi iskrivljeni pomoću plastičnih umetaka. Dovodna cijev spuštala mu se niz lijevu stranu brade.

Kad je stigao na drugi kraj mosta, Paul se osvrne. Primijetio je pokret pokraj kamene rešetke koja je zaklanjala jednu terasu njegovih odaja. To je nedvojbeno bila Chani. 'Lov na pijesak u pustinji' nazvala je ovo putovanje.

Nije mogla shvatiti koliko mu je težak bio ovaj izbor. Kad se treba odlučiti između dvije agonije, pomisli on, obično ispadne da je i ona manja nepodnošljiva.

Na jedan maglovit, bolan trenutak, prisjetio se njihovog rastanka. U tom zadnjem času Chani je doživjela letimičan tau-dojam njegovih osjećaja, ali ih je pogrešno protumačila. Zaključila je da su ga

uhvatili osjećaji koji se obično javljaju kad se netko rastaje od voljene osobe krećući se suočiti s nepoznatom opasnosti.

Da barem ne znam ono što znam, pomislio je.

Prešao je preko mosta i ušao u veliku građevinu kroz gornji prolaz. Pričvršćene svjetleće kugle obasjavale su užurbane ljude koji su žurili svojim poslom. Qizarat nije nikada spavao. Paulovu pažnju odjednom privuku natpisi nad vratima, kao da ih vidi po prvi put:

Trgovci brzinama, Vjetrove pecare i retorte, Perspektive proročanstava, Vjerski ispiti, Vjerske potrepsotine, Oružje, Promicanje vjere...

Više bi odgovarao naziv ***Širenje birokracije***, pomislio je.

Jedna vrsta vjerskog civilnog službenika se proširila u sve kutke svemira. Ovaj novi čovjek Qizarata u većini slučajeva bio je preobraćenik. Rijetko je zamjenjivao Slobodnjake na ključnim mjestima, ali je zato zauzimao sve niže položaje. Uzimao je melange želeći pokazati da si to može priuštiti i zbog njegovih pomlađujućih svojstava. Nije se miješao s onima na vlasti: Carem, Cehom, Bene Gesseritom, Landsraadom, Obiteljima ili Qizaratom. Njegovi bogovi su bili rutina i kartoteka. Posluživali su ga mentati i nevjerojatan arhivski sustav. Ekspeditivnost je bila prva riječ njegovog katekizma, iako se službeno pozivao na propise Butlerijanstva. Govorio je da je nemoguće stvoriti strojeve slične ljudskom mozgu, ali je svakim svojim činom pokazivao da više voli strojeve od ljudi, statistiku od pojedinačnih činjenica, dalekosežne i općenite sheme više od prisnih osobnih veza koje zahtijevaju maštu i poduzetnost.

Kada je stigao do rampe na suprotnom kraju zdanja, začuo je zvona koja su pozivala vjernike na Večernji Obred u Alijin Hram.

Zvonjava je imala neobičan prizvuk stalnosti i vječnosti.

Hram s druge strane dupkom punog trga bio je nov, baš kao i obredi koji su se služili u njemu, ali bilo je nešto u njegovom položaju u pustinjskoj uvali na rubu Arrakeena... što je stvaralo dojam drevnog mjesta, punog tradicija i tajanstvenosti.

Paul se sada nalazio usred mase ljudi i više se nije mogao povući. Vodič, kojeg mu je njegova Služba sigurnosti nekako uspjela osigurati, tražio je da prođe baš ovuda. Ljudima iz ove službe nije se sviđala Paulova spremnost kojom je prihvatio zahtjev. Stilgar je još manje bio zadovoljan, a najviše se protivila Chani.

Kad bi ga netko od ljudi slučajno okrznuo u prolazu i samo produžio dalje, uopće ga ne pogledavši, Paul bi imao neobičan osjećaj slobode. Znao da su ljudi bili uvjetovani da se na ovaj način odnose

prema Slobodnjacima. Imao je držanje čovjeka koji je stigao iz unutrašnjih predjela pustinje, a takvi su oduvijek bili vrlo nasilni.

Polako je napredovao kroz rijeku ljudi koja je sve brže hrlila prema crkvenim stubama i postajala sve gušća. Ljudi oko njega više nisu mogli izbjeći guranje pa su počele pljuštati uljudne isprike: Oprostite, molim, plemeniti Gospodine, ne mogu izbjeći ovu nepristojnost' Oprostite, Gospodine, ali ovakvu gužvu još nisam vidio', 'Klanjam se, sveti građanine. Jedan zvekan me je gurnuo'.

Nakon nekoliko prvih isprika, Paul je prestao obraćati pažnju na njih. Bila su bezosjećajna, potaknuta jedino nekom vrstom obrednog straha. Umjesto toga, počeo je razmišljati koliki put je prošao od mladenačkih dana provedenih u dvorcu na Caladanu. Gdje je i kad prvi put zagazio na stazu koja ga je dovela do prenatrpanog trga toliko udaljenog od Caladana? Je li uopće krenuo njome? Nije mogao reći je li bilo kojeg trenutka svog života učinio nešto zbog nekog određenog razloga. Pobude i sukobljene sile bile su složene... vjerojatno znatno složenije od bilo koje druge skupine poticaja u ljudskoj povijesti. Baš ovdje je zadobio osjećaj da još može izbjeći sudbinu koju je tako jasno vidio duž svoga puta. Ali gomila ga je gurala naprijed i Paul vrtoglavo osjeti da je izgubio svoj put i da nema više nikakvog utjecaja na tijek vlastitog života.

Gomila je sada zajedno sa njim hrlila uz stube prema ulazu u hram. Glasovi su se počeli postupno stišavati. Miris straha postajao je sve jači: oštar i znojav.

Svećenički pripravnici već su u hramu započeli službu. Njihov razgovijetan pjev nadglasao je sve ostale zvukove: šapat, šuštanje ogrtača, struganje stopala, kašljucanje. Napjev je govorio o Udaljenim mjestima koja je posjetila svećenica u svetom transu:

'Ona jaše pustinjske crve svemira!
Ona nas vodi kroz sve oluje
U zemlju blagih vjetrova.
Iako spavamo pokraj zmijskog legla,
Ona čuva naše usnule duše.
Skriva nas od pustinjske jare,
U hladu jame.
Sjaj njenih bijelih zuba
Vodi nas u noći.
Uz vitice njene kose
Dižemo se u nebesa!

Slatki miomirisi opojnog cvijeća
Okružuju nas u njenoj prisutnosti.’

Balak! pomisli Paul na jeziku Slobodnjaka. ***Budite oprezni! I nju može spopasti vjhor strasti.***

Duž rubova ulaza u hram bile su postavljene visoke i tanke svjetleće cijevi čiji je sjaj oponašao plamen svijeća. Njihovo lelujanje i treperenje u Paulu probudi sjećanja predaka, unatoč toga što je znao da je njihov efekt upravo na to sračunat. Cijelo ovo zdanje je bio svojevrsan atavizam, spretno izumljen i vrlo djelotvoran. Mrzio je čak i pomisao na svoj doprinos njegovom nastanku.

Zajedno s gomilom prošao je kroz visoka metalna vrata u golemi brod: mračno mjesto, osvijetljeno treperavim svjetlima koja su sjala s velike visine. Na kraju broda nalazio se blještavo osvijetljen oltar. Iza oltara izdizao se predmet od crnog drveta, tek prividno jednostavan, ukrašen crtežima iz slobodnjačke mitologije na temu pijeska. Skrivena svjetla poigravala su na površini sigurnosnih vrata i stvarala igru sličnu polarnoj svjetlosti. Raspejavani svećenički pripravnici raspoređeni u sedam redova ispod te spektralne zavjese, zadobivali su jeziv izgled: crne odore, bijela lica, usta koja su se skladno pokretala.

Promatrajući hodočasnike oko sebe, Paul je im je odjednom počeo zavidjeti na njihovoj zanesenosti kojom su slušali istine koje on nije uspijevaao čuti. Učinilo mu se da oni ovdje dobivaju nešto što je njemu bilo uskraćeno, neko tajanstveno ozdravljenje.

Pokušavao se probiti bliže oltaru, ali ga je zaustavila neka ruka koja ga je uhvatila za rame. Paul se ljutito okrene i suoči se s prodornim pogledom potpuno plavih očiju nekog starog Slobodnjaka; po pokretu gustih vjeđa u trenutku je prepoznao čovjeka. Njegovo se ime istog trena pojavi pred Paulovim očima: Rasir, prijatelj iz siečkih dana.

Paul je znao da je u ovoj gužvi sasvim prepušten na milost i nemilost Rasiru, ako ga je ovaj kojim slučajem namislio napasti.

Starac mu se primakne, držeći drugu ruku ispod plašta prljavog od pijeska: njome je, nedvojbeno, stezao dršku kris-noža. Paul se, što je bolje mogao, pripremio za odbijanje napada. Međutim, starac samo primakne glavu uz Paulovo uho i prošapće: “Ići ćemo s ostalima.”

Bila je to lozinka vodiča. Paul kimne glavom.

Rasir se povuče i okrene licem prema oltaru.

“Ona dolazi s istoka”, pjevali su pripravnici. “Sunce joj je za leđima. Sve joj je izloženo. Pri punom sjaju svjetla – ništa ne izmiče njenom pogledu, bilo tamno ili svijetlo.”

Neskladno cviljenje rebaba odjednom nadjača raspjevane glasove, priguši ih i natjera na muk. Kao da ju je pogodio grom, gomila pohrli nekoliko metara naprijed. Sada je gomila postala kompaktna mesnata masa, a zrak je bio zagušljiv od teškog mirisa začina i njihovog disanja.

“Šai-Hulud piše na čistom pijesku”, poviknuše pomoćnici svećenice.

Paul iznenada primijeti da diše u istom ritmu kao i ljudi oko njega. Iz sjena iza svjetlucavih zaštitnih vrata ženski zbor započne prigušeno pjevati: ‘Alija... Alija... Alija...’ Pjev je polagano postajao sve glasniji i glasniji da bi odjednom zamuknuo.

A onda, glasovi ponovno započnu nježnu večernju molitvu:

‘Ona umiruje sve oluje -
Oči joj ubijaju naše neprijatelje,
I muče nevjernike.
S tuonskih zvonika
Gdje se budi svjetlost praskozorja
I čiste vode teku,
Vidiš njenu sjenu.
Po blještavoj ljetnoj vrućini
Ona nam nudi kruh i mlijeko -
Hladne i začinom mirisne,
Njene oči tope naše neprijatelje,
Muče naše tlačitelje
I otkrivaju sve tajne
Ona je Alija... Alija... Alija... Alija...’

Polagano, glasovi se priguše.

Paul osjeti mučninu. Što to činimo? pitao se. Alija je bila dijete-vještica, ali sada je odrasla. ***A odrastanje znači i porast pokvarenosti,*** pomisli on.

Kolektivna duševna atmosfera u hramu izjedala mu je svijest. Duboko u sebi, mogao je osjetiti onaj dio sebe koji je pripadao masi što ga je okruživala, ali mnoge druge razlike stvarale su kobnu proturječnost. Stajao je utonuo i usamljen u vlastitom grijehu kojeg nikad neće moći okajati. Beskonačnost svemira izvan hrama preplavila mu je svijest. Kako se neki čovjek, neki obred može nadati da će utkati tu beskonačnost u plašt koji će pristajati svim ljudima.

Paul se stresao.

Svemir mu se suprotstavljao na svakom koraku. Izmicao je njegovoj vlasti, smišljao nebrojene načine da se pruruži i prevari ga. Nikada neće prihvatiti nijedan način kojim bi ga on želio podjarmiti.

Duboka tišina zavlada hramom.

Alija se pojavila iz tame iza svjetlucavih duga. Na sebi je imala žutu odoru prošaranu zelenom bojom Atreida – žuto je predstavljalo sunčevu svjetlost, a zeleno smrt iz koje se rađa život. Paulu se iznenada učini da se Alija pojavila zbog njega, samo zbog njega. Pogledao je preko okupljene gomile prema sestri. Ona je *bila* njegova sestra. Poznao je obred i njegovo porijeklo, ali se nikada dosad nije našao ovdje s hodočasnicima i nikada je ranije nije promatrao njihovim očima. I tek tada, vidjevši je kako opslužuje tajnu ovog mjesta, shvatio je da je i ona dio svemira koji mu se suprotstavlja.

Pomoćnici su joj donijeli zlatni kalež.

Alija ga podigne.

Djelićem svoje svijesti, Paul se sjeti da se u kaležu nalazi sirovi melange, nježni otrov, sveta tajna njenih proročkih sposobnosti.

Pogleda uprtog u kalež, Alija progovori. Glas joj je bio milozvučan, poput rascvjetanih akorda, tečan i zvonak:

“U početku bili smo prazni”, reče ona.

“Ništa nismo znali”, odazove se pjesmom zbor.

“Nismo poznavali Moć koja prebiva na svakom mjestu”, reče

Alija.

“I u svakom vremenu”, otpjeva zbor.

“Evo Moći”, reče Alija, polako podižući kalež.

“Koja nam donosi radost”, otpjeva zbor.

Baš kao i tugu, pomisli Paul.

“Ona budi dušu” reče Alija.

“Ona rastjeruje sve dvojbe”, otpjeva zbor.

“U riječima mi izgaramo”, reče Alija.

“U moći opstajemo” otpjeva zbor.

Alija prinese kalež ustima i iskapi ga.

Na svoje zaprepaštenje, Paul zatekne samog sebe gdje zadržava dah poput zadnjeg hodočasnika iz okolne gomile. Odjednom se prisjeti kako plameni otrov prodire u tijelo. Na površinu pamćenja izroni mu onaj trenutak kad vrijeme staje, svijest postaje prah koji pretvara otrov. Na kratko je ponovno doživio trenutak buđenja u bezvremenosti gdje je sve moguće. Mislio je da *poznaje* doživljaj kojeg je Alija sada proživljavala, ali odjednom je shvatio da ga zapravo ne poznaje. Tajna ga je zasljepljivala.

Alija zadršće i spusti se na koljena.

Paul uzdahne zajedno s razdraganim hodočasnici. Kimnuo je glavom. S očiju mu se počeo podizati dio koprene. Opijen blaženstvom vizije, zaboravio je da svaka vizija pripada svima koji su još na putu, svima koji tek trebaju stići. U viziji čovjek prolazi kroz tamu, nesposoban razlikovati stvarnost od nestvarnih zbivanja. Žudi za savršenstvom koje nikad neće postojati.

A u žudnji se gube tragovi sadašnjosti.

Alija se ljuljala u zanosu kojeg je izazivalo djelovanje začina.

Paul iznenada postade svjestan neke natprirodne nazočnosti koja mu je govorila: 'Pogledaj! Pogledaj tamo! Pogledaj što si odbacio.' U tom je trenutku pomislio kako kroz tuđe oči i uši može vidjeti slike i čuti ritam koje nijedan umjetnik, nijedan pjesnik ne bi nikad mogao reproducirati. Vidio je prekrasnu, živu i sjajnu svjetlost koja je otkrivala svu proždrljivost moći... čak i njegovu proždrljivost.

Alija je progovorila. Njen pojačan glas odzvanjao je brodom.

"Blistava noći", poviknula je.

Uzdah prostruji poput vala kroz gomilu hodočasnika.

"Ništa se ne može sakriti u ovakvoj noći!" reče Alija. "Kako je rijetka svjetlost ova tama? Ne možete je vidjeti, vaša osjetila je ne mogu osjetiti, ni riječi je opisati." Glas joj postane tiši. "Provalija ostaje. Ona je puna svih stvari koje se tek trebaju dogoditi. Ahhh... kakav ugodan nemir!"

Paul shvati da očekuje neki tajni znak od svoje sestre. Mogao je to biti bilo kakav pokret ili riječ, nešto iz proročkih i mističnih obreda, nekakav vanjski znak koji bi mu odgovarao kao što strijela odgovara kozmičkom luku. Taj trenutak je ležao je u njegovoj svijesti poput nemirne žive.

"Bit će tuge" zapjevala je Alija. "Podsjećam vas da je to tek početak, vječni početak. Svjetovi čekaju da ih netko osvoji. Neki u dohvatu zvuka moga glasa dosegnut će uzvišene sudbine. Vi ćete se rugati prošlosti, zaboravivši što vam sada govorim; unutar svih razlika postoji jedinstvo."

Paul je jedva suzdržao uzvik razočarenja kad je Alija spustila glavu. Nije izrekla ono što je on očekivao čuti. Osjećao je svoje tijelo kao suhu opnu ili ljušturu koju je napustio neki pustinjaški kukac.

I ostali su vjerojatno sličnih osjećaja, razmišljao je. Naslućivao je kako oko njega raste uznemirenost. Iznenada, jedna žena iz gomile, negdje daleko naprijed u brodu, s Paulove lijeve strane, poviče neartikuliranim, bolnim glasom.

Alija podigne glavu i Paulom odjednom prostruji vrtoglavi osjećaj da je udaljenosti među njima nestalo i da joj gleda u staklaste oči svega nekoliko centimetara udaljene. “Tko me to doziva?” upita Alija.

“Ja”, poviče žena. “Ja, Alija. Oh, Alija, pomози mi. Govore da je moj sin poginuo na Muritanu. Je li zaista mrtav? Zar ga nikada više neću vidjeti... nikada?”

“Pokušavaš se vraćati po svojim tragovima u pijesku”, odgovori Alija. “Ništa nije izgubljeno. Sve se kasnije vraća, a ti možda nećeš prepoznati onoga koji će se vratiti, jer bit će promijenjen.”

“Alija, ne shvaćaš”, zajeca žena.

“Živiš u zraku, a ne vidiš ga”, odgovori Alija nešto oštrijim glasom. “Jesi li gušter? U glasu ti se osjeća slobodnjački naglasak. Pokušavaju li Slobodnjaci vratiti mrtve u život? Što nam treba od naših mrtvih osim njihove vode?”

Malo dalje, bliže sredini, neki čovjek odjeven u bogato ukrašen crveni ogrtač podigne obje ruke. “Alija”, poviče on. “Dobio sam poslovnu ponudu. Da je prihvatim?”

“Dolaziš kao prosjak”, reče Alija. “Tragaš za zlatnim ćupom, ali ćeš naći samo bodež”

“Predlažu mi da ubijem čovjeka!” poviče netko visoko s desne strane; bio je to dubok glas sa siečkim naglaskom. “Da prihvatim? Ako prihvatim, hoću li uspjeti?”

“Početak i kraj su jedno”, odbrusi Alija. “Zar to već ranije nisam rekla? Nisi došao ovamo zbog tog pitanja. Dakle, u što to ne vjeruješ i protiv čega si došao ovamo dignuti glas?” “Večeras je grozno raspoložena”, promrmlja žena pokraj Paula. “Jeste li je ikada vidjeli ovako bijesnu?”

Ona zna da sam ovdje, pomisli Paul. *Je li, možda, vidjela nešto u viziji što ju je razbjesnilo? Ili se taj bijes odnosi na mene?*

“Alija”, pozvao ju je čovjek koji je stajao baš ispred Paula. “Reci ovim poslovnim ljudima i slabićima koliko će dugo vladati tvoj brat?”

“Dopuštam ti da sam zaviriš iza tog kuta”, zareža Alija. “Tvoje predrasude zrcale se u tvojim riječima! Imaš krov nad glavom i vodu samo zato što moj brat jaše na crvu kaosa!”

Pokupivši ljutitim pokretom odoru, Alija se okrene, prođe kroz blistave trake svjetlosti i izgubi se u stražnjoj tami.

Istog trenutka pomoćnici zapjevaju završnu pjesmu, ali nisu uspjeli uhvatiti dobar ritam. Očito su nespremni dočekali iznenadni završetak obreda. Nepovezano mrmljanje čulo se sa svih strana. Uzbuđenje, nemir i nezadovoljstvo rasli su oko Paula.

“Kriva je budala koja je postavila glupo pitanje o poslu”, promrmljala je žena pokraj Paula. “Licemjer!”

Što je to Alija vidjela? Kakav put kroz budućnost? Večeras se ovdje dogodilo nešto što je pokvarilo obred proročanstva. Gomila je, obično, pozivala Aliju da bi joj postavila po neko obično pitanje. Da, oni su dolazili na proročište poput prosjaka. Čuo ih je i promatrao mnogo puta, skriven u tami iza oltara. Po čemu se onda ova večer razlikovala od ostalih?

Stari Slobodnjak povuče Paula za rukav, pokazujući mu glavom prema izlazu. Gomila se već počela gurati u tom smjeru. Dok ga je vodič držao za rukav, Paul je dopustio da ga pritisnu sa svih strana. Uhvatio ga je osjećaj da mu je tijelo postalo očitovanje neke sile kojom nije mogao upravljati. Pretvorio se u ne-biće, u nepomičnost koja je sama sebe pokretala. U jezgri tog ne-bića nalazio se on dopuštajući da ga vode ulicama grada, prateći trag tako blizak svojoj viziji da mu se srce stegnulo od boli.

Trebao bih znati što je Alija vidjela, pomisli. ***I sam sam to vidio mnogo puta. Ali ona nije protestirala protiv toga... jer je vjerojatno vidjela i alternativne mogućnosti.***

U mojem Carstvu porast proizvodnje i porast dohotka ne smiju doći u raskorak. To je bit moje zapovijedi. Ne bi trebale postojati neuravnotežujuće poteškoće između različitih područja utjecaja. Razlog tome je jednostavan: ja to naređujem. Želim istaći svoj autoritet glede toga. Ja sam glavni potrošač energije u ovoj zemlji, a to ću i ostati, živ ili mrtav. Moja vladavina zrcali se kroz gospodarstvo.

‘Zapovijedi u Vijeću’, Car Paul Muad’Dib

Ostavit ću vas ovdje”, reče starac, pustivši Paulov rukav. “To je s desne strane, druga vrata s onog kraja. Neka vas Šai-hulud prati, Muad’Dibe... i sjetite se vremena kad ste bili Usul.”

Paulov vodič nestane u tami.

Paul je znao da se tu vani nalaze ljudi iz Sigurnosti koji nastoje ščepati starca i odvesti ga na ispitivanje. Pa ipak, nadao se da će im stari Slobodnjak uspjeti pobjeći.

Na nebu su sjale zvijezde, a negdje s one strane Zaštitnog Zida nazirala se udaljena svjetlost Prvog Mjeseca. Ali ovo nije bila otvorena pustinja u kojoj bi čovjek prema položaju zvijezde mogao pronaći svoj put. Koliko se Paul mogao snaći, starac ga je doveo u jedno od novih predgrađa.

Ulica je bila prekrivena debelim slojem pijeska kojeg je vjetar nanio s dina. Pri slabašnom svjetlu udaljene suspenzorske kugle, koja je bila jedina javna rasvjeta u ovom kraju, uspio je vidjeti da je ulica zapravo slijepa.

Okruživao ga je smrad iz nekog destilacionog kotla. Vjerojatno je bio slabo pokriven, jer je ispuštao smrad i vlagu u noćni zrak. Kako su nepažljivi postali moji ljudi, pomislio je Paul. Sada su bili milijunaši glede vode, zaboravivši dane kad je čovjek na Arrakisu mogao biti ubijen samo zbog osmine vode koju je sadržavalo njegovo tijelo.

Zašto oklijevam? upita se Paul. ***Druga vrata s donjeg kraja. Znao sam to i bez njega. Ali sve se mora točno izvesti. Dakle... oklijevam.***

Iz kuće na uglu, lijevo do Paula, iznenada se začuje neka svađa. Neka žena je nekog korila: žalila se da novo krilo njihove kuće propušta prašinu. Misli li on da voda pada s neba? Ako ulazi prašina, i vlaga će moći izaći.

Poneki se sjećaju, pomisli Paul.

Nastavio je dalje niz ulicu dok je svađa iza njega pomalo jenjavala.

Voda s neba! razmišljao je.

Neki Slobodnjaci imali su prilike vidjeti to čudo na drugim svjetovima. Vidio ga je i on i donio ga na Arrakis, ali kad se sada sjećao toga, učinilo mu se kao da se sve to zbilo nekom drugom. To čudo se zvala kiša. Iznenada se sjetio provala oblaka na matičnom svijetu, provale gustih i sivih oblaka na nebu Caladana, punih električnih naboja i vlažnog zraka, iz kojih su padale krupne kapi bubnjajući po svjetlarnicima. Sa streha se kiša slijevala u mlazovima. Slivnici su odvodili vodu u rijeku koja je tekla blatnjava i nabujala, pokraj obiteljskih voćnjaka... punih stabala čije su se jalove grane vlažno presijavale.

Paulova noga utone u plitko udubljenje u pijesku dok je prelazio ulicu. Na trenutak je osjetio kako se blato lijepi za cipele njegovog djetinjstva. Samo trenutak kasnije opet je stajao u pijesku, u prašinom obavijenoj vjetrovitoj tami i s podrugljivom Budućnosti koja se nadnijela nad njim. Jalovost života koja ga je okruživala sa svih strana osjećao je kao optužbu. ***Ti si ovo učinio!*** Postali su civilizacija suhookih promatrača i pripovjedača predaja, ljudi koji sve probleme rješavaju snagom... snagom koja postaje sve veća... i veća – mrzeći pritom svaki njen erg.

Sada je hodao po neravnom kamenju. Prisjećao ga se iz vizije. S desne strane se pojavio tamni pravokutnik vlažnih vrata – crno u crnom: Otheymova kuća, kuća Sudbine, mjesto koje se od ostalih uokolo razlikovalo jedino po tome što mu je Vrijeme namijenilo drukčiju ulogu. Čudno mjesto, koje će postati jedna od povijesnih karika.

Na njegovo kucanje vrata otvore. Iza vrata se probije mutno-zelena svjetlost. Pojavio se neki patuljak staračkog lica na dječjem tijelu, pojava koju nikada nije vidio u proročanstvima.

“Znači, došli ste”, reče pojava. Patuljak se odmakne u stranu, bez ikakvog znaka poštovanja. Na licu mu je samo zatitrao zlradi smiješak. “Uđite! Uđite!”

Paul je oklijevao. U njegovoj viziji nije se pojavljivao nikakav patuljak, ali se zato sve ostalo savršeno uklapalo. U vizijama može doći do ovakvih nepodudarnosti, a da one ipak budu suglasne s prvobitnim uranjanjem u beskonačnost. Ali ovo odstupanje je u njemu probudilo nadu. Još jednom je pogledao prema gornjem dijelu ulice u mekano i biserno svjetlucanje mjeseca koji je izranjao iza izlomljenih sjena. Mjesec ga je proganjao. Kako li je samo pao?

“Uđite!” bio je uporan patuljak.

Paul uđe i začuje iza sebe čvrsto zatvaranje vrata u hermetička ležišta koja su sprečavala izlazak vlage. Patuljak mu je pokazivao put, tapkajući ispred njega golemim stopalima po popločanom podu. Otvorio je vitka rešetkasta vrata koja su vodila u natkriveno glavno dvorište i pokazao rukom: “Čekaju vas, Gospodine.”

Gospodine, pomisli Paul. *Znači, poznaje me.*

Prije nego je uspio o tome detaljnije razmisliti, patuljak se izgubio kroz jedan od bočnih prolaza. U Paulu je zatitrala nada poput snažnog vrtloga vjetra. Krenuo je preko dvorišta. Bilo je to mračno i tmurno mjesto koje je odisalo bolestima i porazom. Osjetio je kako ga svladava ta atmosfera. Je li poraz to što je izabrao manje zlo? razmišljao je. Koliki li je već dio puta prošao?

Na suprotnom dijelu zida, kroz odškrinuta vrata pojavila se tanka pruga svjetlosti. Ostavivši po strani osjećaj da ga netko promatra i zle mirise koji su ga zapahnuli, ušao je u malu sobu. Prema slobodnjačkim mjerilima bila je to prilično prazna i gola prostorija čija su tek dva zida bila prekrivena hiereg zastorima. Nasuprot vrata na žarkocrvenim jastucima ispod najljepšeg zastora sjedio je neki čovjek. Sjena neke ženske pojave, koja se nalazila iza jednih drugih vrata, lelujala je na golom zidu s lijeve strane.

Paul osjeti kako ga vizija sve jače steže. Sve je potpuno u skladu s njom. Gdje je patuljak? Kamo je nestala razlika?

Svim svojim osjetilima upio je sobu jednim brzim spoznajnim preletom. Bila je brižljivo održavana bez obzira na skroman namještaj koji se u njoj nalazio. Vješalice i šipke zaostale na praznim zidovima pokazivale su mjesta gdje su skinuti zastori. Hodočasnici su plaćali goleme svote za izvorne slobodnjačke rukotvorine, sjeti se Paul. Bogati hodočasnici smatrali su pustinijske zastore velikim blagom, pravim dokazima hodočašća.

Paul je osjećao da ga prazni zidovi optužuju svojim svježim gipsanim premazom. Otrcano stanje dva preostala zastora samo je još više pojačavalo taj osjećaj krivnje.

Uska polica popunjavala je zid s njegove desne strane. Na njoj se nalazio niz portreta – uglavnom bradatih Slobodnjaka, od kojih su neki bili odjeveni u pustinijska odijela s klimavim dovodnim cijevima, a drugi opet u carske odore; u pozadini se najčešće nazirao egzotični pejzaž s nekog drugog svijeta.

Slobodnjak na jastuku se nakašlje, natjeravši na taj način Paula da ga pogleda. Bio je to Otheym, baš onakav kakvog mu ga je vizija

otkrila: tankog ptičjeg vrata koji je djelovao preslab za tako veliku glavu. Lice mu je bila naherena ruševina – izbrazdana ožiljcima na lijevom obrazu ispod spuštenog vlažnog oka, ali s glatkom kožom na drugoj strani i prodornim slobodnjačkim pogledom potpuno plavih očiju. Dugačak, kukasti nos dijelio je lice.

Otheymovi jastuci bili su nasred iskrzane prostirke smeđe boje prošarane kestenasto-smeđim i zlatnim nitima. Tkanina jastuka bila je pohabana i zakrpana na više mjesta, ali je zato svaki metalni dio oko sjedeće pojave bio sjajno uglačan: okviri portreta, rubovi podupirača polica, postolje niskog stola s desne strane.

Paul se nakloni čistoj strani Otheymovog lica, rekavši: “Dobra sreća tebi i tvom prebivalištu.” Bio je to pozdrav starog prijatelja iz sieča.

“Eto, vidim te ponovno, Usule.”

Glas kojim je izgovorio njegovo plemensko ime zazvučao je starački drhtavo. Prazno, vlažno oko na unakaženoj strani lica pomaklo se iznad posušene kože obraza punog ožiljaka. Sive prorijeđene čekinke na toj strani kao i cijela brada bile su mlohavo opuštene. Otheymova su se usta grčila kad je govorio, a u usnoj šupljini su se vidjeli srebrnasto-metalni zubi.

“Muad’Dib uvijek odgovara na pozive Fedajkina” odgovori Paul.

Žena koja je stajala u sjeni vrata pomakne se i reče: “Time se Stilgar uvijek hvali.”

Na svjetlo je izišla starija inačica Lichne koju je liceigrač oponašao. Paul se tada sjeti da je Otheym oženio dvije sestre. Kosa joj je bila sjeda, a nos oštar kao u vještice. Na svim prstima vidjeli su joj se žuljevi od tkanja. U siečkim danima žena Slobodnjaka s ponosom bi pokazivala ovakve znakove, ali ona sakrije ruke ispod nabora blijedoplave haljine čim je primijetila da ih on promatra.

Paul se sjeti njenog imena – Dhuri. Potreslo ga je to što je se sjetio kao djeteta, a ne onakve kakva je bila u njegovoj viziji ovih trenutaka. Glas joj je bio pomalo jecav, reče u sebi. Imala je tu osobinu još kao sasvim mala.

“Vidiš da sam ovdje”, reče Paul. “Bih li bez Stilgarove suglasnosti?” Okrene se prema Otheymu. “Ja nosim tvoj teret vode, Otheyme. Naredi mi.”

Bio je to otvoren slobodnjački način razgovora među siečkom braćom.

Otheym se drhtavo nakloni, što je bilo gotovo previše za tako tanki vrat, a zatim podigne požutjelu lijevu ruku i pokaže na ostatke svoga lica. “Zahvatila me je strašna zaraza na Tarahellu, Usule”, zabrekće on. “Odmah nakon pobjede, kad smo svi...” Prekinuo ga je kašalj.

“Pleme će uskoro prikupiti njegovu vodu”, reče Dhuri. Prišla je Otheymu, popravila jastuke iza njegovih leđa i uhvatila ga za ramena umirujući mu napad kašlja. Zapravo i nije stara, primijetio je Paul, ali joj je nešto oko usta govorilo da se prestala nadati, dok joj se u očima vidjela ogorčenost.

“Pozvat ću liječnike”, reče Paul.

Dhuri se okrene, ruku položenih na kukove. “Dolazili su liječnici jednako dobri kao i oni vaši.” Žena okrene nehotičan pogled na goli zid sa svoje lijeve strane.

A liječnici su bili skupi, pomisli Paul.

Osjećao se neugodno, pritjeran uza zid vizijom, ali i svjestan manjih nepodudarnosti. Kako bi mogao iskoristiti ove razlike? Vrijeme je izašlo iz svoje zbrkanosti s nježnim promjenama, ali je tkanje osnovnog tijeka događaja zadržalo surove jednakosti. S užasnom sigurnošću je znao, pokuša li na ovom mjestu prekinuti tijek kojim ga je omotalo, ono postati vraški nasilno. Pritiskala ga je moć ovog lažno blagog protoka Vremena.

“Reci mi što želiš od mene?” zareži on.

“Otheym se, znači, ne može nadati da će u zadnjim trenucima imati pokraj sebe nekog prijatelja?” upita Dhuri. “Treba li jedan Fedajkin predati svoje tijelo strancima?”

Dijelili smo sieč Tabr, sjeti se Paul. Ima me pravo tako kritizirati zbog očite bešćutnosti.

“Ono što mogu učiniti to ću i učiniti”, odgovori Paul.

Još jedan napad kašlja potrese Otheyma. Kad ga je prošao, on zadašće: “U tijeku je izdaja, Usule. Slobodnjaci kuju zavjeru protiv tebe.” Usne mu se nastave kretati, ali više nisu puštale zvuka. Slina mu poteče iz usta. Dhuri ih obriše krajem svoje odore, a Paul primijeti na njenom licu ljutnju zbog tog razbacivanja vlage.

Bijes umalo ne ovlada Paulom. ***Zar da Otheym ovako skonča! Svaki Fedajkin zaslužuje bolje.*** Ali izbora nije bilo – ni za pripadnika Legije smrti ni za njegovog Cara. Sada su se kretali po samoj oštrici noža. I najmanji pogrešan korak značio bi umnožavanje strahota – ne samo za njih same već i za cijeli ljudski rod, čak i za one koji će njih uništiti.

Nastojeći ostati miran, Paul pogleda Dhuri. Čeznutljiv pogled kojim je promatrala Otheyma dade Paulu novu snagu. ***Chani me ne smije nikada gledati na ovaj način***, reče samom sebi.

“Lichna je spomenula poruku”, reče Paul.

“Moj patuljak”, zakrklja Otheym. “Kupio sam ga na... na... na planetu... zaboravio sam kojem. On je ljudski distrans, igračka koju su Tleilaxi škartirali. U njemu su zabilježena imena svih... izdajnika...”

Otheym zamukne, tresući se.

“Govorite o Lichni”, prozbori Dhuri. “Čim ste se pojavili znali smo da je sigurno stigla. Ako razmišljate o novom teretu koji vam je Otheym natovario, Lichna je cijena za njega. Pravedna razmjena Usule: uzmite patuljka i idite.”

Paul svlada drhtaj i zatvori oči. ***Lichna!*** Prava kći je stradala u pustinji, semutom uništeno tijelo prepušteno pijesku i vjetru.

Otvarajući oči, Paul reče: “Mogli ste doći do mene bilo kad...”

“Otheym se držao rezervirano da bi i njega ubrojili među one koji vas mrze, Usule” reče Dhuri. “Južno od naše kuće, tamo na kraju ulice, okupljaju se vaši neprijatelji. Zato smo uzeli ovu stračaru.”

“Ako je tako, pozovi patuljka i mi ćemo otići”, reče Paul. “Niste me dobro slušali”, reče Dhuri.

“Patuljka moraš odvesti na neko sigurno mjesto”, prozbori Otheym začuđujuće snažnim glasom. “On u sebi nosi jedini zapis o izdajnicima. Nitko ne naslućuje ovu njegovu sposobnost. Svi misle da ga držim zbog zabave.”

“Mi ne možemo otići”, reče Dhuri. “Samo vi i patuljak. Zna se... da smo siromašni. Oglasili smo da prodajemo patuljka. Vjerovat će da ste kupac. To vam je jedina prilika.” Paul započne prebirati po sjećanju na viziju: u njoj je odavde otišao s imenima izdajnika, iako ništa nije znao odakle ih je dobio. Patuljak se očito kretao pod zaštitom nekog drugog proročanstva. Paulu tada padne na pamet da sva bića moraju nositi u sebi neku vrstu sudbine čiju su svrhu odredile različite snage, određene školovanjem i predispozicijama. Otkad je Džihad izabrao njega, osjećao se okružen snagama mnoštva. Njihovi čvrsto određeni ciljevi uvjetovali su i nadzirali njegov put. Bilo kakav privid Slobodne Volje kojoj se sada nadao sličio je zatvoreniku koji urla iza rešetki. Njegovo prokletstvo je bilo što je ***vidio*** te rešetke. Je li ih stvarno ***vidio***?

Osluškiavao je prazninu kuće: bilo ih je samo četvoro u njoj – Dhuri, Otheym, patuljak i on. Udisao je strah i napetost svojih sugovornika i osjećao nazočnost promatrača – vlastitih ljudi koji su lebdjeli u ‘topteru visoko gore... i onih drugih... u susjedstvu.

Nisam se smio nadati, pomisli Paul. Ali razmišljanje o nadi donijelo mu je sumnjiv *osjećaj* nade, potajno vjerovanje da još može uhvatiti svoj trenutak.

“Pozovi patuljka”, reče.

“Bijaz!” vikne Dhuri.

“Zvali ste me?” Patuljak uđe u sobu iz dvorišta, s opreznim izrazom zabrinutosti na licu.

“Dobio si novog gospodara, Bijaz”, reče Dhuri. Gledala je u Paula. “Možeš ga zvati... Usul.”

“Usul, to znači temelj stupa”, reče Bijaz, prevevši. “Kako Usul može biti temelj kad sam ja najosnovnije živo biće?” “On uvijek ovako govori”, ispriča se Otheym.

“Ja ne govorim”, odgovori Bijaz. “Koristim se uređajem koji se naziva jezik. On škripi i stenje, ali je zato moj.” *Igračka Tleilaxa, školovana i oprezna*, pomisli Paul. *Bene Tleilax nikada ne odbacuje stvar takve vrijednosti*. Okrene se i započne proučavati patuljka. Oči okrugle od melangea uzvrate mu pogled.

“Kakve još sposobnosti imaš, Bijaz?” upita Paul.

“Znam kad bismo trebali krenuti” odgovori Bijaz. “To je sposobnost tek nekolicine ljudi. Vrijeme je za okončanje stvari – a to je dobar početak. Hajde krenimo, Usule.”

Paul još jednom prođe kroz sjećanje na viziju: nije bilo nikakvog patuljka, ali su riječi malog čovjeka odgovarale prigodi.

“Na vratima si me nazvao ‘Gospodinom’”, reče Paul. “Znači, poznaješ me?”

“Vi ste rođeni gospodin, Gospodine”, reče Bijaz, cereći se.

“Mного više od temelja Usula. Atreidski Car, Paul Muad’Dib. I vi ste moj prst.” On podigne kažiprst desne ruke. “Bijaz!” prosikće Dhuri. “Izazivaš sudbinu.”

“Iskušavam svoj prst”, pobuni se Bijaz pištavim glasom. Uperio je prst na Usula. “Pokazujem na Usula. Zar moj prst nije sam Usul? Ili je on odsjaj nečeg još osnovnijeg?”

Primaknuo je prst sasvim blizu očiju i počeo ga proučavati uz podrugljivo cerenje, najprije s jedne pa s druge strane. “Ahh, to je ipak samo običan prst.”

“On često ovako lupeta”, reče Dhuri zabrinutim glasom.

“Vjerojatno su ga zbog toga Tleilaxi i odbacili.”

“Ne želim pokroviteljstvo”, reče Bijaz. “A ipak imam novog pokrovitelja. Kako su neobični postupci jednog prsta.” Pogledao je Dhuri i Otheyma čudno svijetlim očima. “Slabo ljepilo nas povezuje,

Otheym. Nekoliko suza i rastat ćemo se.” Patuljkovo veliko stopalo grubo zastruže po podu kad se okrenuo za cijeli krug i zaustavio nasuprot Paula. “Ahhh, pokrovitelju! Prošao sam dugi put dok te nisam našao.” Paul kimne glavom.

“Hoćeš li biti dobar prema meni, Usule?” upita Bijaz. “Ja sam osoba, znaš. Osobe se pojavljuju u mnogim oblicima i veličinama. Ovo je samo jedna od njih. Mišići su mi slabi, ali imam oštar jezik; nisam probirač, ali sam nezasitan. Koliko god uzeli iz mene još uvijek će ostati više nego su ljudi tamo pohranili.”

“Nemamo vremena za tvoje glupe zagonetke” promrmlja Dhuri. “Trebali ste već otići.”

“Prepun sam zagonetki”, reče Bijaz, “ali nisu sve glupe. Otići, Usule, znači postati bivši. Da? Neka nas bivši oslobode svojih oprostaja i zaborava. Dhuri govori istinu, a ja sam sposoban i to razlikovati.”

“Imaš osjetilo za istinu?” upita Paul, odlučivši pričekati mig iz svoje vizije. Sve je bilo bolje nego poremetiti ove trenutke i izazvati nove posljedice. Još su ostale neke stvari koje je Otheym trebao reći, inače bi Vrijeme skrenulo u još strašnije kanale.

“Imam osjetilo za *sada*”, reče Bijaz.

Paul zamijeti da je patuljak postao živčaniji. Je li mali čovjek svjestan stvari koje će se dogoditi? Može li Bijaz biti svoj vlastiti prorok?

“Jesi li pitala za Lichnu?” iznenada upita Otheym, buljeći u Dhuri svojim preostalim zdravim okom.

“Lichna je sigurna”, odgovori Dhuri.

Paul sagne glavu da izraz njegovog lica ne bi otkrio laž.

Sigurna! Od Lichne je ostao samo pepeo u tajnom grobu.

“Vrlo dobro”, reče Otheym, misleći da Paulova sagnuta glava znači potvrđivanje. “Jedna dobra vijest između mnogo loših, Usule. Ne sviđa mi se svijet koji stvaramo, znaš li to? Bilo je bolje kad smo bili sami u pustinji i kad su nam jedino Harkonneni bili neprijatelji.”

“Mnoštvo prijatelja i mnoštvo neprijatelja dijeli samo tanka crta”, reče Bijaz. “Tamo gdje ona prestaje, ne postoji ni početak ni kraj. Hajde završimo, prijatelji.” Dođe do Paula i započne se meškoljiti s noge na nogu.

“Kakav je to osjet za *sada*?” upita Paul, dobivajući na vremenu i podbadajući patuljka.

“Sada”, reče patuljak zadrhtavši. “Sada! Sada!” Započne vući Paula za odoru. “Idimo, krenimo!”

“Previše brblja, ali ne misli zlo”, reče Otheym glasom u kojem se osjećala naklonost, promatrajući Bijaza preostalim zdravim okom.

“Čak i brbljanje može najaviti polazak” reče Bijaz. “Baš kao i suze. Krenimo dok je još vrijeme za početak.”

“Bijaz, čega se bojiš?” upita Paul.

“Bojim se duha koji me sada traži” promrmlja Bijaz. Graške znoja orosile su mu čelo, a obrazi mu se zgrčili. “Bojim se onoga tko ne misli i tko neće imati drugog tijela osim moga – a taj netko se vratio u sebe! Bojim se stvari koje vidim i onih koje ne vidim.”

Ovaj patuljak stvarno ima moć predviđanja, pomisli Paul. Bijaz je s njim dijelio zastrašujuće proročanstvo. Dijeli li također i sudbinu iz proročanstva? Kolika li je patuljkova moć? Je li sasvim sitna kao kod onih koji čitaju budućnost iz dininog taroka. Ili možda veća? Koliko li je vidio?

“Najbolje je da krenete”, reče Dhuri. “Bijaz je u pravu.”

“Svaka minuta koju oklijevamo”, nastavi Bijaz, “produžuje... produžuje sadašnjost!”

Svaka minuta mog oklijevanja odlaže moju krivnju, pomisli Paul. Otrovnih dah crva, njegovi zubi s kojih se cijedi prašina, nadvili su se nad njim. Dogodilo se to davno, ali sada je udahnuo sjećanje na to – na začini i gorčinu. Mogao je osjetiti kako čeka vlastiti crv – ‘pustinjska urna.

“Ovo su teška vremena” reče nadovezujući se na Otheymovo mišljenje o njihovom svijetu.

“Slobodnjaci znaju što treba raditi u teškim vremenima”, reče Dhuri.

Otheym se složio drhtavim kimanjem glave.

Paul pogleda Dhuri. Nije očekivao zahvalnost; bio bi više opterećen njome nego što bi je mogao podnijeti, ali su Otheymova gorčina i vatreno razočaranje u Dhurinim očima uzdrмали njegovu odlučnost. Je li išta bilo vrijedno te cijene?

“Oklijevanje ničemu ne služi”, reče Dhuri.

“Učini ono što moraš, Usule” zavapi Otheym.

Paul uzdahne. Riječi iz vizije bile su izgovorene. “Bit će polaganja računa”, reče on završivši razgovor. Okrene se i krupnim koracima izađe iz prostorije, dok je iza njega odjekivao bat Bijazovih širokih stopala.

“Što je bilo, bilo je”, promrmlja Bijaz kad su izašli.

“Zaboravimo stare nesporazume. Ovo je bio jedan težak dan.”

Uvijeni način izražavanja zakonodavstva nastao je zbog potrebe da sami pred sobom sakrijemo nasilje koje smo namijenili drugima. Između oduzimanja čovjeku jednog sata njegovog života i oduzimanja cijelog mu života, postoji tek razlika u stupnju. Proveli ste nasilje nad njim, utrošili njegovu energiju. Složeni eufemizmi mogu prikriti vašu namjeru ubijanja, ali iza svakog nasilja nad nekim drugim stoji krajnji postulat: 'Hranim se tvojom energijom.'

***Dodatak 'Zapovijedima u Vijeću',
Car Paul Muad'Dib***

Prvi mjesec je stajao visoko iznad grada kad se Paul, s aktiviranim zaštitnim poljem koje je svjetlucalo oko njega, pojavio iz slijepe ulice. Vjetar s masiva vitlao je pijesak i prašinu niz usku ulicu, što je natjeralo Bijaza na treptanje i zaklanjanje oči.

"Moramo požuriti", promrmlja patuljak. "Požuri! Požuri!"

"Osjećáš opasnost?" upita Paul, opipavajući ga.

"Ja ***prepoznajem*** opasnost!"

Gotovo istog trenu kad im se neka pojava brzo primakla iz obližnjeg ulaza, uhvatio ga je iznenadan osjećaj bliske opasnosti.

Bijaz se zguri i zacvili.

Bio je to samo Stilgar koji se kretao poput ratnog stroja, glave izbačene naprijed, čvrstim korakom.

Paul je tiho objasnio patuljkovu vrijednost i prepustio ga Stilgaru. Ovdje se vizija odvijala vrlo brzo. Stilgar je odmaknu s Bijazom. Ljudi iz Sigurnosti opkole Paula, koji im je odmah zapovjedio da požure niz ulicu do kuće iza Otheymove. Oni požure poslušati, krećući se kao sjene među sjenama.

Nove žrtve, pomisli Paul.

"Želimo žive zatvorenike", prosikće jedan zapovjednik straže.

Svaka izgovorena riječ zvučala je u Paulovim ušima poput odjeka iz vizije. Ovdje su se vizija i stvarnost gotovo u dlaku podudarali. Taj dojam je pojačalo spuštanje ornitoptera preko mjesečevog lica.

Noć je bila puna pripadnika carskih trupa koji su kretali u napad.

A onda se iz ostalih zvukova započelo izdvajati prigušeno šištanje, koje je polako prerastalo u grmljavinu dok su oni i dalje čuli otegnuti pisak. Rumeni sjaj koji se pojavio na nebu započeo je zaklanjati zvijezde i obavija mjesec.

Prepoznavši taj zvuk i žarenje iz najranijih košmarnih treptaja vizije, Paula odjednom obuzme neobičan osjećaj ispunjenosti. Sve je teklo kako je moralo.

“Spaljivač kamena!” krikne netko.

“Spaljivač kamena!” započinu uzvikivati svi oko njega.

“Spaljivač kamena... spaljivač kamena...”

Budući da je tako moralo biti, Paul prekrije rukama lice i baci se iza jedne niske ograde. Ali, naravno, već je bilo kasno.

Tamo gdje je nekoć stajala Otheymova kuća sada se dizao plameni stup, zasljepljujući mlaz koji se dizao prema nebesima. Zračio je prijavim sjajem u kojem su se oštro ocrtavale baletne kretnje ljudi koji su se borili i uzimali, kao i užurbano povlačenje ornitoptera.

Za svakog člana ove sulude gomile bilo je prekasno.

Tlo ispod Paulovih nogu je postalo vruće. Začuo je kako zastaju oni koji su trčali. Ljudi su se posvuda oko njega bacali na tlo, jer su svi shvatili besmislenost bježanja. Prva šteta bila je učinjena, a sada je trebalo pričekati i utvrditi snagu spaljivača kamena. Njegovo zračenje, kojem nijedan čovjek nije mogao umaći, već je prodrlo u njihova tijela. Čudno djelovanje spaljivača kamena već se proširilo u njima. Kakvo je još zlo ovo oružje moglo prouzročiti ovisilo je o zamisli ljudi koji su ga upotrijebili, ljudi koji su prkosili Velikoj Konvenciji.

“Bogovi... spaljivač kamena”, cvilio je netko. “Ne... želim... biti... slijep.”

“A tko to želi?” začuo se grub glas jednog vojnika s kraja ulice.

“Tleilaxi će ovdje prodati mnogo očiju”, promumlja netko blizu Paula. “Umukni sad i čekaj!”

Čekali su.

Paul nije izustio ni riječi, razmišljajući što znači pojava ovog oružja. Previše goriva u njemu i ono prodire do jezgre planeta. Rastopljeni sloj Dine leži duboko, ali to je bilo još opasnije. Kad se takvi tlakovi oslobode i izmaknu nadzoru, mogu raznijeti planet, raspršivši njene beživotne komade i dijelove u svemir.

“Mislim da se polako smiruje”, reče netko.

“Samo kopa dublje”, upozori Paul. “Ostanite mirni, svi. Stilgar će poslati pomoć.”

“Stilgar se izvukao?”

“Stilgar se izvukao.”

“Tlo je vruće”, požali se netko.

“Usudili su se upotrijebiti atomike”, pobuni se neki vojnik blizu Paula.

“Zvuk se stišava”, reče netko dalje niz ulicu.

Paul prestane slušati ovo dovikivanje i sav se posveti praćenju signala koje je primao kroz vrhove prstiju iz tla.

Mogao je osjetiti kotrljajuće tinjanje atomika – duboko... duboko...

“Moje oči”, poviče netko. “Ne vidim više!”

Netko je oslijepio prije mene, pomisli Paul. Još je mogao vidjeti kraj slijepe ulice kad je podignuo glavu, iako mu je vidik već mutila izmaglica. Crvenožuta jara ispunjavala je prostor gdje se nekoć nalazila Otheymova kuća i njeno susjedstvo. Crni dijelovi okolnih zgrada sablasno su se rušili u užarenu jamu.

Paul ustane. Po tišini koja je zavládala pod njim zaključio je da se spaljivač kamena ugasio. Tijelo mu se kupalo u znoju unatoč uređaju za rashlađivanje u pustinjskom odijelu – jer ovakvu toplinu ni on nije mogao regulirati. Zrak kojeg je udahnuo bio je užaren i pun sumpornog smrada spaljivača.

Kad je pogledao prema vojnicima koji su se počeli podizati oko njega, magla pred Paulovim očima pretvorila se u tamu. Prizvao je svoju proročku viziju ovih trenutaka, a zatim se okrenuo i odlučno pošao putem kojeg je Vrijeme popločalo za njega, hvatajući se čvrsto i neraskidivo uz viziju. Počeo se suživljavati s ovim mjestom kao s nečim vrlo bliskim pa su mu stvarnost i proročanstvo započeli pretapati.

Jaukanje i stenjanje njegovih vojnika proširilo se sa svih strana kad su ljudi shvatili svoju sljepoću.

“Držite se!” poviče Paul. “Pomoć stiže!” Budući da jaukanje nije prestajalo, on nastavi: “Govori vam Muad’Dib! Naređujem vam da budete čvrsti! Pomoć stiže!”

Tišina.

A onda, točno prema viziji, jedan čuvar koji je stajao u blizini reče: “Je li to stvarno Car? Vidi li tko od vas? Recite mi!”

“Nitko od nas više nema oči” odgovori Paul. “I meni su oduzeli vid, ali ne i viziju. Vidim te kako stojiš tamo, a isto tako i prljavi zid vrlo blizu tvoje lijeve strane. Sada čekaj hrabro dolazak Stilgara s našim prijateljima.”

Zujanje mnogobrojnih ‘toptera postajalo je sve bučnije sa svih strana. Začuo se zvuk užurbanih koraka. Paul je promatrao svoje prijatelje kako dolaze, uspoređujući njihove glasove s onima iz proročke vizije.

“Stilgar!” vikne Paul, mahnuvši rukom. “Ovdje sam!” “Hvala Šai-Huludu”, poviče Stilgar trčeći prema Paulu. “Vi niste...” U

iznenadnoj tišini, Paulova vizija pokaže mu Stilgara kako bulji, s izrazom agonije na licu, u uništene oči svoga prijatelja i Cara. "Oh, moj Gospodaru", zavapi Stilgar. "Usule... Usule... Usule..."

"Što je sa spaljivačem kamena?" poviče jedan od pridošlih. "Gotovo je", reče Paul povišenim glasom, pokazavši pritom rukom. "Idite tamo i izbavite one koji su mu bili najbliži. Podignite barijere. Življe malo!" Okrenuo se ponovno prema Stilgaru.

"Vidite li, moj Gospodaru?" upita Stilgar začuđenim glasom. "Kako je to moguće?"

Umjesto odgovora, Paul ispruži prst i dodirne Stilgarov obraz iznad štitnika usta pustinjskog odijela, osjetivši suze. "Ne treba mi tvoja vlaga, stari prijatelju", reče Paul. "Nisam mrtav."

"Ali vaše oči!"

"Osljepili su moje tijelo, ali ne i moju viziju" odgovori Paul. "Ah, Stil, živim u apokaliptičkom snu. Moji se koraci tako točno uklapaju u njega da se već pribojavam da će mi od te točnosti postati dosadno."

"Usule, ja ne, ja ne..."

"Ni ne pokušavaj shvatiti. Prihvati. Ja živim u svijetu koji se nalazi s one strane ovog svijeta. Za mene, oni su isti. Ne treba mi ruka koja će me voditi. Vidim svaki pokret oko sebe. Vidim svaku promjenu na tvome licu. Nemam očiju, pa ipak vidim."

Stilgar odlučno odmahne glavom. "Gospodaru, moramo sakriti vašu nesreću od..."

"Nećemo je ni od koga kriti" reče Paul.

"Ali zakon..."

"Sada živimo po zakonu Atreida, Stil. Zakon Slobodnjaka koji naređuje da slijepca treba ostaviti u pustinji odnosi se samo na slijepce. Ja nisam slijep. Živim u areni gdje se odvija neprekidni rat između dobra i zla. Nalazimo se na prelasku između dviju doba i moramo odigrati svoje uloge."

U iznenadnoj tišini, Paul začuje jednog od ranjenika kojeg su proveli pokraj njega. "Bilo je grozno", proštenje čovjek. "Vatra je potpuno poludjela."

"Nijednog od ovih ljudi nećemo odvesti u pustinju", reče Paul. "Čuješ li me, Stil?"

"Čujem vas, moj Gospodaru."

"Treba im nabaviti nove oči na moj račun."

"Bit će obavljeno, moj Gospodaru."

Primijetivši rast strahopoštovanja u Stilgarovom glasu, Paul doda: “Bit ću u zapovjednom ‘topteru. Preuzmi upravljanje ovdje.”

“Da, moj Gospodaru.”

Paul obide Stilgara i krupnim koracima krene niz ulicu. Vizija mu je oslikavala svaki trenutak, svaku neravninu pod nogama, svaku osobu koja bi mu se našla na putu. Izdavao je naredbe u hodu, obraćajući se ljudima iz svoje pratnje, izvikujući imena pozivajući one koji su tvorili najuži krug vlade. Osjećao je kako iza njega raste strah, čuo je preplašeni šapat.

“Njegove oči!”

“Ali gledao je ravno u tebe, nazvao te imenom!”

Kod zapovjednog ‘toptera isključio je zaštitno polje, ušao u letjelicu i uzeo mikrofon iz ruke zbunjenog časnika veze, a zatim izdao nekoliko brzih naredbi i na kraju gurnuo časniku mikrofon natrag u ruku. Okrenuvši se, Paul pozove stručnjaka za oružje, jednog od ambicioznih i izvrsnih pripadnika novog naraštaja koji se života u sieču sjećao tek kao kroz san.

“Upotrijebili su spaljivač kamena”, reče Paul.

Nakon kratkotrajnog oklijevanja, čovjek odgovori: “Tako govore, Gospodine.”

“Ti, naravno, znaš što to znači.”

“Punjenje je jedino moglo biti atomsko.”

Paul kimne glavom, razmišljajući koliko je to uzburkalo mozak ovog čovjeka. Atomici! Velika Konvencija je potpuno zabranila korištenje ove vrste oružja. Otkriće počinitelja dovelo bi do zajedničke osvete Velikih Kuća. Stare čarke bile bi zaboravljene, odbačene pred ovom prijetnjom i drevnim strahom kojeg je ona budila.

“Atomici nisu mogli biti napravljeni bez nekog traga”, reče Paul. “Uzet ćeš odgovarajuću opremu i pronaći gdje je proizveden spaljivač kamena.”

“Idem odmah, Gospodine.” Bacivši još jedan bojažljiv pogled, čovjek izjuri van.

“Gospodaru moj”, usudi ga se osloviti časnik veze koji se nalazio iza njega. “Vaše oči...”

Paul se okrene, uđe u ‘topter i prebaci zapovjedni radio na svoj osobni kanal. “Pozovi Chani”, naredi on. “Reci joj... reci joj da sam živ i da ćemo uskoro biti zajedno.”

Snage se sada okupljaju, pomisli Paul, osjetivši snažan miris straha u okolnom znoju.

Otišao je od Alije,
 Dijete nebesko!
 Sveti, sveti, sveti!
 Plamen i pijesak povezani
 Suprotstavljaju se našem Gospodaru.
 On može vidjeti
 Bez očiju!
 Zloduh je u njemu!
 Sveti, sveti, sveti!
 Ravnoteža:
 Odlučio se za
 Mučeništvo!
 'Mjesec pada',
iz 'Muad'Dibovih pjesama'

Nakon sedam dana užurbane vreve, Tvrđava je utočula u neuobičajenu tišinu. Doduše, ljude se i tog jutra moglo primijetiti unaokolo, ali kad bi govorili, činili bi to primaknutih glava i šaptom, a koraci su im bili sasvim meki. Neki su se žurili, držeći se pritom prilično tajanstveno. Dolazak straže koja je odjednom banula iz prednjeg dvorišta izazvao je upitne poglede, a na buku koju je digla lupom svojih koraka i zveckanjem oružja podigle su se mnoge obrve. Međutim, čim su pridošlice shvatile kakvo raspoloženje vlada unutra, i same su se počele kretati isto onako tajanstveno poput ostalih.

Glavna tema razgovora i nadalje je bio spaljivač kamena:

"Rekao je da je plamen bio plavozelen i sve je zaudaralo kao u paklu."

"Elpa je budala! Govori da će radije izvršiti samoubojstvo, nego prihvatiti oči od Tleilaxa."

"Ne volim razgovarati o očima."

"Muad'Dib je prošao pokraj mene i pozvao me po imenu!"

"Kako *On* vidi bez očiju?"

"Ljudi odlaze odavde, jesi li čuo? Vlada veliki strah. Naibi se spremaju otići u sieč Makab na Veliko Vijeće."

"Što su učinili s panegiričarom?"

"Vidio sam kako ga odvođe u sobu gdje se sastaju Naibi. Zamisli, Korba zatvorenik!"

Chani je rano ustala probuđena tišinom u Tvrđavi. Budeći se, našla je Paula gdje sjedi pokraj nje, držeći prazne očne duplje uperene u neko neodređeno mjesto na suprotnoj strani zida njihove spavaće sobe. Meso uništeno spaljivačem kamena, čije djelovanje je posebno opasno za očno tkivo, bilo je uklonjeno. Injekcije i ljekovite masti spasile su čvršće meso oko očiju, ali je ona osjećala da je zračenje prodrlo još dublje.

Izenadna glad ju je uhvatila čim je sjela. Pojela je hranu koja je stajala pokraj kreveta – začinski kruh i masni sir.

Paul pokaže rukom na hranu. “Ljubavi, nisam te mogao poštediti ovoga. Vjeruj mi.”

Chani zatomi drhtaj koji ju je prožeo kad je on uperio prazne očne duplje u nju. Odustala je zatražiti objašnjenje. Govorio je tako čudno: ***Kršten sam u pijesku i to me koštalo sposobnosti vjerovanja. Tko još trguje vjerom? Tko će je kupiti? Tko će je prodati?***

Što li želi ovime reći? Odbio je čak i razgovarati o tleilaškim očima, iako ih je lake ruke kupio ostalima koji su dijelili njegovu nesreću.

Nakon što je utolila glad, Chani sklizne s kreveta i pogleda prema Paulu primjećujući njegov umor. Ljutite bore obrubljuje su mu usta. Tamna kosa bila mu je nakostriješena i neuredna od spavanja koje ga nije odmorilo. Izgledao je vrlo mrzovoljan i dalek. Smjenjivanje sna i budnosti nije mu nimalo pomoglo. S mukom se okrene, šapnuvši: “Moja ljubavi... moja ljubavi...”

Nagne se naprijed i povuče je natrag u krevet, ljubeći joj obraze. “Uskoro ćemo se vratiti u našu pustinju”, prošapće nježno. “Ostalo je tek nekoliko stvari koje moram obaviti.”

Stresla se zbog konačnosti koju je osjetila u njegovom glasu.

Obavio je ruke čvrsto oko nje i promrmljao: “Ne boji me se, moja Sihaja. Zaboravi na tajnu i prihvati ljubav. Zar ne možeš to osjetiti?”

“Mogu.”

Prislonila je dlan na njegove grudi, brojeći mu otkucaje srca. Njegova ljubav obraćala se slobodnjačkom duhu u njoj – snažno, bujno, divlje. Ovila ju je magnetska sila.

“Obećavam ti, ljubavi”, reče on, “da će naše dijete vladati kraljevstvom koje će zatamniti čak i moje. Bit će uspješno u životu, umjetnosti i uzvišenosti...”

“Ali, sada smo ovdje”, pobuni se ona, nastojeći zatomiti gorki jecaj. “Ja... osjećam da nam je preostalo tako malo... vremena.”

“Pred nama je vječnost, ljubavi.”

“Pred *tabom* je možda vječnost, ali ja imam samo sadašnjost.”

“Ali ovo *jest* vječnost.” On je pomiluje po čelu.

Privila se uz njega, priljubivši mu usne uz vrat. Pritisak je pokrenuo život u njenoj utrobi. Osjetila ga je kako se miče.

Osjetio ga je i Paul. Stavio je ruku na njen trbuh i rekao: “Ahh, mali vladaru svemira, pričekaj da dođe tvoj trenutak. A ovaj trenutak još pripada samo meni.”

Ona se iznenada upita zašto Paul o životu koji se razvija u njoj uvijek govori u jednini. Zar mu liječnici nisu rekli? Stala je prebirati po sjećanju, začuđena što o tome nikada nisu razgovarali. On je svakako morao znati da ona nosi blizance. Oklijevala je postaviti to pitanje.

Mora znati. On je sve znao. Mio mu je poznat svaki detalj njenog bića. Njegove ruke, njegova usta – svaki dio ju je poznavao.

Ona se trgne iz razmišljanja i reče: “Da, ljubavi. Uvijek će ovako biti... ovo je stvarnost.” Zatim čvrsto sklopi oči ne želeći gledati u njegove tamne duplje koje su razvlačile njenu dušu od raja do pakla. Bez obzira na *rihani* magiju u koju je uvukao njihove živote, tijelo mu je ostalo stvarno, a ni milovanje se nisu mogla poreći.

Kad su ustali odjenuti se za dan, ona reče: “Kad bi ljudi samo znali za tvoju ljubav...”

Ali njegovo raspoloženje se promijenilo. “Politiku ne možeš temeljiti na ljubavi”, odgovorio je. “Ljude ne zanima ljubav, ona je previše nepravilna. Više vole tiraniju. Iz prevelike slobode rađa se kaos. To ne možemo dopustiti, zar ne? A što je zajedničko tiraniji i ljubavi?”

“Ti nisi tiranin”, usprotivi se ona, omatajući šal. “Tvoji zakoni su pravedni.”

“Ahh, zakoni”, reče on. Otišao je do prozora i razmaknuo zavjese kao da je mogao vidjeti što se događa vani. “Što je zakon? Nadzor? Zakon filtrira kaos i što propušta? Spokojstvo? Zakon – naš najviši ideal i naša najosnovnija narav. Ne promatraj zakon preusko. Učiniš li to, naići ćeš na racionalizirana tumačenja, zakonska cjepidlačenja, presedane raznih povlastica. Shvatit ćeš da je spokojstvo tek drugo ime za smrt.”

Chanine usne se stisnu u tanku crtu. Nije mogla poreći njegovu mudrost i oštroumnost, ali ovakva njegova raspoloženja su je plašila. Uvukao se u sebe i ona je osjetila da ga razdiru unutrašnji nemiri. Kao da se prihvatio slobodnjačkog gesla: “*Nikad ne praštaj – nikad ne zaboravlja*” i njime bičuje svoje tijelo.

Prišla mu je i pogledala pokraj njega u kut. Dnevna temperatura je porasla i počela je izvlačiti sjeverni vjetar iz ovih zaštićenih prostranstava. Vjetar je obojio lažno nebo puno oker perjanica i kristalnih ploha, čudan uzorak žarkog zlata i crvenila. Visok i hladan, vjetar se lomio na Zaštitnom Zidu, stvarajući vodoskoke prašine.

Paul osjeti Chaninu toplinu pokraj sebe. Istog trenutka spustio je zavjesu zaborava preko svoje vizije. Lako ju je mogao zamisli kako ovdje stoji zatvorenih očiju. Pa ipak, vrijeme je odbilo mirovati za njega. Udisao je tamu – bez zvijezda, bez suza. Njegova nesreća razriješila je stvarnost sve dok na kraju nije preostala samo iznenađenost kako su zvuci saželi njegov svijet. Sve se sada oko njega svelo na preostali osjet sluha, povlačeći se u drugi plan jedino kad bi nešto dodirivao: zastore, Chaninu ruku... Uhvatio se kako osluškuje Chanino disanje.

U čemu je bila ta nesigurnost predmeta koji su bili tek vjerojatni? upitao se. Sjećanje mu je opterećivalo teško breme okljaštrenih uspomena. Svakom trenutku stvarnosti odgovarale su bezbrojne slike, stvari kojima nije bilo suđeno da se dogode. Nevidljivo biće u njemu sjetilo se lažnih prošlosti čiji je teret povremeno prijetio da će nadjačati sadašnjost.

Chani se naslonila na njegovu ruku.

Osjećao je svoje tijelo kroz njen dodir: mrtvo meso nošeno kovitlanjem vremena. Mirisao je na uspomene koje su u trenutku spoznale vječnost. Vidjeti vječnost značilo je biti izložen hirovima vječnosti, tlačen beskrajnim dimenzijama. Lažna besmrtnost zahtijevala je osvetu: Prošlost i Budućnost postale su istodobne.

Još jednom vizija je izronila iz svoje crne jame zatvorene u njemu. Bila je njegove oči. Pokrenula mu je mišiće, odvela ga u sljedeći trenutak, sljedeći sat, sljedeći dan... sve dok nije osjetio da je **tu** oduvijek!

“Vrijeme je da krenemo”, reče Chani, “Vijeće...”

“Alija će biti tamo i zamijeniti me.”

“Zna li što treba učiniti?”

“Zna.”

Alijin dan je započeo okupljanjem jedinica straže u paradnom dvorištu ispod njenih odaja. Promatrala je prizor luđačke zbrke, bučnog i zastrašujućeg komešanja. Uspjela se snaći u toj gunguli tek kad je prepoznala zatvorenika kojeg su doveli: Korbu, panegirika.

Vratila je svojoj jutarnjoj toaleti, povremeno se primičući prozoru i promatrajući kako dolje raste nestrpljenje. Pogled joj je

neprestano skretao na Korbu. Pokušala ga se sjetiti kao grubog i bradatog zapovjednika trećeg vala u bitci za Arrakeen. To je bilo nemoguće. Korba je postao napuhani kicoš, odjeven u Parato svilenu odoru savršenog kroja. Bila je otvorena do pojasa, otkrivajući predivno opran nabrani ovratnik i izvezen donji kaput prošaran zelenim draguljima. Grimizni remen skupljao je odoru u pojasu. Rukavi, koji su izlazili kroz otvore za ruke na odori, bili su nabrani iskrojani od tamnozelenog i crnog baršuna.

Nekoliko Naiba izašlo je nadzirati postupa li se prema čovjeku u skladu sa slobodnjačkim pravilima. Njihov bučni dolazak potaknuo je Korbu na vapaje o svojoj nedužnosti. Alija preleti pogledom preko lica Slobodnjaka, pokušavajući se prisjetiti njihovih nekadašnjih izgleda. Međutim, sadašnjost je uništila prošlost. Svi su oni postali hedonisti, poklonici uživanja kakve većina ljudi nije mogla čak ni zamisliti.

Primijetila je njihove uznemirene poglede koji su često skretali prema vratima koja su vodila u prostoriju gdje će se sastati. Razmišljali su o Muad'Dibovom slijepom vidu, novom dokazivanju tajnih moći. Prema njihovom zakonu, slijepca treba ostaviti u pustinji, da bi njegova voda pripala Šai-Huludu. Ali i bez očiju Muad'Dib ih je vidio. Također nisu voljeli zgrade pa su se osjećali ugroženi na prostoru sagrađenom iznad zemlje. Dajte im pravu špilju izdubljenu u stijeni pa će se moći opustiti – ali ne ovdje i ne s ovim novim Muad'Dibom koji ih očekuje *unutra*.

Kad se okrenula otići na skup, ugledala je pismo na istom mjestu gdje ga je i ostavila, na stolu pokraj vrata: zadnja poruka od njihove majke. Unatoč posebnom poštovanju koje je imala prema Caladanu, kao Paulovom rodnom mjestu, gospa Jessica je odbila pomisao da njen planet postane jedno od mjesta hodočašća.

“Nedvojbeno je moj sin značajna povijesna osoba”, napisala je, “ali to još nije dovoljan razlog da se dopusti invazija ološa.”

Alija dodirne pismo, osjetivši čudan uzajamni kontakt. Njena majka je držala u rukama ovaj papir. Pismo je bilo vrlo arhaičan način komuniciranja među ljudima – ali je zadržalo određenu osobnost, nedostupnu svim modernim tehnikama. Napisano atreidskim borbenim jezikom jamčilo je privatnost koju gotovo ništa nije moglo ugroziti.

Razmišljanje o majci ponovno je potpalilo unutrašnji plamen u Aliji. Promjena uzrokovana sirovim začinom, a koja je dovodila do miješanja psiha majke i kćeri, povremeno ju je prisiljavala da o Paulu razmišlja kao o sinu kojeg je rodila. Ovim poistovjećivanjem s majkom

mogla je osjetiti vlastitog oca kao ljubavnika. Nestvarne sjene nagrizale su joj sjećanje, navlačeći plašt stvarnih mogućnosti.

Dok je silazila zavojitim stubištem prema predvorju gdje ju je čekala njena ženska garda, Alija ponovno pročita pismo.

“Stvorili ste kobni paradoks”, pisala je Jessica. “Način vladanja ne može istodobno biti i vjerski i autokratski. Vjerskom iskustvu potrebna je spontanost koju zakoni neminovno guše. A ne možete vladati bez zakona. Vaši zakoni svakako moraju zamijeniti moral, zamijeniti savjest, zamijeniti čak i vjeru pomoću koje namjeravate vladati. Sveti obred mora proizaći iz hvalospjeva i pobožne čežnje koji su temelj nepokolebljivog morala. Vlada je, s druge strane, kulturni organizam posebno podložan sumnjama, preispitivanjima, raspravama. Vidim da dolazi dan kad će svečani obred zamijeniti vjeru, a simbolika moral.”

Miris začinske kave zapahnuo je Aliju čim se našla u predvorju. Četiri ženska čuvara u zelenim stražarskim odorama stale su pozorno čim se ona pojavila. Uskladile su korak iza nje, koračajući odlučno u punom naponu svoje mladosti, s očima koje su pomno motrile na opasnost. Imale su nešto fanatično u izrazima lica, bez ikakvih primjesa straha. Zračile su tipičnim slobodnjačkim načinom nasilnog ponašanja: mogle bi nekog i slučajno ubiti, a pritom ne osjetiti krivnju.

U tome se razlikujemo, pomisli Alija. ***Ime Atreida je dovoljno ukaljano i bez toga.***

Vijest o njenom dolasku bila je brža od nje. Sluga koji ju je čekao munjevito je požurio, čim ju je vidio na ulazu u donju dvoranu, pozvati cijelu stražu. Dvorana je bila bez prozora i mračna; osvijetljavalo ju je jedino nekoliko prigušenih sjajnih kugli. Iznenada se na suprotnom kraju prostorije širom otvore vrata, ona prema paradnom dvorištu, i prostoriju obasja žarko dnevno svjetlo. Straža s Korbom u sredini zaniže se u svijetlom okviru, blještavo obasjana s leđa.

“Gdje je Stilgar?” upita Alija.

“Već je unutra”, reče jedna od njenih amazonki.

Alija krene na čelu povorke. Bilo je to jedno od najzahtjevnijih mjesta za sastanke u Tvrđavi. Visoka terasa s redovima mekih sjedala zauzimala je jednu stranu. Na visokim prozorima nasuprot balkona bili su razgrnuti narančasti zastori. Snažno sunčevo svjetlo slijevala se s otvorenog prostora vrta s vodoskokom. Na stražnjem kraju prostorije, s njene desne strane, stajalo je postolje s jednim masivnim stolcem.

Uputivši se prema stolcu, Alija je pogledala gore unatrag gdje su galeriju ispunili Naibi.

Kućna straža zauzela je slobodan prostor ispod galerije. Između njih se kretao Stilgar i svaki trenutak nešto govoreći ili naređujući. Nije pokazao da je primijetio Aliju kad je ušla.

Uveli su Korbu i posjeli ga za niski stol; uokolo, po podu ispod uzvišenja, bili su pobacani jastuci. Unatoč svojoj gizdavosti, panegirik je sada odavao dojam mrzovoljnog, pospanog starca, omotanog u toplu odjeću kao da mu je hladno. Dva stražara zauzmu mjesto iza njega.

Stilgar se približi uzvišenju kad se Alija smjestila na masivnom stolcu.

“Gdje je Muad’Dib?” upita on.

“Brat me je poslao da predsjedavam kao Časna Majka”, odgovori Alija.

Čuvši to, Naibi s galerije započnu glasno protestirati.

“Mir!” zapovjedi Alija. U iznenadnoj tišini ona reče: “Zar ne mora po slobodnjačkom zakonu Časna Majka predsjedavati kad se odlučuje o životu i smrti?”

Njene riječi nisu dopuštale nikakav daljnji prigovor pa je među Naibima zavladao mir; pa ipak, Alija zamijeti ljutite poglede na pojedinim licima. Urezivala je imena u sjećanje da bi o tome razgovarala u Vijeću: Hobars, Rajifiri, Tasmin, Saajid, Umbu, Legg... Po većini njih nosila su imena i područja Dine: Umbuov sieč, Tasminov sink, Hobarsov klanac...

Ona vrati pogled na Korbu.

Primijetivši da ga promatra, Korba prkosno podigne glavu i reče: “Tvrđim da sam nevin.”

“Stilgare, pročitaj optužbe”, reče Alija.

Stilgar izvadi smeđi svitak od začinskog papira i korakne naprijed. Počeo je čitati svečanim i melodičnim glasom, kao da prati neki skriveni ritam. Riječi su mu bile reske, jasne i pune poštenja:

“... si kovao zavjeru s izdajnicima radi uništenja našeg Gospodara i Cara; sastajao si se u podloj tajnosti s raznim neprijateljima Carstva; ti si...”

Korba je cijelo vrijeme odmahivao glavom, dok mu je na licu stajao izraz bolne ljutnje.

Alija je zamišljeno slušala, brade oslonjene na lijevu ruku, glave nagnute na jednu stranu i s drugom rukom ispruženom preko naslona stolca. Dijelovi službenog postupka počeli su joj izmicati iz svijesti, odbijeni njenim vlastitim osjećajem uznemirenja.

“...uvažena tradicija... pomoć legija i svih Slobodnjaka svugdje... nasilje izaziva nasilje prema Zakonu... veličanstvo Cara... izgubiti sva prava na...”

Sve je to besmisleno, mislila je. Besmisleno! Sve – besmisleno... besmisleno... besmisleno...

Stilgar završi čitanje: “Eto optužbe, pa presudite!”

U iznenada nastaloj tišini, Korba se nagne naprijed, stežući rukama koljena i mršavi vrat snažno izbacivši, kao da se sprema na skok. Jezik mu je zalupetao među zubima kad je počeo govoriti.

“Ni riječju ni djelom nisam izdao svoje slobodnjačke zavjete. Zahtijevam suočenje s onim koji me je optužio!” ***Primitivan prigovor***, pomisli Alija.

Primijetila je da je to ipak izazvalo snažan dojam na Naibe. Oni su poznavali Korbu. Bio je jedan od njihovih. Da bi postao Naib, dokazao je svoju slobodnjačku hrabrost i opreznost. Korba nije bio sjajan, ali je bio pouzdan. Nije, doduše, spadao u one koji su mogli predvoditi Džihad, ali se pokazao dobrim časnikom u nabavi. Nije bio križar, ali je bio jedan od onih koji su čuvali stare slobodnjačke vrline: ***Pleme je iznad svega***.

Otheymove riječi pune gorčine, onako kako ih je Paul prenio, prostruji Aliji kroz svijest. Odmjerila je pogledom galeriju. Bilo koji od ovih ljudi mogao je zamisliti sebe na Korbinom mjestu – neki iz opravdanih razloga. Ali nevini Naib jednako je opasan kao i ovaj okrivljeni.

Korba je to isto osjećao. “Tko me optužuje?” upita. “Prema slobodnjačkom pravu, zahtijevam suočenje s onim tko me optužuje.”

“Možda optužuješ sam sebe”, reče Alija.

Prije nego ga je uspio prikriti, mistični užas munjevito prođe Korbinim licem. Svi su ga mogli lako zapaziti. ***S njenim moći bilo je već dovoljno da ga optuži i kaže kako je dokaz donijela iz područja sjena, iz alam al-mythala***.

“Naši neprijatelji imaju saveznike među Slobodnjacima”, nije popuštala Alija. “Uništene su sabirnice vode, qanati minirani, nasadi zatrovani, a skladišta opljačkana...”

“A sada – ukrali su crva iz pustinje i odnijeli ga na drugi svijet!”

Glas koji je izgovorio ovu upadicu svima je bio poznat – Muad’Dib. Paul je ušao kroz vrata iz dvorane, probio se između redova straže i došao do Alije. Chani, koja ga je pratila, ostala je po strani.

“Moj Gospodaru”, reče Stilgar, izbjegavajući ga pogledati u lice.

Paul okrene svoje prazne očne šupljine u galeriju, zatim ih spusti prema Korbi. “Što je Korba – nema riječi pohvale?”

S galerije se oglasilo mrmljanje. Postajalo je sve bučnije i mogle su se razaznati pojedine riječi: “...zakon za slijepe... slobodnjački način... u pustinju... tko prekrši...”

“Tko kaže da sam slijep?” upita Paul. Okrene se prema galeriji. “Ti, Rajifiri? Vidim da si danas obučen u zlato, a na toj plavoj košulji ispod njega još ima pijeska s ulica. Oduvijek si bio neuredan.”

Rajifiri podigne ruku kao da tjera od sebe zlo.

“Okreni tu ruku prema sebi” poviče Paul. “Znamo gdje je zlo!” Ponovo se okrenuo prema Korbi. “Krivnja ti se čita s lica, Korba.”

“Nije to moja krivnja! Možda sam povezan s krivnjom, ali ne...” On zašuti i okrene preplašeni pogled prema galeriji.

“Čiji pogled tražiš tamo gore?” upita Paul. “Ti ne vidiš!” izlane se Korba.

Paul zatomi kratkotrajno sažaljenje prema Korbi. Čovjek je bio neumoljivo uhvaćen u zamku vizije kao i svi prisutni. Igrao je svoju ulogu i ništa više.

“Ne trebaju mi oči da bih te vidio”, reče Paul. A onda započne opisivati Korbu, svaku njegovu kretnju, svaki trzaj, svaki zabrinuti i preklinjući pogled upućen prema galeriji.

Očaj je rastao u Korbi.

Promatrajući ga, Alija shvati da se svakog trenutka može slomiti. Netko na galeriji je sigurno svjestan toga, mislila je. A tko? Proučavala je lica Naiba, zapažajući sitne izdaje na slabim maskama... ljutnja, strah, nesigurnost... krivnja.

Paul je osjećao tišinu.

Korba ponovno uobraženo zatraži objašnjenje: “Tko me optužuje?”

“Otheym te optužuje”, reče Alija.

“Ali Otheym je mrtav!” pobuni se Korba.

“Otkud to znaš?” upita ga Paul. “Jesi li to saznao preko svojih uhoda? Oh, da! Znamo o tvojim uhodama i kuririma. Znamo tko je donio spaljivač kamena s Tarahela.”

“Bio je za obranu Qizarata!” izlane se Korba.

“I tako dospio u ruke izdajnika?” upita Paul.

“Ukraden je i mi...” Korba zašuti, gutajući. Počeo je pogledom šarati lijevo i desno. “Svi znaju da sam uvijek bio glas ljubavi prema Muad’Dibu.” Pogledao je na galeriju. “Kako može mrtav čovjek optuživati Slobodnjaka?”

“Otheymov glas nije mrtav” reče Alija. Zašutjela je kad joj je Paul dotaknuo ruku.

“Otheym nam je poslao svoj glas”, reče Paul. “Dao nam je imena, nedjela izdaje, mjesta i vremena okupljanja. Zamjećuješ li da nedostaju neka lica u Vijeću Naiba, Korba? Gdje su Merkur i Fash? Keke Leim nije danas s nama. I Takim – gdje je on?”

Korba nemoćno odmahne glavom.

“Pobjegli su s Arakisa s ukradenim crvom”, reče Paul. “Čak i da te sada oslobodim, Korba, Šai-Hulud bi uzeo tvoju vodu zbog sudjelovanja u tome. Zašto te neću osloboditi, Korba? Pomisli samo na sve one ljude koji su ostali bez vida, ljude koji ne mogu vidjeti poput mene. Oni imaju obitelji i prijatelje, Korba. Gdje bi se mogao sakriti od njih?”

“Bio je to nesretan slučaj”, zavapi Korba. “Uostalom, dobit će od Tleilaxa...” Tu ponovno zašuti.

“Zna li netko kakvo ropstvo donose metalne oči?” upita Paul.

Naibi na galeriji započinu šaptom razmjenjivati komentare, zaklanjajući rukama usta. Sada su Korbi upućivali tek hladne poglede.

“U obranu Qizarata” promrmlja Paul, vraćajući se na Korbinu obranu. “Sredstvo koje ili uništi cijeli planet ili stvara J-zrake koji osljepljuju sve u svojoj blizini. Što si od toga, Korba, planirao upotrijebiti za obranu? Treba li Qizarat uništiti oči svih koji gledaju?”

“Bila je to radoznalost, Gospodaru moj”, ponovno zavapi Korba. “Znali smo da po Starom Zakonu jedino Obitelji smiju posjedovati atomike, ali Qizarat se pokoravao...” “Pokoravao tebi”, reče Paul. “Stvarno radoznalost.”

“Čak i ako me optužuje samo glas, morate me suočiti s njim!” reče Korba. “Slobodnjak ima pravo na to.”

“Govori istinu, Gospodine”, primijeti Stilgar.

Alija ga ošine pogledom.

“Zakon je zakon”, reče Stilgar, osjećajući Alijino protivljenje. Počeo je citirati slobodnjački zakon, umećući svoje vlastite primjedbe o njegovom tumačenju.

Alija čudno osjeti da Stilgarove riječi čuje prije nego ih je on izgovorio. Kako može biti tako naivan? Stilgar nikad ranije nije bio toliko služben i konzervativan, nikada se nije toliko držao Dininog kodeksa. Brada mu je bila izbačena, ratoborna. Uopće nije zatvarao usta. Zar se tu radilo samo o njegovoj pretjeranoj pompoznojnosti?

“Korba je Slobodnjak i mora mu se suditi prema slobodnjačkom zakonu”, završio je Stilgar.

Alija se okrene na drugu stranu i počne promatrati kako vani dnevne sjene klize niz suprotni vrtni zid. Osjećala se prazno i potišteno. Ovo se moglo odužiti sve do podneva.

I što sada? Korba se opustio. Ponašanje panegirika svima davalo do znanja da je nepravedno napadnut i sve učinjeno bilo je slučajno i učinjeno iz ljubavi prema Muad'Dibu. Ona pogleda Korbu, iznenađena lukavim izrazom samouvjerenosti na njegovom licu.

Možda je čak primio poruku, mislila je. Ponaša se kao čovjek koji čuje svoje prijatelje kako ga bodre: *'Drži se još malo! Pomoć stiže!'*

Na trenutak su imali sve u svojim rukama – izvješća koja su dobili od patuljka, naznake da su i drugi bili umiješani u zavjeru, imena izdajnika. Ali kritičan trenutak je prošao. *Stilgar? Stilgar sigurno ne.* Okrenula se i pogledala starog Slobodnjaka.

Stilgar nije uzmaknuo pred njenim pogledom.

"Hvala ti, Stil" reče Paul, "što si nas podsjetio na Zakon."

Stilgar pogne glavu. Prišao je bliže i izgovorio tihe riječi koje su samo Paul i Alija mogli čuti. *Iscijedit ću ga, a zatim ću se pobrinuti o svemu.*

Paul kimne glavom, dajući znak stražarima iza Korbe.

"Smjestite Korbu u najsigurniju ćeliju", reče. "Zabranjeni su mu svi posjeti, osim odvjetnika! A za odvjetnika imenujem Stilgara."

"Dopustite mi da sam odaberem svog odvjetnika!" vikne Korba.

Paul se okrene. "Negiraš Stilgarovo poštenje i pravednost?"

"Oh, ne, moj Gospodaru, ali..."

"Vodite ga!" prosiće Paul.

Čuvar podigne Korbu s jastuka i izvede ga van. I dalje mrmljajući, Naibi započnu napuštati galeriju. Posluga je izašla ispod galerija, prišla prozorima započela navlačiti narančaste zastore. Narančasta tama zavlada prostorijom.

"Paul", reče Alija.

"Kad prenaglimo s nasiljem", reče Paul, "to će značiti da potpuno vladamo njime. Hvala, Stile; dobro si odigrao svoju ulogu. Siguran sam da je Alija prepoznala Naibe koji su bili u dosluhu s njime. Morali su se nečim odati."

"Sve ste ovo između sebe zakuhali?" upita Alija.

"Da sam naredio da se Korba odmah pogubi, Naibima bi sve bilo jasno", odgovori Paul. "Ali službeni postupak koji se nije sasvim pridržavao slobodnjačkog Zakona ispunio ih je strahom za vlastita prava. Koji su Naibi bili s njim, Alija?"

“Raifiri, nedvojbeno”, reče ona tihim glasom. “Saajid, također, ali...”

“Predaj Stilgaru potpuni popis”, doda Paul.

Alija proguta slinu kroz suho grlo, osjetivši na trenutak strah od Paula kojeg su svi osjećali. Znala je način na koji se on kreće među njima bez očiju, ali ju je uplašila vještina kojom je to izvodio. Tako jasno vidjeti njihova obličja u tkanju svoje vizije! Osjetila je kako joj lik svjetluca da bi ga on mogao vidjeti u nekom zvjezdanom vremenu čije je suglasje sa stvarnošću potpuno ovisilo o njegovim riječima i postupcima. Sve ih je držao na dlanu svoje vizije.

“Isteklo je vrijeme vašeg jutarnjeg primanja, Gospodine”, reče Stilgar. “Mnogo ljudi – radoznalih... uplašениh...”

“I ti se bojiš, Stil?”

On jedva prošapće: “Da.”

“Ti si moj prijatelj i nemaš me se razloga bojati”, reče Paul.

Stilgar proguta. “Da, Gospodaru moj.”

“Alija će preuzeti jutarnje primanje”, reče Paul. “Stilgare, daj znak.”

Stilgar posluša.

Uskomešana gomila nagrne na velika vrata. Straža ih započne potiskivati van iz zasjenjene prostorije nastojeći osloboditi prolaz službenicima. Mnogo se stvari počelo odjednom odvijati: kućni čuvari laktima su odguravali i odbijali gomilu Molitelja i raskošno odjevenih Branitelja koji su, vičući i psujući, pokušavali prodrijeti unutra. Branitelji su mahali svojim pozivnicama. Između njih se probije Nadzornik Skupa i zastane u prolazu koji je napravila straža. Nosio je popis Povlašćenih, kojima će biti dopušteno dolazak do Prijestolja. Bio je to neki žilav Slobodnjak, imenom Tecrube, čije se držanje odavalo zlobni cinizam; neprekidno je odmahivao obrijanom glavom i tresao gustim brkovima.

Alija mu je krenula u susret kako bi dala Paulu vremena da umakne s Chani kroz privatni prolaz iza podija. Osjetila je trenutno nepovjerenje u Tecrubu zbog zlorado radoznalog pogleda koji je uputio za Paulom.

“Danas govorim u ime svoga brata”, reče ona. “Pobrini se da Molitelji prilaze jedan po jedan.”

“Da, moja gospo.” Okrenuo se stišavajući metež.

“Sjećam se vremena kad vam se nije moglo dogoditi da ne shvatite namjere vašeg brata”, primijeti Stilgar.

“Bila sam malo rastrojena”, odgovori ona. “Dogodila se dramatična promjena u tebi, Stil. Što je to?”

Stilgar zastane, zaprepašten. Promjene je bilo, svakako. Ali zašto dramatična? To je bilo posebno viđenje njega samog što on još nikad nije spoznao. Drama je bila sumnjiva. Dramatični su bili uvezani zabavljači nepouzdanosti i još nepouzdanijih vrlina. Neprijatelji Carstva koristili su se dramom u pokušajima kolebanja klimavog stanovništva. Korba je napustio slobodnjačke vrline pokušavajući iskoristiti dramu u korist Qizarata. I zbog toga će umrijeti.”Nešto se čudno zbiva s vama”, reče Stilgar. “Zar mi više ne vjerujete?”

Bol u glasu omekšao joj je izraz lica, ali ne i ton.

“Znaš i sam da ti vjerujem. Oduvijek sam dijelila bratovljevo mišljenje da kad se nešto jednom daje Stilgaru u ruke, slobodno možemo prestati brinuti o tome”

“Zašto ste onda rekli da sam se... promijenio?”

“Spremaš se ne poslušati moga brata”, reče ona. “Vidim to po tebi. Jedino se nadam da vas to obojicu neće uništiti.” Upravo su se približavali prvi Branitelji i Molitelji. Okrenula se prije nego joj je Stilgar mogao odgovoriti. Međutim, na licu mu se zrcalilo baš ono što je osjetila u majčinom pismu – zamjena morala i savjesti zakonom.

“Stvaraš koban paradoks”

Tibana je nastupao kao zagovornik Sokratskog kršćanstva; najvjerojatnije se rodio na Anbusu IV i živio između osmog i devetog vijeka prije Corrina, vjerojatno tijekom druge vladavine Dalamaka. Od svih njegovih zapisa, sačuvan je samo jedan dio iz kojeg citiramo ovu misao: ‘Srca svih ljudi borave u istoj pustoši.’

Iz ‘Knjige Dine’ princeze Irulan

Vi ste Bijaz”, reče gola, ulazeći u malu sobu gdje su patuljka čuvali pod stražom. “Zovem se Hayt.”

Jaka kućna straža ušla je s golom preuzeti večernju dužnost. Pijesak kojeg je za zalaska sunca podizao vjetar šibao ih je po obrazima dok su prolazili vanjskim dvorištem što ih je natjeralo na treptanje očima i ubrzani korak. Sada su se mogli čuti iz prolaza ispred sobe kako se međusobno šale i obavljaju ritualnu smjenu straže.

“Ti nisi Hayt”, reče patuljak. “Ti si Duncan Idaho. Bio sam tamo kad su stavili tvoje mrtvo tijelo u cisternu, a i onda kad su ga izvadili, živog i spremnog za obuku.”

Gola proguta slinu kroz grlo koje mu se iznenada osušilo. Žućkasto svjetlo sjajnih kugli rasplinulo se na zelenim zastorima na zidovima prostorije, presijavajući se na krupnim grašcima znoja koji su orosile patuljkovo čelo. Bijaz je odavao dojam stvorenja čudne građe, kao da mu se svrha koju su u njega utkali Tleilaxi zrcalila kroz kožu. Ispod patuljkove maske plašljivosti i neozbiljnosti skrivala se moć.

“Muad’Dib mi je naredio da te ispitam i saznam u koju svrhu su te Tleilaxi ovamo poslali”, reče Hayt.

“Tleilax, Tleilax”, pjevao je patuljak. “Ja sam Tleilax, glupane! Uostalom, ni ti nisi ništa bolji.”

Hayt pomnije pogleda patuljka. Iz Bijaza je zračio karizmatični oprez koji je kod promatrača budio pomisao o drevnim idolima.

“Čuješ li stražu vani?” upita Hayt. “Zapovjedim li im, zadavit će te.”

“Hej! Hej!” poviče Bijaz. “Kakav si bezdušan klip postao. A rekao si da si došao istražiti istinu.”

Haytu se nije sviđao prividan mir na patuljkovom izrazu lica. “Možda sam samo u potrazi za budućnošću” reče on.

“Dobro rečeno”, reče Bijaz. “Sada se poznajemo. Kada se sretnu dva lopova, ne treba im uvod.”

“Dakle, mi smo lopovi”, reče Hayt. “A što ćemo krasti?”
“Nismo lopovi već igrači kocke”, reče Bijaz. “Došao si ovamo otkriti moje točkice. I, suprotno, ja otkrivam tvoje.

I gle! Ti imaš dvostruko lice!”

“Jesi li stvarno vidio kad su me Tleilaxi stavili u cisternu?” upita Hayt, suprotstavljajući se neobičnoj nespremnosti postavljanja tog pitanja.

“Zar ti to nisam već rekao?” upita Bijaz, skočivši na noge.
“Strašno smo se mučili. Tijelo ti se nije htjelo obnoviti.” Hayt iznenada osjeti kako postoji u snu nekog drugog razuma i kako taj svakog trenutka može sve ovo zaboraviti, a on ostati izgubljen u vijugama toga mozga.

Bijaz nagne glavu lukavo na jednu stranu i započne obilaziti oko gole, pažljivo buljeći u njega. “Uzbuđenost potpaljuje stare stvari u tebi”, reče Bijaz. “Ti si progonitelj koji ne želi naći ono što goni.”

“Ti si oružje upereno u Muad'Diba”, odgovori Hayt, okrećući se oko sebe nastojeći pratiti kretanje patuljka. “Što moraš učiniti?”

“Ništa!” odgovori Bijaz, zastavši. “Odgovaram ti jednostavno na jednostavno pitanje.”

“Onda si usmjeren na Aliju”, reče Hayt. “Je li ona tvoj cilj?”

“Zovu je Hawt, Riba Čudovište, na drugim svjetovima”, reče Bijaz. “Zašto ti se krv uzburka kad govoriš o njoj?” “Znači, zovu je Hawt”, reče gola; pažljivo je proučavao Bijaza pokušavajući pronaći bilo kakvu nit vodilju do njegovih namjera. Patuljak je tako čudno odgovarao.

“Ona je djevica-bludnica”, reče Bijaz. “Ona je vulgarna, dosjetljiva, obrazovana, okrutna kad je najljubaznija, lakomislena dok razmišlja, a kada želi graditi onda razgrađuje poput koriolis oluje.”

“Dakle, došao si ovamo govoriti protiv Alije”, reče Hayt. “Protiv nje?” Bijaz utone u jastuk oslonjen na zid. “Došao sam da bi me zarobila magnetska privlačnost njene fizičke ljepote.” On se naceri, pridajući svom krupnom i upadljivom licu guštterski izraz.

“Napasti Aliju je isto što i napasti njenog brata”, reče Hayt.

“To je jasno i teško je ne zamijetiti”, odgovori Bijaz. “Stvarno, Car i njegova sestra su jedno biće spojeno leđima, jedno stvorenje napola muško, a napola žensko.”

“To smo već čuli od Slobodnjaka iz duboke pustinje”, reče Hayt.
“Baš od onih koji su obnovili običaj prinošenja krvnih žrtvi Šai-Huludu. Zašto ti ponavljaš njihove gluposti?” “Usuđuješ se reći da su to gluposti?” upita Bijaz. “Ti, čovjek i maska? Ah, ali kocka ne može

vidjeti vlastite točke. Zaboravio sam. A ti si dvostruko zbunjen, jer si u službi dvostrukog stvorenja Atreida. Osjetila ti nisu tako blizu odgovora kao što ti je razum.”

“Služiš li lažnu misu o Muad’Dibu svojim stražarima?” upita Hayt tihim glasom. Osjetio je da mu se razum zapleo od patuljkovih riječi.

“Oni propovijedaju meni!” reče Bijaz. “I mole se. Zašto da ne? Svi bi se trebali moliti. Zar ne živimo u sjeni najopasnijeg stvora kojeg je svemir ikada vidio?”

“Opasnog stvora...”

“Njihova vlastita majka odbija živjeti s njima na istom planetu!”

“Zašto mi otvoreno ne odgovoriš?” upita Hayt. “Vrlo dobro znaš da imamo i drugih načina da dođemo do istine. Domoći ćemo se odgovora... na ovaj ili onaj način.”

“Ali odgovorio sam ti! Zar ti nisam rekao da je mit stvaran? Zar sam ja vjetar koji donosi smrt? Ne! Ja sam riječi! Riječi poput munje koja se pojavi iz pijeska na tamnom nebu. Rekao sam: ‘Ugasi svjetiljku! Svanuo je dan!’ A ti stalno ponavljaš: ‘Daj mi svjetiljku da pronađem dan.’” “Opasno se igraš sa mnom”, reče Hayt. “Zar misliš da ne shvaćam te tvoje Zensuni ideje? Ostavljaš jasne tragove kao ptica u blatu.”

Bijaz se započne hihotati.

“Zašto se smiješ?” upita Hayt.

“Zato što imam zube, a volio bih da ih nisam imao”, progovori Bijaz kroz cerekanje. “Da nemam zube ne bih mogao škrgutati njima.”

“Sada znam tvoj cilj”, reče Hayt. “To sam ja.”

“I pogodio sam u sridu!” odgovori Bijaz. “Ti si vrlo velik cilj; kako sam onda mogao promašiti?” Kimne glavom kao da sam sebi odobrava. “A sada ću ti zapjevati.” Počeo je naricati tužnu, plačljivu i jednoličnu temu, koja se stalno ponavljala.

Hayt se ukočio, osjećajući čudnu bol gore-dolje kroz kralježnicu. Buljio je u lice patuljka, promatrajući mladalačke oči na starom licu. Bile su središte mreže čvorastih, bijelih linija koje su vodile do udubljenja ispod sljepoočnica. Kolika glava! Svaka crta lica navodila je na napućena usta iz kojih je izviralo to jednolično kriještanje. Zvuk je Hayta podsjetio na drevne obrede, narodne predaje, stare riječi i običaje, napola zaboravljenih značenja u izgubljenom mrmljanju. Ovdje se događalo nešto životno – krvava igra ideja kroz Vrijeme. Prastare zamisli ležale su zapretene u patuljkovom pjevanju. Bilo je to poput

svjetla koje sjaji u daljini, stalno postajući sve bliže i obasjavajući život preko raskola vjekova.

“Što to radiš sa mnom?” zadašće Hayt.

“Ti si glazbalo na kojem su me učili svirati”, reče Bijaz. “Sviram na tebi. Reći ću ti imena ostalih izdajnika među Naibima. To su Bikouros i Cahueit. Zatim Djedida, bivši Korbin tajnik. Pa Abumojandis, Bannerjeeov pomoćnik. Baš ovog trenutka jedan od njih probada nožem tvoga Muad’-Diba.”

Hayt započne odmahivati glavom. Bilo mu je teško govoriti.

“Mi smo kao braća”, reče Bijaz, prekidajući još jednom svoje jednolično mumljanje. “Odrasli smo u istoj cisterni: prvo ja, pa onda ti.”

Kroz Haytove metalne oči odjednom navre snažna bol.

Treperava crvena izmaglica obavijala je sve što je vidio. Osjetio se odsječen od svakog neposrednog osjeta osim boli, a svijet oko sebe naslućivao je kroz tanku prevlaku, sličnu kopreni koju podigne vjetar. Sve je postalo slučaj, nasumično uplitanje nežive materije. Volja mu se pretvorila u nešto tanahno i lažno. Živjela je bez daha i mogla se nazrijeti jedino kao unutrašnje prosvjetljenje.

Iznenadnom bistrinom rođenom u očaju uspio se probiti kroz koprenasti zastor, vrativši time za početak samo osjet vida. Poput blistave svjetlosti, pažnja mu se usredotoči na Bijaza. Hayt osjeti kako mu pogled prodire kroz slojeve patuljka i ugleda malog čovjeka koji je bio najprije iznajmljeni razum, a zatim jedno stvorenje zarobljeno glađu i žudnjom koje su mu frcale iz očiju. Sloj za slojem je otpadao, sve dok na kraju nije ostalo samo jedno privid-biće kojim su upravljali simboli.

“Mi smo na bojnom polju”, reče Bijaz. “Možeš govoriti o tome.”

Nakon što mu je naredba oslobodila glas, Hayt reče: “Ne možeš me natjerati da ubijem Muad’Diba.”

“Čuo sam kako Bene Gesseriti kažu”, reče Bijaz, “da u cijelom svemiru ništa nije postojano, ništa uravnoteženo, ništa trajno – ništa ne ostaje u svom stanju, jer svaki dan, a ponekad i svaki sat donosi promjenu.”

Hayt nijemo odmahne glavom.

“Vjerovao si da je ludi Car cijena koju tražimo” reče Bijaz.

“Kako slabo shvaćaš naše tleilaške gospodare. Ceh i Bene Gesserit smatraju da mi proizvodimo artefakte. Zapravo, mi osiguravamo oruđe i usluge. Sve može poslužiti kao oruđe – siromaštvo, rat. Rat je koristan, jer je djelotvoran na mnogim područjima. Potiče metabolizam. Prisiljava vladu. Širi genetske slojeve. On je najvitalniji u cijelom

svemiru. Jedino oni koji shvaćaju vrijednost rata i koji ga vode imaju vlastiti izbor.”

Neobično blagim glasom Hayt reče: “Govoriš čudne misli koje me gotovo tjeraju na vjeru u osvetničku Providnost. Kakva li je cijena bila plaćena za tvoj nastanak? Nedvojbeno bi to bila očaravajuća priča s još ljepšim završetkom.” “Veličanstveno!” likovao je Bijaz. “Ti napadaš – dakle imaš snagu volje i vježbaš samoopredjeljenje.”

“Pokušavaš u meni probuditi želju za nasiljem”, reče Hayt drhtavim glasom.

Bijaz to porekne odmahnuvši glavom. “Probuditi te, to da; ali ne i probuditi u tebi nasilje. Odgojen si kao svjesno biće, to si sam rekao. Ja moram u tebi probuditi tu svijest, Duncan Idaho.”

“Hayt!”

“Duncan Idaho. Izuzetan ubojica. Ljubavnik mnogih žena. Vojnik-mačevalac. Desna ruka Atreida na bojnom polju. Duncan Idaho.”

“Prošlost se ne može probuditi.”

“Ne može?”

“To se nikada nije dogodilo!”

“Istina, ali naši gospodari prkose pomisli da se nešto ne može učiniti. Uvijek traže odgovarajuće oruđe, odgovarajuću primjenu truda, pravu uslugu...”

“Skrivaš svoju pravu svrhu! Skrivaš se iza zaklona od riječi koje ništa ne znače!”

“U tebi je Duncan Idaho”, reče Bijaz. “On će se pokoriti bilo osjećajima ili nepristranom ispitivanju, ali svakako će se pokoriti. Ta svijest će kroz opnu potiskivanja i odabiranja izroniti iz tamne prošlosti koja te u stopu prati. Ona te goni čak i sada dok te zadržava. U tebi postoji biće na koje se svijest mora usredotočiti i koje ćeš poslušati.”

“Tleilaxi misle da sam još njihov rob, ali ja...”

“Tiho, robe!” reče Bijaz gundavim glasom.

Hayt ostane sleđen u tišini.

“Sada smo došli do onog glavnog”, reče Bijaz. “Znam da to osjećaš. A evo i ključnih riječi kojima će manipulirati tobom... vjerujem da će one djelovati kako treba.”

Hayt osjeti kako mu znoj curi niz obraze, kako mu se tresu prsa i ruke, ali se nije uspijevao ni pokrenuti.

“Jednog dana”, reče Bijaz, “Car će doći kod tebe i reći će ti: ‘Otišla je.’ Na licu će imati bolnu masku. Dat će vodu mrtvome, kako

ovdje nazivaju plakanje. I ti ćeš odgovoriti mojim glasom: ‘Gospodaru! O, Gospodaru!’”

Hayta započne boljeti grlo i brada od grčenja mišića. Mogao je jedino odmahivati glavom u malom luku s jedne na drugu stranu.

“Ti ćeš reći: ‘Nosim poruku od Bijaza.’ Patuljak napravi grimasu. ‘Jadni Bijaz bez pameti... jadni Bijaz, bubanj ispunjen porukama, biće stvoreno da ga drugi iskoriste... lupite po Bijazu i on će udariti u dreku...’” On ponovi grimasu na licu. “Misliš da sam licemjer, Duncane Idaho! Nisam! I ja mogu žaliti. Ali došlo je vrijeme da riječi zamijene mačeve. ”

Štucanje potrese Hayta.

Bijaz zahihoće, pa reče: “Oh, hvala ti, Duncane, hvala. Spasile su nas potrebe tijela. Budući da u Caru teče harkonenska krv, učinit će što želimo. Pretvorit će se u stroj za pljuvanje, u bljuvača riječi ugodnih ušima naših gospodara. ”

Hayt žmirne, pomislivši kako mu patuljak sliči na opreznu životinju, stvaranje zlobne i rijetke pameti. ***Harkonenska krv teče venama Atreida?***

“Misliš na Zvijer Rabana, ništavog Harkonnena, i sijevaš očima”, reče Bijaz. “Ponašao se kao Slobodnjak kad se o tome radi. Kada riječi zakažu, mač se uvijek nađe pri ruci, zar ne? Misliš na mučenja kojima su Harkonneni uništili tvoju obitelj. A preko svoje majke, tvoj dragocjeni Paul je Harkonnen! Tebi neće biti teško pogubiti jednog Harkonnena, zar ne?”

Gorka tjeskoba prostruji golom. Je li to bila srdžba? Zašto bi to u njemu izazvalo srditost?

“Ohhh”, reče Bijaz; a zatim: “Ahhh, hah! Klik-klik. Poruka još nije završena. Tu je još i pogodba koju Tleilaxi nude tvom dragocjenom Paulu Atreidu. Naši gospodari će mu vratiti njegovu voljenu. Bit će to još jedan gola – nešto kao tvoja sestra.”

Hayt odjednom osjeti da mu cijeli njegov svijet ispunjavaju jedino otkucaji vlastitog srca.

“Gola”, reče Bijaz. “Bit će to tijelo njegove ljubavi. Ona će mu rađati djecu. Voljet će jedino njega. Možemo čak i poboljšati original ako to zaželi. Je li bilo koji čovjek imao bolju priliku za ponovno vraćanje onog što je izgubio? To je pogodba koju će objeručke prihvatiti.”

Bijaz kimne glavom, odmaknuvši na trenutak pogled kao da uzmiče, a zatim nastavi: “To će ga dovesti u iskušenje: ti ćeš onda iskoristiti njegovu zbunjenost da mu se približiš i spremiš za udarac.

Dva gole, ne jedan! To traže naši gospodari!” Patuljak se nakašlje i ponovno kimne glavom: “Govori!”

“Neću to učiniti”, reče Hayt.

“Ali Duncan Idaho bi”, odgovori Bijaz. “Bit će to trenutak u kojem ćeš moći lako savladati tog potomka Harkonnena. Ne zaboravi to. Predložit ćeš mu da zatraži od nas poboljšanje svoje voljene – možda da joj ugradimo besmrtno srce ili nježnije osjećaje. Ponudit ćeš mu utočište dok mu se budeš približavao – planet kojeg sam odabere negdje s druge strane Carstva. Razmisli o tome! Voljenu ćemo mu oživjeti. Neće više postojati razlog za plakanje, a dobit će idilično mjesto da proživi svoje dane.”

“Privlačan mamac”, reče Hayt, ispitujući teren. “Pitat će za cijenu.”

“Mora se odreći svoje božanske prirode i uništiti ugled Qizarata. Također mora diskreditirati sebe i svoju sestru.” “Ništa više?” upita Hayt uz podsmjeh.

“Naravno, mora se odreći i svojih CHOAM posjeda.”

“Naravno.”

“Ako se ni tada ne uspiješ dovoljno primaći da zadaš udarac, govori mu o tome koliko se Tleilaxi dive njegovim propovijedima o mogućnostima vjere. Reci mu da Tleilaxi imaju jedinicu za vjersko inženjerstvo, gdje se oblikuju vjere za posebne potrebe.”

“Kako je to pametno!” reče Hayt.

“Misliš da mi se možeš slobodno podsmjehivati i ne slušati me”, reče Bijaz. Držao je glavu lukavo nahrenu na jednu stranu. “Ne poriči to...”

“Dobro su te napravili, mala životinjo”, reče Hayt.

“Tebe također”, odgovori patuljak. “Reći ćeš mu da požuri. Tijelo se raspada, a njeno se mora čuvati u kriološkom spremniku.”

Hayt osjeti kako se koprca uhvaćen u kalup kojeg nije mogao prepoznati. Patuljak je djelovao vrlo samouvjereno! Morala je postojati neka slaba točka u logici Tleilaxa. Kada su stvarali голу, uvjetovali su ga Bijazovim glasom, ali... Ali što? Logika/kalup/predmet... Kako je lako pobrkati jasno rezoniranje s točnim rezoniranjem! Je li logika Tleilaxa imala neku manu?

Bijaz se osmjehne kao da je čuo neki skriveni glas. “Sada ćeš zaboraviti”, reče. “Kad trenutak dođe, ponovno ćeš se sjetiti. On će reći: ‘Otišla je.’ – i tada će se probuditi Duncan Idaho.”

Patuljak pljesne rukama.

Hayt se zagrcne, svjestan da su ga prekinuli usred misli... ili možda usred rečenice. O čemu se radilo? Nešto o... ciljevima?

“Želiš me zbuniti, da poslije možeš upravljati mnome”, reče.

“Kako to?” upita Bijaz.

“Ja sam tvoj cilj i to ne možeš poreći”, reče Hayt.

“Nisam ni namjeravao poricati.”

“Što si mi to pokušao učiniti?”

“Jednu uslugu”, reče Bijaz. “Običnu uslugu.”

Proročke moći ne osvjetljavaju dovoljno točno prirodni tijek stvarnih događaja, osim u najekstremnijim slučajevima. Proročanstva se odnose na zbivanja izdvojena iz povijesnog lanca. Vječnost se kreće. Ona pretpostavlja sebe ne samo proročanstvu već i onome tko ga traži. Neka podanici Muad'Diba sumnjaju u njegovu izuzetnost i njegove proročke vizije. Neka mu poriču moći. Ali neka nikada ne posumnjaju u vječnost.

‘Evandjelje Dine’

Hayt je promatrao Aliju kako izlazi iz hrama i prelazi preko trga. Stražari su se zbili oko nje; lica su im bile maske surovosti kako bi prikriili mekoću nastalu kao posljedica dobrog života i zadovoljstva.

Heliograf ‘topterovih krila bljesne na sjajnom poslijepodnevnom suncu iznad hrama. Bio je to dio Kraljevske garde s Muad'Dibovim simbolom stisnute šake na trupu.

Hayt vrati pogled na Aliju. Shvati da izgleda sasvim neprimjereno gradskoj sredini. Njen pravi dom bila je pustinja – otvoren, nesputan prostor. Dok ju je promatrao kako se približava, nešto čudno u svezi s djevojkom sine mu iz pamćenja: Alija je izgledala zamišljeno jedino kad se smijala. Bila je to optička varka, zaključio je, podsjetivši se trenutaka kad ju je promatrao tijekom prijama u čast cehovskog veleposlanika: ohola nasuprot glazbene pozadine i isprekidanih dijelova razgovora koji se vodio među ekstravagantnim haljinama i odorama. Alija je bila odjevena u bijelu, blistavu haljinu koja je zračila nevinošću. Promatrao ju je s jednog prozora dok je prelazila pokraj umjetnog jezera u sredini unutrašnjeg dvorišta, ukrašenog raspjevanim fontanama, pampas travom i jednim bijelim vidikovcem.

Potpuno pogrešno... sasvim pogrešno. Ona pripada pustinji.

Hayt isprekidano udahne zrak. Alija mu je nestala s vidika, kao što se i onda dogodilo. Čekao je stišćući i otvarajući šake. Razgovor s Bijazom ga je uznemirio.

Čuo je Alijinu pratnju kako prolazi pokraj prostorije u kojoj se nalazio. Otišla je u obiteljske odaje.

Pokušao se usredotočiti na nešto u svezi s njom što ga je uznemirilo. Način na koji je prelazila trg? Da. Kretala se poput progonjene osobe koja bježi od pljačkaša. Izašao je na spojni balkon, prošao duž njega zaklonjen plasmeldnim štitnikom protiv sunca i zastao

u sjeni koja ga je skrivala. Alija je stajala na balustradi, pogleda uprtog iznad svog svetišta.

Pogledao je u istom smjeru kamo i ona – negdje s one strane gradskih zidina. Vidio je pravokutnike, obojane blokove, spore pokrete života i zvukova. Zdanja su se presijavala i svjetlucala. Valovi vrućine zavojito su se dizali s vrhova krovova. Daleko naprijed, neki je dječak udarao loptu u slijepom kutu dvorišta kojeg je stvorio potporni zid u jednom kutu hrama. Lopta se kretala naprijed-natrag.

I Alija je promatrala loptu. Osjećala je kako se i protiv svoje volje poistovjećuje s njom – naprijed-natrag... naprijed-natrag. Činilo joj je da se strmoglavljuje niz hodnike Vremena.

Napitak od melangea kojeg je popila neposredno prije napuštanja svetišta bio je najveća dozu koju je ikad uzela. Čak i prije nego je počela djelovati, prestrašila ju je.

Zašto sam to učinila? upitala se.

Čovjek mora izabrati između opasnosti. Je li se o tome radilo? Ovo je bio jedini način da prodre kroz maglu kojom je prokleti dinski tarok zaklonio budućnost. Prepreka je postojala. Mora je premostiti. Učinila je to želeći vidjeti kuda je to koračao njezin brat svojim slijepim korakom.

Poznato lebdenje koje izaziva melange počelo joj je mutiti svijest. Duboko je uzdahnula, osjetivši blagi oblik spokojsva, uravnoteženosti i nesebičnosti.

Posjedovanje drugog vida stvara kod čovjeka opasne fatalističke sklonosti, pomisli. Na žalost, nije postojala nikakva apstraktna poluga, nikakav proračun predviđanja. Vizijama budućnosti ne može se baratati kao s formulama. U njih treba ući, riskirajući život i zdravu pamet.

Neka pojava izroni iz oštih sjena na spojnom balkonu. Gola! U svojoj pojačanoj svijesti, Alija ga je vidjela vrlo jasno – tamne, živahne crte lica na kome su se isticale svjetlucajuće metalne oči. Bio je jedinstvo zastrašujućih suprotnosti, od kojih su neke spojene na začuđujući, linearan način. Bio je sjena i zasjenjujuća svjetlost, rezultat procesa koji je oživio njegovo mrtvo tijelo... i nečeg potpuno čistog... nevinog.

Nevinost ispod grube ljuštore.

“Jesi li si bio tamo cijelo vrijeme, Duncane?” upita ga ona.

“Znači, moram biti Duncan”, odgovori on. “Zašto?”

“Ne ispituj me”, reče ona.

Dok ga je promatrala, na pamet joj padne kako Tleilaxi nisu ostavili nedovršenim ni najmanji djelić svoga gole.

“Jedino si bogovi mogu dopustiti rizik savršenstva”, zaključila ona. “To je opasno za čovjeka.”

“Duncan je umro”, reče on, želeći da ga ne zove tim imenom. “Ja sam Hayt.”

Proučavala je njegove umjetne oči, pitajući se što one vide. Promatrane iz blizine, odavale su sićušne crne ožiljke, mala udubljenja tame u sjajnom metalu. Pločice kao kod kukaca! Svijet zaškri i zatitra oko nje. Pridržala se za zagrijanu površinu ograde. Ahhh, melange je tako brzo djelovao.

“Jesi li bolesna?” upita Hayt. Prišao joj je bliže, gledajući je širom otvorenih metalnih očiju.

Tko je to rekao? čudila se. Duncan Idaho, mentat-gola, Zensuni filozof ili možda pijun Tleilaxa, opasniji od svih navigatora Ceha. Njen brat je to znao.

Ponovo je pogledala голу. Sada joj se učinio previše pasivan, s nečim potajnim u sebi. Bio je zasićen čekanjima i snagama koje su nadvile nad njihov svakodnevni život.

“Po majci sam Bene Gesserit”, reče ona. “Znaš li to?”

“Znam.”

“Koristim se njihovim moćima, mislim onako kako one misle. Jedan moj dio svjestan je svete potrebe za genetskim programom... i njegovim proizvodima.”

Žmirnula je, osjećajući kako joj se dio svesti počeo slobodno kretati u Vremenu.

“Govore da Bene Gesserit nikada neće odustati od svojih ciljeva”, reče on. Promatrao ju je izbliza, primijetivši kako su joj pobijelili zglobovi na prstima kojima je čvrsto stegnula rub balkona.

“Jesam li se spotakla?” upita ona.

Primijetio je da duboko diše, da su joj pokreti napeti, a pogled staklen.

“Kad se spotakneš, ravnotežu možeš vratiti ako preskočiš predmet o koji si se spotakla.”

“Bene Gesserit se spotaknuo”, reče ona. “Sada žele vratiti ravnotežu preskačući moga brata. Žele Chanino dijete... ili moje.”

“Jesi li u drugom stanju?”

Borila se postaviti u prostorno-vremenski odnos prema ovom pitanju. U drugom stanju? Kada? Gdje?

“Vidim... svoje dijete”, prošapće ona.

Odmaknula se od ruba balkona i okrenula glavu prema goli. Imao je lice od soli, gorke oči – dva kruga blistavog olova i... kad je okrenuo leđa svjetlu prateći njen pokret... plave sjene.

“Što vidiš takvim očima?” prošapće ona.

“Isto što i druge oči vide”, odgovori on.

Njegove riječi odzvanjale su joj u ušima, rastežući joj svijest. Osjetila je kako prerasta cijeli svemir, kako se rasteže... rasteže. Ispreplela se s cjelokupnim Vremenom.

“Uzela si previše začina”, reče on.

“Zašto ga ne mogu vidjeti?” promrmlja ona. Utroba iz koje se sve rađa držala ju je zarobljenu. “Reci mi, Duncane, zašto ga ne mogu vidjeti.”

“Koga to ne možeš vidjeti?”

“Ne mogu vidjeti oca moje djece. Izgubila sam se u magli taroka. Pomozi mi.”

Logika mentata munjevito je našla rješenje pa on reče: “Bene Gesserit želi sparivanje tebe i tvog brata. To bi učvrstilo genetski...”

Aliji se otme krik. “Jaje u tijelu”, zadašće ona. Tijelom joj prostruji val hladnoće, za kojom odmah uslijedi topla plima. Nevideni ljubavnik iz njenih najtamnijih snova! Tijelo njenog tijela kojeg proročanstvo nije moglo otkriti! Hoće li do toga doći?

“Jesi li uzela opasnu količinu začina?” upita on. Nešto se u njemu borilo izraziti krajnji užas pri samoj pomisli da bi jedna žena Atreida mogla umrijeti, da ga Paul može suočiti sa spoznajom kako je jedan ženski član carske obitelji... nestao.

“Ti ne znaš kako je to loviti budućnost”, reče ona. “Ponekad ugledam sebe... ali to činim na vlastiti način. Ne mogu to vidjeti kroz sebe samu.” Spustila je glavu i započela klimati je s jedne na drugu stranu.

“Koliko si začina uzela?” upita on.

“Priroda se užasava proročanstava”, reče ona, podižući glavu.

“Jesi li to znao, Duncane?”

Obratio joj se nježno, razložno, kao da govori malom djetetu: “Reci mi koliko si začina uzela.” Uhvatio ju je lijevom rukom za rame.

“Riječi su tako nezgrapne stvari, tako primitivne i dvosmislene”, reče ona, skinuvši njegovu ruku s ramena.

“Moraš mi reći!” reče on.

“Pogledaj u Zaštitni zid”, zapovjedi ona, pokazavši prstom prema njemu. Pogledala je duž izdužene ruke, stresavši se kao da se okolina raspala u sveopćoj viziji – pješčani zamak razoren nevidljivim

valovima. Ona skrene pogled, ali je trgne pojava golinog lica. Crte su mu se mijenjale, postajući čas staračke, čas mladenačke, pa opet staračke i ponovno mladenačke. Predstavljao je sam život, pouzdan, beskonačan... Okrenula se namjeravajući pobjeći, ali ju je on zgrabio za lijevu ruku.

“Pozvat ću liječnika”, reče on.

“Ne! Moraš mi dopustiti da spoznam tu viziju! Moram je spoznati!”

“Sada ćeš ući unutra”, reče on.

Ona pogleda njegovu ruku. Na mjestu gdje su im se tijela dotakla osjetila je elektricitet koji ju je istodobno i mamio i plašio. Naglim pokretom ona oslobodi ruku i promrmlja: “Ne možeš zadržati vihor!”

“Trebaš liječničku pomoć!” odbrusi on.

“Zar ne shvaćaš?” upita ga ona. “Moja vizija je nepotpuna, vidim tek odlomke. Ona treperi i poskakuje. Moram se sjetiti budućnosti. Zar ne možeš to shvatiti?”

“Što će ti budućnost ako umreš?” upita je on blago, gurajući je prema Obiteljskim odajama.

“Riječi... riječi”, mrmljala je ona. “Ne mogu to objasniti. Jedna stvar je povod drugoj, ali ne postoji uzrok... niti posljedica. Ne možemo ostaviti svemir onakvim kakav je bio. Koliko god se trudili, uvijek će postojati provalija.”

“Samo ravno”, zapovjedi on.

Tako je napet! pomisli ona.

Okružile su je hladne sjene. Osjetila je kako joj mišići gmižu poput crva – postelja pod njom bila je stvarna i čvrsta, ali ipak je znala da je nestvarna. Jedino je prostor bio postojan. Ništa drugo nije bilo stvarno. Krevetom su pretjecala mnoga tijela, sva njena vlastita. Vrijeme je postalo mnogostruki osjećaj, prekomjerno opterećen. Nije pokazalo nikakvu reakciju po kojoj bi ga mogla odbaciti. Bilo je to Vrijeme. Kretalo se. Cjelokupni svemir klizio je natrag, naprijed, u stranu.

“On nije poput predmeta”, objasni Alija. “Ne može se dospjeti ispod njega, niti ga se može obići. Ne postoji oslonac.”

Oko nje se okupiše mnogi ljudi. Neki je uhvatiše za lijevu ruku. Promatrala je svoje tijelo kako se kreće, prateći pogledom valovitu ruku koju je vodila do fluidne maske lica: Duncan Idaho! Oči su mu bile... pogrešne, ali to je ipak bio Duncan – dijete-mladić-dijete-čovjek... Svaka crta njegovog lika zračila je brigom za nju.

“Ne boj se, Duncane”, prošapće ona.

Stegnuo joj je ruku, kimnuvši glavom. “Budi mirna”, reče.

Istog trena mu kroz svest prostruji: ***Ona ne smije umrijeti! Ne smije! Nijedna žena Atreida ne može umrijeti!*** Odsječno odmahne glavom. Takve misli prkosile su logici mentata. Smrt je bila nužnost da bi se život mogao nastaviti.

Gola me voli, pomisli Alija.

Ova pomisao postane čvrsta poput kamena temeljca za koji se mogla uhvatiti. Bilo je to poznato lice s konkretnom prostorijom u pozadini. Prepoznala je jednu od prostorija Paulovog apartmana.

Neka nepomična, nepromjenjiva pojava baratala je nešto oko cijevi u njenom grlu. Odupirala se plimi gađenja.

“Stigli smo na vrijeme”, reče jedan glas, kojeg je ona prepoznala kao glas obiteljskog liječnika. “Trebali ste me ranije pozvati.” Liječnikove riječi odavale su primjesu sumnje. Osjetila je kako joj cijev klizi iz grla – poput zmijolikog blistavog užeta.

“Injekcija će je uspavati”, reče liječnik. “Poslat ću jednu od njenih pratilja...”

“Ja ću ostati uz nju”, reče gola.

“To nije pristojno”, odbrusi liječnik.

“Ostani... Duncane”, prošapće Alija.

On je pomiluje po ruci dajući joj do znanja da ju je čuo.

“Moja gospo”, reče liječnik, “bilo bi bolje...”

“Nemojte vi mene učiti što je bolje”, zaškrguće ona. Grlo ju je boljelo pri ispuštanju svakog glasa.

“Moja gospo”, reče liječnik optužujućim glasom, “vi dobro znate opasnosti koje prouzrokuje preobilno uzimanje melangea. Mogu jedino pretpostaviti da vam ga je netko dao bez...”

“Vi ste budala”, prosiće Alija. “Znači, vi poričete moje vizije? Znala sam što uzimam i zašto to činim.” Uхватила se rukom za grlo. “Ostavite nas. Odmah!”

Liječnik se maknuo iz njenog vidokruga, rekavši pritom: “Javit ću vašem bratu.”

Osjetivši da je otišao, svu je pažnju posvetila goli. Sada je u svojoj svesti jasno vidjela viziju: plodno tlo iz kojeg izrasta sadašnjost. Osjećala je da i gola ima svoju ulogu u toj igri Vremena, koja više nije bila mutna i skrivena, već vidljiva nasuprot prepoznatljive pozadine.

On je ključna točka, pomisli ona. ***Opasnost i spas istodobno.***

Stresla se pri pomisli da joj je pred očima ista vizija koju je vidio i njen brat. Neželjene suze pekle su joj oči. Oštro je odmahнула glavom.

Bez suza! Na njih se troši vlaga, a što je još gore, one ometaju strogi tijek vizije. Paula netko mora zaustaviti! Jednom, samo jednom, premostila je Vrijeme da bi svoj glas stavila na put kojim će on proći. Ali ovdje ne bi dopustili pritisak i promjenjivost. Vremensko tkanje prolazilo je sada kroz njenog brata kao što sunčevi zraci prolaze kroz leću. Stajao je u fokusu i bio je toga potpuno svjestan. Skupio je sve linije u sebe i sada neće dopustiti da mu pobjegnu ili da se izmijene.

“Zašto?” promrmljala je. “Je li to mržnja? Je li se okomio na Vrijeme jer ga je ono povrijedilo? Radi li se stvarno o... mržnji?”

Pomislivši da je Alija spomenula njegovo ime, gola upita: “Moja gospo?”

“Kad bih barem mogla ugasiti tu vatru u sebi!” uzvikne ona. “Nisam željela biti drukčija.”

“Molim te, Alija”, promrmlja on. “Pokušaj zaspati.”

“Željela sam se smijati”, prošapće ona. Suze su joj tekle niz obraze. “Ali ja sam sestra Cara kojeg poštuju kao boga. Ljudi me se boje. Nikada nisam željela da me se netko boji.”

On joj obriše suze s lica.

“Ne želim biti dio povijesti” prošapće ona. “Jedino žudim da me netko voli... i da ja nekog volim.”

“Netko te voli”, reče on.

“Ahhh, odani, odani Duncane”, reče ona.

“Molim te, ne oslovljavaj me tako”, usprotivi se on.

“Ali ti to jesi” odgovori ona. “Odanost je cijenjena roba. Može se prodati... ali ne i kupiti, samo prodati.”

“Ne sviđa mi se tvoj cinizam”, reče on.

“Dovraga s tvojom logikom! To je istina!”

“Spavaj”, reče on.

“Voliš li me, Duncane?” upita ga ona.

“Da.”

“Je li to jedna od onih laži” upita ona, “jedna od laži u koje je lakše povjerovati nego u istinu? Zašto ti se bojim povjerovati?”

“Bojiš se zato jer nisam poput drugih, a i zato jer si i ti drukčija.”

“Budi čovjek, a ne mentat!” progunda ona.

“Ja sam i mentat i čovjek.”

“Hoćeš li me onda uzeti za ženu?”

“Učinit ću ono što ljubav zahtijeva.”

“I odanost?”

“I odanost.”

“Baš tu leži tvoja opasnost”, reče ona.

Njene riječi ga uznemire. Na licu mu se, doduše, nije zamjećivao nikakav znak uznemirenosti, nijedan mišić mu nije zatitrao – ali ona je to ipak znala. Sjećanje na viziju otkrilo joj je tu uznemirenost. Pa ipak, osjećala je da je propustila jedan dio vizije i da bi se trebala sjećati još nečega iz budućnosti. Postojalo je još neko zapažanje koje nije bilo osjetilno, nešto što joj je dolazilo u razum niotkuda, baš kao što je bio slučaj i s proročanstvom. To nešto je počivalo u sjenama Vremena – i bilo je izrazito bolno.

Osjećaji! O tome se radilo – osjećaji! Pojavili se u viziji ne neposredno, već kao nešto iz čega je mogla zaključiti što se nalazi iza nje. Uhvatio ju je osjećaj – jednostavan grč od straha, tuge i ljubavi. Sva tri osjećaja bila su u viziji, skupljena u jednom jedinom zaraznom tijelu, nadmoćnom i iskonskom.

“Duncane, ne dopusti mi da odem”, prošaptala je. “Spavaj”, reče on. “Ne bori se s tim.”

“Moram... moram. On je mamac u klopci koju je sam postavio. On je u službi moći i terora. Nasilje... obožavanje: to je zatvor u kojem se nalazi. Izgubit će... sve. Rastrgnut će ga.”

“Govoriš o Paulu?”

“Tjeraju ga da uništi sam sebe”, zadršće ona, sjedajući. “Prevelik teret, previše bola. Odvlače ga od ljubavi.” Alija ponovno padne u postelju. “Stvaraju svemir u kojem on sam sebi neće dopustiti život.”

“Tko to čini?”

“On! Ohhh, tako si glup. On je dio ustrojstva. A sad je kasno... prekasno... prekasno...”

Dok je govorila, osjetila je kako joj se svijest spušta sloj po sloj. Zaustavila se tik iza pupka. Tijelo i duh joj se razdvoje, a zatim ponovno spoje u stjecištu uspomena na vizije – da bi se zatim počeli kretati, kretati... Začula je otkucaje srca zametka, djeteta budućnosti. Melange je još imao vlast nad njom, dakle, progonio ju je rijekom Vremena. Znala je da je osjetila život još nezačetog djeteta. S njim u svezi, samo je jedna stvar bila sigurna: proživjet će jednako buđenje kao i ona. Postat će svjesno biće, sposobno razmišljati još prije rođenja.

Postoji gornja granica korištenja sile koju moraju poštovati čak i najmoćniji kako ne bi uništili sami sebe. Procjena ove granice je vrhunska sposobnost vladanja. Zloupotreba moći je kobni grijeh. Zakon ne smije biti oružje osвете, niti talac, ni sigurna tvrđava protiv mučenika koje je stvorio. Ne može se ugroziti nijedno živo biće bez posljedica.

***Muad'Dib o Zakonu
iz 'Stilgarovih komentara'***

Chani se zagledala u jutarnju pustinju koju je vidjela kroz pukotinu ispod sieća Tabr. Bila je bez pustinjskog odijela pa se ovdje osjećala nezaštićeno. Ulaz u siečku špilju bio je skriven stijenom iznad i iza nje.

Pustinja... pustinja... Pustinja ju je pratila kud god je krenula i ona je to osjećala. Vratiti se u pustinju za nju nije bio povratak kući, već samo osvrt i promatranje svega onoga što je oduvijek nalazilo tamo.

Bolan grč prođe joj utrobom. Uskoro će roditi. Zatomila je bol, želeći tog trenutka biti sama s pustinjom.

Jutarnji mir počivao je unaokolo. Sjene su se razmiljele među dinama i terasama Zaštitnog Zida. A onda, odjednom, dnevna svjetlost bljesne iznad visoke strmine i stigne do njenih očiju preko golog prostranstva koje se prostiralo ispod potpuno plavog neba. Prizor je potpuno odgovarao osjećaju užasnog cinizma koji joj nije davao mira otkad je saznala za Paulovu sljepoću.

Zašto smo ovdje? pitala se.

To nije bila hidžra, istraživačko putovanje. Paul ovdje nije ništa tražio, osim, možda, mjesta gdje će ona roditi. Poveo je sa sobom stvarno čudne suputnike, mislila je: tleilaškog patuljka Bijaza; голу Hayta koji je možda oživljeni Duncan Idaho; Cehovog veleposlanika-Navigatora Edrica; Gaius Helen Mohijam, Časnu Majku Bene Gesserita koju je očito mrzio; Otheymovu čudnu kćer Lichnu, koju zbog nečega straža uopće nije ispuštala iz vida; Stilgara, njenog ujaka iz reda Naiba, i njegovu najomiljeniju ženu, Haru... zatim Irulan... pa Aliju...

Zvuk vjetra, koji je hućao kroz stijene, pravio je društvo njenim mislima. Pustinjski dan oblio se potpunim žutilom, potpunom preplanulošću, potpunim sivlom.

Zašto li je poveo tako neobično izmiješano društvo?

“Zaboravili smo”, odgovorio joj je Paul kad ga je to jednom pitala, “da se riječ ‘društvo’ izvorno odnosila na suputnike. Mi smo, zapravo, suputnici.”

“Ali kakva je njihova vrijednost?”

“U tome je problem”, uzviknuo je okrenuvši svoje užasne duplje prema njoj. “Izgubili smo onu iskonsku jednostavnost i otvorenost života. Ako nešto ne možemo uliti u boce, potući, iskoristiti ili sakupiti, onda to za nas nema nikakvu vrijednost.”

Uvrijeđena, ona odgovori: “Nisam na to mislila.”

“Ahhh, najdraža”, rekao je umirujući je, “tako smo bogati novcem, a vrlo siromašni životom. Ja sam zao, svojeglav, glup...”

“Nisi.”

“I to je istina. Ali ruke su mi tužne od vremena. Čini mi se... izgleda mi da sam pokušao izmisliti život, ne shvaćajući da je već izmišljen.”

Dotaknuo joj je trbuh pokušavajući osjetiti novi život u njemu.

Prisjetivši se toga, stavila je obje ruke na trbuh i zadrhtala; sada joj je bilo žao što je zatražila od Paula da je dovede ovamo.

Pustinjski vjetar je donosio zle mirise sadnica živice koje su zaustavljale dine u podnožju pukotine. Sve više ju je zaokupljalo slobodnjačko praznovjerje: zli mirisi, zla vremena. Okrenula je lice prema vjetru i ugledala jednog crva kako se pojavljuje iza sadnica. Uzdignuo se iznad dina poput prove na ukletom brodu, zamlatarao po pijesku, nanjušio vodu pogubnu za njegovu vrstu i pobjegao ispod dugačkog izrovanog bedema.

U tom trenutku mrzila je vodu, zbog straha kojeg je pokazao crv. Nekada duh-duša Arrakisa, voda je sada postala otrov. Sa sobom je donosila bolesti. Jedino je pustinja bila čista.

Dolje se pojavila skupina slobodnjačkih radnika. Popeli su se do srednjeg ulaza u sieč i ona ugleda njihova blatna stopala.

Slobodnjaci blatnjavih stopala!

Djeca iz sieča započnu svoju jutarnju pjesmu; njihovi piskutavi glasići dopirali su iz gornjeg ulaza budeći u njoj čudan osjećaj da joj vrijeme bježi kao sokol pred vjetrom. Ponovno zadršće.

Kakve li je oluje Paul vidio u svojoj slijepoj viziji?

Počela je naslućivati u njemu zlog luđaka, spodobu umornu od pjesmi i rasprava.

Primijetila je da je nebo postalo kristalno sivo i prošarano alabasternim zrakama, neobičnim crtežima koje je preko cijelog svoda crtao uskovitlani pijesak. Odjednom, pažnju joj privuče linija sjajne

bjeline koja se pojavila na jugu. Obrve joj se istog trena skupe, čim je raspoznala znak: bijelo nebo na jugu – Šai-Huludova usta. Podigla se oluja, silan vjetar. Osjetila je njegove prve nalete u obliku kristalnih zrnaca pijeska koja su je započela šibati po obrazima. Vjetar je donio sjenu smrti: miris vode koja teče kroz qanate, miris oznojenog kremenog pijeska. Voda: zbog nje je Šai-Hulud poslao svoj koriolis vjetar.

Sokolovi se pojave u otvoru gdje je stajala, tražeći zaštitu od vjetra. Bili su smeđi poput stijena, sa skerletnim perjem u krilima. Njen duh, osjećala je to, hrlio je k njima: oni su našli zaklon; ona nije.

“Moja gospo, podiže se vjetar!”

Okrenula se i ugledala голу kako je doziva s gornjeg ulaza u sieć. Obuzeo ju je slobodnjački strah. Mogla je shvatiti čistu smrt, kao i to da pleme raspolaže pravom na tjelesnu vodu mrtvog. Ali... da nešto bude vraćeno iz mrtvih...

Ošinio ju je nalet uskovitlanog pijeska, od čega joj se zarumene obrazi. Pogledala je preko ramena na zastrašujuću crtu prašine koja se prostirala preko neba. Pustinja je pod olujom navukla žutosmeđi, nemirni izgled, što je stvaralo dojam da su se same dine uzburkale zapljuskujući nemirnu obalu, baš kao što je Paul jednom opisao da to čini more. Počela je oklijevati, obuzeta osjećajem prolaznosti pustinje. U usporedbi s vječnosti, ovo je bio samo kotao. Uz zaglušnu buku, dine su se počele razbijati o stijene.

Oluja koja je vani bjesnila postala je za Chani jedina stvarnost; sve životinje sakrile su se pred njom pa su na kraju preostali samo zvuci koje je sama oluja stvarala: uskovitlani pijesak škripao je uz stijene, vrtlozi vjetra su zviždali, velike gromade iznenada su se odvajale i obrušavale s brda. A onda, negdje izvan vidokruga, neki prevrnuti crv uspio se trapavo okrenuti na pravu stranu i ponovno skliznuti u suhe dubine.

Bio je to samo jedan tren, mjereno urom njenog života, ali je ona ipak imala snažan osjećaj da se cijeli planet raspao u djeliće – da se pretvorio u svemirsku prašinu, u jedan od mnogih valova.

“Moramo požuriti”, reče gola, stojeći blizu desno od nje.

Osjetila je da se boji i brine za njenu sigurnost.

“Oglodat će vam kosti”, reče on, kao da je *njoj* trebalo objašnjavati što znači ovakva oluja.

Briga za nju, koju je tako jasno pokazao, preplaši Chani i ona mu dopusti da joj pomogne popeti se kamenim stubištem do sieća. Prošli su kroz opnu zaštitnog zaklona koji je skrivao ulaz. Posluga je

otvorila hermetička vrata koja su zadržavala vlagu, a zatim ih zatvorila za njima.

Mirisi sieća zapuhnu joj nosnice. Ovo mjesto je budilo u njoj mirisna sjećanja – zbijena bliskost tijela, snažni esteri iz destilerija za skupljanje vode, poznati mirisi hrane, opori zadah goriva koje sagorijeva u uključenim strojevima – i, iznad svega, posvuda prisutan neizbježni miris melangea.

Duboko je uzdahnula. “Dom.”

Gola izvuče svoju ruku iz njene i povuče se u stranu; stajao je tako nepomično kao da je bio isključen kad nije bio u upotrebi. Pa ipak... pomno je motrio oko sebe.

Chani zastane na ulazu u odaju, zbunjena nečim što nije znala objasniti. Ovo je stvarno bio njen dom. Kao dijete, ovdje je lovila škorpione pomoću svjetla iz sjajnih kugli. Sada se, međutim, nešto izmijenilo...

“Zar ne bi bilo bolje da odete u svoje odaje, moja gospo?” upita je gola.

Kao da su ih potakle njegove riječi, ona odjednom osjeti trudove, ali se napne iz sve snage prikrivajući ih.

“Moja gospo?” reče gola.

“Zašto se Paul boji mog rađanja naše djece?” upita ona.

“Prirodno je da se boji za vašu sigurnost”, odgovori gola.

Dodirnula je rukom obraz zarumenjen od vjetra. “Ne boji se, dakle, za djecu?”

“Moja gospo, on ne može razmišljati o djetetu, a da se pritom ne sjeti kako su vašeg prvenca zaklali Sardaukari.”

Ona započne proučavati golu – glatko lice, nedokučive mehaničke oči. Je li ovo stvorenje stvarno Duncan Idaho?

Je li on ikome prijatelj? Govori li u ovom trenutku pravu istinu?

“Trebali biste biti s liječnicima”, reče gola.

Bio je to ponovno glas koji se brinuo za njenu sigurnost.

Izenada je shvatila da joj razum nije zaštićen pa je izložen neugodnim zapazanjima.

“Hayt, bojim se”, prošapće. “Gdje je moj Usul?”

“Zadržali su ga državnički poslovi”, odgovori gola.

Ona kimne glavom, razmišljajući o aparatčikima koji su ih dopratili u velikom broju ornitoptera. Tog trenutka je shvatila što ju je to zbunilo glede sieća: strani mirisi. Službenici i poslugi su unijeli svoje mirise u ovu sredinu, arome hrane i odjeće, egzotične parfeme. Sve je to stvorilo nasilno mirisno podzemlje.

Chani se stresla, zatomljujući želju za histeričnim smijehom. Čak se i mirisi mijenjaju u nazočnosti Muad'Diba!

“Imao je nekoliko hitnih stvari koje nije mogao odložiti”, reče gola, pogrešno protumačivši njeno oklijevanje.

“Da... da, shvaćam. I ja sam stigla s tom gomilom...”

Prisjetivši se leta iz Arrakeena, tek si je sada priznala sebi da se nije nadala da će ga preživjeti. Paul je uporno želio vlastoručno upravljati ‘topterom. Iako slijep, sigurno je dovezao letjelicu dovde. Nakon toga, više je ništa ne bi moglo iznenaditi ma što god on učinio.

Još jednom je zahvati bol u trbuhu.

Primijetivši kako je duboko uzdahnula i stisnula zube, gola upita: “Je li došlo vrijeme?”

“Da... da, vrijeme je.”

“Ne smijete oklijevati ni trenutka”, reče on zgrabivši je za ruku i požurivši niz hodnik.

Osjetivši da ga je počela hvatati panika, ona reče: “Ima vremena.”

Činilo se da je nije čuo. “Zensuni pristup porodu”, reče on požurujući je još više, “traži čekanje bez nekog određenog cilja u stanju najveće napetosti. Ne takmiči se s onim što se događa. Takmičenje znači pripremanje za pogrešku. Ne dopusti da te svlada potreba dostizanja bilo čega. Tako ćeš dostići sve”

Dok je govorio, stigli su do ulaza u njene odaje. Gurnuo ju je kroz zastore i viknuo: “Hara! Hara! Vrijeme je za Chani. Pozovi liječnike!”

Na njegov poziv dotrčala je posluga. Unaokolo se trenutno uskomešalo mnoštvo ljudi među kojima se Chani osjećala poput usamljenog otoka mira... sve dok je ponovno ne uhvati bol.

Hayt je izašao u hodnik, zadržavši se tu nekoliko trenutaka razmišljajući o svojim postupcima. Osjećao se zadržanim u nekoj vremenskoj točki gdje su sve istine bile samo privremene. Shvatio je da se ponašao potaknut panikom. Panika ne zbog mogućnosti Chanine smrti, već što će Paul nakon toga doći do njega... shrvan boli... njegova voljena... otišla... otišla...

Nešto ne može nastati iz ničega, reče gola u sebi. ***Otkuda onda ova panika?***

Kad je shvatio da su mu sposobnosti mentata otupile, ispustio je dubok isprekidan uzdah. Psihička sjena prođe preko njega. U njenoj emocionalnoj tami, osjetio je kako čeka na neki apsolutni zvuk – krckanje grančice u prašumi.

Protresao ga je uzdah. Opasnost je prošla, ali ga nije dohvatila.

Lagano, skupljajući snage i otoresajući se sputavanja, utočio je u mentatsku svjesnost. Nametnuo ju je samome sebi – što nije bio najbolji, ali zato potreban način. Nestvarne sjene kretale su se u njemu umjesto stvarnih ljudi. Bio je prolazna stanica za sve podatke s kojima se ikada susreo. Njegovo biće nastanjivala su stvorenja iz dohvata mogućeg. Prolazila su jedna za drugim, da bi ih on uspoređivao, prosuđivao.

Na čelu mu izbiše graške znoja.

Misli paperjastih rubova otrpnu u tamu – nepoznate. Beskonačni sustavi! Mentat ne bi mogao djelovati ako ne shvati da radi u beskonačnim sustavima. Usvojeno znanje nije moglo okružiti beskonačnost. Ne može se svugdje podvesti pod konačnu perspektivu. Na trenutak on sam mora postati beskonačnost.

U jednom psihoanalitičkom grču to mu je pošlo za rukom – i on ugleda Bijaza gdje sjedi pred njim, plamteći nekom unutrašnjom vatrom.

Bijaz!

Patuljak mu je nešto učinio!

Hayt osjeti kako se njiše na rubu neke smrtonosne duboke jame. Razvio je mentatsku proračunsku crtu nastojeći vidjeti što može nastati iz njegovih postupaka.

“Prisila!” zadahtao je. “Uvjetovan sam prisilom!”

Neki glasonoša u plavoj odori, koji je prolazio baš kad je Hayt to izrekao, upita ga: “Jeste li rekli nešto, Gospodine?”

Ne pogledavši ga, gola kimne glavom. “Sve sam rekao.”

Bio jednom jedan mudar čovjek
 Koji je skočio
 U pjeskovito mjesto
 I spalio si oba oka!
 A kad je shvatio da više nema očiju,
 Nije se žalio
 Već je prizvao viziju
 I postao svetac.

Stihovi za djecu
iz 'Povijest Muad'Diba'

Paul je stajao u tami izvan sieča. Proročka vizija govorila mu je da je vani noć i da visoko s njegove lijeve strane mjesečina ocrtava svetište na vrhu Brada stijene. Ovo je mjesto bilo puno uspomena: njegov prvi sieč gdje je s Chani...

Ne smijem misliti na Chani, reče u sebi.

Prorijeđena građa njegove vizije govorila mu je o promjenama posvud unaokolo – grozd palmi daleko dolje na desnoj strani, crna srebrnasta crta jednog qanata koji provodi vodu kroz dine što ih je stvorila jutrošnja oluja.

Voda teče pustinjom! Na pamet mu padne druga vrsta vode koja je tekla rijekama njegovog rodnog svijeta, Caladana. Tada nije shvaćao neprocjenjivost takvog toka, čak i obične muljevite vododerine u qanatu koji presijeca pustinjsku dolinu. Neprocjenjivost.

Jedan pobočnik pride mu s leđa i diskretno zakašlje.

Paul ispruži ruku prema nekom metalnom stoliću na kojem je stajao komad metalnog papira. Pokreti su mu bili polagani poput vode u qanatu. Vizija je prolazila, ali on se sve bezvoljnije kretao zajedno s njom.

“Oprostite, Gospodine”, reče pobočnik. “Semboulski ugovor – vaš potpis.”

“Mogu pročitati”, obrecne se Paul. Pa na odgovarajućem mjestu napiše: ‘Car Atreid’ i vrati ploču ravno u ispružene ruke pobočniku, svjestan straha kojeg je izazvao kod njega.

Čovjek doslovce pobjegne.

Paul se okrene na drugu stranu. ***Ružna, neplodna zemlja!***

Zamišljao ju je opaljenu suncem i čudnovato toplu – mjestom pješčanih klizišta i potopljene tame zdenaca prašine gdje mahniti vjetrovi pušu po

stijenju male dine, čupajući im iz uskih utroba žute kristale. Ali to je bila i bogata zemlja; golemo se širila iz uskih prolaza s pogledom na olujom sravnjene praznine, stjenovite bedeme i odronjene grebene.

Sve što joj je trebalo bili su voda ... i ljubav.

Život je promijenio ove plahovite praznine u dražesne i pokretne oblike, pomislio je. To je bila poruka pustinje. Kontrast ga je gotovo ošamutio svojom izrazitošću. Poželio se okrenuti prema pomoćnicima koji su se okupili na ulazu u sieč i doviknuti im: ako se već morate nečemu klanjati, onda se klanjajte životu – svemu što je živo pa i najsitnijem stvoru koji se miče. Svi smo ujedinjeni u toj ljepoti!

Oni to ne bi shvatili. U pustinji su se ponašali beskrajno pustinjski. Stvari koje su rasle nisu za njih izvodile zeleni balet.

Stegnuo je šake i podbočio se, pokušavajući zaustaviti viziju. Želio je pobjeći iz vlastitog uma. Zvijer ga se spremala proždrijeti. U njemu je ležala svijest, nabubrila, otežala od života koji je upila, prezasićena prevelikim iskustvima.

Očajnički, Paul istisne misli iz glave.

Zvijezde!

Svijest mu se vratila pri pomisli na svete zvijezde iznad njega – na njihov bezbroj. Čovjek bi trebao biti napola lud za vjerovanje da može vladati makar i zrcem tog bezbroja. Nije čak ni uspijevaio zamisliti broj podanika koji su pripadali njegovom Carstvu.

Podanici? Vjerojatnije poklonici i neprijatelji. Vidi li itko od njih s one strane krutih vjerovanja? Postoji li itko tko je umaknuo skučenom usudu svojih predrasuda? To čak ni Caru nije pošlo za rukom. U životu nije ni u čemu oskudijevao i pokušavao je stvoriti svemir prema vlastitoj zamisli. Ali likujući svemir naposljetku ga je skrhao svojim tihim valovima.

Pljujem na Dinu! pomislio je. *Dajem joj svoju vlagu!*

Stvorio je ovaj mit od zamršenih događaja i mašte, od mjesečine i ljubavi, od molitvi starijih od Adama, sivih klifova i grimiznih sjena, naricanja i rijeka mučenika – a u što se na kraju pretvorio? Kad se valovi budu povukli, obale Vremena otvorit se čiste i prazne sjajeći jedino beskrajnim zrcima sjećanja. Je li to bio zlatni postanak čovjeka?

Pijesak koji je zaškriljao na stijeni govorio mu je da mu se gola pridružio.

“Izbjegavao si me danas, Duncane”, reče Paul.

“Opasno je tako me zvati”, odgovori gola.

“Znam.”

Gola mu tada ispriča o prisili koju mu je nametnuo Bijaz.

“Znaš li prirodu te prisile?” upita Paul.

“Nasilje.”

Paul je imao osjećaj da je stigao do mjesta koje je od samog početka polagalo pravo na njega. Stajao je na trenutak nepomično. Džihad ga je šćepao i postavio na sklisku plohu s koje ga strašna gravitacija Budućnosti nikada neće pustiti.

“Duncan neće poćiniti nikakvo nasilje”, prošapće Paul. “Ali, Gospodine...”

“Reci mi što vidiš oko nas”, reće Paul.

“Moj Gospodaru?”

“Pustinja... kako *izgleda* večeras?”

“Zar je ne vidite?”

“Nemam oći, Duncane.”

“Ali...”

“Imam jedino viziju”, reće Paul, “a draže mi bi bilo da je nisam imao. Umirem od predvićanja, jesi li to znao, Duncane?”

“Moćda se... to ćega se bojite neće dogoditi”, reće gola. “Što? Da poreknem vlastito proroćanstvo? Kako mogu, kad sam vidio da se ispunjava tisućama puta? Ljudi to zovu moć, dar. A to je patnja! Neće mi dopustiti da se rastanem sa životom tamo gdje sam ga našao!”

“Moj Gospodaru” promrmlja gola, “ja... to nije... mladi gospodaru, vi niste... ja...” Zašutio je.

Paul osjeti golinu zbunjenost i reće: “Kako si me nazvao, Duncane?”

“Što? Što? Ja... na trenutak, ja...”

“Nazvao si me ‘mladim gospodarom’.”

Da, jesam.

“Tako me je Duncan uvijek zvao.” Paul ispruži ruku i dodirne golino lice. “Je li i to dio uloge koju su ti Tleilaxi dodijelili?”

“Ne.”

Paul spusti ruku. “Što je onda?”

“Došlo je iz... mene”

“Da slućiš dva gospodara?”

“Moćda.”

“Oslobodi se gole, Duncane.”

“Kako?”

“Ti si ljudsko biće. Ponašaj se tako.”

“Ja sam gola.”

“Ali tvoje tijelo je ljudsko. Duncan je u njemu.”

“Nešto je u njemu.”

“Svejedno je kako ćeš to postići”, reče Paul, “ali uspjeh ćeš.”
“Predviđate li to?”

“Neka je predviđanje prokletost!” Paul se okrene na drugu stranu. Vizija mu je sada hrlila naprijed, prošarana tamnim mjestima, ali ju je bilo nemoguće zaustaviti.

“Moj Gospodaru, ako ste...”

“Tišina!” Paul podigne ruku. “Jesi li čuo?”

“Što, moj Gospodaru?”

Paul odmahne glavom. Duncan nije čuo. Nije li mu se samo pričinio zvuk? Netko ga je zvao iz pustinje njegovim plemenskim imenom – iz velike daljine i tiho: “Usule... Uuussuuullleee...”

“Što je bilo, moj Gospodaru?”

Paul ponovno odmahne glavom. Osjećao je da ga nešto promatra. Nešto skriveno među noćnim sjenama znalo je da je ovdje. Nešto? Ne – *netko*.

“Bilo je uglavnom slatko”, prošapće, “a ti si bio najsladi od svega.”

“Što ste rekli, moj Gospodaru?”

“To je budućnost”, reče Paul.

Taj bezoblični ljudski svemir odjednom se tamo prenuo i počeo plesati na ritam njegove vizije. Zatitrale su moćne strune, čiji će sablasni odjeci prilično potrajati.

“Ne shvaćam, moj Gospodaru” reče gola.

“Slobodnjak umire ako je dugo odvojen od pustinje”, reče Paul.

“Zovu to ‘vodena bolest’. Zar to nije čudno?”

“Vrlo je čudno.”

Paul napregne sjećanje i pokuša prizvati zvuk Chaninog disanja dok je ležala pokraj njega u noći. *Gdje naći utjehu?* pitao se. Jedino se sjetio Chani kako doručkuje onog dana kad su krenuli u pustinju. Bila je uznemirena, razdražljiva.

“Zašto si odjenuo ovaj stari ogrtač?” upitala ga je, gledajući crnu odoru s crvenom sokolovom krestom ispod slobodnjačke odore. “Ti si Car!”

“Čak i Car ima svoju omiljenu odjeću” reče on.

Zbog nečega što si nije mogao objasniti, ovo je izazvalo suze u Chaninim očima – drugi put u njenom životu su slobodnjačke inhibicije bile prekršene.

Sada, u mraku, Paul je obrisao svoje obraze na kojima je osjetio vlagu. *Tko daje vlagu mrtvima?* pitao se. Bilo je to njegovo lice, a ipak nije. Vjetar je zamrznuo vlažnu kožu. Krhki san se najprije oblikovao, a

zatim rasplinuo. Što je značilo to bubrenje u njegovim grudima? Je li to od nečeg što je pojeo? Kako je gorko i žalosno bilo to drugo ja koje je davalo vlagu mrtvome. Vjetar je započeo nositi obilje pijeska. Koža, sada suha, bila je njegova. Čiji su, međutim, bili ti drhtaji koji su preostali?

Tog se trenutka negdje iz dubine sieča oglasi jecaj. Postajao je sve glasniji... i glasniji...

Gola se okrene na iznenadni bljesak svjetla koje je netko propustio otvorivši hermetička vrata. U snopu je ugledao čovjeka s prostački nacerenim licem – ne! Nije to bilo cerenje, već bolna grimasa! Tamo je stajao poručnik Tandis iz redova Fedajkina. Iza njega je nahrupila velika skupina ljudi i svi su utihnuli čim su ugledali Muad'Diba.

“Chani...” reče Tandis.

“...je mrtva” prošapće Paul. “Čuo sam kako me doziva.”

Okrenuo se prema sieču. Poznao je ovo mjesto. Tu se nigdje nije mogao sakriti. Njegova razbuktala vizija osvijetlila je cijelu skupinu Slobodnjaka. **Vidio** je Tandisa, osjećao je Fedajkinovu bol, strah i bijes.

“Otišla je”, reče Paul.

Gola je začuo riječi koje su dopirale iz blistave korone. Pržile su mu grudi, kralježnicu, duplje njegovih metalnih oči. Osjetio je da mu se desna ruka kreće prema nožu za pojasom. Vlastiti tok misli postao mu je čudan, isprekidan. Bio je lutka kojom su upravljali konci spuštteni iz te grozne korone. Pokretao se na tuđe zapovijedi, prema tuđim željama. Konci su mu pomicali ruke, noge, čeljusti. Škripavi zvuci izvirali su mu iz usta, zastrašujuća buka koja se ponavljala...

“Hrrak! Hrrak! Hrrak!”

Nož se podigne na udarac. U tom trenutku on dohvati vlastiti glas i s velikim naporom uobliči škriputave riječi: “Bježite! Mladi Gospodaru, bježite!”

“Nećemo bježati”, reče Paul. “Otići ćemo dostojanstveno. Učinit ćemo ono što se mora.”

Golini mišići se ukoče. On se strese i zanjiše.

“...što se mora!” Riječi se zakotrljaše njegovom svijesti poput velike ribe koja je izbila na površinu, “**...što se mora!**” Ahhh, to kao da je rekao stari Vojvoda, Paulov djed. U mladom gospodaru ima nečeg što je naslijedio od tog starca, “...što se mora!”

Riječi se započnu odmotavati u golinoj svijesti. Osjećaje preživljavanja dva života u isto vrijeme preplavi mu svijest: Hayt/Idaho/Hayt/Idaho... Postao je nepokretni lanac relativnog

postojanja, jedini, sam. Stara sjećanja navale iz zaborava. Lagano ih je raspoznao, a zatim prilagodio novom shvaćanju, udarivši tako temelje nastanka jedne nove svijesti. Nova **osoba** postigla je privremeni oblik unutrašnje prisile. Sinteza očovječenja i dalje je bila opterećena potencijalnim neredom, ali događaji su ga natjerali da se provizorno sredi. Bio je potreban mladom gospodararu.

I tada se dogodilo. Spoznao je sebe kao Duncana Idahoa, sjećajući se svega o Haytu kao da je to bilo potajno spremljeno u njemu i aktivirano pomoću plamtećih katalizatora. Korona se rasplinula. Uspio se othrvati prisili koju su mu nametnuli Tleilaxi.

“Ostani u mojoj blizini, Duncane”, reče Paul. “Morat ću se osloniti na tebe u mnogim stvarima.” Budući da je Idaho ostao stajati kao u transu, Paul ga ponovno pozove: “Duncane! ”

“Da, ja sam Duncan.”

“Naravno! Bio je to trenutak kad si se vratio. Sada ćemo ući unutra.”

Idaho krene za Paulom. Bilo je to kao u stara vremena, ali i različito. Sada, kad se oslobodio Tleilaxa, mogao je cijeniti ono što su mu dali. Zensuni obuka omogućavala mu je da prebrodi potres izazvan događanjima. Mentatska obuka stvarala je protutežu. Riješio se sveg straha kada je saznao njegov izvor. Cjelokupna svijest prihvaćala je sada okolni svijet, ispunjena jedino beskrajnim čuđenjem: bio je mrtav, a sada je živ.

“Gospodine”, reče Fedajkin Tandis kad su mu se približili, “Ona žena, Lichna, kaže da vas mora vidjeti. Rekao sam joj neka pričekaj.”

“Hvala”, reče Paul. “Porod...”

“Razgovarao sam s liječnicima”, reče Tandis priključivši im se u hodu. “Rekli su da imate dvoje djece; živa su i zdrava.”

“Dvoje?” spotakne se Paul, uhvativši se u zadnji trenutak za Idahovu ruku.

“Dječaka i djevojčicu” reče Tandis. “Vidio sam ih svojim očima. Prava slobodnjačka novorođenčad.”

“Kako... kako je umrla?” prošapće Paul.

“Gospodaru moj?” Tandis se primakne.

“Chani?” reče Paul.

“Pri porodu, Gospodaru moj”, nakašlje se Tandis. “Kažu da joj se tijelo isušilo zbog brzine kojom je porod tekao. Ne shvaćam što to znači, ali tako su rekli.”

“Odvedi me do nje”, prošapće Paul.

“Gospodaru moj?”

“Vodi me tamo!” “Tamo i idemo, moj Gospodaru.” Tandis se ponovno sagne bliže Paulu. “Zašto vaš gola nosi isukani nož?”

“Duncane, spremi nož”, reče Paul. “Vrijeme nasilja je prošlo.”

Dok je govorio, Paul se osjećao bliži zvuku svoga glasa nego mehanizmu koji ga je proizveo. Dvoje djece! Vizija je govorila samo o jednom. Pa ipak, ovi trenuci su nestali zajedno sa vizijom. Ovdje je bio netko tko je osjećao bol i bijes. Netko. Vlastita svijest bila mu je u procjepu groznog žrvnja, ponavljajući njegov život iz sjećanja.

Dvoje djece?

Ponovo se spotaknuo. *Chani, Chani*, pomisli. *Nije se moglo drukčije. Chani, voljena, vjeruj, ova smrt je bila brža... i blaža. Držali bi našu djecu kao taoce, držali te u kavezu i jami za robove, svaljivali na tebe krivnju za moju smrt. Ovako, uništili smo ih i spasili našu djecu.*

Djecu?

Još jednom se spotaknuo.

Dopustio sam to, razmišljao je. *Morao bih se osjećati krivim.*

Neki bučni metež začuje se u špilji ispred njih. Postajao je sve glasniji, baš onako kako se sjećao da će biti. Da, to je bio obrazac, neumoljiv obrazac, čak i s dvoje djece.

Chani je mrtva, rekao je u sebi.

U nekom dalekom trenutku prošlosti kojeg je dijelio s ostalima, ova budućnost se spustila na njega. Progonila ga je i strovalila u ponor čije su strane postajale sve uže. Mogao je osjetiti kako se sklapaju nad njim. Na taj je način stigla vizija.

Chani je mrtva. Trebao bi se prepustiti žalovanju.

Ali vizija nije išla u tom smjeru.

“Jesu li pozvali Aliju?” upita.

“Ona je s Chaninim prijateljima” reče Tandis.

Paul osjeti kako se gomila povlači, propuštajući ga. Njihova tišina kretala se pred njim poput vala. Bučni metež je počeo zamirati. Osjećaji navru u sieč. Želio je ukloniti ljude iz svoje vizije, ali bilo je to nemoguće. Svako lice koje ga je pratilo pogledom nosilo je svoje obilježje. Njihova radoznalost bila je nemilosrdna. Suosjećali su, doduše, s njim, ali su zračili i okrutnošću u koju su vjerojatno sasvim ogrezli. Promatrali su kako izrečeno postaje bezglasno, a mudro bezumno. Zar klaun uvijek ne priziva okrutnost?

Ovo je više sličilo na umiranje nego na rađanje.

Duša mu je žudjela za odmorom, ali vizija ga je i dalje pokretala. *Samo još malo*, govorio si je. Tik pred njim zjapila je crna, viziji

nedostupna tmina. Bol i krivnja istrgli su to mjesto iz okrilja vizije – mjesto gdje je mjesec pao.

Sapleo se ulazeći u njega i sigurno bi pao da ga Idaho nije snažno uhvatio za ruku; čvrstoća ovog stiska odavala je tiho suosjećanje u njegovoj boli.

“Stigli smo”, reče Tandis.

“Polako, Gospodaru”, reče Idaho, pomažući mu prijeći preko praga. Zastori okrznu Paula po licu. Sljedećeg trenutka, Idaho ga zaustavi i Paul postane svjestan sobe, njenog odblijeska na svojem licu i ušima. Bila je to prostorija sa zidovima od stijene koju su prekrivali veliki zastori.

“Gdje je Chani?” prošapće Paul.

Odgovorio mu je Harin glas: “Evo ovdje, Usule.”

Teško je uzdahnuo. Bojao se da su njeno tijelo već odnijeli u prostoriju gdje Slobodnjaci uzimaju vodu mrtvih za potrebe plemena. Je li i vizija išla tim putem? Osjećao se napuštenim u svojoj sljepoći.

“A djeca?” upita Paul.

“I ona su ovdje, Gospodaru moj”, reče Idaho.

“Dobio si divne blizance, Usule”, reče Hara, “dječaka i djevojčicu. Vidiš? Ovdje su u jaslama.”

Dvoje djece, pomisli Paul začuđeno. U viziji je vidio samo kćerku. Oslobodio se Idahove ruke i krenuo prema mjestu odakle je Hara govorila, sve dok nije udario o nešto čvrsto. A onda je počeo rukama ispitivati predmet: metastakleni oblik jaslala.

Netko ga je uhvatio za lijevu ruku. “Usule?” Bila je to Hara. Uputila mu je ruku na pravo mjesto u jaslama. Dodirom je osjetio vrlo meko tijelo. Bilo je tako toplo! Mogao je napipati rebra, disanje.

“To ti je sin”, prošapće Hara. Pomakla mu je ruku. “A ovo ti je kćer.” Stisne mu ruku. “Usule, zar si sada stvarno slijep?”

Znao je na što misli. Slijepca se mora ostaviti u pustinji. Slobodnjačka plemena ne opterećuju se nepotrebnim teretom.

“Odvedi me do Chani”, reče Paul, prelazeći preko njenog pitanja.

Hara ga okrene i povede lijevo.

Paul je počeo prihvaćati činjenicu da je Chani mrtva. Preuzeo je svoje mjesto u jednom svijetu koji nije želio, podnosio je tijelo koje mu nije odgovaralo. Svaki udisaj zraka gnječio bi mu osjećaje. *Dvoje djece!* Upitao se, nije li krenuo putem na kojem mu se vizija nikada neće vratiti. Bilo mu je svejedno.

“Gdje je moj brat?”

Bio je to Alijin glas iza njega. Čuo je njenu užurbanost, njenu neodoljivu prisutnost kad je uzela njegovu ruku iz Harine.

“Moram razgovarati s tobom”, reče Alija piskutavim glasom.

“Samo trenutak”, odgovori Paul.

“Sada! Radi se o Lichni.”

“Znam” reče Paul. “Samo trenutak.”

“Nemaš ni trenutka vremena!”

“Imam ih mnogo.”

“Ali ne i Chani.”

“Ušuti!” zapovjedi on. “Chani je mrtva.” Pokrio joj je rukom usta kad se počela buniti. “To je naredba!” Osjetio je kako se smirila i maknuo joj ruku s usta. “Opisi mi što vidiš”, reče on.

“Paul!” Zbunjenost i suze borili joj su se u glasu.

“Nije važno”, reče on. Prisilio se na unutrašnji mir, a zatim otvorio oči svoje vizije ovog trenutka. Da – još je bila tu. Chanino tijelo ležalo je na postelji od slame u krugu svjetlosti. Netko je popravio nabore na njenoj bijeloj odori, zategnuo je, trudeći se sakriti krv od poroda. Nije važno; nije mogao odvojiti svijest od vizije njenog lica: koje li zrcalo vječnosti u tim mirnim crtama!

Okrenuo se na drugu stranu, ali vizija se okrenula zajedno s njim. Otišla je... nepovratno. Zrak, cijeli svijet, sve je bilo prazno – posvuda je vladala praznina. Je li ovo bila bit moje pokore? upitao se. Želio je suze, ali one neće doći. Je li predugo živio kao Slobodnjak? Ova je smrt tražila njegovu vlagu!

U blizini je novorođenče zaplakalo, ali su ga odmah umirili. Taj zvuk mu je navukao zavjesu preko vizije. Paul dobrodošlicom pozdravi tamu. *Ovo je jedan drugi svijet*, pomislio je. *Dvoje djece.*

Odjednom mu se javi uspomena na neki izgubljeni proročanski trans. Pokušao je ponovno uhvatiti bezvremeno širenje razuma izazvano melangeom, ali svijest mu se nije uspjela toliko proširiti. Nikakav bljesak budućnosti nije stigao do njegove nove svijesti. Osjećao je da odbacuje budućnost – svaku budućnost.

“Zbogom, moja Sihaja”, prošapće.

Alijin glas, grub i odlučan, javi se negdje iza njega. “Dovela sam Lichnu!”

Paul se okrene. “To nije Lichna”, reče. “To je liceigrač. Lichna je mrtva.”

“Čuj ga ipak što ti ima reći”, reče Alija.

Polagano, Paul se okrene u smjeru sestrinog glasa.

“Ne iznenađuje me što si živ, Atreidu.” Glas je bio sličan Lichninom, ali s određenim odstupanjem, kao da onaj koji je govorio koristeći djevojčine glasnice ne vodi više računa o njihovom pomnom nadziranju. Paula je pogodio čudan prizvuk iskrenosti u tom glasu.

“Nisi iznenađen?” upita Paul.

“Ja sam Scytale, Tleilax iz reda liceigrača i želio bih nešto saznati prije nego se počnemo pogađati. Je li to što vidim iza tebe gola ili Duncan Idaho?”

“Duncan Idaho”, odgovori Paul. “I neću se pogađati s tobom.”

“Mislim da hoćeš”, odgovori Scytale.

“Duncane”, reče Paul, obrativši mu se preko ramena, “bi li ubio Tleilaxa ako to zatražim od tebe?”

“Da, moj Gospodaru.” U Idahovom glasu se osjećao prigušeni bijes ratnika.

“Stani!” reče Alija. “Ne znaš što odbijaš.”

“Znam”, reče Paul.

“Znači, ovo je stvarno atreidski Duncan Idaho”, reče Scytale. “Pronašli smo polugu! Gola može vratiti vlastitu prošlost.” Paul začuje korake. Netko je prošao s njegove lijeve strane. Sada se glas Scytala začuo iza njega. “Sjećaš li se svoje prošlosti, Duncane?”

“Svega. Od djetinjstva pa nadalje. Čak se sjećam i tebe pokraj spremnika kad su me vadili iz njega”, reče Idaho. “Divno”, odgovori Scytale. “Divno.”

Paul začu da se glas ponovno kreće. *Treba mi vizija*, pomisli on. Tama ga je sputavala. Benegeseritsko školovanje upozorilo ga je na zastrašujuću prijetnju koju je otjelovljivao Scytale, ali stvorenje je i dalje bilo samo glas, samo sjena pokreta, potpuno izvan njegovog dohvata.

“Jesu li ovo djeca Atreida?” upita Scytale.

“Hara!” poviče Paul. “Otjeraj ga odavde!”

“Ostanite gdje ste!” izdere se Scytale. “Svi! Upozoravam vas, liceigrač se može kretati brže nego što i mislite. Moj nož može uzeti oba ta života prije nego bi me stigli i dotaknuti.”

Paul osjeti da ga je netko uhvatio za desnu ruku i okrenuo udesno.

“Ne pre nagluj, Alija” reče Scytale.

“Ja sam pogriješila”, zadahće Alija. “Ja sam pogriješila.”

“Atreidu”, reče Scytale, “hoćemo li se cjenjkati?”

Paul začuje iza sebe usamljenu promuklu psovku. Grlo mu se stegnulo od sputane nasilnosti u Idahovom glasu. Idaho ne smije učiniti glupost! Scytale bi ubio djecu!

“Za cjenjkanje treba imati nešto za prodaju”, reče Scytale. “Zar nije tako, Atreidu? Želiš li dobiti Chani natrag? Možemo ti je vratiti. Gola, Atreidu. Gola koji se svega sjeća! Ali moramo požuriti. Pozovi prijatelje neka donesu kriološki spremnik za očuvanje tijela.”

Da još jednom začujem Chanin glas, pomisli Paul. ***Da je osjetim pokraj sebe. Aha, zato su mi dali Idaha kao holu, da bih otkrio koliko je obnovljeno biće slično originalu. A sada i potpuna obnova... ali po cijenu koju oni odrede. Postao bih oruđe Tleilaxa za sva vremena. I Chani... doživjela bi istu sudbinu zbog prijetnje kojoj su izložena naša djeca, ponovno bi bila upletena u zavjeru Qizarata...***

“Kakvim biste se pritiscima koristili kad biste Chani vratili pamćenje?” upita Paul, boreći se da mu glas ostane miran. “Biste li je uvjetovali da ubije jedno od svoje djece?”

“Koristimo se svim potrebnim pritiscima”, reče Scytale. “Što si odlučio, Atreidu?”

“Alija”, reče Paul, “pogađaj se s ovom stvari. Ne mogu se cjenjkati s nečim što ne vidim.”

“Mudar izbor”, oglasi se Scytale. “Dobro, Alija, što mi nudiš u ime svoga brata?”

Paul spusti glavu, nastojeći se potpuno smiriti. Baš tog trenutka, u treptaju oka, opazio je nešto – nešto slično viziji... ali ipak stvarno! Osjećao je oči! Njihov kut gledanja bio je, doduše, čudan i one su grozničavo šarale unaokolo, očigledno tražeći nešto. Tu! Nož mu se iznenada pojavi u vidnom polju. Jedva suzdržavši dah od iznenađenja, Paul istog trena prepozna točku gledišta. Vidio je ono što se nalazilo u vidokrugu jednog od njegovih blizanaca! Gledao je nož u ruci Scytala pogledom iz kolijevke! Svjetlucau je udaljen svega nekoliko centimetara od njega. Da – a osim toga mogao je vidjeti i samoga sebe na drugom kraju sobe, spuštene glave, kako nepomično stoji poput kakvog bezopasnog stvorenja na koje nitko ne obraća pažnju.

“Za početak nam možete predati sve svoje CHOAM posjede”, predloži Scytale.

“Sve?” usprotivi se Alija.

Sve.

Promatrajući sebe očima iz kolijevke, Paul izvuče kris nož iz korica za pojasom. Ovaj pokret izazove u njemu čudan osjećaje dvojnosti. Započeo je odmjeravati udaljenost, kut. Drugu prigodu neće

imati. Pripremao je tijelo na benegiseritski način, sav u jednom grču, potpuno usredotočen na taj odlučujući potez. Bila je to potpuna koncentracija koja je zahtijevala da mu svi mišići budu uravnoteženi i da savršeno skladno djeluju.

Kris-nož izleti iz njegove ruke. Sijevnuo je mutnom mliječnom svjetlošću i nepogrešivo se zario u desno oko Scytala, od čega je glava liceigrača poletjela unatrag. Scytale podigne obje ruke i zatetura prema zidu iza sebe. Odbačeni nož iz njegove ruke resko zazvuči pri udaru o strop i zatim padne na pod. Scytale se odbije od zida i skljoka licem prema podu, mrtav prije nego ga je dodirnuo.

I dalje se koristeći očima iz kolijevke, Paul je promatrao kako se lica nazočnih u sobi okreću prema njegovoj slijepoj pojavi, zaprepaštenih izraza. Trenutak kasnije, Alija požuri do kolijevke, nadvije se nad nju i zakloni mu pogled.

“Oh, spašena su”, reče Alija, “Spašena su.”

“Moj Gospodaru”, prošapće Idaho. “Je li i *to* bio dio vaše vizije?”

“Ne.” On odmahne rukom prema Idaho. “Pusti sada to.”

“Oprosti mi, Paule”, reče Alija. “Ali kad je to stvorenje reklo da je... mogu... oživje...”

“Postoji cijena koju jedan Atreid ne može platiti”, reče Paul. “I sama to znaš.”

“Znam”, reče ona uzdahnuvši. “Ali pala sam u iskušenje...”

“Tko nije?” upita Paul.

Okrenuo se od njih, napipao put do zida, oslonio se na njega i pokušao shvatiti što je to učinio. *Kako? Kako? Oči u kolijevki!* Osjetio je da balansira na rubu strašnog otkrića.

“*Moje oči, oče.*”

Prividenje riječi zasvjetluca ispred njegovih slijepih očiju.

“Moj sin!” prošapće Paul, pretiho da bi ga netko mogao čuti. “Ti si... svjestan.”

“Da, oče. Pogledaj!”

Paul se osloni na zid svladan iznenadnom plimom vrtoglavice. Osjećao se umornim i praznim. Vlastiti život prolazio mu je pred očima. Vidio je svog oca. On sam je *bio* svoj otac. I djed, i pradjedovi. Svijest mu je vrtoglavo hitala kroz dugački red muških predaka.

“Kako?” upita on tiho.

Slabašno prividenje riječi pojavi se, zatim započne bljedjeti i naposljetku zgasne, kao da je naprezanje postalo preveliko. Paul obriše slinu s kutova usana. Sjetio se Alijinog buđenja u utrobi gospe Jessice.

Ali ovoga puta nije se radilo o Vodi Života, niti o prevelikoj dozi melangea... ili možda jest? Je li to bio uzrok Chanine neutoljive gladi? Ili se, možda, radilo o genetskom naslijeđu njegove loze, kojeg je predvidjela Časna Majka Gaius Helen Mohijam?

Paul je iznenada imao dojam da se nalazi u kolijevci i da to Alija njemu guče. Njene ruke su ga umirivale. Vidio je njeno lice kao nešto golemo iznad sebe. Okrenula ga je i on tada ugleda djevojčicu koščate građe, što je očito bilo genetsko naslijeđe stanovnika pustinje. Glava joj je bila potpuno obrasla zagasito riđom kosom. Dok ju je promatrao, ona otvori oči. Te oči! Kroz njih je gledala Chani... i gospa Jessica. Nebrojeno mnoštvo zurilo je u njega iz tih očiju. “Pogledajte” reče Alija. “Oni promatraju jedno drugo.” “Djeca ne mogu jasno vidjeti dok su ovako mala”, reče Hara.

“Ja sam mogla” primijeti Alija.

Paul je polagano osjećao da se oslobađa te beskrajne svijesti. Vratio se svome zidu plača i naslonio se na njega. Idaho ga blago protrese za ramena.

“Moj Gospodaru?”

“Neka se moj sin zove Leto prema mom ocu”, reče Paul. “Na krstikama”, reče Hara, “stajat ću pokraj vas kao majčina prijateljica i dat ću mu to ime.”

“A moja kćer”, reče Paul, “neka se zove Ganima.”

“Usule!” primijeti Hara, “Ganima je ime zlog znamenja.”

“Spasilo ti je život”, reče Paul. “Zar je važno što ti se Alija podsmjehivala tim imenom? Moja kćer je Ganima, ratni plijen.”

Tog trenu začuje iza sebe škripu kotača – znak da odvoze postelju s Chaninim tijelom. Istog trenutka započne naricanje koje je pratilo Obred Vode.

“Hal jaum!” reče Hara. “Sada moram krenuti želim li nazočiti cijeloj istini i biti uz svoju prijateljicu posljednji put. Njena voda pripada plemenu.”

“Njena voda pripada plemenu”, promrmlja Paul, čuvši Haru kako odlazi. Ispružio je ruku i napipao Idahov rukav. “Odvedi me u moje odaje, Duncane.”

Tek kad je stigao tamo, napetost u njemu malo je popustila. Došlo je vrijeme da ostane sam. Ali prije nego je Idaho otišao netko se pojavio na vratima.

“Gospodaru!” Bio je to Bijaz, koji ga je pozvao s praga.

“Duncane”, reče Paul, “dopusti mu da se približi na dva koraka. Ubij ga ako krene dalje.”

“Da” reče Idaho.

“Je li to Duncan?” upita Bijaz. “Pravi Duncan Idaho?” “Da”, odgovori Idaho. “Sjećam se.”

“Onda je plan Scytalea uspio!”

“Scytale je mrtav”, reče Paul.

“Ali ja nisam, baš kao ni plan”, reče Bijaz. “Tako mi spremišta u kojem sam stvoren! Dakle, moguće je. Saznat ću svoje prošlosti – sve. Potreban je samo odgovarajući okidač.”

“Okidač?” upita Paul.

“Prisila da te ubijem”, reče Idaho bjesnim glasom. “Mentatski proračun: otkrili su da te smatram sinom kojeg nikada nisam imao. Pravi Duncan Idaho prije bi ovladao golinim tijelom nego bi te ubio. Ali... to se moglo izjaloviti. Reci mi, patuljče, da je vaš plan propao i da sam ga ubio, što bi se onda dogodilo?”

“Oh... tada bismo se pogađali sa sestrom da spasi brata. Ali ovako je bolje.”

Paul duboko uzdahne. Mogao je čuti naricanje kako zamire iza zadnjih prolaza na putu prema dubokim prostorijama za destilaciju.

“Još nije kasno, moj Gospodaru”, reče Bijaz. “Želite li da vam se draga vrati? Možemo vam je vratiti. Kao golu, doduše, ali sada smo doznali kako se može izvesti potpuno obnavljanje. Da pozovemo sluge s kriološkim spremištem i očuvamo tijelo vaše voljene...”

Sada je već bilo znatno teže, shvati Paul. Iscrpio je svu snagu pri prvom ispitu kojem su ga podvrgli Tleilaxi. Sve je, međutim, bilo uzalud. Da još jednom osjeti Chaninu prisutnost...

“Ušutkaj ga”, reče Paul Idahu, posluživši se atreidskim ratničkim jezikom. Čuo je kako je Idaho krenuo prema vratima.

“Gospodaru!” zavapi Bijaz.

“Ako me voliš”, reče Paul, i dalje na ratničkom jeziku, “učini mi tu uslugu: ubij ga prije nego podlegnem iskušenju!”

“Neeeeee...” krikne Bijaz.

Zvuk naglo zamre u hropcu straha.

“Završio sam s njim”, reče Idaho.

Paul pogne glavu, osluškujući. Više se nije čulo naricanje. Sjeti se drevnog obreda Slobodnjaka koji se upravo odvijao duboko u siečkim njedrima, daleko dolje u prostoriji gdje su se nalazile destilerije za mrtve i gdje je pleme uzimalo natrag svoju vodu.

“Nije bilo izbora”, reče Paul. “Ti to shvaćaš, Duncane?”

“Shvaćam.”

“Ima stvari koje nitko ne može podnijeti. Upleo sam se u sve moguće budućnosti koje sam mogao oblikovati sve dok, na kraju, one nisu oblikovale mene.”

“Moj Gospodaru, ne bi smio...”

“Postoje problemi u ovom svemiru na koje nema odgovora”, reče Paul. “Ništa. Ništa se ne može učiniti.”

Dok je govorio, osjećao je kako pucaju njegove veze s vizijom. Svijest mu je ustuknula, uplašena beskonačnim mogućnostima. Izgubljena vizija učini mu se slična vjetru koji puše u svim smjerovima.

Kažemo da je Muad'Dib otišao na put u zemlju u kojoj hodamo ne ostavljajući tragove.

Uvod u 'Qizaratsku vjeru'

Rov pun vode bio je posljednji bedem za pijesak i zadnja granica nasada siečkog imanja. Nakon njega je dolazio kameni most, a zatim se pod Idahovim stopalima rasprostrela otvorena pustinja. Brda sieča Tabr dominirala su noćnim nebom iza njega. Svjetlost oba mjeseca zamrznila je njihove visoke rubove. Voćnjak se prostirao gotovo do same vode.

Idaho je zastao na rubu pustinje i pogledao unatrag u rascvjetale grane koje su se nadvile nad utihnulom vodom; odsjaj i stvarnost – ukupno četiri mjeseca. Osjećao je masnoću pustinskog odijela na svojoj koži. Vlažni mirisi kremena dražili su mu nosnice unatoč filtra kroz koji su prolazili. Čulo se zloslutno cerekanje vjetra u krošnjama voćnjaka. Osluškiavao je zvukove u noći. Skočimiševi su se javljali iz trave nedaleko od vode; jednolično kliktanje sokola odjekivalo je među sjenama kamene stijene; iz otvorene pustinje dopiralo je vjetrom doneseno šištanje pješčanih vodopada. Idaho se okrene u smjeru ovog posljednjeg zvuka.

Tamo vani, među zidinama obasjanim mjesečinom, nije uspijevaao zamijetiti nikakav pokret.

Tandis je dovde dopratio Paula, a zatim se vratio priopćiti što je učinio. Paul je nastavio put u pustinju – poput Slobodnjaka.

“Bio je slijep – stvarno slijep” rekao je Tandis, kao da je to sve objašnjavalo. “Prije toga je imao viziju o kojoj nam je govorio... ali...”

Slijeganje ramenima. Slijepi Slobodnjak je ostavljen u pustinji. Muad'Dib je bio Car, ali i Slobodnjak. Nije li se pobrinuo da mu Slobodnjaci odgoje i podižu djecu? Bio je Slobodnjak.

Ovo je pustinja kostura, zaključio je Idaho. Rubovi stijena, obasjani srebrnastom mjesečinom, stršili su iz pijeska; iza njih su započinjale dine.

Nisam ga smio ostaviti samoga ni trenutka, pomisli Idaho. ***Znao sam što je naumio.***

“Rekao mi je da budućnost ne treba više njegovu fizičku nazočnost”, izvijestio je Tandis. “Kad se udaljio, još me je jednom pozvao. ‘Sada sam slobodan’ – bile su njegove riječi.”

Proklete da su! pomisli Idaho.

Slobodnjaci su odbili poslati ‘toptere ili bilo kakva vozila u potragu. Spašavanje se kosilo s njihovim drevnim običajima.

“Naći će se crv za Muad’Diba”, govorili su. I počeli su pjevati za one prepuštene pustinji, one čija je voda namijenjena Šai-Huludu. “Majko pijeska, oče Vremena, začetku života, pomozite mu na njegovom putu.”

Idaho sjedne na ravnu stijenu i zagleda se u pustinju. Noć u njoj bila je ispunjena prikrivenim oblicima. Nije imao načina pouzdano utvrditi kamo je Paul otišao.

“Sada sam slobodan.”

Idaho glasno izgovori te riječi iznenađen zvukom vlastitog glasa. Pustio je da mu neko vrijeme misli lutaju, prisjećajući se dana kad je malog Paula odveo na riblju tržnicu na Caladanu; odraz sunca zasljepljujuće je plesao na površini vode, a izložena mrtva bogatstva mora prodavali su trgovci. Idaho se sjetio Gurneya Hallecka koji im je svirao na balisetu – njihovih zadovoljstva, smijeha. Ritmovi su mu bubnjali po svijesti, vodeći je kao sužnja niz kanale upamćenih radosti.

Gurney Halleck. Gurney bi njega krivio za ovu tragediju.

Glazba sjećanja utihne.

Prisjetio se Paulovih riječi: ***‘Postoje problemi u ovom svemiru na koje nema odgovora’.***

Idaho započne razmišljati na koji će način Paul umrijeti tamo vani u pustinji. Brzo, ako ga nađe crv? Polagano, na suncu? Neki Slobodnjaci u sieču su govorili da Muad’Dib neće nikada umrijeti, jer je ušao u ruh-svijet gdje postoje sve moguće budućnosti, da će i dalje biti nazočan u ***alam al-mitalu***, lutajući tamo do beskonačnosti čak i kad njegovo tijelo prestane postojati.

On će umrijeti, a ja to ne mogu spriječiti, pomisli Idaho.

Počeo je shvaćati da postoji neka profinjenost u umiranju bez ikakvog traga – bez ostataka, ičega, imajući pritom cijeli planet kao grobnicu.

Mentate, odgonetni, pomisli on.

Riječi izbiju na površinu njegovih sjećanja – obredne riječi jednog poručnika iz redova Fedajkina, prigodom postavljanja straže koja će paziti na Muad’Dibovu djecu: ‘To će biti sveta dužnost svakog časnika koji služi...’

Karijerna uobraženost ovog službenog žargona izazove bijes u njemu. On je očaravao Slobodnjake. Zapravo je očaravao svakoga. Jedan čovjek, jedan veliki čovjek, umire tamo vani, a taj žargon je i dalje bio sam sebi svrha...

Što se dogodilo, upita se on, sa svim onim jasnim značenjima koja nisu dopuštala nikakve besmislice? Negdje, u nekom izgubljenom *negdje* koje je stvorilo Carstvo, ona su bila zazidana, zapečaćena, kako ih netko ne bi slučajno ponovno otkrio. Svijest mu je počela tražiti rješenja na mentatski način. Tu je svjetlila luč znanja i mudrosti – poput kose Lorelei koja svojim sjajem neodoljivo mami raspjevane mornare... mami ih u smaragdne špilje...

Odjednom, Idaho se trgne iz katatoničnog zaborava.

Tako je! pomisli. *Radije ću nestati u samome sebi nego se suočiti s vlastitom pogreškom!*

Taj trenutak, u kojem je gotovo potonuo u sebe, ostane mu urezan u pamćenje. Proučavajući ga, osjetio je kako mu se život širi do zadnjih granica postojanja svemira. Fizičko tijelo ležalo je zgusnuto, konačno, u svojoj smaragdnoj špilji svijesti, ali mu je zato postojanje steklo beskonačni život.

Idaho ustane, osjećajući da ga je pustinja pročistila. Nošen vjetrom, pijesak je počeo škripati i taložiti se po listovima voćnjaka iza njega. U noćnom zraku osjećao se suh i neugodan miris prašine. Odjeća mu se pod iznenadnim naletima vjetra priljubljujivala uz tijelo.

Negdje daleko u otvorenoj pustinji, shvatio je, bjesnjela je majka oluja, podižući vrtloge prašine žestoko i bučno – divovski crv od pijeska dovoljno snažan da odvoji meso od kostiju.

Sjedinит će se s pustinjom, pomisli Idaho. *Pustinja će ga ispuniti.*

Ova Zensuni misao potekla je njegovom svijesti poput bistre vode. Znao je da će Paul, tamo vani, nastaviti ići naprijed. Jedan Atreid neće se potpuno predati sudbini čak ni kad je sasvim svjestan njene neminovnosti.

Tog trenutka, Idahu se javi proročanstvo u kojem je vidio da će ljudi budućnosti govoriti o Paulu riječima koje su blisko povezane s morima. Unatoč životu provedenom u prašini i dalje će ga pratiti voda. 'Njegovo tijelo je potonulo', govorit će, 'ali on je nastavio plivati.'

Iza Idaha se netko nakašlje.

Idaho se okrene i primijeti Stilgara gdje stoji na mostu preko qanata.

"Neće ga nitko naći", reče Stilgar. "Pa ipak, svi ljudi će ga pronaći."

"Pustinja ga uzima – i pretvara u boga", reče Idaho. "On je ovdje ipak bio uljez. Donio je na ovaj planet nepoznatu kemikaliju – vodu."

“Pustinja nameće svoj vlastiti ritam”, reče Stilgar. “Pozdravili smo ga dobrodošlicom, nazvali ga našim Mahdijem, našim Muad’Dibom, i dali mu tajno ime Temelj stupa: Usul.” “Stil, on nije bio rođeni Slobodnjak.”

“To ništa ne mijenja, jer smo ga prihvatili... prihvatili zauvijek.” Stilgar spusti ruku na Idahoovo rame. “Svi ljudi su uljezi, stari prijatelju.”

“Imaš duboke misli, Stile.”

“Da, duboke. Mogu vidjeti kakav kaos stvaramo u svemiru našim preseljenjima. Muad’Dib nam je dao nešto što nije kaotično. Ljudi će se sjećati njegovog Džihada barem po tome.”

“On se neće predati pustinji”, reče Idaho. “Slijep je, ali se neće predati. On je čovjek od časti i načela. Imao je atreidski odgoj.”

“I vodu će mu upiti pijesak”, reče Stilgar. “Dođi.” On blago povuče Idahoa za ruku. “Alija se vratila i pitala za tebe.”

“Bila je s tobom u sieču Makab?”

“Da – pomogla je dovesti u red neposlušne Naibe. Oni sada slušaju njene naredbe... kao i ja, uostalom.”

“Kakve naredbe?”

“Zapovjedila je da se pogube izdajnici.”

“Oh!” Idaho potisne plimu vrtoglavice koja ga je uhvatila kad je pogledao uvis prema brdima. “Koji izdajnici?” “Čehovac, Časna Majka Mohiam, Korba... i još nekolicina drugih.”

“Pogubili ste Časnu Majku?”

“Ja sam je pogubio. Muad’Dib je ostavio poruku da se to ne učini.” Stresao se. “Ali nisam ga poslušao, kao što je Alija i pretpostavljala.”

Idaho se ponovno zagleda u pustinju, osjećajući kako se utjelovljuje, postaje osoba sposobna spoznati uzorak onoga što je Paul stvorio. **Strategija prosuđivanja**, tako su to Atreidi nazvali u svojim odgojnim priručnicima. **Ljudi su podređeni vladi, ali i oni utječu na vladare**. Shvaćaju li uopće podanici, upita se on, što su to pomogli stvoriti ovdje.

“Alija...” reče Stilgar, nakašljavši se. Vidjelo se da mu je neugodno. “Potrebna joj je tvoja nazočnost radi utjehe.”

“Ali ona je vladar”, promrmlja Idaho.

“Ne, samo namjesnik.”

“Sreća ne bira put, kako je to njen otac često govorio”, reče Idaho sebi u bradu.

“Nagodili smo se s budućnošću”, reče Stilgar. “Hoćeš li krenuti sada? Trebamo te tamo” Ponovno se vidjelo da mu je neugodno. “Ona

je... sva živčana. Trenutak više protiv brata, a trenutak kasnije ga oplakuje.”

“Odmah”, obeća Idaho. Čuo je Stilgara kako odlazi, ostavši licem okrenut prema sve jačem vjetru i puštajući da mu zrnca pijeska udaraju o pustinjsko odijelo.

Njegova mentatska svijest započne smještati karakteristične uzorke u budućnost. Mogućnosti su ga zasjenile. Paul je pokrenuo uskovitlani vrtlog kojeg više ništa nije moglo zaustaviti.

Bene Tleilaxi i Ceh precijenili su svoje snage i izgubili, potpuno narušivši vlastiti ugled. Qizarat je bio uzdrman izdajom Korbe i još nekolicine glavešina. A Paulov posljednji dobrovoljni čin, potpuno prihvaćanje njihovih običaja, osigurao mu je odanost Slobodnjaka – njemu i njegovoj kući. On je sada zauvijek bio jedan od njih.

“Paul je otišao!” zamuca Alija. Gotovo nečujno se popela do mosta na kojem je stajao Idaho i stala uz njega. “Bio je budala, Duncane!”

“Ne govori tako!” obrecne se on.

“Cijeli svemir će isto govoriti još tijekom moga života”, reče ona.

“Zašto, za ljubav neba?”

“Za ljubav moga brata, a ne neba.”

Zensuni spoznaja raširila mu se kroz svijest. Mogao je osjetiti da ni ona nije imala viziju – zapravo nijednu – od Chanine smrti. “Misliš na čudnu ljubav”, reče on.

“Ljubav? Duncane, trebao je samo skrenuti s puta! Pa što onda ako bi se cijeli svemir strovalio za njim? On bi bio spašen... a i Chani s njim!”

“Zašto onda... to nije učinio?”

“Za ljubav prema nebu”, prošapće ona, a zatim doda glasnije: “Cijeli život Paul je nastojao izbjeći Džihad i proglašenje bogom koje mu je rat nametnuo. Na kraju ga se i oslobodio. Sam je to izabrao!”

“Ah, da – proročanstvo.” Idaho začuđeno zatrese glavom. “Čak i Chanina smrt. Njegov mjesec je pao.”

“Bio je budala, zar ne, Duncane?”

Idahovo grlo stegne se od suzdržane boli.

“Takva budala!” zadašće Alija, gubeći nadzor. “On će živjeti zauvijek, a mi moramo umrijeti!”

“Alija, nemoj...”

“To je samo bol”, reče ona tihim glasom. “Samo bol. Znaš li što moram učiniti za njega? Moram poštedjeti život princezi Irulan. Njen

život! Trebao bi je čuti kako ga oplakuje. Jeca, poklanja vlagu mrtvome; zaklinje se da ga je voljela, iako zna da to nije istina. Proklinje Sestrinstvo i govori kako će svoj život posvetiti odgoju Paulove djece.”

“Vjeruješ joj?”

“Smrdi po povjerenju!”

“Ah”, promrmlja Idaho. Posljednji uzorak raspadao mu se u svijesti poput crteža na tkanini. Posljednji korak bilo je dezertiranje princeze Irulan. Ono je ostavljalo Bene Gesserit bez oružja protiv nasljednika Atreida.

Alija započne jecati i osloni se na njega priljubivši mu lice uz grudi. “Ohhh, Duncane, Duncane! On je otišao!”

Idaho joj dodirne usnama kosu. “Molim te”, prošapće. Osjetio je kako se njena bol miješa s njegovom poput dva potoka koji se ulijevaju u istu rijeku.

“Potreban si mi, Duncane”, zajeca ona. “Voli me!”

“Volim te”, prošapće on.

Ona podigne glavu i zagleda se u mjesečinom obrubljene konture njegovog lica. “Znam, Duncane. Ljubav osjeti ljubav.”

Riječi joj izazvaše drhtaj u njemu, osjećaje otuđenosti od stare osobnosti. Došao je ovamo tražeći jedno, a našao je nešto sasvim drugo. Bilo je to kao da se našao u prostoriji punoj poznatih ljudi, a onda prekasno shvatio da nikog od nazočnih ne poznaje.

Ona se odmakne od njega i uhvati ga za ruku. “Hoćeš li poći sa mnom, Duncane?”

“Gdje god me budeš povel”, odgovori on.

Povela ga je preko qanata u tamu podnožja masiva gdje ih je čekala sigurnost.

EPILOG

Nema oporog zadaha pogrebne destilerije za Muad'Diba.
Niti zvona, ni svetog obreda koji oslobađa svijest
Od pohlepnih sjena.
On je ludi svetac,
Zlatni stranac koji će zauvijek živjeti
Na rubu razuma.
Uklonite stražu i on je tu!
Njegov grimizni mir i vladarska bljedoća
Banuli su u naš svemir na tkanju proročanstva,
Sve do dohvata jednog utišanog pogleda
Iz čekinjastih zvjezdanih prašuma;
Tajanstveno, pogubno proročanstvo bez očiju,
Lahor proricanja, čiji glas nikada ne zamire!
Šai-Hulud očekuje ga na žalu
Kojim se parovi šeću i zaljubljeno promatraju
U divnoj dosadi ljubavi.
On korača kroz dugačku vremensku špilju,
Razbacujući ludosti iz svoga sna.

Golina himna

Chita(m) 2012.